

Treaty Series

*Treaties and international agreements
registered
or filed and recorded
with the Secretariat of the United Nations*

VOLUME 3045

2015

I. No. 52764

Recueil des Traités

*Traités et accords internationaux
enregistrés
ou classés et inscrits au répertoire
au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies*

UNITED NATIONS • NATIONS UNIES

Treaty Series

*Treaties and international agreements
registered
or filed and recorded
with the Secretariat of the United Nations*

VOLUME 3045

Recueil des Traités

*Traités et accords internationaux
enregistrés
ou classés et inscrits au répertoire
au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies*

United Nations • Nations Unies
New York, 2022

Copyright © United Nations 2022
All rights reserved
Manufactured in the United Nations

Print ISBN: 978-92-1-910026-8
e-ISBN: 978-92-1-001476-2
ISSN: 0379-8267
e-ISSN: 2412-1495

Copyright © Nations Unies 2022
Tous droits réservés
Imprimé aux Nations Unies

TABLE OF CONTENTS

I

*Treaties and international agreements
registered in July 2015
No. 52764*

No. 52764. Multilateral:

Treaty on the Eurasian Economic Union (with annexes). Astana, 29 May 2014.....	3
--	---

TABLE DES MATIÈRES

I

*Traités et accords internationaux
enregistrés en juillet 2015
Nº 52764*

Nº 52764. Multilatéral :

Traité relatif à l'Union économique eurasienne (avec annexes). Astana, 29 mai 2014	3
--	---

NOTE BY THE SECRETARIAT

Under Article 102 of the Charter of the United Nations, every treaty and every international agreement entered into by any Member of the United Nations after the coming into force of the Charter shall, as soon as possible, be registered with the Secretariat and published by it. Furthermore, no party to a treaty or international agreement subject to registration which has not been registered may invoke that treaty or agreement before any organ of the United Nations. The General Assembly, by resolution 97 (I), established regulations to give effect to Article 102 of the Charter (see text of the regulations, vol. 859, p. VIII; https://treaties.un.org/Pages/Resource.aspx?path=Publication/Regulation/Page1_en.xml).

The terms "treaty" and "international agreement" have not been defined either in the Charter or in the regulations, and the Secretariat follows the principle that it acts in accordance with the position of the Member State submitting an instrument for registration that, so far as that party is concerned, the instrument is a treaty or an international agreement within the meaning of Article 102. Registration of an instrument submitted by a Member State, therefore, does not imply a judgement by the Secretariat on the nature of the instrument, the status of a party or any similar question. It is the understanding of the Secretariat that its acceptance for registration of an instrument does not confer on the instrument the status of a treaty or an international agreement if it does not already have that status, and does not confer upon a party a status which it would not otherwise have.

*
* * *

Disclaimer: All authentic texts in the present Series are published as submitted for registration by a party to the instrument. Unless otherwise indicated, the translations of these texts have been made by the Secretariat of the United Nations, for information.

NOTE DU SECRÉTARIAT

Aux termes de l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tout traité ou accord international conclu par un Membre des Nations Unies après l'entrée en vigueur de la Charte sera, le plus tôt possible, enregistré au Secrétariat et publié par lui. De plus, aucune partie à un traité ou accord international qui aurait dû être enregistré mais ne l'a pas été ne pourra invoquer ledit traité ou accord devant un organe de l'Organisation des Nations Unies. Par sa résolution 97 (I), l'Assemblée générale a adopté un règlement destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte (voir texte du règlement, vol. 859, p. IX; https://treaties.un.org/Pages/Resource.aspx?path=Publication/Regulation/Page1_fr.xml).

Les termes « traité » et « accord international » n'ont été définis ni dans la Charte ni dans le règlement, et le Secrétariat a pris comme principe de s'en tenir à la position adoptée à cet égard par l'État Membre qui a présenté l'instrument à l'enregistrement, à savoir que, en ce qui concerne cette partie, l'instrument constitue un traité ou un accord international au sens de l'Article 102. Il s'ensuit que l'enregistrement d'un instrument présenté par un État Membre n'implique, de la part du Secrétariat, aucun jugement sur la nature de l'instrument, le statut d'une partie ou toute autre question similaire. Le Secrétariat considère donc que son acceptation pour enregistrement d'un instrument ne confère pas audit instrument la qualité de traité ou d'accord international si ce dernier ne l'a pas déjà, et qu'il ne confère pas à une partie un statut que, par ailleurs, elle ne posséderait pas.

*
* * *

Déni de responsabilité : Tous les textes authentiques du présent Recueil sont publiés tels qu'ils ont été soumis pour enregistrement par l'une des parties à l'instrument. Sauf indication contraire, les traductions de ces textes ont été établies par le Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies, à titre d'information.

I

Treaties and international agreements

registered in

July 2015

No. 52764

Traité et accords internationaux

enregistrés en

juillet 2015

N° 52764

No. 52764

Multilateral

Treaty on the Eurasian Economic Union (with annexes). Astana, 29 May 2014

Entry into force: *1 January 2015, in accordance with article 113*

Authentic texts: *Belarusian, Kazakh and Russian*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Eurasian Economic Commission,
24 July 2015*

The authentic Kazakh text of the Treaty and its Annexes is published in volumes 3044 to 3046. The other authentic texts of the Treaty and its Annexes are published as follows: Belarusian: volumes 3042 and 3043; Russian: volumes 3046 to 3048. The translations are published in volumes 3049 to 3052 as follows: English courtesy translation: volumes 3049 and 3050; French translation: volumes 3051 and 3052.

Multilatéral

Traité relatif à l'Union économique eurasienne (avec annexes). Astana, 29 mai 2014

Entrée en vigueur : *1er janvier 2015, conformément à l'article 113*

Textes authentiques : *biélorusse, kazakh et russe*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *Commission
économique eurasienne, 24 juillet 2015*

Le texte authentique kazakh du Traité et de ses annexes est publié dans les volumes 3044 à 3046. Les autres textes authentiques du Traité et de ses annexes sont publiés comme suit : biélorusse : volumes 3042 et 3043; russe : volumes 3046 à 3048. Les traductions sont publiées dans les volumes 3049 à 3052 comme suit : traduction de courtoisie anglaise : volumes 3049 et 3050; traduction française : volumes 3051 et 3052.

[KAZAKH TEXT – TEXTE KAZAKH]

[Continued from ANNEX 7 of Volume 3044 --

Suite de l'annexe 7 du volume 3044.]

Ушінші елдерге қатысты
тарифтік емес реттеу
шаралары туралы хаттамаға
қосымша

**Тауарлардың экспортына және (немесе) импорттына
лицензиялар және рұқсаттар беру
қағидалары**

I. Жалпы ережелер

1. Осы Қағидалар оларға қатысты үшінші елдермен саудада тарифтік емес реттеу шаралары қолданылатын, бірыңгай тауарлар тізбесіне енгізілген тауарлардың экспорттына және (немесе) импорттына лицензиялар және рұқсаттар беру тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидаларда Ушінші елдерге қатысты тарифтік емес реттеу шаралары туралы хаттамада (Еуразиялық экономикалық одақ туралы шартқа № 7 қосымша) айқындалған ұғымдар, сондай-ақ мынадай ұғымдар пайдаланылады:

«өтінім беруші» - лицензияны немесе рұқсатты ресімдеу мақсатында уәкілетті органға құжаттар ұсынатын сыртқы сауда қызметіне қатысушы;

«лицензияны орындау» - оларға қатысты берілген (ресімделген) лицензия негізінде кеден органдары шығарған тауарларды іс жүзінде Одақтың кедендік аумағына әкелу немесе Одақтың кедендік аумағынан әкету.

3. Лицензия мен лицензия телінұсқасын бергені (ресімдегені) үшін уәкілетті орган мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген тәртіппен және мөлшерде мемлекеттік баж (лицензиялық алым) алады.

4. Лицензиялар мен рұқсаттар оған қатысты лицензиялау немесе автоматты түрде лицензиялау (қадағалау) енгізілген ЕАӘО СЭҚ ТН бойынша сыйыпталатын әрбір тауарға беріледі.

5. Лицензиялар мен рұқсаттарға қол қою құқығы берілген уәкілетті органдардың лауазымды адамдары қолтаңбаларының үлгілері, сондай-ақ уәкілетті органдардың мөрлери бедерлерінің үлгілері мүше мемлекеттердің кеден органдарына хабарлау үшін Комиссияға жіберіледі.

6. Лицензияны немесе рұқсатты ресімдеу үшін берілген құжаттар, сондай-ақ лицензияның орындалғанын раставтын құжаттар лицензияның немесе рұқсаттың қолданылу мерзімі аяқталған күннен бастап немесе лицензияның қолданылуын тоқтату туралы немесе тоқтата тұру туралы шешім қабылданған күннен бастап 3 жыл ішінде уәкілетті органдарда сақталуға жатады.

Көрсетілген мерзім аяқталғаннан кейін құжаттар лицензия немесе рұқсат берілген мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен жойылады.

7. Берілген лицензиялар мен рұқсаттардың дерекқорын жүргізууді уәкілетті органдар жүзеге асырады және көрсетілген ақпаратты Комиссия белгілейтін тәртіппен және мерзімде

Комиссияға ұсынады. Комиссия мүше мемлекеттердің кеден органдарына берілген лицензиялар туралы деректерді ұсынады.

II. Лицензиялар беру тәртібі

8. Лицензия беруге арналған өтінішті ресімдеу және лицензияны ресімдеу Комиссия бекітетін, тауарлардың жекелеген түрлерінің экспортына және (немесе) импорттына лицензия беруге арналған өтінішті ресімдеу туралы және осындай лицензияны ресімдеу туралы нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады.

Лицензия Комиссия бекітетін тәртіппен, ал ол бекітілгенге дейін – мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес айқындалатын тәртіппен электрондық құжат нысанында берілуі (ресімделуі) мүмкін.

Электрондық құжат нысанындағы лицензияның құрылымы мен форматын Комиссия бекітеді, алар ол бекітілгенге дейін мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес айқындалады.

9. Біржолғы лицензияның қолданылу кезеңі, ол қолданыла бастаған күннен бастап 1 жылдан аспауы тиіс. Біржолғы лицензияның қолданылу мерзімі сыртқы сауда келісімшартының (шартының) қолданылу мерзімімен немесе лицензияны беру үшін негіз болып табылатын құжаттың қолданылу мерзімімен шектелуі мүмкін.

Оларға қатысты экспорттына және (немесе) импорттына сандық шектеулер немесе арнайы қорғау шарасы ретінде импорттық квота немесе тарифтік квоталар енгізілген тауарлар үшін лицензияның қолданылу кезеңі квота белгіленген күнтізбелік жылы аяқталады.

Бас лицензияның қолданылу мерзімі, ол қолданыла бастаган күннен бастап 1 жылдан аспауы тиіс, ал оларға қатысты экспорттына және (немесе) импорттына сандық шектеулер немесе тарифтік квоталар енгізілген тауарлар үшін, егер Комиссия өзгеше белгілемесе, квота белгіленген күнтізбелік жылы аяқталады.

Айрықша лицензияның қолданылу мерзімін әрбір нақты жағдайда Комиссия белгілейді.

10. Лицензияны ресімдеу үшін өтінім беруші немесе тиісті өкілеттіктерінің жазбаша растауына ие оның өкілі уәкілетті органға мынадай құжаттар мен мәліметтерді береді:

1) тауарлардың жекелеген түрлерінің экспорттына және (немесе) импорттына лицензия беруге арналған өтінішті ресімдеу туралы және осындай лицензияны ресімдеу туралы нұсқаулықта сәйкес толтырылған және ресімделген лицензия беру туралы өтініш (бұдан әрі - өтініш);

2) Комиссия бекітетін форматтағы, ал ол бекітілгенге дейін - мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес айқындалатын тәртіппен өтініштің электрондық көшірмесі;

3) сыртқы сауда шартының (келісімшартының) көшірмесі, қосымшалары және (немесе) оған толықтырулар (біржолғы лицензия үшін), ал сыртқы сауда шарты (келісімшарты) болмаған жағдайда – тараптардың инеттерін растайтын өзге де құжаттың көшірмесі;

4) салық органдың есепке қойылғаны туралы немесе мемлекеттік тіркелгені туралы құжаттың көшірмесі (егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, мәліметтер);

5) лицензияланатын қызмет түрін жүзеге асыруға берілген лицензияның көшірмесі немесе егер қызметтің мұндай түрі оған қатысты Одақтың кедендік аумағында лицензиялау енгізілген тауар айналымына байланысты болса, лицензияланатын қызмет түрін жүзеге асыруға берілген лицензияның болуы туралы мәліметтер (егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса);

6) оның негізінде тиісті тауарға лицензиялау енгізілген Комиссия шешімімен егер олар айқындалған болса, өзге де құжаттар (мәліметтер).

11. Құжаттардың берілген көшірмелерінің әрбір параграфы өтінім берушінің қолымен және мөрімен қуәландырылуға тиіс не құжаттардың көшірмелері тігіліп, олардың соңғы парактары өтінім берушінің қолымен және мөрімен қуәландырылуға тиіс.

Өтінім беруші ұсынған құжаттар уәкілетті органды тіркелуге жатады.

Өтініш пен құжаттар (мәліметтер) мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген тәртіппен электрондық құжат нысанында берілуі мүмкін. Егер мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, құжаттарды (мәліметтерді) өтінім берушінің электрондық цифрлық қолтаңбасымен қуәландырылған сканерленген құжаттар түрінде ұсынуға рұқсат етіледі.

Өтінім беруші лицензия бергені (ресімдегені) үшін мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген тәртіппен және мөлшерде алынатын мемлекеттік бажды (лицензиялық алымды) төлегенін растайтын құжатты бергеннен кейін лицензия беріледі.

12. Комиссия шешімінде көзделген жағдайларда өтінім беруші не уәкілетті орган өтінішті уәкілетті органға берілгенге дейін, егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, мүше мемлекет айқындаған, мүше мемлекеттің атқаруышы билігінің тиісті органына келісуге жібереді.

13. Уәкілетті орган осы Қағидалардың 10-тармағында көзделген құжаттар негізінде, егер Комиссия шешімінде өзге мерзімдер белгіленбекен болса, құжаттар берілген күннен бастап 15 жұмыс күні ішінде лицензия беруді немесе оны беруден бас тартуды жүзеге асырады.

14. Мыналар лицензия беруден бас тарту үшін негіз болып табылады:

1) өтінім беруші лицензия алу үшін ұсынған құжаттарда толық емес немесе дұрыс емес мәліметтердің болуы;

2) осы Қағидалардың 10 – 12-тармақтарында көзделген талаптардың сақталмауы;

3) лицензия бсруге негіз болатын бір немесе бірнеше құжаттар қолданысының тоқтатылуы немесе тоқтатыла тұруы;

4) оны іске асыру үшін лицензия сұралатын шартты (келісімшартты) орындау салдары туындауы мүмкін мүше мемлекеттердің халықаралық міндеттемелерінің бұзылуы;

5) квотаның, сондай-ак тарифтік квотаның бітуі не олардың болмауы (квоталанатын тауарларға лицензия ресімделген жағдайда);

6) Комиссия актісінде көзделген өзге де негіздер.

15. Лицензия беруден бас тарту туралы шешім уәжделуге және

өтінім берушіге жазбаша нысанда не, егер бұл Комиссия шешімінде, ал көрсетілген шешім болмаған жағдайда – мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, электрондық құжат нысанында ұсынылуға тиіс.

16. Уәкілетті орган өтінім берушіге берілетін лицензияның түпнұсқасын ресімдейді. Өтінім беруші тауарлар кедендік декларацияланғанға дейін лицензияның түпнұсқасын тиісті кеден органына ұсынады, ол лицензияны бақылауға қою кезінде кеден органының бақылауға қою туралы белгісі бар оның көшірмесін өтінім берушіге береді.

Егер уәкілетті орган лицензияны электрондық құжат түрінде берген (ресімдеген) болса, онда өтінім берушінің өз мемлекеттің кеден органына лицензияның түпнұсқасын қағаз жеткізгіште беруі талап етілмейді.

Уәкілетті органдар мен кеден органдарының электрондық құжат нысанында берілген лицензиялардың орындалуын бақылау бойынша өзара іс-қимылданың тәртібі мүше мемлекеттердің заңнамасында айқындалады.

17. Берілген лицензияларға, оның ішінде техникалық сипаттағы себептер бойынша өзгерістер енгізуге жол берілмейді.

18. Егер занды тұлға ретінде тіркелген өтінім берушінің құрылтай құжаттарына өзгерістер енгізілсе (ұйымдық-құқықтық нысанының, атауының не оның орналасқан жерінің өзгеруі) немесе жеке тұлға болып табылатын өтінім берушінің паспорттық деректері өзгерсе, өтінім беруші өтініш пен көрсетілген өзгерістерді растайтын

құжаттарды қоса бере отырып, берілген лицензияның қолданылуын тоқтату және жаңа лицензия ресімдеу туралы өтінішпен жүгінуге міндettі.

19. Уәкілетті орган:

- 1) егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, өтінім берушінің жазбаша нысанда немесе электрондық құжат нысанында берген өтініші;
- 2) занды тұлға ретінде тіркелген өтінім берушінің құрылтай құжаттарына өзгерістер енгізілген (ұйымдық-құқықтық нысанының, атауының не оның орналасқан жерінің өзгеруі) немесе жеке тұлға болып табылатын өтінім берушінің паспорттық деректері өзгерген;
- 3) лицензия алу мақсатында өтінім беруші ұсынған құжаттарда дұрыс емес мәліметтер анықталған;
- 4) олардың негізінде лицензия берілген бір немесе бірнеше құжаттардың қолданылуы тоқтатылған немесе тоқтатыла тұрған;
- 5) оның негізінде лицензия берілген шартты (келісімшартты) орындау кезінде мүше мемлекеттің халықаралық міндettемелерін бұзылған;
- 6) егер қызметтің мұндай түрі оған қатысты лицензиялау енгізілген тауардың айналымына байланысты болса, қызметтің лицензияланатын түрін жүзеге асыруға берілген лицензия қайтарып алынған;
- 7) белгіленген тәртіпті сақтаған кезде берілуі мүмкін емес лицензияны беруге алып келген, лицензияны беру кезінде жол берілген бұзушылықтар анықталған;

- 8) лицензияның иесі халықаралық нормативтік құқықтық актілерде немесе мүше мемлекеттің нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген лицензия беру шарттарын сақтамаған;
- 9) соттың шешімі болған;
- 10) лицензияның иесі осы Қағидалардың 22-тармағын орындамаған жағдайларда, лицензияның қолданылуын тоқтату немесе тоқтата тұру туралы шешім қабылдауға құқылы.

20. Лицензияның қолданылуы уәкілетті орган тоқтата тұру туралы шешім қабылдаған күннен бастап тоқтатыла тұрады.

Тоқтатыла тұрған лицензияның қолданылуын уәкілетті орган оның қолданылуын тоқтата тұруға әкелген себептерді жойғаннан кейін қайта қалпына келтіруі мүмкін. Бұл ретте лицензияның қолданылуын тоқтата тұру оны ұзарту үшін негіз болып табылмайды.

Лицензияның қолданылуын тоқтата тұру немесе тоқтату тәртібін Комиссия айқындайды.

21. Лицензия жоғалған жағдайда, уәкілетті орган өтінім берушінің жазбаша өтініші бойынша және мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген тәртіппен және мөлшерде мемлекеттік баж (лицензиялық алым) төленгеннен кейін түпнұсқаға ұқсас ресімделген және «Телнұсқа» деген жазуы бар лицензияның телнұсқасын береді.

Лицензияны жоғалтудың себептері мен мән-жайлары түсіндірілетін өтініш еркін нысанда жасалады.

Лицензияның телнұсқасын өтініш берілген күннен бастап 5 жұмыс күні ішінде уәкілетті орган береді.

22. Бас және айрықша лицензиялардың иелері тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 15-күніне дейін уәкілетті органға лицензияның орындалу барысы туралы есепті ұсынуға міндettі.

Біржолғы лицензиялардың иелері лицензияның қолданылу мерзімі өткеннен кейін күнтізбелік 15 күн ішінде уәкілетті органға лицензияның орындалуы туралы анықтама беруге міндettі.

23. Мүше мемлекеттің тиісті кеден органды лицензияны бақылаудан алған кезде өтінім берушіге оның жазбаша өтінішінің негізінде 5 жұмыс күні ішінде лицензияны орындау туралы анықтама береді.

Анықтама берудің нысаны мен тәртібін Комиссия айқындайды.

24. Егер кеден органдарының мұндай ақпаратты ұсынуы мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, кеден органдары электрондық нысанда лицензиялардың орындалуы туралы ақпаратты тікелей уәкілетті органға береді.

Егер кеден органдары лицензиялардың орындалуы туралы ақпаратты электрондық нысанда тікелей уәкілетті органға беретін болса, лицензиялардың иелері лицензиялардың орындалу барысы туралы есептерді және лицензиялардың орындалуы туралы анықтамаларды уәкілетті органға бермейді.

III. Рұқсаттар беру тәртібі

25. Рұқсатты ресімдеу Комиссия бекітетін тауарлардың жекелеген түрлерінің экспортына және (немесе) импорттына рұқсатты ресімдеу туралы нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады.

Рұқсат Комиссия бекітетін тәртіппен, ал ол бекітілгенге дейін - мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес айқындалатын тәртіппен электрондық құжат нысанында берілуі (ресімделуі) мүмкін.

Электрондық құжат нысанындағы рұқсаттың құрылымы мен форматын Комиссия бекітеді, ал ол бекітілгенге дейін мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес айқындалады.

Бір мүше мемлекеттің уәкілетті органы берген рұқсаттарды барлық басқа мүше мемлекеттер мойындайды.

26. Рұқсаттарды беру мерзімі өтініш берілген күннен бастап 3 жұмыс күнінен аспауы тиіс.

Рұқсаттар сыртқы сауда қызметіне кез келген қатысуышыларға уәкілетті органға берілетін:

жазбаша өтініштің;

қағаз жеткізгіштегі рұқсат жобасының;

Комиссия бекітетін форматта, ал ол бекітілгенге дейін мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес айқындалатын форматта рұқсат жобасының электрондық көшірмесі негізінде шектеусіз беріледі.

27. Рұқсаттың қолданылу мерзімі рұқсат берілген күнтізбелік жылмен шектеледі.

28. Уәкілетті орган сыртқы сауда қызметіне қатысуышыға немесе оны алуға өкілеттіктерді жазбаша растауы бар оның өкіліне берілетін рұқсаттың түпнұсқасын ресімдейді.

Сыртқы сауда қызметіне қатысушы тауарлар кедендік декларацияланғанға дейін рұқсатты бақылауға қою кезінде сыртқы сауда қызметіне қатысушыға бақылауға қою туралы кеден органының белгісі бар оның көшірмесін беретін тиісті кеден органына рұқсаттың түпнұсқасын береді.

Егер уәкілетті орган рұқсатты электрондық құжат нысанында берген (ресімдеген) болса, онда сыртқы сауда қызметіне қатысушының өз мемлекетінің кеден органына рұқсаттың түпнұсқасын қағаз жеткізгіште беруі талап етілмейді.

Уәкілетті органдар мен кеден органдарының электрондық құжат нысанында берілген рұқсаттардың орындалуын бақылау бойынша өзара іс-қимылшының тәртібі мүше мемлекеттердің заңнамасында айқындалады.

29. Берілген рұқсаттар сыртқы сауда қызметіне басқа қатысушыларға қайта ресімдеуге жатпайды.

Берілген рұқсаттарға өзгерістер енгізуге жол берілмейді.

30. Берілген рұқсат жоғалған жағдайда, уәкілетті орган З жұмыс күні ішінде сыртқы сауда қызметіне қатысушының жазбаша өтініші бойынша түпнұсқаға ұқсас ресімделетін және «Телнұсқа» деген жазуы бар рұқсаттың телинұсқасын бере алады. Бұл ретте өтініште рұқсатты жоғалтудың себептері мен мән-жайлары түсіндірілуғе тиіс. Өтініш еркін нысанда жасалады.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа

№ 8 ҚОСЫМША

**Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау,
демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану туралы
ХАТТАМА**

I. Жалпы ережелер

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың (бұдан әрі – Шарт) 48 және 49-баптарына сәйкес әзірленген және Одақтағы тауар өндірушілердің экономикалық мүдделерін қорғау мақсатында үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларының қолданылуын айқындаиды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«ұқсас тауар» – тергеп-тексеру (қайта тергеп-тексеру) объектісі болып табылатын немесе болуы мүмкін тауарға толықтай сәйкес келетін тауар не мұндай тауар болмаған жағдайда – тергеп-тексеру (қайта тергеп-тексеру) объектісі болып табылатын немесе болуы мүмкін тауардың сипаттамасына жақын сипаттамалары бар басқа тауар;

«демпингке қарсы шара» – демпингке қарсы баж, оның ішінде алдын ала демпингке қарсы баж енгізу немесе экспорттаушы

қабылдаған ерікті баға міндеттемелерін мақұлдау арқылы Комиссия шешімі бойынша қолданылатын демпингтік импортқа қарсы іс-қымыл бойынша шара;

«демпингке қарсы баж» – демпингке қарсы шараны енгізу кезінде қолданылатын және мүше мемлекеттердің кеден органдары кедендік әкелу бажына қарамастан алатын баж;

«демпингтік маржа» – тауардың экспорттық бағасын шегерумен, осы тауардың қалыпты құнының оның экспорттық бағасына пайызben көрсетілген қатынасы не тауардың қалыпты құны мен оның экспорттық бағасының арасындағы абсолюттік көрсеткіштермен көрсетілген айырмасы;

«импорттық квота» – тауардың санына және (немесе) құнына қатысты оның Одақтың кедендік аумағына импортын шектеу;

«өтемақы шарасы» – өтемақы бажын (оның ішінде алдын ала өтемақы бажын) енгізу не субсидиялаушы үшінші елдің уәкілетті органы немесе экспорттаушы қабылдаған ерікті міндеттемелерді мақұлдау арқылы Комиссияның шешімі бойынша қолданылатын, мүше мемлекеттердің экономика саласына экспорттаушы үшінші елдің өзіндік ерекшелікті субсидия әсерін бейтараптандыру жөніндегі шара;

«өтемақы бажы» – өтемақы шарасын енгізу кезінде қолданылатын және мүше мемлекеттердің кеден органдары кедендік әкелу бажына қарамастан алатын баж;

«мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал» – атап айтқанда, мүше мемлекеттерде ұқсас тауар өндірісі көлемінің

және мүше мемлекеттер нарығында оны өткізу көлемінің қысқаруымен, мұндай тауар өндірісі рентабельділігінің төмендеуімен, сондай-ақ мүше мемлекеттер экономикасының осы саласындағы тауар қорларына, жұмыспен қамтуға, жалақының деңгейіне және мүше мемлекеттер экономикасының осы саласына инвестициялардың деңгейіне теріс әсер етуден көрінуі мүмкін, мүше мемлекеттер экономикасы саласы ахуалының дәлелдемелермен расталған нашарлауы;

«тікелей бәсекелес тауар» – өзінің мақсаты, қолданылуы, сапалық және техникалық сипаттамалары бойынша, сондай-ақ тергеп-тексеру (қайта тергеп-тексеру) объектісі болып табылатын немесе болуы мүмкін тауарды тұтыну процесінде сатып алушы оны ауыстыратындей немесе ауыстыруға дайын болатындей басқа да негізгі қасиеттері бойынша тергеп-тексеру (қайта тергеп-тексеру) объектісі болып табылатын немесе болуы мүмкін тауарға сай келетін тауар;

«сауданың әдеттегі барысы» – өндірістің орташа өлшемді шығасыларына және орташа өлшемді сауда, әкімшілік және жалпы шығасыларға негізделе отырып айқындалатын ұқсас тауардың орташа өлшемді өзіндік құнынан төмен емес баға бойынша экспорттаушы үшінші елдің нарығында оны сатып алу-сату;

«төлеушілер» – Еуразиялық экономикалық одақтың Кеден кодексіне сәйкес айқындалған тұлғалар;

«алдын ала демпингке қарсы баж» – оған қатысты тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру барысында

демпингтік импорттың болуы және осыған байланысты мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалы, оның келтіретін қауіпі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендегі туралы алдын ала қорытынды жасаған тауардың Одақтың кедендейк аумағына импорты кезінде қолданылатын баж;

«алдын ала өтемақы бажы» – оған қатысты тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру барысында субсидияланатын импорттың болуы және осыған байланысты мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалы, оның келтіретін қауіпі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендегі туралы алдын ала қорытынды жасаған тауардың Одақтың кедендейк аумағына импорты кезінде қолданылатын баж;

«алдын ала арнайы баж» – оған қатысты тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру барысында мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залал келтірген немесе келтіру қауіпін төндірген үдемелі импорттың болуы туралы алдын ала қорытынды жасаған тауардың Одақтың кедендейк аумағына импорты кезінде қолданылатын баж;

«алдынғы кезең» – қажетті статистикалық деректері бар тергеп-тексеру жүргізу туралы өтініш берілген күннің тікелей алдындағы күнтізбелік 3 жыл;

«байланысты тұлғалар» – төменде келтірілген бір немесе бірнеше критерийлерге сай келетін тұлғалар:

осы тұлғалардың әрқайсысы басқа тұлғаның қатысуымен құрылған үйымның қызметкері немесе басшысы болып табылады;

тұлғалар іскер әріптестер болып табылады, яғни шарттық қатынастармен байланысты болады, пайда алу мақсатында әрекет етеді және бірлескен қызметті жүзеге асыруға байланысты шығыстар мен залалдарды бірлесіп көтереді;

тұлғалар бір үйымның жұмыс берушілері және жұмыскерлері болып табылады;

қандай да бір тұлға дауыс беретін акциялардың 5 және одан да көп пайызын немесе екі тұлғаның үлестерін тікелей немесе жанама түрде иеленеді, бақылайды немесе олардың номиналды ұстаушысы болып табылады;

тұлғалардың біреуі скінші тұлғаны тікелей немесе жанама түрде бақылайды;

екі тұлғаны да үшінші тұлға тікелей немесе жанама түрде бақылайды;

екі тұлға бірлесіп үшінші тұлғаны тікелей немесе жанама түрде бақылайды;

тұлғалар неке қатынастарында, туыстық немесе бала асыраушы немесе асырап алынған, сондай-ақ қамқоршы және қамқорлықтағы қатынастарда болады.

Бұл ретте мынадай іс-қимылдардың біреуін немесе бірнешеуін жасау:

оның атқарушы органының функцияларын жүзеге асыру;

занды тұлғаның кәсіпкерлік қызметін жүргізу шарттарын айқындау құқығын алу;

занды тұлғаның жарғылық (қалыптасу) капиталын (корын) құрайтын акцияларға (үлестерге) тиесілі дауыстардың жалпы санының 5 пайызынан астамына билік ету арқылы занды тұлға қабылдайтын шешімдерді занды немесе жеке тұлғаның айқындау мүмкіндігі тікелей бақылау деп түсініледі.

Жеке немесе занды тұлға арқылы не арасында тікелей бақылау бар бірнеше занды тұлғалар арқылы занды тұлға қабылдайтын шешімдерді занды немесе жеке тұлғаның айқындау мүмкіндігі жанама бақылау деп түсініледі;

«мұше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залал» – мұше мемлекеттер экономика саласының өндірістік, сауда және қаржы жағдайының айтарлықтай нашарлауынан көрінетін және әдетте, алдыңғы кезең ішінде айқындалатын мұше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелесуші тауар өндірісімен байланысты ахуалдың дәлелдемелермен расталған жалпы нашарлауы;

«арнайы қорғау шарасы» – импорттық квотаны, арнайы квотаны немесе арнайы бажды, оның ішінде алдын ала арнайы бажды енгізу арқылы Комиссияның шеңбілі бойынша қолданылатын Одақтың кедендейтік аумағына үдемелі импортты шектеу жөніндегі шара;

«арнайы квота» – оның шеңберінде Одақтың кедендейтік аумағына тауар арнайы бажды төлеусіз, ал осы көлемнен артық арнайы баж төлемімен жеткізілетін Одақтың кедендейтік аумағына тауар импортының белгілі бір көлемін белгілеу;

«арнайы баж» – арнайы қорғау шарасын енгізген кезде қолданылатын және мүше мемлекеттердің кеден органдары кедендік әкелу бажына қарамастан алатын баж;

«субсидияланатын импорт» – өндірілуі, экспортталуы немесе тасымалдануы кезінде экспорттаушы үшінші елдің өзіндік ерекшелікті субсидиясы пайдаланылған тауардың Одақтың кедендік аумағына импорты;

«үшінші елдер» – Шарт қатысушылары болып табылмайтын елдер және (немесе) елдердің бірлестіктері, сондай-ақ Комиссия бекітетін әлем елдерінің сыныптауышына енгізілген аумақтар;

«субсидиялаушы орган» – экспорттаушы үшінші елдің мемлекеттік органы не жергілікті өзін-өзі басқару органы не тиісті мемлекеттік органның не жергілікті өзін-өзі басқару органының тапсырмасы бойынша әрекет ететін немесе құқықтық актіге сәйкес немесе нақты мән-жайларға орай тиісті мемлекеттік орган не жергілікті өзін-өзі басқару органы уәкілеттік берген тұлға;

«мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіру қаупі» – мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтірудің дәлелдемелермен расталған шарасыздығы;

«мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залал келтіру қаупі» – мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залал келтірудің дәлелдемелермен расталған шарасыздығы;

«экспорттық баға» – Одақтың кедендік аумағына тауардың импорты кезінде төленген немесе төленуге тиіс баға.

II. Тергеп-тексеру

1. Тергеп-тексеру жүргізу мақсаттары

3. Тауардың импорты кезінде арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын енгізу алдында:

Одақтың кедендік аумағына өскен импорттың және осыған байланысты мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалдың немесе оны келтіру қаупінің болуын;

Одақтың кедендік аумағына демпингтік немесе субсидияланатын импорттың болуын және осыған байланысты мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалдың немесе оны келтіру немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендеде қаупінің болуын анықтау мақсатында тергеп-тексеру жүргізіледі.

2. Тергеп-тексерулер жүргіzetін орган

4. Тергеп-тексерулер жүргіzetін орган өзіне халықаралық шарттарда және Одақтың құқығын құрайтын актілерде берілетін өкілеттіктер шенбсрінде әрекет етеді.

5. Тергеп-тексерулер жүргіzetін орган тергеп-тексеру нәтижелері бойынша Комиссияға арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану мерзімін қолданудың немесе ұзартудың не арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қайта қараудың немесе күшін жоюдың орындылығы туралы

ұсынысы бар, Комиссияның тиісті шешімінің жобасы қоса берілген баяндаманы ұсынады.

6. Арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қайта қарau қайта тергеп-тексерудің қорытындылары бойынша оны өзгертуді, күшін жоюды немесе ырықтандыруды көздейді.

7. Осы Хаттаманың 15 – 22, 78 – 89, 143 – 153-тармақтарында көзделген жағдайларда, тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру аяқталғанға дейін Комиссияға алдын ала арнайы, алдын ала демпингке қарсы немесе алдын ала өтемақы бажын енгізу мен қолданудың орындылығы туралы ұсынысы бар, Комиссияның тиісті шешімінің жобасы қоса берілген баяндаманы ұсынады.

8. Тергеп-тексерулер жүргізетін органға дәлелдемелер мен мәліметтер ұсыну, сондай-ақ тергеп-тексерулер жүргізетін органмен хат алмасу орыс тілінде жүзеге асырылады, ал шетел тілінде жасалған құжаттардың түпнұсқалары орыс тіліндегі аудармасымен (осындағы аудармасы куәландарылып) қоса берілуге тиіс.

III. Арнайы қорғау шаралары

1. Арнайы қорғау шарасын қолданудың жалпы қағидаттары

9. Арнайы қорғау шарасы тауардың шығарылатын еліне қарамастан:

1) әрқайсының улесіне Одақтың кедендейк аумағына осы тауар импортының жалпы көлемінің көп дегенде 3 пайзынан келетін

дамушы немесе аз дамыған үшінші елдерден шығарылатын осы тауар импортының жиынтық үлесі Одақтың кедендейк аумағына осы тауар импортының жалпы көлемінің 9 пайызынан аспайтын жағдайда, дамушы немесе аз дамыған елден шығарылатын осы тауар импортының үлесі Одақтың кедендейк аумағына осы тауар импортының жалпы көлемінің 3 пайызынан аспайынша, Одақтың тарифтік преференциялар жүйесін пайдаланатын, дамушы немесе аз дамыған үшінші елден шығарылатын тауарды;

2) 2011 жылғы 18 қазандагы Еркін сауда аймағы туралы шарттың Тарапы болып табылатын, осы Шарттың 8-бабында белгіленген талаптарды орындаған кезде Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттен шығатын тауарды қоспағанда, экспорттауыш үшінші елден Одақтың кедендейк аумағына импортталатын тауарға қатысты қолданылады.

10. Комиссия дамушы немесе аз дамыған үшінші елден шығарылатын және осы Хаттаманың 9-тармағына сәйкес арнайы қорғау шараларының қолданылуынан алынып тасталған тауарға, егер осы Хаттаманың 31, 33 немесе 34-тармақтарына сәйкес тергеп-тексерулер жүргізетін орган жүргізген қайта тергеп-тексеру нәтижесінде, осындай дамушы немесе аз дамыған үшінші елден тауар импортының үлесі осы Хаттаманың 9-тармағында белгіленген көрсеткіштерден асып түсетіні анықталған болса, арнайы қорғау шарасын тарату туралы шешім қабылдайды.

11. Комиссия осы Хаттаманың 9-тармағына сәйкес арнайы қорғау шарасының қолданылуынан алынып тасталған, 2011 жылғы

18 қазандағы Еркін сауда аймағы туралы шарттың тарапы болып табылатын Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысуышы мемлекеттен шығарылатын тауарға, егер осы Хаттаманың 31, 33 немесе 34-тармақтарына сәйкес тергеп-тексерулер жүргізетін орган жүргізген қайта тергеп-тексеру нәтижесінде, осы Шарттың 8-тармағында белгіленген талаптарды одан әрі орындамайтыны анықталған болса, арнайы қорғау шарасын тарату туралы шешім қабылдайды.

2. Өскен импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалды немесе осындай залал келу қаупін анықтау

12. Одақтың кедендейтік аумағына өскен импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалды немесе осындай залалдың келу қаупін анықтау мақсатында тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру барысында сандық көрсеткіштерде көрсетілуі мүмкін және мүше мемлекеттер экономика саласының экономикалық жағдайына, оның ішінде:

1) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар импортының мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекслес тауарды өндірудің немесе тұтынудың жалпы көлеміне қатысты абсолюттік көрсеткіштердегі және салыстырмалы көрсеткіштердегі өсу қарқыны мен көлеміне;

- 2) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар импортының мүше мемлекеттер нарығындағы осы тауардың және ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауардың жалпы сатылу көлеміндегі үлесіне;
- 3) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын импорттық тауарға мүше мемлекеттерде өндірілетін ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауар бағалары деңгейімен салыстырғандағы бағалар деңгейіне;
- 4) мүше мемлекеттерде өндірілетін ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды мүше мемлекеттер нарығында сату көлемінің өзгеруіне;
- 5) мүше мемлекеттердің экономика саласындағы ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауар өндірісі көлемінің, өнімділігінің, өндірістік қуаттар жүктемесінің, пайда мен зиян мөлшерлерінің, сондай-ақ жұмыспен қамту деңгейінің өзгертуіне әсер ететін объективті факторларды бағалайды.

13. Өскен импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залал немесе оны келтіру қаупі іске қатысты және тергеп-тексерулер жүргізетін органның иелігінде бар барлық дәлелдемелер мен мәліметтерді талдау нәтижелерінің негізінде анықталуға тиіс.

14. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган ұдемелі импорттан басқа, сол кезеңде мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залал келтіретін немесе оны келтіру қаупі туындастын басқа белгілі факторларды талдайды. Аталған залал мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілетін елеулі залалға немесе Одақтың

кедендейк аумағына үдемелі импорт салдарынан оған келтіретін қаупіне жатқызылмауға тиіс.

3. Алдын ала арнайы бажды енгізу

15. Арнайы қорғау шарасын қолдануды кешіктіру мүше мемлекеттердің экономика саласына кейіннен жойылуы қын болатын залал келтіруге әкеп соғуы мүмкін күрделі жағдайларда, Комиссия тиісті тергеп-тексеру аяқталғанға дейін, тергеп-тексеруді жүргізетін органның алдын ала қорытындысының негізінде оған сәйкес тексеру объектісі болып табылатын тауардың үдемелі импорты мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залал келтіргенінің немесе келтіру қаупін төндіргенінің айқын дәлелдемелері болғанда күнтізбелік 200 күннен аспайтын мерзімге алдын ала арнайы баж енгізу туралы шешім қабылдауы мүмкін. Тергеп-тексеруді жүргізетін органның түпкілікті қорытындысын алу мақсатында тергеп-тексеру жалғасуға тиіс.

16. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган экспорттаушы үшінші елдің уәкілетті органын, сондай-ақ басқа да оған белгілі мүдделі тұлғаларды алдын ала арнайы бажды енгізу мүмкіндігі туралы жазбаша нысанда хабардар етеді.

17. Экспорттаушы үшінші елдің уәкілетті органының алдын ала арнайы бажды енгізу мәселесі бойынша консультациялар өткізу туралы сұрау салуы бойынша мұндай консультациялар Комиссия

алдын ала арнайы бажды енгізу туралы шешімді қабылдағаннан кейін басталуға тиіс.

18. Тергеп-тексеру нәтижелері бойынша арнайы қорғау шарасын енгізу үшін негіздер жоқ екені анықталған не осы Хаттаманың 272-тармағына сәйкес арнайы қорғау шарасын қолданбау туралы шешім қабылданған жағдайда, алдын ала арнайы баж сомалары осы Хаттамаға қосымшага сәйкес тәртіппен төлеушіге қайтаруға жатады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттердің кеден органдарын арнайы қорғау шарасын енгізу үшін негіздер жоқ екені туралы не Комиссияның арнайы қорғау шарасын қолданбау туралы шешім қабылдағаны туралы уақтылы хабардар етеді.

19. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша арнайы қорғау шарасын (оның ішінде импорттық немесе арнайы квотаны енгізу арқылы) қолдану туралы шешім қабылданса, алдын ала арнайы баждың қолданылу мерзімі арнайы қорғау шарасы қолданылуының жалпы мерзіміне есептеледі, ал тергеп-тексеру нәтижелері бойынша қабылданған арнайы қорғау шарасын қолдану туралы шешім күшіне енген күннен бастап алдын ала арнайы баж сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен осы Хаттаманың 20 және 21-тармактарының ережелерін есепке ала отырып, есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

20. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша алдын ала арнайы баж мөлшерлемесіне қарағанда арнайы баждың барынша тәмен мөлшерлемесін енгізу орынды деп танылса, арнайы баждың белгіленген мөлшерлемесі бойынша есептелген арнайы баж сомасына

сәйкес келетін алдын ала арнайы баж сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

Арнайы баждың белгіленген мөлшерлемесі бойынша есептелген арнайы баж сомасынан асатын алдын ала арнайы баж сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтаруға жатады.

21. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша алдын ала арнайы баж мөлшерлемесіне қарағанда арнайы баждың барынша жоғары мөлшерлемесін енгізу орынды деп танылса, арнайы баж бен алдын ала арнайы баж сомалары арасындағы айырма алынбайды.

22. Алдын ала арнайы бажды енгізу туралы шешім, әдетте, тергеп-тексеру басталған күннен бастап 6 айдан кешіктірмей қабылданады.

4. Арнайы қорғау шарасын қолдану

23. Арнайы қорғау шарасы Комиссияның шешімі бойынша мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалды немесе оны келтіру қаупін болғызбау немесе жою үшін, сондай-ақ өзгермелі экономикалық жағдайларға мүше мемлекеттердің экономика саласын бейімдеу процесін женілдету үшін қажетті мөлшерде және мерзім ішінде қолданылады.

24. Егер арнайы қорғау шарасы импорттық квотаны белгілеу арқылы қолданылса, мұндай импорттық квотаның мөлшері мүше

мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалды немесе оны келтіру қаупін жою үшін импорттық квотаның аз мөлшерін белгілеу қажеттілігі жағдайларын қоспағанда, алдыңғы кезенде тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар импортының (сандық немесе құндық мәнінде) орташа жылдық көлемінен төмен болмауға тиіс.

25. Одақтың кедендік аумағына тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды жеткізуді жүзеге асыруға мүдделі экспорттаушы үшінші елдер арасындағы импорттық квотаны бөлу кезінде олардың арасында импорттық квотаны бөлу мәселесі бойынша консультациялар жүргізу үшін мүмкіндік беріледі.

26. Егер осы Хаттаманың 25-тармағында көзделген консультацияларды жүргізу мүмкін болмайтын немесе оларды жүргізу барысында мұндай бөлу туралы уағдаластыққа қол жеткізілмеген жағдайда, импорттық квота сандық немесе құндық мәніндегі осындай тауар импортының жалпы көлемі негізінде алдыңғы кезең ішінде осы экспорттаушы үшінші елдерден осы тауардың импорты кезінде қалыптасқан пропорцияда тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды Одақтың кедендік аумағына экспорттауға мүдделілігі бар экспорттаушы үшінші елдердің арасында бөлінеді.

Бұл ретте осы тауардың саудасы барысына ықпал етуі мүмкін немесе ықпал ете алатын кез келген ерекше факторлар есепке алынады.

27. Егер жекелеген экспорттаушы үшінші елдерден тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар импортының

пайыздық қатынастагы өсуі тексеру жүргізу туралы өтінішті беру күнінің алдындағы 3 жыл үшін осындай тауар импортының жалпы өсуіне қатысты пропорционалды емес ұлғайған жағдайда, Комиссия осындай экспорттаушы үшінші елдерден Одақтың кедендік аумагына осы тауардың импорты өсуінің абсолюттік және салыстырмалы көрсеткіштерін есепке ала отырып, мұндай экспорттаушы үшінші елдер арасындағы импорттық квотаны бөле алады.

Осы тармақтың ережелері тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалдың болуын анықтаған жағдайда ғана қолданылады.

28. Импорттық квота нысанындағы арнайы қорғау шарасын қолдану тәртібі Комиссия шешімімен белгіленеді. Егер мұндай шешім импортты лицензиялауды көздсійтін жағдайда, лицензиялар осы Шарттың 46-бабында белгіленген тәртіппен беріледі.

29. Егер арнайы қорғау шарасы арнайы квотаны белгілеу арқылы қолданылған жағдайда, мұндай квотаның мөлшерін айқындау, бөлу және қолдану осы Хаттаманың 24 – 28-тармақтарында импорттық квота үшін көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

5. Арнайы қорғау шарасының қолданылу мерзімі және оны қайта қару

30. Арнайы қорғау шарасының қолданылу мерзімі осы Хаттаманың 31-тармағына сәйкес осындай шараның қолданылу мерзімін ұзарту жағдайын қоспағанда, 4 жылдан аспауға тиіс.

31. Осы Хаттаманың 30-тармағында көрсетілген арнайы қорғау шарасының қолданылу мерзімі, егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган жүргізген қайта тергеп-тексеру нәтижелері бойынша мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалды немесе оны келтіру қаупін жою үшін арнайы қорғау шарасын қолдану мерзімі ұзартылуы қажет және мүше мемлекеттердің тиісті экономика саласының өзгермелі экономикалық жағдайларға осы саланың бейімделуіне ықпал ететін шаралар қолдану туралы дәлелдемелер бар екенін анықтаса, Комиссияның шешімі бойынша ұзартылуы мүмкін.

32. Комиссияның арнайы қорғау шарасының қолданылу мерзімін ұзарту турали шешімді қабылдауы кезінде мұндай шара шешімді қабылдау күніне қолданылатын арнайы қорғау шарасына қарағанда неғұрлым шектелген болмауға тиіс.

33. Егер арнайы қорғау шарасының қолданылу мерзімі 1 жылдан асқан жағдайда, Комиссия оның қолданылу мерзімі ішіндегі тең уақыт аралығымен осындай арнайы қорғау шарасын біртіндеп женілдетеді.

Егер арнайы қорғау шарасының қолданылу мерзімі 3 жылдан асқан жағдайда, мұндай шараның қолданылу мерзімінің жартысы аяқталғаннан кейін кешіктірмей тергеп-тексерулер жүргізетін орган нәтижесінде арнайы қорғау шарасы сакталуы, женілдетілуі немесе жойылуы мүмкін қайта тергеп-тексеруді жүргізеді.

Осы тармақтың мақсаттары үшін арнайы қорғау шарасын жеңілдету деп импорттық квотаның немесе арнайы квотаның көлемін ұлғайту не арнайы баждың мөлшерлемесін төмендету түсініледі.

34. Осы Хаттаманың 33-тармағында корсетілген қайта тергеп-тексеруден басқа, тергеп-тексерулер жүргізетін органның бастамасы бойынша немесе мүдделі тұлғаның өтініші бойынша:

1) өзгерген мән-жайларға, оның ішінде арнайы қорғау шарасының объектісі болып табылатын тауарды нақтылауға байланысты, егер мұндай тауар осы арнайы қорғау шарасын қолдану барысында Одақта өндіріле алмайды деп болжауға негіздер болса, арнайы қорғау шарасын өзгертудің, ырықтандырудың немесе күшін жоюдың орындылығын айқындау;

2) Одақтың кедендей аумағына тауар импортының жалпы көлемінде дамушы немесе аз дамыған үшінші елдердің үлесін белгілеу;

3) 2011 жылғы 18 қазандығы Еркін сауда аймагы туралы шарттарапы болып табылатын Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекет үшін көрсетілген Шарттың 8-бабында айқындалған критерийлердің орындалу фактісін анықтау максаттарында қайта тергеп-тексеру жүргізуі мүмкін.

35. Осы Хаттаманың 34-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген мақсаттарда қайта тергеп-тексеру жүргізу туралы өтінішті, егер арнайы қорғау шарасын енгізгеннен кейін кемінде 1 жыл өтсе, тергеп-тексерулер жүргізетін орган қабылдауы мүмкін.

36. Тиісті айырмашылықтарды есепке ала отырып қайта тергел-тексерулер жүргізу кезінде тергел-тексеру жүргізуге жататын ережелер қолданылады.

37. Алдын ала арнайы баждың қолданылу мерзімі мен арнайы қорғау шарасының қолданылуы ұзартылатын мерзімді қоса алғанда, арнайы қорғау шарасы қолданысының жалпы мерзімі 8 жылдан аспауға тиіс.

38. Арнайы қорғау шарасы бұрынғы арнайы қорғау шарасының қолданылу мерзіміне тең мерзім ішінде оған бұрын арнайы қорғау шарасы қолданылған тауарға қайта қолданылмайды. Бұл ретте арнайы қорғау шарасы қолданылмайтын мерзім 2 жылдан кем болмайды.

39. Осы Хаттаманың 38-тармағында белгіленген ережелерге қарамастан, қолданылу мерзімі күнтізбелік 180 күннен аспайтын күнді құрайтын арнайы қорғау шарасы, егер алдыңғы арнайы қорғау шарасын енгізген күннен бастап кемінде 1 жыл өтсе және арнайы қорғау шарасы жаңа арнайы қорғау шарасын енгізген күннің алдындағы 5 жыл ішінде 2 реттен астам мұндай тауарға қолданылмаса, сол тауарға қайта қолданылуы мүмкін.

IV. Демпингке қарсы шаralар

1. Демпингке қарсы шараны қолданудың жалпы қағидаттары

40. Тауар, егер осындай тауардың экспорттық бағасы оның қалыпты құнынан төмен болса, демпингтік импорттың нысанасы болып табылады.

41. Демпингтік импорттың болуын айқындау мақсатында мәліметтер талданатын тергеп-тексеру кезеңін тергеп-тексерулер жүргізетін орган белгілейді. Бұл ретте мұндай кезең, әдетте, статистикалық деректері бар, тергеп-тексеру жүргізу туралы өтініш берілген күnnің алдындағы 12 айға тең мерзімге белгіленеді, бірақ кез келген жағдайда бұл кезең 6 айдан кем болмауға тиіс.

2. Демпингтік маржаны айқындау

42. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мыналарды:

- 1) тауардың орташа өлшемді қалыпты құнын тауардың орташа өлшемді экспорттық бағасымен;
- 2) жеке мәмілелер бойынша тауардың қалыпты құнын жеке мәмілелер бойынша тауардың экспорттық бағаларымен;
- 3) сатып алушыларға, өнірлерге немесе тауарды жеткізу кезеңіне байланысты тауардың бағасында елеулі айырмашылықтар болған жағдайда тауардың орташа өлшемді қалыпты құнын тауардың

жеке мәмілелер бойынша экспорттық бағаларымен салыстыру негізінде демпингтік маржаны айқындайды.

43. Тауардың экспорттық бағасын оның қалыпты құнымен салыстыру сауда операциясының сол сатысында және бір уақытта мүмкіндігі бойынша орын алған тауарды сату жағдайларына қатысты жүзеге асырылады.

44. Тауардың экспорттық бағасын оның қалыпты құнымен салыстыру кезінде бағаның салыстырмалылығына әсер ететін айырмашылықтарды, оның ішінде жеткізулердің, салық салудың жағдайлары мен сипаттамаларының, сауда операциялары кезеңдерінің, сандық көрсеткіштердің, физикалық сипаттамалардың айырмашылықтарын, сондай-ақ оларға қатысты бағалардың салыстырмалылығына олардың әсер етуіне дәлелдемелер берілетін басқа кез келген айырмашылықтарды есепке ала отырып, оларды түзету жүзеге асырылады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган аталған айырмашылықтар ескерілген түзетулер бір-бірін қайталамайтындығына және тауардың қалыпты құнымен экспорттық бағаны салыстыру нәтижесін осылайша бұрмаламайтындығына көз жеткізеді. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган тауардың экспорттық бағасын оның қалыпты құнымен тиісінше салыстыруды қамтамасыз ету үшін қажетті ақпаратты мұдделі тұлғалардан сұратуға құқылы.

45. Егер экспорттаушы үшінші елдің нарығындағы сауданың әдеттегі барысында ұқсас тауарды сатып алу-сату мәмілелері болмаған не сауданың әдеттегі барысы кезінде ұқсас тауарды сату

көлемінің төмен болуына байланысты немесе экспорттаушы үшінші елдің нарығындағы ерекше жағдайға байланысты экспорттаушы үшінші елдің нарығындағы сату кезінде тауардың экспорттық бағасын ұқсас тауардың бағасымен тиісінше салыстыру жүргізу мүмкін болмаған жағдайда, тауардың экспорттық бағасы экспорттаушы үшінші елден өзге үшінші елге импортталатын ұқсас тауардың салыстырмалы бағасымен (ұқсас тауардың бағасы репрезентативті болып табылған жағдайда) немесе қажетті әкімшілік, сауда және жалпы шығындарды және пайданы есепке ала отырып, оның шығу еліндегі тауар өндірісінің шығындарымен салыстырылады.

46. Егер тауар оның шығу елі болып табылмайтын үшінші елден Одақтың кедендейк аумағына импортталған жағдайда, осындай тауардың экспорттық бағасы үшінші елдің нарығындағы ұқсас тауардың салыстырмалы бағасымен салыстырылады.

Тауардың экспорттық бағасы, егер осы тауар Одақтың кедендейк аумағына экспортталып, үшінші ел арқылы қайта жіберілсе ғана немесе оны өндіру осы үшінші елде жүзеге асырылмаса не онда ұқсас тауардың салыстырмалы бағасы жоқ болса, оның шығу елінде ұқсас тауардың салыстырмалы бағасымен салыстырылуы мүмкін.

47. Егер тауардың экспорттық бағасын оның қалыпты құнымен салыстыру кезінде олардың шамасын бір валютадан екіншісіне қайта есептеу талап етілсе, мұндай қайта есептеу валютаның тауарды сату күніндегі ресми бағамын пайдалана отырып жүргізіледі.

Егер шетел валютасын сату тауарды тиісті экспорттың жеткізумен тікелей байланысты болған және мерзімінде жүзеге асырылған жағдайда, мерзімде валютаны сату кезінде қолданылатын валюта бағамы пайдаланылады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган валюта бағамдарының ауытқуын ескермейді және тергеп-тексеру барысында экспорттаушыларға тергеп-тексеру кезеңінде валюта бағамдарының тұрақты өзгерістерін есепке ала отырып, олардың экспорттың бағаларын түзету үшін кемінде күнтізбелік 60 күннен береді.

48. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган, әдетте, жеке демпингтік маржаны айқындауға мүмкіндік беретін қажетті мәліметтерді берген тауардың әрбір белгілі экспорттаушысы және (немесе) өндірушісі үшін ж斯ке демпингтік маржаны айқындаиды.

49. Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган тауарды экспорттаушылардың, өндірушілердің немесе импорттаушылардың жалпы санының, тауардың әртүрлілігі немесе қандай да бір басқа себеп бойынша тауарды әрбір белгілі экспорттаушы және (немесе) өндіруші үшін жеке демпингтік маржаны айқындаудың қолайсыздығы туралы қорытындыға келген жағдайда, ол мүдделі тұлғалардың қолайлы санына сүйенс отырып, жеке демпингтік маржаны айқындау шектеуін пайдалануы не статистикалық репрезентативтік болып табылатын және тергеп-тексеру барысын бұзбай зерттелуі мүмкін, тергеп-тексерулер жүргізетін органның иелігіндегі бар ақпарат бойынша әрбір экспорттаушы үшінші елден тауарды тандауга қатысты демпингтік маржаны айқындауы мүмкін.

Жеке демпингтік маржаны айқындауды шектеу мақсатында мұдделі тұлғаларды іріктеуді тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды тиісті шетелдік экспорттаушылардың, өндірушілердің және импорттаушылардың консультациялары негізінде және олардың келісімімен тергеп-тексерулер жүргізетін орган жүзеге асырады.

Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган осы тармаққа сәйкес шектеуді пайдаланса, ол шетелдік экспорттаушылар және (немесе) шетелдік өндірушілер санының тым көптігінен жеке карау тергеп-тексерулер жүргізетін органның тиісті тергеп-тексеру жүргізу мерзімін бұзуга әкелуі мүмкін жағдайларды қоспағанда, бастапқыда таңдалмаған, бірақ жеке демпингтік маржаны айқындауға мүмкіндік беретін қажетті мәліметтерді қараудың белгіленген мерзімінде оларды ұсынған әрбір шетелдік экспорттаушыға немесе шетелдік өндірушіге қатысты жеке демпингтік маржаны айқындаиды.

Осындай шетелдік экспорттаушылардың және (немесе) шетелдік өндірушілердің ерікті түрде ұсынған жауалтарын тергеп-тексерулер жүргізетін орган қайтармауға тиіс.

50. Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган осы Хаттаманың 49-тармағына сәйкес жеке демпингтік маржаны айқындауды шектеуді пайдаланса, жеке демпингтік маржаны айқындау үшін таңдалмаған, бірақ таңдауға қатысуға өз еркін білдірген және тергеп-тексеру барысында осы үшін қажетті құжаттарды белгіленген мерзімге ұсынған, демпингтік импорттың нысанасы болып табылатын тауарды шетелдік экспорттаушыларға немесе шетелдік өндірушілерге қатысты

есептелген демпингтік маржаның мөлшері жеке демпингтік маржаны айқындау үшін таңдалған демпингтік импорт мәні болып табылатын тауарды шетелдік экспорттаушыларға немесе шетелдік өндірушілерге қатысты айқындалған орташа өлшемді демпингтік маржаның мөлшерінен аспауға тиіс.

51. Егер тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушылар немесе өндірушілер тергеп-тексерулер жүргізетін органға сұратылған ақпаратты талап ету түрінде және белгіленген мерзімде бермесе немесе олар берген ақпарат тексеруге келмейтін не шындыққа сәйкес келмейтін жағдайда, тергеп-тексерулер жүргізетін орган өзінің иелігіндегі қолда бар басқа ақпараттың негізінде демпингтік маржаны айқындей алады.

52. Жеке демпингтік маржаны айқындауға мүмкіндік беретін қажетті мәліметтерді берген тауардың әрбір белгілі экспорттаушысы және (немесе) өндірушісі үшін жеке демпингтік маржаны айқындаудан басқа, тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру барысында айқындалған анағұрлым жоғары демпингтік маржаның негізінде тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың барлық басқа экспорттаушылары және (немесе) өндірушілері үшін бірынғай демпингтік маржаны айқындей алады.

3. Тауардың қалыпты құнын айқындау

53. Тауардың қалыпты құнын тергеп-тексерулер жүргізетін орган экспорттаушы үшінші елдің ішкі нарығында осындай үшінші

елдің резиденті болып табылатын өндірушілермен және экспорттаушылармен байланысты тұлғалар болып табылмайтын сатушыларға тергеп-тексеру кезеңінде сату кезінде, сауданың әдеттегі барысында экспорттауши үшінші елдің кедендей аумағында пайдалану үшін ұқсас тауар бағаларының негізінде айқындаиды.

Қалыпты құнды айқындау мақсатында экспорттауши үшінші елдің ішкі нарығында осындай үшінші елдің резиденті болып табылатын өндірушілермен және экспорттаушылармен байланысты тұлғалар болып табылатын сатып алушыларға сату кезінде, егер аталған байланыс шетелдік өндірушінің және (немесе) экспорттаушының баға саясатына әсер етпейтіні анықталған жағдайда, ұқсас тауардың бағалары есепке алынуы мүмкін.

54. Экспорттауши үшінші елдің ішкі нарығындағы сауданың әдеттегі барысында ұқсас тауарды сатудың көлемі, егер бұл көлем экспорттауши үшінші елден Одақтың кедендей аумағына тауар экспорты жалпы көлемінің кемінде 5 пайызын құраса, тауардың қалыпты құнын айқындау үшін жеткілікті көлем ретінде қаралады.

Сауданың әдеттегі барысында ұқсас тауарды сатудың әлдеқайда төмен көлемі, егер мұндай көлем сауданың әдеттегі барысында тауардың экспорттық бағасын ұқсас тауардың бағасымен тиісінше салыстыруды қамтамасыз ету үшін жеткілікті деген дәлелдемелер болса, тауардың қалыпты құнын айқындау үшін қолайлы деп саналады.

55. Осы Хаттаманың 53-тармағына сәйкес тауардың қалыпты құнын айқындау кезінде сатып алушыларға экспорттауши үшінші

елдің ішкі нарығында сатуы кезіндегі тауардың бағасы тергеп-тексеру кезеңі ішінде сатып алушыларға сатылған ұқсас тауардың орташа өлшемді бағасы немесе оны осы кезең шенберінде сатып алушыларға әрбір жеке сату бойынша тауар бағасы болып табылады.

56. Әкімшілік, сауда және жалпы шығындарды есепке ала отырып, ұқсас тауар бірлігін өндірудің өзіндік құнынан төмен бағалар бойынша экспорттаушы үшінші елдің ішкі нарығында немесе экспорттаушы үшінші елден өзге үшінші елге ұқсас тауарды сату, егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган мұндай сату осы кезеңде барлық шығындарды өтеуді қамтамасыз етпейтін елеулі көлемде және бағалар бойынша тергеп-тексеру кезеңінде жүзеге асырылатынын анықтасаған, тауардың қалыпты құнын айқындау кезінде ескерілмеуі мүмкін.

57. Егер ұқсас тауарды сату кезінде әкімшілік, сауда және жалпы шығындарды есепке ала отырып, ұқсас тауар бірлігін өндірудің өзіндік құнынан төмен осындай тауардың бағасы, тергеп-тексеру кезеңінде әкімшілік, сауда және жалпы шығындарды есепке ала отырып, тауар бірлігінің орташа өлшемді өзіндік құнынан асып кеткен жағдайда, мұндай баға тергеп-тексеру кезеңі ішіндегі барлық шығындарды өтеуді қамтамасыз ету ретінде қаралады.

58. Әкімшілік, сауда және жалпы шығындарды есепке ала отырып, ұқсас тауар бірлігін өндірудің өзіндік құнынан төмен баға бойынша ұқсас тауарды сату, егер тауардың қалыпты құнын айқындау кезінде ескерілетін мәмілелер бойынша ұқсас тауардың орташа өлшемді бағасы әкімшілік, сауда және жалпы шығындарды

есепке ала отырып, үкcas тауардың бірлігін өндірудің орташа өлшемді өзіндік құнынан төмен немесе бағалар бойынша сату көлемі осындай өзіндік құнынан төмен жағдайда, тауардың қалыпты құнын айқындау кезінде ескерілетін мәмілелер бойынша сату көлемінің кемінде 20 пайзын құрайды.

59. Әкімшілік, сауда және жалпы шығындарды есепке ала отырып, үкcas тауар бірлігін өндірудің өзіндік құны мұндай деректердің экспорттаушы үшінші елдегі бухгалтерлік есеп пен есептіліктің жалпы қабылданған қағидаттары мен қағидаларына сәйкес келуі және тауарды өндіруге және сатуға байланысты шығындарды толық көрсету шартымен тауарды экспорттаушы немесе өндіруші берген деректер негізінде есептеледі.

60. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган шығындарды мұндай бөлу әдетте, атап айтқанда, амортизацияның тиісті кезеңін, өндірісті дамытуға капитал салуға және басқа да шығындарды жабуға аударымдар белгілеуге қатысты осындай тауарды экспорттаушыға немесе өндірушіге қолданылуы шартымен, тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушы немесе өндіруші берген деректерді қоса алғанда, өндіріс шығындарын әкімшілік, сауда және жалпы шығындарды бөлу дұрыстығының оның иелігіндегі барлық дәлелдемелерін есепке алады.

61. Өндіріс шығындары, әкімшілік, сауда және жалпы шығындар өндірісті дамытуға байланысты біржолғы шығыстарды немесе өндірісті ұйымдастыру кезеңінде жүзеге асырылатын операциялар тергеп-тексеру кезіндегі шығындарға әсер ететін

мән-жайларды есепке ала отырып түзетіледі. Мұндай түзетулер өндірісті ұйымдастыру кезеңінің аяғындағы, ал егер өндірісті ұйымдастыру кезеңі тергеп-тексеру кезеңінен асып кеткен болса, тергеп-тексеру жүргізу кезеңіне кслетін өндірісті ұйымдастырудың барынша кеш кезеңі ушін шығындарды көрсетуге тиіс.

62. Әкімшілік, сауда және жалпы шығындардың жиынтық сандық көрсеткіштері және экономиканың осы саласына тән пайда демпингтік импорттың нысанасы болып табылатын тауарды экспорттаушы немесе өндіруші беретін сауданың әдеттегі барысында ұқсас тауарды өндіру және сату туралы нақты деректердің негізінде айқындалады. Егер мұндай жиынтық сандық көрсеткіштерді көрсетілген жолмен айқындауға болмайтын болса, олар мыналардың:

1) экспорттаушы үшінші елдің ішкі нарығында тауардың сол санатын өндіруге және сатуға байланысты тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушы немесе өндіруші алған және жұмсаған нақты сомалар;

2) осындай тауарды басқа да экспорттаушы немесе өндіруші экспорттаушы үшінші елдің ішкі нарығында ұқсас тауарды өндіруге және сатуға байланысты алған және жұмсаған орташа өлшемді нақты сомалар;

3) осындай жолмен айқындалған пайда сомасы экспорттаушы үшінші елдің ішкі нарығындағы сол санаттағы тауарды сату кезінде, әдетте, басқа да экспорттаушылар немесе өндірушілер алатын пайдадан аспайтын жағдай кезіндегі өзге әдіс негізінде айқындалуы мүмкін.

63. Демпингтік импорт ішкі нарықтағы бағаларды мемлекет тікелей реттейтін немесе сыртқы сауданың мемлекеттік монополиясы бар экспорттаушы үшінші елден болған жағдайда, тауардың қалыпты құны бағаның немесе тиісті үшінші елде есептелген ұқсас тауар құнына (көрсетілген экспорттаушы үшінші елмен тергеп-тексеру мақсатында салыстырылатын) не мұндай үшінші елден экспортқа жеткізу кезіндегі ұқсас тауар бағасының негізінде айқындалуы мүмкін.

Егер осы тармаққа сәйкес тауардың қалыпты құнын айқындау мүмкін болмаған жағдайда, тауардың қалыпты құны Одақтың кедендейк аумағындағы ұқсас тауарға төленген немесе төленуге жататын және пайданы есепке ала отырып түзетілген бағаның негізінде айқындалуы мүмкін.

4. Тауардың экспорттық бағасын айқындау

64. Тауардың экспорттық бағасы тергеп-тексеру кезеңінде оны сату туралы деректердің негізінде айқындалады.

65. Демпингтік импорттың нысанасы болып табылатын тауардың экспорттық бағасы туралы деректер жоқ болған кезде не тергеп-тексерулер жүргізетін органның осындай тауардың экспорттық бағасы туралы мәліметтердің дұрыстығына негізді күмәні пайда болып, осының салдарынан тауарды экспорттаушы мен импорттаушы байланысты тұлғалар болып табылатын (оның ішінде олардың әрқайсысының үшінші тұлғамен байланысына орай) не

осындай тауардың экспорттық бағасына қатысты уағдаласу нысанында шектеулі іскерлік практика болған кезде, оның экспорттық бағасы, егер импортталушы тауар тәуелсіз сатып алушыға қайта сатылмаса немесе Одақтың кедендік аумағына импортталған түрінде қайта сатылмаса, тергеп-тексерулер жүргізетін орган қандай да бір әдіспен айқындастын импортталушы тауар бірінші рет тәуелсіз сатып алушыға сатылатын баға негізінде есептелуі мүмкін. Бұл ретте тауардың экспорттық бағасын оның қалыпты құнымен салыстыру мақсатында тауардың импорты мен қайта сату арасындағы кезенде теленген шығыстар (оның ішінде кедендік баждар мен салықтар), сондай-ақ пайда да есепке алынады.

5. Демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды анықтау

66. Осы бөлімнің мақсаттары үшін мүше мемлекеттердің экономика саласына залал деп мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал, оны келтіру қаупі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендеуі түсініледі.

67. Демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына залал демпингтік импорт көлемін және мүше мемлекеттер нарығындағы үқсас тауар бағаларына және мүше мемлекеттерден үқсас тауар өндірушілерге осындай импорттың әсерін талдау нәтижелері негізінде анықталады.

68. Демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына залалдың болуын айқындау мақсатында мәліметтер талданатын тергеп-тексеру кезеңін тергеп-тексерулер жүргізетін орган белгілейді.

69. Демпингтік импорт көлемін талдау кезінде тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру объектісі болып табылатын (абсолюттік көрсеткіштерде не мүше мемлекеттердегі ұқсас тауарды өндіруге немесе тұтынуға қатысты) тауардың демпингтік импортының едәүір ұлғаюы болғанын не болмағанын айқындаиды.

70. Мүше мемлекеттер нарығындағы ұқсас тауардың бағасына демпингтік импорттың әсер етуін талдау кезінде тергеп-тексерулер жүргізетін орган:

1) демпингтік импорттың нысанасы болып табылатын тауар бағалары мүше мемлекеттер нарығындағы ұқсас тауар бағаларынан айтарлықтай төмен болғанын не болмағаны;

2) демпингтік импорт мүше мемлекеттер нарығында ұқсас тауар бағасының айтарлықтай төмендеуіне алып келгенін не келмегенін;

3) демпингтік импорт осындағы импорт болмаған жағдайда орын алатын, мүше мемлекеттер нарығында ұқсас тауар бағаларының айтарлықтай өсуіне кедергі кслтіргенін не келтірмегенін анықтайды.

71. Егер бір мезгілде жүргізілген тергеп-тексерудің нысанасы бір экспорттаушы үшінші елден көп Одақтың кедендік аумағына тауардың импорты болып табылатын жағдайда, тергеп-тексерулер жүргізетін орган мұндай импорттың жиынтық әсер етуін, егер:

1) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар импортына қатысты айқындалған демпингтік маржа әрбір экспорттаушы үшінші елден ең аз рұқсат етілетін демпингтік маржадан асса, ал әрбір экспорттаушы үшінші елден осы тауар импортының көлемі осы Хаттаманың 223-тармағының ережелерін есепке ала отырып, елеусіз болып табылмайтыны;

2) тауар импортының жиынтық әсер етуін бағалау импорттың тауарлар арасындағы бәсекелестік шарттарын және мүше мемлекеттерде өндірілген импорттың тауар мен үқсас тауар арасындағы бәсекелестік шарттарын есепке ала отырып, мүмкін болып табылатыны анықталған жағдайда бағалауы мүмкін.

72. Мүше мемлекеттердің экономика саласына демпингтік импорттың әсер етуін талдау мүше мемлекеттер экономика саласының жай-күйіне қатысы бар барлық экономикалық факторларды:

оған бұрын орын алған демпингтік немесе субсидияланған импорттың әсер етуінен кейін мүше мемлекеттер экономика саласының экономикалық жағдайын қалпына келтіру дәрежесін;

болған немесе болашақта болуы мүмкін өндірістің қыскаруын, тауардың сатылуын, оның мүше мемлекеттер нарығындағы үлесін, пайдасын, өнімділігін, тартылған инвестициялардан немесе өндірістік қуаттарды пайдаланудан түсетін кірістерді;

мүше мемлекеттер нарығындағы тауар бағаларына әсер ететін факторларды;

демпингтік маржаның мөлшерін;

болған немесе болашақта болуы мүмкін тауар өндірісінің өсу қарқынына, тауар қорына, жұмыспен қамту деңгейіне, жалақыға, инвестициялар тарту мүмкіндігіне және қаржылық жағдайға жағымсыз әсерді қоса алғанда бағалаудан тұрады.

Бұл ретте бір де бір фактор демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды анықтау үшін шешуші мәнге ие бола алмайды.

73. Мүше мемлекеттердің экономика саласындағы демпингтік импорт пен залал арасындағы себеп-салдарлық байланыстың болуы туралы қорытынды тергеп-тексерулер жүргізетін органның иелігінде де бар іске қатысты барлық дәлелдемелер мен мәліметтердің талдауына негізделуге тиіс.

74. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингтік импорттан басқа, оның салдарынан сол кезеңде мүше мемлекеттердің экономика саласына залал келтіретін басқа белгілі факторларды да талдайды.

Іске қатысты ретінде қаралуы мүмкін факторлар, атап айтқанда, демпингтік бағалар бойынша сатылмаған импортталатын тауардың көлемі мен бағасын, тұтыну құрылымындағы сұраныстың қысқаруын немесе өзгерісті, шектеулі сауда практикасын, технологиялық жетістіктерді, сондай-ақ, мүше мемлекеттер экономика саласының экспорттық көрсеткіштері мен өнімділігін қамтиды.

Мүше мемлекеттер экономика саласының осы факторларының салдарынан келтірілген залал Одақтың кедендік аумағына демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалға жатқызылмауга тиіс.

75. Мүше мемлекеттердің экономика саласына демпингтік импорттың әсер етуі, егер қолда бар деректер өндірістік процесс, оны өндірушілердің ұқсас тауарды сатуы және пайда сияқты осындағы критерийлер негізінде ұқсас тауарды өндіруді бөліп көрсетуге мүмкіндік берсе, мүше мемлекеттердегі ұқсас тауарды өндіруге қатысты бағаланады.

Егер қолда бар деректер ұқсас тауар өндірісін бөліп көрсетуге мүмкіндік бермеген жағдайда, мүше мемлекеттердің экономика саласына демпингтік импорттың әсер етуі өзіне ұқсас тауарды қамтитын және олар туралы қажетті деректер бар тауарлардың неғұрлым шағын тобын немесе номенклатурасын шыгаруға қатысты бағаланады.

76. Демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіру қаупін анықтаған кезде тергеп-тексерулер жүргізетін орган қолда бар барлық факторларды, оның ішінде:

- 1) мұндай импорттың бұдан әрі ұлғаюының нақты мүмкіндігі туралы куәландыратын демпингтік импорттың өсу қарқынын;
- 2) демпингтік импорттың нысанасы болып табылатын тауарды экспорттаушыда жеткілікті экспорттық мүмкіндіктердің немесе басқа экспорттық нарықтардың осы тауардың кез келген қосымша экспортын қабылдау мүмкіндігін есепке ала отырып, осы тауардың демпингтік импортын ұлғайтудың нақты мүмкіндігі туралы куәландыратын оларды ұлғайтудың анық бұлтартпаушылығының болуын;

3) егер мұндай баға деңгейі мүше мемлекеттер нарығында ұксас тауар бағасының төмендеуіне немесе оны ұстап тұруға және тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарға сұраныстың одан әрі өсуіне алып келуі мүмкін болса, тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар бағасының деңгейін;

4) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар қорының экспорттаушыда болуын есепке алады.

77. Мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіру қаупінің болуы туралы шешім, егер осы Хаттаманың 76-тармағында көрсетілген факторларды талдау нәтижелері бойынша тергеп-тексеру барысында тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингтік импортты жалғастырудың бұлтартпастығы және мұндай импортқа демпингке қарсы шараны қабылдамаған жағдайда мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіргені туралы қорытындыға келген жағдайда қабылданады.

6. Алдын ала демпингке қарсы бажды енгізу

78. Егер тергеп-тексеру аяқталғанға дейін тергеп-тексерулер жүргізетін орган алған ақпарат демпингтік импорттың және осыған байланысты мүше мемлекеттердің экономика саласына залалдың болуы туралы куәландырса, Комиссия осы Хаттаманың 7-тармағында көрсетілген баяндама негізінде тергеп-тексеру жүргізілген кезеңде демпингтік импорт келтірген мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды болғызбау мақсатында алдын ала демпингке қарсы

бажды енгізу арқылы демпингке қарсы шараны қолдану туралы шешім қабылдайды.

79. Алдын ала демпингке қарсы баж тергеп-тексеру басталған күннен бастап күнтізбелік 60 күннен бұрын енгізілмейді.

80. Алдын ала демпингке қарсы баждың мөлшерлемесі мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды жою үшін жеткілікті, бірақ алдын ала есептелген демпингтік маржаның мөлшерінен жоғары болмауға тиіс.

81. Егер алдын ала демпингтік баждың мөлшерлемесі алдын ала есептелген демпингтік маржаның мөлшеріне тең болған жағдайда, алдын ала демпингке қарсы баждың қолданылу мерзімі, егер бұл мерзім, үлесі тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың демпингтік импорты көлемінде үлкен бөлігін құраған экспорттаушылардың өтініші негізінде 6 айға дейін ұзартылатын жағдайды қоспағанда, 4 айдан аспауға тиіс.

82. Егер алдын ала демпингке қарсы баж мөлшерлемесі алдын ала есептелген демпингтік маржадан аз болған жағдайда, алдын ала демпингке қарсы баждың қолданылу мерзімі, егер бұл мерзім, үлесі тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың демпингтік импорты көлемінде үлкен бөлігін құраған экспорттаушылардың өтініші негізінде 9 айға дейін ұзартылатын жағдайды қоспағанда, 6 айдан аспауға тиіс.

83. Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру нәтижелері бойынша демпингке қарсы шараны енгізу үшін негіздер жоқ деп анықтаса не осы Хаттаманың 272-тармағына сәйкес

демпингке қарсы шараны қолданбау туралы шешім қабылдаса, алдын ала демпингке қарсы баж сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтарылуға жатады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттердің кеден органдарын демпингке қарсы шараны енгізу үшін негіздердің жоқ екені туралы не Комиссияның демпингке қарсы шара қолданбау туралы шешім қабылданғаны туралы уақтылы хабардар етеді.

84. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіру немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендегі қаупінің болуы негізінде демпингке қарсы шара қолдану туралы шешім қабылданса, алдын ала демпингке қарсы баждың сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтарылуға жатады.

85. Егер тексеру нәтижелері бойынша мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалдың болуы немесе оны келтіру қаупінің болуы негізінде алдын ала демпингке қарсы шара қолдану туралы шешім қабылданса (алдын ала демпингке қарсы бажды енгізбеу мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалдың болуын айқындауға алып келуі жағдайында), алдын ала демпингке қарсы баж сомалары демпингке қарсы бажды қолдану туралы шешім күшіне енген күннен бастап осы Хаттаманың 86 және 87-тармақтарының ережелерін есепке ала отырып, осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

86. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша алдын ала демпингке қарсы баж мөлшерлемесіне қарағанда демпингке қарсы баждың барынша төмен мөлшерлемесін енгізу орынды деп танылса, алдын ала демпингке қарсы баждың белгіленген мөлшерлемесі бойынша есептелген демпингке қарсы баж сомасына сәйкес келетін алдын ала демпингке қарсы баж сомалары осы Хаттамага қосымшада көзделген тәртіппен есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

Демпингке қарсы баждың белгіленген мөлшерлемесі бойынша есептелген демпингке қарсы баж сомасынан асатын алдын ала демпингке қарсы баж сомалары осы Хаттамага қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтарылуға жатады.

87. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша алдын ала демпингке қарсы баж мөлшерлемесіне қарағанда демпингке қарсы баждың неғұрлым жоғары мөлшерлемесін енгізу орынды деп танылса, демпингке қарсы баж бен алдын ала демпингке қарсы баж сомалары арасындағы айырма алынбайды.

88. Алдын ала демпингке қарсы баж тергеп-тексеруді бір мезгілде жалғастырған жағдайда қолданылады.

89. Алдын ала демпингке қарсы бажды енгізу туралы шешім, әдетте, тергеп-тексеру басталған күннен бастап 7 айдан кешіктірмей қабылданады.

7. Тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар экспорттаушысының баға міндеттемелерін қабылдауы

90. Тергеп-тексеруді тергеп-тексерулер жүргізетін орган тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушыдан осы тауарға бағаларды қайта қарau немесе Одақтың кедендей аумағына оның қалыпты құнынан төмен бағалар бойынша экспорттауды тоқтату туралы жазбаша нысанда баға міндеттемелерін алған кезде (мүшe мемлекеттерде экспорттаушымен байланысты адамдар болған кезде бұл адамдардың осы міндеттемелерді қолдайтыны туралы өтініші де қажет), егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган көрсетілген міндеттемелерді қабылдау демпингтік импортпен келтірілген залалды жояды деген қорытындыға келсе және Комиссия оларды мақұлдау туралы шешім қабылдаса, тоқтатуы немесе тоқтата тұруы мүмкін.

Тауар бағасының деңгейі осы міндеттемелерге сәйкес демпингтік маржаны жою үшін бұл қажетті деңгейге қарағанда жоғары болмауға тиіс.

Тауар бағасының көтерілуі, егер мұндай көтерілу мүшe мемлекеттердің экономика саласына залалды жою үшін жеткілікті болып табылса, демпингтік маржадан аз болмауы мүмкін.

91. Комиссия баға міндеттемелерін мақұлдау туралы шешімді тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингтік импорттың және осыған негізделген мүшe мемлекеттердің экономика саласына

залалдың болуы туралы алдын ала қорытындыға келмегенге дейін қабылдамайды.

92. Комиссия баға міндеттемелерін мақұлдау туралы шешімді, егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды нақты немесе әлеуетті экспорттаушылар санының көп болуына байланысты немесе өзге де себептер бойынша оларды мақұлдаудың қолайсыздығы туралы қорытындыға келмейінше қабылдамайды.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүмкіндігінше экспорттаушыларға олардың баға міндеттемелерін мақұлдау қолайсыз деп танылған себептерді хабарлайды және оларға осыған байланысты өз түсініктемелерін беру мүмкіндігін ұсынады.

93. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган баға міндеттемелерін қабылдаған әрбір экспорттаушыға оны мүдделі тұлғаларға ұсыну мүмкіндігі болу үшін олардың қупия емес нұсқасын беру туралы сұрау жібереді.

94. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган экспорттаушыларға баға міндеттемелерін қабылдауды ұсына алады, бірақ оларды қабылдауды талап ете алмайды.

95. Комиссия баға міндеттемелерін мақұлдау туралы шешім қабылдаған жағдайда, демпингке қарсы тергеп-тексеру тауар экспорттаушының өтініші бойынша немесе тергеп-тексерулер жүргізетін органның шешімі бойынша жалғастырылуы мүмкін.

Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингтік импорттың немесе оған негізделген

мүше мемлекеттердің экономика саласына залалдың жоқ екені туралы қорытындыға келсе, егер көрсетілген қорытынды айтарлықтай дәрежеде осындай міндеттемелердің болуының нәтижесі болып табылатын жағдайды қоспағанда, баға міндеттемелерін қабылдаған экспорттаушы осындай міндеттемелерден автоматты түрде босатылады. Егер жасалған қорытынды айтарлықтай дәрежеде баға міндеттемелерінің болуының нәтижесі болып табылатын жағдайда, Комиссия осындай міндеттемелер қажетті уақыт кезеңінің ішінде күшінде қалуға тиіс екені туралы шешім қабылдауы мүмкін.

96. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингтік импорттың болуы және оған негізделген мүше мемлекеттердің экономика саласына залалдың болғаны туралы қорытындыға келсе, экспорттаушы қабылдаған баға міндеттемелері олардың шарттарына және осы Хаттаманың ережелеріне сәйкес әрекет етуді жалғастырады.

97. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган экспорттаушыдан Комиссия мақұлдаған баға міндеттемелерін, олардың орындалуына қатысты мәліметтерді, сондай-ақ осындай мәліметтерді тексеруге келісімді сұрауға құқылы.

Сұрау салынатын мәліметтерді тергеп-тексерулер жүргізетін орган белгілеген мерзімде бермеу, сондай-ақ осы мәліметтерді тексеруге келіспеу экспорттаушының қабылданған баға міндеттемелерін бұзғаны болып есептеледі.

98. Экспорттаушы баға міндеттемелерін бұзған немесе кері қайтарып алған жағдайда, Комиссия алдын ала демпингке қарсы

бажды (егер тергеп-тексеру әлі аяқталмаса) немесе демпингке қарсы бажды (егер түпкілікті нәтижелері оны енгізу үшін негіз бар екені туралы қуәландыrsa) енгізу арқылы демпингке қарсы шараны қолдану туралы шешім қабылдауы мүмкін.

Экспорттаушы қабылданған баға міндеттемелерін бұзған жағдайда, оған осындай бұзушылыққа байланысты түсініктеме беруге мүмкіндік беріледі.

99. Комиссияның баға міндеттемелерін макұлдау туралы актісінде алдын ала демпингке қарсы баж мөлшерлемесі немесе осы Хаттаманың 98-тармағына сәйкес енгізілуі мүмкін демпингке қарсы баж айқындалуға тиіс.

8. Демпингке қарсы бажды енгізу және қолдану

100. Демпингке қарсы баж (баға міндеттемелері осы Хаттаманың 90 – 99-тармақтарына сәйкес Комиссия макұлдаған экспорттаушылар жеткізетін тауарды қоспағанда) барлық экспорттаушылар жеткізетін және мүше мемлекеттердің экономика саласына залал келтіретін демпингтік импорттың нысанасы болып табылатын тауарға қатысты қолданылады.

101. Демпингке қарсы баждың мөлшері мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды жою үшін жеткілікті болуга тиіс, бірақ есептелген демпингтік маржа мөлшерінен жоғары болмауға тиіс.

Егер мұндай мөлшер мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды жою үшін жеткілікті болып табылса, Комиссия есептелген демпингтік маржаның мөлшеріне қарағанда аз мөлшерде демпингке қарсы бажды енгізу туралы шешім қабылдауы мүмкін.

102. Комиссия жеке демпингтік маржа есептелген демпингтік импорттың нысанасы болып табылатын тауардың әрбір экспорттаушысы немесе өндірушісі жеткізетін тауарға қатысты демпингке қарсы баж мөлшерлемесінің жеке мөлшерін белгілейді.

103. Осы Хаттаманың 102-тармағында көрсетілген демпингке қарсы баж мөлшерлемесінің жеке мөлшерінен басқа, Комиссия тергеп-тексеру барысында есептелген анағұрлым жоғарғы демпингтік маржа негізінде жеке демпингтік маржа есептелмеген экспорттаушы үшінші елден тауардың басқа барлық экспорттаушылары немесе өндірушілері жеткізетін тауарға демпингке қарсы баждың бірыңғай мөлшерлемесін белгілейді.

104. Демпингке қарсы баж, егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша осы тауарға қатысты тәмендегілер анықталған болса, алдын ала демпингке қарсы баж енгізілген күнге дейін күнтізбелік 90 күннен ertе емес, орналастыру шарты демпингке қарсы баждарды төлеу болып табылатын кедендік рәсімдерге орналастырылған тауарларға қатысты қолданылуы мүмкін:

1) бұрын залал келтірген демпингтік импорттың болуы немесе импорттаушы экспорттаушының тауарды оның қалыпты құнынан тәмен бағамен жеткізгенін және тауардың мұндай импорты мүше

мемлекеттердің экономика саласына залал келтіруі мүмкін екенін білсе немесе білуге тиіс болса;

2) мүше мемлекеттердің экономика саласына залалдың салыстырмалы қысқа уақыт кезеңі ішінде елеулі өскен демпингтік импортпен келтірілгенін, оның ұзақтығы мен көлемін, сондай-ақ басқа мән-жайларды (оның ішінде импортталатын тауардың қоймалық қорларының жылдам өсуі) есепке ала отырып, демпингке қарсы бажды енгізуден қалпына келтіру тиімділігін осы тауардың импорттаушыларына тергеп-тексеру аяқталғанға дейін түсініктемелер беру мүмкіндігі берілген жағдайда айтарлықтай азайтуы мүмкін.

105. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру басталған күннен кейін Шартта көзделген ресми көздерде осы Хаттаманың 104-тармағына сәйкес тексеру обьектісі болып табылатын тауарға қатысты демпингке қарсы бажды қолдану мүмкіндігі туралы ескертуі бар хабарлама жариялады.

Мұндай хабарламаны жариялау туралы шешімді тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттер экономика саласының осы Хаттаманың 104-тармағында көрсетілген талаптар орындалуының жеткілікті дәлелдемелерін қамтитын сұрау салу бойынша немесе тергеп-тексерулер жүргізетін органның қолында осындай дәлелдемелер болған кезде өз бастамасы бойынша қабылдайды.

Демпингке қарсы баж осы тармақта көрсетілген хабарлама ресми жарияланған күнге дейін орналастыру шарты демпингке қарсы

баждарды төлеу болып табылатын кедендік рәсімдерге орналастырылған тауарларга қатысты қолданыла алмайды.

106. Мүше мемлекеттердің заңнамасында осы Хаттаманың 104-тармағына сәйкес мұдделі тұлғаларға демпингке қарсы баждың қолданылу мүмкіндігі туралы хабарлаудың қосымша тәсілдері белгіленуі мүмкін.

9. Демпингке қарсы шараның қолданылу мерзімі және оны қайта қарастырылудың мүнәсабаты

107. Демпингке қарсы шара демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды жою үшін қажетті мөлшерде және мерзім ішінде Комиссияның шешімі бойынша қолданылады.

108. Демпингке қарсы шараның қолданылу мерзімі осындай шараны қолдану басталған күннен немесе өзгермелі мән-жайларға байланысты және бір мезгілде демпингтік импорттың талдауына қатысты және мүше мемлекеттердің экономика саласына келген залалға байланысты немесе демпингке қарсы іс-қимыл мерзімінің өтуіне байланысты өткізілген қайта тергеп-тексеру аяқталған күннен бастап 5 жылдан аспауға тиіс.

109. Демпингтік шараның қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты қайта тергеп-тексеру осы Хаттаманың 186 – 198-тармақтарының ережелеріне сәйкес берілген жазбаша

нысандагы өтініштің негізінде не тергеп-тексерулер жүргізетін органның өз бастамасы бойынша жүргізіледі.

Демпингке қарсы шараның қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты қайта тергеп-тексеру өтініште демпингтік импортты жаңарту не жалғастыру және демпингке қарсы шараның қолданысын тоқтату кезінде мүше мемлекеттердің экономика саласына залал келтіру мүмкіндігі туралы мәліметтер болған кезде жүргізіледі.

Демпингке қарсы шараның қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты қайта тергеп-тексеру жүргізу туралы өтініш демпингке қарсы шараның қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін 6 айдан кешіктірмей беріледі.

Қайта тергеп-тексеру демпингке қарсы шараның қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін басталуға тиіс және ол басталған күннен бастап 12 ай ішінде аяқталуға тиіс.

Осы тармаққа сәйкес жүргізілетін қайта тергеп-тексеру аяқталғанға дейін демпингке қарсы шараны қолдану Комиссияның шешімі бойынша ұзартылады. Алдын ала демпингке қарсы баждарды алу үшін белгіленген тәртіппен тиісті демпингке қарсы шараны қолдану ұзартылатын мерзім ішінде қолданылу мерзімі қайта тергеп-тексеру жүргізуге байланысты ұзартылатын, демпингке қарсы шараны қолдануға байланысты белгіленген демпингке қарсы баж мөлшерлемелері бойынша демпингке қарсы баждар төленеді.

Егер демпингке қарсы шараны қолдану мерзімінің аяқталуына байланысты тергеп-тексерулер жүргізетін орган қайта тергеп-тексеру нәтижелері бойынша демпингке қарсы шараларды қолдануға

негіздердің жоқ екенін анықтаса не осы Хаттаманың 272-тармағына сәйкес демпингке қарсы шара қолданбау туралы шешім қабылдаса, демпингке қарсы шараны қолдану ұзартылған мерзім ішінде алдын ала демпингке қарсы баждарды алу үшін белгіленген тәртіппен алынатын демпингке қарсы баж сомалары осы Хаттамага қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтаруға жатады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттердің кеден органдарын демпингке қарсы шараларды қолдану негіздерінің жоқ екені туралы не Комиссияның демпингке қарсы шараны қолданбау туралы шешім қабылдағаны туралы уақтылы хабардар етеді.

Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингке қарсы шараның қолданылу мерзімінің өтуіне байланысты қайта тергеп-тексеру жүргізуінің нәтижелері бойынша мүше мемлекеттердің экономика саласына демпингтік импортты қалпына келтіру не жалғастыру және залал келтіру мүмкіндігін анықтаған болса, Комиссия демпингке қарсы шараның қолданылуын ұзартады. Демпингке қарсы шараны ұзарту туралы Комиссия шешімі күшіне енген күннен бастап алдын ала демпингке қарсы баждарды алу үшін белгіленген тәртіппен алынатын демпингке қарсы баждар сомалары демпингке қарсы шараны қолдану ұзартылған мерзімнің ішінде осы Хаттамага қосымшада көзделген тәртіппен есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

110. Мұдделі тұлғаның етініші бойынша, егер демпингке қарсы шараны енгізгеннен кейін кемінде 1 жыл өткен жағдайда немесе тергеп-тексерулер жүргізетін органның бастамасы бойынша

демпингке қарсы шараны қолдануды жалғастырудың орындылығын айқындау және (немесе) өзгерген мән-жайларға байланысты оны қайта қарау (оның ішінде демпингке қарсы баж мөлшерлемесінің дербес мөлшерін қайта қарау) мақсатында қайта тергеп-тексеру жүргізуі мүмкін.

Қайта тергеп-тексеруді жүргізу туралы өтінішті беру мақсатына байланысты мұндай өтініш өзгерген мән-жайларға байланысты:

демпингке қарсы шараны қолдануды жалғастыру демпингтік импортқа қарсы іс-қимыл және демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалды жою үшін талап етілмейтін;

демпингке қарсы шараның қолданыстағы мөлшері демпингтік импортқа қарсы іс-қимыл және демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалды жою үшін жеткілікті мөлшерден асатын;

қолданыстағы демпингке қарсы шара демпингтік импортқа қарсы іс-қимыл және демпингтік импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалды жою үшін жеткіліксіз деген дәлелдемелерді қамтуға тиіс.

Осы тармаққа сәйкес жүргізілетін қайта тергеп-тексеру басталған күнінен бастап 12 ай ішінде аяқталуға тиіс.

111. Қайта тергеп-тексеру тергеп-тексеру жүргізу кезеңінде демпингтік импорт нысанасы болып табылатын тауарды жеткізуді жүзеге асырмagan экспорттаушы немесе өндіруші үшін жеке демпингтік маржаны белгілеу мақсатында да жүргізуі мүмкін.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мұндай қайта тергеп-тексеруді аталған экспорттаушы немесе өндіруші оны жүргізу туралы, экспорттаушы немесе тауар өндіруші демпингке қарсы шара қолданылатын экспорттаушы және өндірушімен байланысты еместігін және осы экспорттаушы немесе өндіруші тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды Одақтың кедендей аумағына жеткізуді жүзеге асыратындығын немесе тоқтатылуы немесе кері қайтарылуы осы экспорттаушы немесе тауар өндіруші үшін едәуір шығынға немесе айтарлықтай айыппұл санкцияларына әкел соқтыратын Одақтың кедендей аумағында мұндай тауардың елеулі көлемін жеткізу туралы шарттық міндеттемелерге байланысты екенін дәлелдейтін дәлелдемелерін қамтитын өтініш берген жағдайда бастауы мүмкін.

Экспорттаушы немесе өндіруші үшін жеке демпингтік маржаны белгілеу мақсатында қайта тергеп-тексеру жүргізу кезеңінде Одақтың кедендей аумағына тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды жеткізуге қатысты демпингке қарсы бажды мұндай қайта тергеп-тексеру нәтижелері бойынша шешім қабылданғанға дейін осы экспорттаушы немесе өндіруші төлемейді. Бұл ретте қайта тергеп-тексеру жүргізу кезеңінде Одақтың кедендей аумағына әкелінген (кіргізілген) мұндай тауарға қатысты осы тармақта белгіленген ерекшеліктерді есепке ала отырып, кедендей әкелу баждарын төлеуді қамтамасыз ету үшін демпингке қарсы бажды төлеуді Еуразия экономикалық одақтың Кеден кодексінде көзделген тәртіппен қамтамасыз ету беріледі.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттердің кеден органдарын қайта тергеп-тексерудің басталатын күні туралы уақтылы хабардар етеді.

Демпингке қарсы бажды төлеуді қамтамасыз ету осы Хаттаманың 103-тармағына сәйкес белгіленген демпингке қарсы баждың бірыңғай мөлшерлемесі бойынша есептелген демпингке қарсы баж сомасының мөлшерінде ақшалай қаражатпен (ақшамен) беріледі.

Егер қайта тергеп-тексеру нәтижелері бойынша демпингке қарсы шараны қолдану туралы шешім қабылданған жағдайда, демпингке қарсы баж мұндай қайта тергеп-тексеру жүргізу кезеңі үшін төлеуге жатады. Қамтамасыз ету сомасы қайта тергеп-тексеру нәтижелері бойынша қабылданған демпингке қарсы шара қолдану туралы шешім күшіне енген күннен бастап демпингке қарсы баждың белгіленген мөлшерлемесіне сүйене отырып айқындалған мөлшерде демпингке қарсы бажды төлеу есебінен есепке жазуға және осы тармақтың ережелерін есепке ала отырып, осы Хаттамага қосымшада көзделген тәртіппен есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

Егер қайта тергеп-тексеру нәтижелері бойынша одан демпингке қарсы бажды төлеуді қамтамасыз ету мөлшері айқындалған мөлшерлемеге қарағанда демпингке қарсы баждың барынша жоғары мөлшерлемесін енгізу орынды деп танылса, қайта тергеп-тексеру нәтижелері бойынша белгіленген мөлшерлеме бойынша есептелген демпингке қарсы баж сомалары мен демпингке қарсы баждың бірыңғай мөлшерлемесі арасындағы айырма алынбайды.

Демпингке қарсы баждың белгіленген мөлшерлемесі бойынша есептелген демпингке қарсы баж сомасынан асатын қамтамасыз ету сомасы Еуразия экономикалық одағының Кеден кодексінде көзделген тәртіппен төлеушіге қайтаруға жатады.

Осы тармақта көзделген қайта тергеп-тексеру мүмкіндігінше 12 айдан аспайтын қысқа мерзімде жүргізіледі.

112. Дәлелдемелерді ұсыну мен демпингке қарсы тергеп-тексеру жүргізуге қатысты осы Хаттаманың VI бөлімінің ережелері тиісті айырмашылықтарды есепке ала отырып, осы Хаттаманың 107 – 113-тармақтарында көзделген қайта тергеп-тексерулерге қатысты қолданылады.

113. Осы Хаттаманың 107 – 112-тармақтарының ережелері тиісті айырмашылықтарды есепке ала отырып, осы Хаттаманың 90 – 99-тармақтарына сәйкес экспорттаушы қабылдаған міндеттемелерге қатысты қолданылады.

10. Демпингке қарсы шараны айналып өтуді анықтау

114. Осы Хаттаманың мақсаттары үшін демпингке қарсы шараны айналып өту деп демпингке қарсы бажды төлеуді не экспорттаушы қабылдаған баға міндеттесмелерін орындауды айналып өту үшін тауарды жеткізу тәсілін өзгерту түсініледі.

115. Демпингке қарсы шараны айналып өтуді анықтау мақсатында қайта тергеп-тексеру мүдделі тұлғаның өтініші негізінде

не тергеп-тексерулер жүргізетін органның жеке бастамасы бойынша жүргізіледі.

116. Осы Хаттаманың 115-тармагында көрсетілген өтініш мынадай дәлелдемелерді қамтуға тиіс:

1) демпингке қарсы шараны айналып өту;

2) демпингке қарсы шараның әрекетін оны айналып өту және осы фактордың мүше мемлекеттер нарығындағы ұқсас тауар өндірісінің көлеміне және (немесе) оны сатуға және (немесе) оның бағасына әсерінің салдарын бейтараптандыру;

3) демпингке қарсы шараны айналып өту нәтижесінде тауардың (осындай тауардың құрамдас және (немесе) туынды бөліктерінің) демпингтік импортының болуы. Бұл ретте тауардың, оның құрамдас және туынды бөліктерінің қалыпты құны ретінде салыстыру мақсатында нәтижелері бойынша Комиссия тиісті түзетулерді есепке ала отырып, демпингке қарсы шара енгізген тергеп-тексеру барысында айқындалған олардың қалыпты құны қабылданады.

117. Демпингке қарсы шараны айналып өтуді анықтау мақсатында қайта тергеп-тексеру ол басталған күннен бастап 9 ай ішінде аяқталуға тиіс.

118. Осы Хаттаманың 115 – 120-тармақтарына сәйкес жүргізілген қайта тергеп-тексеру кезеңінде Комиссия экспорттаушы үшінші елден Одақтың кедендік аумағынан импортталатын демпингтік импорттың нысанасы болып табылатын тауардың құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына, сондай-ақ өзге экспорттаушы үшінші елден Одақтың кедендік аумағына

импортталатын демпингтік импорттың нысанасы болып табылған тауарға және (немесе) оның құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына алдын ала демпингке қарсы бажды алу үшін белгіленген тәртіппен алынатын демпингке қарсы бажды енгізуі мүмкін.

119. Егер осы Хаттаманың 115 – 120-тармақтарына сәйкес жүргізілген қайта тергеп-тексерудің нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингке қарсы шараны айналып өтуді анықтамаса, осы Хаттаманың 118-тармағына сәйкес және алдын ала демпингке қарсы баждарды алу үшін белгіленген тәртіппен төленген демпингке қарсы баж сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтаруға жатады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүшіне мемлекеттердің кеден органдарын демпингке қарсы шараны айналып өту анықталмағаны туралы уақтылы хабардар етеді.

120. Демпингке қарсы шара осы Хаттаманың 115 – 120-тармақтарына сәйкес жүргізілген қайта тергеп-тексеру нәтижелері бойынша демпингке қарсы шараны айналып өту анықталған жағдайда, Комиссия демпингтік импорттың нысанасы болып табылған тауардың экспорттаушы үшінші елден Одақтың кедендік аумағына импортталатын құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына, сондай-ақ демпингтік импорттың нысанасы болып табылған тауарға және (немесе) өзге экспорттаушы үшінші елден Одақтың кедендік аумағына импортталатын оның құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына қолданылуы мүмкін.

Комиссияның осы тармақта көрсетілген демпингке қарсы шараны енгізу туралы шешімі күшіне енген күннен бастап алдын ала демпингке қарсы баждарды алу үшін белгілеіген тәртіппен төленген демпингке қарсы баждардың сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

V. Өтемақы шаралары

121. Мыналар:

1) субсидиялаушы орган жүзеге асыратын, субсидия алушыға қосымша артықшылықтар беретін және экспорттаушы үшінші елдің аумағы шегінде көрсетілетін, оның ішінде:

ақша қаражатын (оның ішінде дотация, қарыздар және акцияларды сатып алу түрінде) немесе осындай қаражатты (оның ішінде қарыздар бойынша кепілдеме түріндегі) аудару бойынша міндеттемелерді тікелей аудару;

экспортталатын тауарды ішкі тұтынуға арналған ұқсас тауардан алынатын салықтардан немесе баждардан босату жағдайларын қоспағанда не осындай салықтарды немесе баждарды нақты төленген сомалардан аспайтын мөлшерде азайтуды немесе қайтаруды қоспағанда, экспорттаушы үшінші елдің кірісіне түсуге тиіс болатын (оның ішіндес салықтық кредиттерді ұсыну арқылы) қаражатты есептен шығару не алып қоюдан толық немесе ішінара бас тарту;

жалпы инфрақұрылымды, яғни нақты өндірушімен және (немесе) экспорттаушымен байланысты емес инфрақұрылымды

қолдау мен дамытуға арналған тауарларды не көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, тауарларды не көрсетілетін қызметтерді женілдікпен немесе өтеусіз ұсыну;

тауарларды женілдікпен сатып алу нысанындағы;

2) субсидия алушыға қосымша артықшылықтар беретін, тікелей немесе жанама нәтижесі экспорттаушы үшінші елден тауар экспортын ұлғайту немесе осы үшінші елге үқсас тауар импортын қысқарту болып табылатын кірістерді немесе бағаларды қолдаудың кез келген нысанындағы қаржылық жәрдемдесу субсидия деп түсініледі.

1. Экспорттаушы үшінші елдің субсидияларын өзіндік ерекшелікті субсидияға жатқызу қағидаттараты

122. Егер субсидиялаушы орган немесе экспорттаушы үшінші елдің заңнамасы субсидияны пайдалануға тек жекелеген ұйымдарды жіберетін болса, экспорттаушы үшінші елдің субсидиясы ерекше болып табылады.

123. Осы бөлімде жекелеген ұйымдар деп нақты өндірушіні және (немесе) экспорттаушыны не экспорттаушы үшінші ел экономикасының нақты саласын не өндірушілер және (немесе) экспорттаушылар тобын (одағын, бірлестігін) не экспорттаушы үшінші елдің экономика салаларын білдіреді.

124. Егер осы субсидияны пайдалануға жіберілген жекелеген ұйымдардың саны субсидиялаушы органның занды иелігіндегі белгілі

бір географиялық өнірде орналасқан ұйымдармен шектелсе, субсидия ерекше болып табылады.

125. Егер экспорттаушы үшінші елдің заңнамасы немесе субсидиялаушы орган жалпы объективті критерийлерді не субсидияны алу құқығын және оның мөлшерін (оның ішінде өнімдер өндірумен айналысатын жұмыскерлер санына немесе өнімдер шығару көлеміне қарай) айқындастын шарттарды белгілесе және ол қатаң сақталса, субсидия ерекше болып табылмайды.

126. Кез келген жағдайда экспорттаушы үшінші елдің субсидиясы, егер мұндай субсидияны ұсыну:

1) субсидияны пайдалануға рұқсат берілген жекелеген ұйымдар санының шектелуімен;

2) жекелеген ұйымдардың субсидияны артықшылықпен пайдалануымен;

3) жекелеген ұйымдарға субсидияның тере-тен емес үлкен сомасын ұсынуымен;

4) субсидиялаушы органның жекелеген ұйымдарға субсидияны ұсынудың жеңілдікті (преференциялық) тәсілін таңдап алуымен сүйемелденсе, өзіндік ерекшелікті субсидия болып табылады.

127. Экспорттаушы үшінші елдің кез келген субсидиясы, егер:

1) субсидия экспорттаушы үшінші елдің заңнамасына сәйкес не іс жүзінде жалғыз шарттың немесе бірнеше шарттың біреуі ретінде тауар экспортымен байланысты болса. Субсидия, егер оны экспорттаушы үшінші елдің заңнамасына сәйкес тауар экспортына байланысты болмайтын беру практикада тауардың болған немесе

болашақта мүмкін болатын экспорттымен не экспорттық пайдамен байланысты болса, тауар экспортына іс жүзінде байланысты болып есептеледі. Экспорттаушы кәсіпорындарға субсидияны беру фактісінің өзі осы тармақтың ұғымында тауардың экспорттына байланысты субсидияны беруді білдірмейді;

2) субсидия экспорттаушы үшінші елдің заңнамасына сәйкес не импортталатын тауарлардың орнына экспорттаушы үшінші елде шығарылған тауарлар пайдаланыла отырып, іс жүзінде жалғыз шарттың немесе бірнеше шарттың біреуі ретінде байланысты болса, өзіндік ерекшелікті субсидия болып табылады.

128. Тергеп-тексерулер жүргізетін органның экспорттаушы үшінші елдің субсидиясын өзіндік ерекшелікті субсидияға жатқызу туралы шешімі дәлелдемелерге негізделуге тиіс.

2. Өзіндік ерекшелікті субсидияның мөлшерін айқындау қагидаттары

129. Өзіндік ерекшелікті субсидия мөлшері мұндай субсидия алушыға түсетін пайданың мөлшері негізінде айқындалады.

130. Өзіндік ерекшелікті субсидия алушыға түсетін пайданың мөлшері мынадай қагидаттар негізінде айқындалады:

1) субсидиялаушы органның ұйымның капиталына қатысуы, егер мұндай қатысу экспорттаушы үшінші елдің аумағындағы қалыпты инвестициялық практикаға (тәуекел капиталын ұсынуды қоса алғанда) жауап бермейтін қатысу ретінде бағалануы мүмкін болмаса, пайданы беру ретінде қарастырылмайды;

2) субсидиялайтын орган берген кредит, егер кредит алушы үйым мемлекеттік кредит үшін төлейтін сома мен осы үйым экспорттаушы үшінші елдің кредиттік нарығында алуы мүмкін салыстырмалы коммерциялық кредит үшін төлейтін соманың арасында айырма жоқ болса, пайданы беру ретінде қаралмайды. Бұлай болмаған жағдайда, осы сомалардың арасындағы айырма пайда болып саналады;

3) субсидиялаушы органның кредитті кепілдендіруі, егер кепілдікті алушы үйым субсидиялаушы орган кепілдендірген кредит үшін төлейтін сома мен осы үйым коммерциялық кредит үшін мемлекеттік кепілдіксіз төлеуі мүмкін соманың арасында айырма жоқ болса, пайданы беру ретінде қаралмайды. Бұлай болмаған жағдайда, комиссиялық айырмада осы сомалардың арасындағы түзетуі бар айырма пайда болып саналады;

4) субсидиялаушы органның тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді жеткізуі не тауарларды сатып алуы, егер тек тауарларды немесе көрсетілетін қызметтерді баламалы сыйақыдан кем жеткізсе не сатып алу кемінде баламалы сыйақыдан асырып жүзеге асырылmasa, пайда беру ретінде қаралмайды. Сыйақының баламалылығы осындай тауарлар мен қызметтерді экспорттаушы үшінші елдің нарығында сатып алудың және сатудың бағаны, сапаны, қолжетімділікті, өтімділікті, тасымалдауды және тауарды сатып алудың немесе сатудың басқа да шарттарын қоса алғанда, сол кездегі нарықтық жағдайларға сүйене отырып айқындалады.

3. Субсидияланатын импорт салдарынан
мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды анықтау

131. Осы бөлімнің мақсаттары үшін мүше мемлекеттердің экономика саласына залал деп мұшс мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал, оны келтіру қаупі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендеуі түсіндіріледі.

132. Субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына залал субсидияланатын импорттың көлемін және осындай импорттың мүше мемлекеттер нарығында ұқсас тауардың бағасы мен мүше мемлекеттердегі ұқсас тауар өндірушілерге әсерін талдау нәтижелерінің негізінде анықталады.

133. Субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалды айқындау мақсатында мәліметтер талданатын тергеп-тексеру кезеңін тергеп-тексерулер жүргізетін орган белгілейді.

134. Субсидияланатын импорттың көлемін талдау кезінде тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың субсидияланатын импорттың айтарлықтай үлгаюы болғанын не болмағанын айқындаиды (абсолютті көрсеткіштерде не өндіріске немесе мүше мемлекеттерде ұқсас тауарды өндіруге немесе тұтынуға қатысты).

135. Егер бір мезгілде жүргізілетін тергеп-тексерулердің нысанасы қандай да бір тауарды көп дегенде бір экспорттаушы үшінші елден Одақтың кедеңдік аумагына субсидияланатын импорт болып табылса, тергеп-тексерулер жүргізетін орган, егер:

1) осы тауарға әрбір экспорттаушы үшінші елдегі субсидияның мөлшері оның құнының 1 пайызынан астамын құрайтыны, ал әрбір экспорттаушы үшінші елден субсидияланатын импорт көлемі осы Хаттаманың 228-тармагына сәйкес елеусіз болып табылмайтыны;

2) субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын тауар импортының жиынтық әсер етуін бағалау импорттың тауарлар арасындағы бәсекелестік шарттары мен импорттың тауар және мүше мемлекеттерде шығарылған ұқсас тауар арасындағы бәсекелестік шарттарын есепке алғанда мүмкін болып табылатыны анықталса, осындай импорттың жиынтықты әсерін бағалай алады.

136. Мүше мемлекеттер нарығындағы ұқсас тауар бағасына субсидияланатын импорттың әсерін талдау кезінде тергеп-тексерулер жүргізетін орган:

1) субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын тауар бағасы мүше мемлекеттер нарығындағы ұқсас тауардың бағасынан айтарлықтай төмен болғандығын;

2) субсидияланатын импорт мүше мемлекеттер нарығында ұқсас тауар бағасының айтарлықтай төмендеуіне алып келгенін;

3) субсидияланатын импорт мұндай импорт болмаған жағдайда орын алатын мүше мемлекеттер нарығында ұқсас тауардың бағасының айтарлықтай өсуіне кедергі келтіргенін анықтайды.

137. Субсидияланатын импорттың мүше мемлекеттердің экономика саласына келтіретін әсерін талдау мүше мемлекеттер экономика саласының жағдайына қатысы бар барлық экономикалық факторларды, оның ішінде:

- 1) болған немесе жақын арада болуы мүмкін өндірістің қысқартылуын, тауардың сатылуын, мүше мемлекеттер нарығындағы тауар үлесін, пайданы, өнімділікті, тартылған инвестициялардан немесе өндірістік қуаттарды пайдаланудан түсे�тін кірістерді;
- 2) мүше мемлекеттер нарығындағы тауар бағасына әсер ететін факторларды;
- 3) болған немесе келешекте ақша ағыны қозғалысына, тауар қорына, жұмыспен қамту деңгейіне, жалақыға, өндірістің өсу қарқынына және инвестицияларды тарту мүмкіндігіне теріс әсерін қоса алғанда, бағалаудан тұрады.

138. Субсидияланатын иморттың мүше мемлекеттердің экономика саласына әсері, егер қолда бар деректер өндірістік процесс, тауарды оның ондірушілерінің сатуы мен пайдасы сияқты критерийлердің негізінде ұқсас тауарларды өндіруді бөліп алуға мүмкіндік берсе, мүше мемлекеттерде ұқсас тауарды шығаруға қатысты бағаланады.

Егер қолда бар деректер ұқсас тауарды өндіруді бөліп алуға мүмкіндік бермесе, субсидияланатын иморттың мүше мемлекеттердің экономика саласына ықпал етуі өзіне ұқсас тауар мен олар туралы қажетті деректерді қамтитын тауарлардың неғұрлым

шағын тобын немесе номенклатурасын шыгаруға қатысты бағаланады.

139. Субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіру қаупін анықтау кезінде тергеп-тексерулер жүргізетін орган қолда бар барлық факторларды, оның ішінде мыналарды:

- 1) субсидияның сипатын, мөлшерін немесе субсидияларды және олардың саудаға ықтимал әсерін;
- 2) мұндай импорттың одан әрі ұлғаюының нақты мүмкіндігі туралы куәландыратын субсидияланатын импорттың өсу қарқынын;
- 3) субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын тауар экспорттаушыда жеткілікті экспорттық мүмкіндіктердің немесе басқа экспорттық нарықтардың осы тауардың кез келген қосымша экспортын қабылдау қабілетін есепке ала отырып, осы тауардың субсидияланатын импорты ұлғаюының нақты мүмкіндігі туралы куәландыратын олардың ұлғаюының айқын бұлтартпастығының болуын;
- 4) егер мұндай баға деңгейі мүше мемлекеттер нарығындағы үкісас тауар бағасының өсімін төмендетуге немесе кідіртуге және субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын тауарға сұраныстың бұдан әрі өсуіне алып келетін болса, субсидияланған импорттың нысанасы болып табылатын тауар бағасының деңгейін;
- 5) субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын тауар экспорттаушыдағы қорды ескереді.

140. Мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіру қаупінің бар екені туралы шешім, егер осы Хаттаманың 139-тармағында көрсетілген факторларды талдау нәтижелері бойынша тергеп-тексеру барысында тергеп-тексерулер жүргізетін орган субсидияланатын импортты жалғастырудың бұлтартпастығы және мұндай импорттың өтемақы шараларын қолданбаган жағдайда, мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіретіні туралы қорытындыға келген жағдайда қабылданады.

141. Субсидияланатын импорт пен мүше мемлекеттердің экономика саласына залал арасындағы себеп-салдарлық байланыстың болуы туралы қорытынды іске қатысы бар және тергеп-тексерулер жүргізетін органның иелігіндегі барлық дәлелдемелер мен мәліметтерді талдауға негізделуге тиіс.

142. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган субсидияланатын импорттан басқа оның салдарынан дәл сол кезеңде мүше мемлекеттердің экономика саласына залал келтірілетін басқа да белгілі факторларды талдайды.

Осы факторлардың салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залал Одақтың кедендік аумағына субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалға жатқызылмауга тиіс.

4. Алдын ала өтемақы бажын енгізу

143. Егер тергеп-тексеру аяқталғанға дейін тергеп-тексерулер жүргізетін орган алған ақпарат субсидияланатын импорттың болуы және осы импортқа негізделген мүше мемлекеттердің экономика саласына залал туралы куәландырса, Комиссия осы Хаттаманың 7-тармағында көрсетілген баяндамаңың негізінде тергеп-тексеру жүргізілген кезеңде субсидияланатын импорт келтірген мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды болғызыбау мақсатында 4 айға дейінгі мерзімде алдын ала өтемақы бажын енгізу арқылы өтемақы шарасын қолдану туралы шешім қабылдайды.

144. Алдын ала өтемақы бажы тергеп-тексеру басталған күннен бастап күнтізбелік 60 күннен бұрын енгізілмеуге тиіс.

145. Алдын ала өтемақы бажы субсидияланатын және экспортталатын тауардың бірлігіне экспорттаушы үшінші елдің өзіндік ерекшелікті субсидиясының алдын ала есептелген шамасына тең мөлшерде енгізіледі.

146. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган өтемақы шарасын енгізу үшін негіздер жоқ екенін анықтаса не осы Хаттаманың 272-тармағына сәйкес өтемақы шарасын қолданбау туралы шешім қабылдаса, алдын ала өтемақы бажының сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтарылуға жатады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттердің кеден органдарын өтемақы шарасын енгізу үшін негіздер жоқ екені не Комиссияның өтемақы шарасын қолданбау туралы шешім қабылдағаны туралы уақтылы хабардар етеді.

147. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залал келтіру немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендегі қаупінің болуы негізінде өтемақы шарасын қолдану туралы шешім қабылданса, алдын ала өтемақы бажының сомалары осы Хаттамага қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтарылуға жатады.

148. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалдың немесе оны келтіру қаупінің болуы негізінде (алдын ала өтемақы бажын енгізбеу мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалдың болуын айқындауға алып келуі жағдайында) өтемақы шарасын қолдану туралы шешім қабылданса, алдын ала өтемақы бажының сомалары өтемақы бажын қолдану туралы шешім күшіне енген күннен бастап осы Хаттаманың 149 және 150-тармақтарының ережелерін есепке ала отырып, осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

149. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша алдын ала өтемақы бажының мөлшерлемесіне қарағанда өтемақы бажының барынша тәмен мөлшерлемесін енгізу орынды деп танылса, өтемақы бажының белгіленген мөлшерлемесі бойынша есептелген өтемақы

бажының сомасына сәйкес келетін алдын ала өтемақы бажының сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен есепке жатқызуға және бөлуге жатады.

Өтемақы бажының белгіленген мөлшерлемесі бойынша есептелген өтемақы бажы сомасынан асатын алдын ала өтемақы бажының сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтарылуға жатады.

150. Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша алдын ала өтемақы бажы мөлшерлемесіне қарағанда өтемақы бажының барынша жоғары мөлшерлемесін енгізу орынды деп танылса, өтемақы бажы мен алдын ала өтемақы бажы сомалары арасындағы айырма алынбайды.

151. Алдын ала өтемақы бажы тергеп-тексеру бір уақытта жалғастырылған жағдайда қолданылады.

152. Алдын ала өтемақы бажы осы Хаттаманың 164 – 168-тармақтарына сәйкес қолданылады.

153. Алдын ала өтемақы бажын енгізу туралы шешім, әдетте, тергеп-тексеру басталған күннен бастап 7 айдан кешіктірмей қабылданады.

5. Субсидиялаушы үшінші елдің немесе тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушының ерікті міндеттемелерді қабылдауды

154. Комиссия тергеп-тексерулер жүргізетін органның мынадай ерікті міндеттемелердің бірін алғанын макұлдағаны туралы шешім қабылдаған кезде (жазбаша нысанда) тергеп-тексеру өтемақы бажын енгізбей-ақ тоқтатыла тұруы немесе тоқтатылуы мүмкін:

экспорттаушы үшінші ел субсидиялауды жоюға немесе қысқартуға немесе субсидиялау салдарын жою мақсатында тиісті шаралар қабылдауға келіседі;

тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушы мұндай тауарға өзі белгілеген бағаны қайта қарауға келіседі (мүше мемлекеттердегі тұлғалар экспорттаушымен байланысты болғанда, осы тұлғалардың экспорттаушының бағаларды қайта қарауы туралы міндеттемелерін қолдауын қамтамасыз етеді), осылайша экспорттаушы қабылдаған міндеттемелерді талдау нәтижесінде тергеп-тексерулер жүргізетін орган осындай ерікті міндеттемелерді қабылдау мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды жояды деген қорытындыға келеді.

Тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар бағасын арттыру, мұндай ерікті міндеттемелерге сәйкес экспорттаушы үшінші елдің субсидияланатын және экспортталатын тауар бірлігіне қатысты есептелген өзіндік ерекшелікті субсидия мөлшерінен аспауға тиіс.

Тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар бағасын арттыру, егер мұндай арттыру мүше мемлекеттердің экономика саласына залалды жою үшін жеткілікті болып табылса, экспорттаушы үшінші елдің субсидияланатын және экспортталатын тауар бірлігіне есептелген өзіндік ерекшелікті субсидия мөлшеріне қарағанда аз болуы мүмкін.

155. Комиссия ерікті міндеттемелерді мақұлдау туралы шешімді тергеп-тексерулер жүргізетін орган субсидияланатын импорт пен осыған байланысты мүше мемлекеттердің экономика саласына залалдың болуы туралы алдын ала қорытындыға келмегенге дейін қабылдамайды.

Комиссия тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушының ерікті міндеттемелерін мақұлдау туралы шешімді экспорттаушы үшінші елдің уәкілетті органының осы Хаттаманың 154-тармағының үшінші абзацында көрсетілген міндеттемелерді экспорттаушылардың қабылдауына келісімі алынғанға дейін қабылдамайды.

156. Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды нақты немесе әлеуетті экспорттаушылар санының көп болуына байланысты немесе өзге де себептер бойынша оларды мақұлдаудың қолайсыздығы туралы қорытындыға келсе, Комиссия ерікті міндеттемелерді мақұлдау туралы шешімді қабылдамайды.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүмкіндігінше экспорттаушыларға олардың ерікті міндеттемелерін мақұлдау

қолайсыз деп танылған себептерді хабарлайды және оларға осыған байланысты түсініктемелер беруге мүмкіндік береді.

157. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган экспорттаушының әрқайсысына және ерікті міндеттемелерді қабылдаған экспорттаушы үшінші елдің уәкілетті органдына оны мұдделі тұлғаларға беруге мүмкіндік алу үшін олардың құпия емес болжамын ұсыну туралы сұрау жібереді.

158. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган экспорттаушы үшінші елге немесе тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар экспорттаушысына ерікті міндеттемелерді қабылдауды ұсына алады, бірақ оларды қабылдауды талап ете алмайды.

159. Комиссия ерікті міндеттемелерді мақұлдау туралы шешім қабылдаған жағдайда, өтемақылық тергеп-тексеру экспорттаушы үшінші елдің өтініші бойынша немесе тергеп-тексерулер жүргізетін органның шешімі бойынша жалғастырылуы мүмкін.

Егер тергеп-тексеру нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган субсидияланатын импорттың немесе оған негізделген мүше мемлекеттердің экономика саласына бұдан келген залалдың жоқ екені туралы қорытындыға келген жағдайда, экспорттаушы үшінші ел немесе ерікті міндеттемелерді қабылдаған экспорттаушылар, аталған қорытынды айтарлықтай дәрежеде мұндай мән-жайлардың болуының нәтижесі болып табылатын жағдайды қоспағанда, мұндай міндеттемелерден автоматты түрде босатылады. Егер жасалған қорытынды айтарлықтай дәрежеде ерікті міндеттемелердің болуының нәтижесі болып табылатын жағдайда,

Комиссия мұндай мән-жайлар қажетті уақыт кезеңі ішінде күшінде қалуға тиіс деген шешімді қабылдауы мүмкін.

160. Егер тергеп-тексерулер жүргізстін орган тсрегеп-тексеру нәтижелері бойынша субсидияланатын импорттың немесе оған негізделген мүше мемлекеттердің экономика саласына бұдан келген залалдың бар екені туралы қорытындыға келген жағдайда, қабылданған ерікті міндеттемелер солардың шарттарына және осы Хаттаманың ережелеріне сәйкес қолданысын жалғастырады.

161. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган ерікті міндеттемелерін Комиссия мақұлдаған экспорттаушы үшінші елден немесе экспорттаушыдан олардың орындалуына қатысты мәліметтерді, сондай-ақ осы мәліметтерді тексеруге келісімін сұратуға құқылы.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган белгілеген мерзімде сұратылған мәліметтерді ұсынбау, сондай-ақ осы мәліметтерді тергеп-тексеруге келісім бермеу экспорттаушы үшінші елдің немесе экспорттаушының қабылданған ерікті міндеттемелерді бұзыы болып саналады.

162. Экспорттаушы үшінші ел немесе экспорттаушы ерікті міндеттемелерді бұзған не мұндай міндеттемелерді кері қайтарып алған жағдайда, Комиссия алдын ала өтемақы бажын (егер тергеп-тексеру әлі аяқталмаса) немесе өтемақы бажын (егер тергеп-тексерудің түпкілікті нәтижелері оны енгізу үшін негіздердің бар екенін куәландырса) енгізу арқылы өтемақы шарасын қолдану туралы шешім қабылдауы мүмкін.

Экспорттаушы үшінші елге немесе экспорттаушыға, олар қабылдаған ерікті міндеттемелерді бұзған жағдайда, осы бұзуышылыққа байланысты өз түсініктемелерін беру мүмкіндігі беріледі.

163. Комиссияның ерікті міндеттемелерді макұлдау туралы шешімінде алдын ала өтемақы бажының немесе өтемақы бажының мөлшерлемесі белгіленуге тиіс, олар осы Хаттаманың 162-тармағына сәйкес енгізілуі мүмкін.

6. Өтемақы бажын енгізу және қолдану

164. Комиссия өтемақы бажын енгізу туралы шешімді, егер экспорттаушы үшінші ел өзіндік ерекшелікті субсидияны кері қайтарып алса, қабылдамайды.

165. Өтемақы бажын енгізу туралы шешім өзіндік ерекшелікті субсидияны беретін экспорттаушы үшінші елге консультациялар жүргізу ұсынылған, алайда бұл ел олардан бас тартқап немесе оларды жүргізу барысында өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеген соң қабылданады.

166. Өтемақы бажы барлық экспорттаушылар жеткізетін тауарға (ерікті міндеттемелерін Комиссия мақұлдаған экспорттаушылар жеткізетін тауарды қоспағанда) қатысты қолданылады және мүше мемлекеттердің экономика саласына залал келтіретін субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылады.

Жекелеген экспорттаушылар жеткізетін тауарларға қатысты Комиссия өтемақы бажы мөлшерлемесінің дербес мөлшерін белгілеуі мүмкін.

167. Өтемақы бажының мөлшерлемесі субсидияланатын және экспортталатын тауар бірлігіне есептелген экспорттаушы үшінші елдің өзіндік ерекшелікті субсидиясының мөлшерінен аспауға тиіс.

Егер субсидиялар түрлі субсидиялау бағдарламаларына сәйкес берілетін жағдайда, олардың жиынтық мөлшері ескеріледі.

Өтемақы бажының мөлшерлемесі, егер мұндай мөлшерлеме мүше мемлекеттердің экономика саласына келтіретін залалды жою үшін жеткілікті болып табылса, экспорттаушы үшінші елдің өзіндік ерекшелікті субсидиясының мөлшерінен кем болуы мүмкін.

168. Өтемақы бажының мөлшерлемесін айқындаған кезде мүше мемлекеттердің өтемақы бажын енгізу олардың экономикалық мудделеріне әсер етуі мүмкін тұтынушыларының тергеп-тексерулер жүргізетін органға жазбаша түрде келіп түскен пікірлері ескеріледі.

169. Өтсмақы бажы, егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру нәтижелері бойынша осы тауарға қатысты бір уақытта төмендегілерді анықтаған болса, алдын ала өтемақы бажы енгізілген күнге дейін күнтізбелік 90 күн бұрын, орналастыру шарты өтемақы бажын төлеу болып табылатын кедендей рәсімдерге орналастырылған тауарларға қатысты қолданылуы мүмкін:

1) салыстырмалы қысқа уақыт ішінде едәуір өскен, оған қатысты өзіндік ерекшелікті субсидиялар төленетін немесе берілетін

тауар импортымен келтірілген, кейіннен жойылуы қын болатын залал;

2) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген импортталатын тауарға қатысты залалдың қайталануын болғызбау мақсатында өтемақы бажын қолдану қажет.

170. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру басталған күннен кейін Шартта көзделген ресми көздерде осы Хаттаманың 169-тармағына сәйкес тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарға қатысты өтемақы бажын қолдану мүмкіндігі туралы ескертуі бар хабарлама жариялады.

Мұндай хабарламаны жариялау туралы шешімді тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттер экономика саласының осы Хаттаманың 169-тармағында көрсетілген талаптар орындалуының жеткілікті дәлелдемелерін қамтитын сұрау салуы бойынша немесе тергеп-тексерулер жүргізетін органның иелігінде осындай дәлелдемелер болған кезде өз бастамасы бойынша қабылдайды.

Өтемақы бажы осы тармақта көрсетілген хабарлама ресми жарияланған күнге дейін орналастыру шарты өтемақы бажын төлеу болып табылатын, кедендей әрі рәсімдерге байланысты орналастырылған тауарларға қатысты қолданылмайды.

171. Мүше мемлекеттердің заңнамасында осы Хаттаманың 169-тармағына сәйкес мүдделі тұлғаларға өтемақы бажының қолданылу мүмкіндігі туралы хабарлаудың қосымша тәсілдері белгіленуі мүмкін.

7. Өтемақы шарасының қолданылу мерзімі
және оны қайта қарau

172. Өтемақы шарасы Комиссияның шешімі бойынша субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтіретін залалды жою үшін қажетті мөлшер мен мерзім ішінде қолданылады.

173. Өтемақы шарасының қолданылу мерзімі мұндай шараны қолданған күннен бастап немесе өзгерген жағдайларға байланысты және бір мезгілде субсидияланатын импорттың талдауына және оған байланысты мүше мемлекеттердің экономика саласына келтіретін залалға қатысты болған немесе өтемақы шарасының қолданыста болу мерзімінің аяқталуына байланысты жүргізілген қайталап тергеп-тексеру аяқталған күннен бастап 5 жылдан аспауға тиіс.

174. Өтемақы шарасының қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты қайталап тергеп-тексеру осы Хаттаманың 186 – 198-тар мақтарына сәйкес берілген (жазбаша нысандағы) етініш негізінде не тергеп-тексеру жүргізіп жатқан органның жеке бастамасы бойынша жүргізіледі.

Өтемақы шарасының қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты қайталап тергеп-тексеру етініште өтемақы шарасының қолданылуы тоқтатылған жағдайда субсидияланатын импорттың қайта басталу не жалғасу және мүше мемлекеттердің экономика саласына залал келтіру мүмкіндігі туралы мәліметтер болғанда жүргізіледі.

Өтемақы шарасының қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты қайталап тергеп-тексеру жүргізу туралы өтініш өтемақы шарасының қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін байдан кешіктірмей беріледі.

Қайталап тергеп-тексеру өтемақы шарасының қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін басталуы және ол басталған күннен бастап 12 ай ішінде аяқталуға тиіс.

Осы тармаққа сәйкес жүргізілетін қайталап тергеп-тексеру аяқталғанға дейін өтемақы шарасының қолданылуы Комиссия шешімі бойынша ұзартылады. Тиісті өтемақы шарасының қолданылуы ұзартылатын мерзім ішінде алдын ала өтемақы бажын алыш қою үшін белгіленген тәртіппен өтемақы бажының мөлшерлемелері бойынша өтемақы шарасының қолданылуына байланысты белгіленген өтемақы баждары төленеді, бұл шараның қолданылу мерзімі қайталап тергеп-тексерудің жүргізілуіне байланысты ұзартылады.

Егер өтемақы шарасының қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты қайташап тергеп-тексеру нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган өтемақы шарасын қолдану үшін негіздемелер жоқ деп белгілеген немесе осы Хаттаманың 272-тармағына сәйкес өтемақы шарасын қолданбау туралы шешім қабылдаған жағдайда, өтемақы шарасын қолдану ұзартылған мерзім ішінде алдын ала өтемақы баждарын алу үшін белгіленген тәртіппен алынатын өтемақы бажының сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтарылуға жатады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мұше мемлекеттердің кеден органдарын өтемақы шарасын қолдану не Комиссия өтемақы шарасын қолданбау туралы шешім қабылдау үшін негіздер жоқ екені туралы уақтылы хабардар етеді.

Егер өтемақы шарасының қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты қайталап тергеп-тексеру нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган субсидияланатын импорт пен мұше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалдың қайта басталу немесе жалғасу мүмкіндігін анықтаған жағдайда Комиссия өтемақы шарасының қолданысын ұзартады. Комиссияның өтемақы шарасын ұзарту туралы шешімі күшіне енген күннен бастап алдын ала өтемақы баждарын алу үшін белгіленген тәртіппен өтемақы шарасын қолдануға ұзартылған мерзім ішінде өтемақы баждарының сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен есептеуге және бөлуге жатады.

175. Егер өтемақы шарасы енгізілгеннен кейін кемінде 1 жыл өткен жағдайда мүдделі тұлғаның өтініші бойынша немесе тергеп-тексерулер жүргізетін органның бастамасы бойынша өтемақы шарасын қолданудың орындылығын анықтау және (немесе) өзгерген жағдайларға байланысты оны қайта қарау (оның ішінде өтемақы бажы мөлшерлемесінің дербес мөлшерін қайта қарау) мақсатында қайталап тергеп-тексеру жүргізуі мүмкін.

Өзгерген жағдайларға байланысты қайталап тергеп-тексеру жүргізу туралы өтінішті беру мақсатына қарай мұндай өтініште мыналар:

өтемақы шарасын қолдануды жалғастырудың субсидияланатын импортқа қарсы іс-қимылы және субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалды жою үшін талап етілмейтіндігінің;

өтемақы шарасының қазіргі мөлшерінің субсидияланатын импортқа қарсы іс-қимылы және субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалды жою үшін жеткілікті мөлшерден асып түсетіндігінің;

казіргі өтемақы шарасының субсидияланатын импортқа қарсы іс-қимылы және субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген залалды жою үшін жеткіліксіздігінің дәлелдемелері болуға тиіс.

Өзгерген жағдайларға байланысты қайталап тергеп-тексеру ол басталған күннен бастап 12 ай ішінде аяқталуға тиіс.

176. Осы Хаттаманың VI бөлімінің дәлелдемелерді ұсынуға және тергеп-тексеруді жүргізуге қатысты ережелері осы Хаттаманың 172 – 178-тармақтарында көзделген қайталап тергеп-тексеруге қатысты тиісті айырмашылықтарды есепке ала отырып қолданылады.

177. Осы Хаттаманың 172 – 178-тармақтарының ережелері осы Хаттаманың 154 – 163-тармақтарына сәйкес экспорттаушы үшінші ел немесе экспорттаушы қабылдаған міндеттемелерге қатысты тиісті айырмашылықтарды есепке ала отырып қолданылады.

178. Қайталап тергеп-тексеру оған қатысты өтемақы шарасы қолданылып отырған, бірақ ынтымақтасудан бас тартудан басқа, өзге себептер бойынша тергеп-тексеру жүргізілмеген экспорттаушы үшін

өтемақы бажының дербес мөлшерлемесінің мөлшерін белгілеу мақсатында жүргізілуі мүмкін. Мұндай қайталаң тергеп-тексеруді аталған экспорттаушының өтініші бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган бастауы мүмкін.

8. Өтемақы шарасын айналып өтуді анықтау

179. Осы бөлімнің мақсаттары үшін өтемақы шарасын айналып өту деп өтемақы бажын төлеуден немесе қабылданған ерікті міндеттемелерді орындаудан жалтару үшін тауарды жеткізу тәсілін өзгерту түсініледі.

180. Өтемақы шарасын айналып өтуді анықтау мақсатында қайталаң тергеп-тексеру мүдделі тұлғаның өтініші бойынша немесе тергеп-тексерулер жүргізетін органның жеке бастамасы бойынша басталуы мүмкін.

181. Осы Хаттаманың 180-тармағында көрсетілген өтініште:

1) өтемақы шарасын айналып өтудің;

2) өтемақы шарасының (оны айналып өтудің салдарынан) өндіріс көлеміне және (немесе) мүше мемлекеттер нарығындағы ұқсас тауардың сатылуына және (немесе) бағаларына әсерін бейтараптандырудын;

3) тауар (осындай тауардың құрамдас бөліктерінің және (немесе) туындыларының) өндірушісінде және (немесе) экспорттаушысында өзіндік ерекшелікті субсидияны беру пайдасы сақталатындығының дәлелдемелері болуга тиіс.

182. Осы Хаттаманың 179 – 185-тармақтарына сәйкес жүргізілетін қайталап тергеп-тексеру кезеңіне Комиссия алдын ала өтемақы бажын алу үшін белгіленген тәртіппен алынатын субсидияланатын импорттың нысанасы болған, экспорттайтын үшінші елден Одақтың кедендік аумағына импортталатын тауардың құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына арналған, сондай-ақ өзге экспорттайтын үшінші елден кедендік аумағына импортталатын тауардың құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына арналған өтемақы бажын енгізуі мүмкін.

183. Егер осы Хаттаманың 179 – 185-тармақтарына сәйкес тергеп-тексерулер жүргізетін орган жүргізген қайталап тергеп-тексеру нәтижелері бойынша өтемақы шарасын айналып өту анықталмаған жағдайда, осы Хаттаманың 182-тармағына сәйкес алдын ала өтемақы баждарын алу үшін белгіленген тәртіппен төленген өтемақы бажының сомалары осы Хаттамага қосымшада көзделген тәртіппен төлеушіге қайтарылуға жатады.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүше мемлекеттердің кеден органдарын өтемақы шарасын айналып өту анықталмағаны туралы уақтылы хабардар етеді.

184. Осы Хаттаманың 179 – 185-тармақтарына сәйкес жүргізілген қайталап тергеп-тексеру нәтижелері бойынша өтемақы шарасын айналып өту анықталған жағдайда, өтемақы шарасы субсидияланатын импорттың нысанасы болған, экспорттайтын үшінші елден Одақтың кедендік аумағына импортталатын тауардың құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына, сондай-ақ

субсидияланатын импорттың нысанасы болған, өзге экспорттайтын үшінші елден Одақтың кедендік аумағына импортталатын тауарға және (немесе) оның құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына қолданылуы мүмкін. Комиссияның осы тармақта атап алған шарасын енгізу туралы актісі күшіне енген кезден бастап алдын ала өтемақы баждарын алу үшін белгіленген тәртіппен төленген өтемақы шараларының сомалары осы Хаттамаға қосымшада көзделген тәртіппен есептеуге және бөлуге жатады.

185. Өтемақы шарасын айналып өтуді анықтау мақсатындағы қайталап тергеп-тексеру ол басталған күннен бастап 9 ай ішінде аяқталуға тиіс.

VI. Тергеп-тексерулер жүргізу

1. Тергеп-тексерулер жүргізу үшін негіздер

186. Үдемелі иморттың болуын және содан туындаған мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген елеулі залалды немесе осындай залалды келтіру қаупін анықтау мақсатындағы, сондай-ақ демпингтік немесе субсидияланатын имортты және солардан туындаған мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген материалдық залалды, осындай залалды келтіру қаупін немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтартылғатай бәсендөуін анықтау мақсатындағы тергеп-тексеруді

жазбаша нысандагы өтініш негізінде не өз бастамасы бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган жүргізеді.

187. Осы Хаттаманың 186-тармағында көрсетілген өтінішті:

1) мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) не ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) өндіруші немесе оның уәкілетті өкілі;

2) қатысуышылары қатарына өндіру көлемінің айтарлықтай бөлігін, бірақ мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) не ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) өндірудің жалпы көлемінің кемінде 25 пайзын өндірушілер кіретін өндірушілер бірлестігі немесе осындай бірлестіктің уәкілетті өкілі береді.

188. Осы Хаттаманың 187-тармағында көрсетілген өндірушілер мен бірлестіктердің уәкілетті өкілдерінің тұпнұсқалары өтінішпен бірге тергеп-тексерулер жүргізетін органға ұсынылатын құжаттармен расталған тиісті түрде ресімделген өкілеттіктері болуға тиіс.

189. Осы Хаттаманың 186-тармағында көрсетілген өтінішке мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды не ұқсас тауарды өндірушілер өтінішті қолдайтын дәлелдемелер қоса беріледі. Мыналар:

1) өтініш берушімен бірге ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды өндіру көлемінің айтарлықтай бөлігін, бірақ мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауардың жалпы

көлемінің кемінде 25 пайызын өндіретін басқа өндірушілердің өтінішке қосылу туралы құжаттары (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде);

2) өтінішті қолдайтынын білдірген, мүше мемлекеттерде ұқсас тауарды өндірушілердің (оның ішінде өтініш берушінің) өндіру үлесі өтінішке қатысты өз пікірін (қолдайтынын немесе келіспейтінін) білдірген, мүше мемлекеттерде ұқсас тауарды өндірушілердің өндіру көлемінің 50 пайыздан астамын құрайды деген шартпен өтінішке қолдау білдірген, мүше мемлекеттерде ұқсас тауарларды өндірушілердің (оның ішінде өтініш берушінің) өндіру үлесі мүше мемлекеттерде ұқсас тауарды өндіру көлемінің кемінде 25 пайызын құрайтынын растайтын құжаттар (демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) өтінішті жеткілікті түрде қолдау дәлелдемелері болып таңылады.

190. Осы Хаттаманың 186-тармағында көрсетілген өтініш:

1) өтініш беруші туралы, өтініш берілген күннің алдындағы тікелей 3 жыл ішінде мүше мемлекеттер экономика саласының ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде), ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) сандық және құндық мәндегі өндіру көлемі туралы, сондай-ақ өтінішті қолдаған, мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) не ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) өндірушілердің

сандық және құндық мәндегі өндіру көлемі туралы және мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) не ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) өндірудің жалпы көлеміндегі олардың үлесі туралы мәліметтерді;

2) ЕАЭО СЭҚ ТН кодын көрсете отырып, оған қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын енгізу ұсынылатын Одақтың кедендейкі аумагына импортталатын тауардың сипаттамасын;

3) кедендейкі статистика деректері негізінде, осы тармақтың 2-тармақшасында көрсетілген тауарды шығарған немесе жөнелткен экспорттаушы үшінші елдердің атауын;

4) экспорттаушы үшінші елдегі осы тармақтың 2-тармақшасында көрсетілген тауардың белгілі өндірушілері және (немесе) экспорттаушылары туралы және мүше мемлекеттерде осы тауардың белгілі импорттаушылары және негізгі белгілі тұтынушылары туралы мәліметтерді;

5) оған қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын енгізу ұсынылатын тауардың Одақтың кедендейкі аумагына импорт көлемінің өткен кезеңдегі, сондай-ақ өтініш берілген күні репрезентативтік статистикалық деректер колжетімді болатын кейінгі кезеңдегі өзгеруі туралы мәліметтерді;

6) ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауардың (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) не ұқсас тауардың

(демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) Одақтың кедендейк аумағынан экспорт көлемінің өткен кезеңдегі, сондай-ақ өтініш берілген күні репрезентативтік статистикалық деректер колжетімді болатын кейінгі кезеңдегі өзгеруі туралы мәліметтерді қамтуға тиіс.

191. Осы Хаттаманың 190-тармағында көрсетілген мәліметтермен қатар, өтініште ұсынылатын шарага қарай өтініш беруші:

1) тауардың үдемелі импорты болуының дәлелдемелерін, тауардың үдемелі импорты салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалдың немесе мұндай залалды келтіру қаупі болуының дәлелдемелерін, осындай шараның қолданыста болу мөлшерін және мерзімін көрсете отырып, арнайы қорғау шарасын енгізу туралы ұсынысты және өтініш беруші ұсынып отырған арнайы қорғау шарасы қолданыста болатын мерзім ішінде мүше мемлекеттердің экономика саласын шетелдік бәсекелестік жағдайында жұмыс істеуге бейімдеу жөніндегі іс-шаралар жоспарын (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде);

2) тауардың экспорттық бағасы және қалыпты құны туралы мәліметтерді, тауардың демпингтік импорты салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалдың немесе осындай залалды келтіру қаупі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендеуі болуының дәлелдемелерін, сондай-ақ оның мөлшері мен қолданыста болу мерзімін көрсете отырып, демпингке қарсы шараны енгізу туралы

ұсынысты (демпингке қарсы шараны қолдану туралы өтінішті берген кезде);

3) экспорттаушы үшінші елдің өзіндік ерекшелікті субсидиясының болуы және сипаттамасы туралы және егер мүмкін болса, оның мөлшері туралы мәліметтерді, тауардың субсидияланатын импорты салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалдың немесе осындай залалды келтіру қаупі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендедеуі болуының дәлелдемелерін, сондай-ақ оның мөлшері мен қолданыста болу мерзімін көрсете отырып, өтемақы шарасын енгізу туралы ұсынысты (өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) көрсетеді.

192. Демпингтік импорт немесе субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі залалдың немесе мұндай залалды келтіру қаупі болуының дәлелдемелері (арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) және мүше мемлекеттердің экономика саласына материалдық залалдың немесе осындай залалды келтіру қаупі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендедеуі болуының дәлелдемелері (демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтінішті берген кезде) мүше мемлекеттер экономика саласының экономикалық жағдайын сипаттайтын объективті факторларға негізделуге тиіс және өткен кезеңдегі, сондай-ақ өтініш берілген күні репрезентативтік статистикалық деректер (оның ішінде тауарды өндіру көлемі және оны өткізу көлемі,

мүше мемлекеттер нарығындағы тауардың үлесі, тауарды өндірудің өзіндік құны, тауардың бағасы, өндірістік қуаттар жүктемесінің дәрежесі, жұмыспен қамту, еңбек өнімділігі, пайда мөлшері, өндіріс рентабельділігі, мүше мемлекеттердің экономика саласына салған инвестициялар көлемі туралы деректер) қолжетімді болатын кейінгі кезеңдегі сандық және (немесе) құндық көрсеткіштермен берілуге тиіс.

193. Өтініште берілген мәліметтер олар алынған дерек көздерге сілтемемен қоса берілуге тиіс.

194. Өтініште қамтылған көрсеткіштерді көрсеткен кезде салыстыру мақсатында бірыңғай ақшалай және сандық бірліктер пайдаланылуға тиіс.

195. Өтініште қамтылған мәліметтерді мұндай мәліметтерді берген өндірушілердің басшылары, сондай-ақ олардың бухгалтерлік есеп пен бухгалтерлік есептілікті жүргізу үшін жауапты қызметкерлері осы өндірушілерге тікелей қатысты мәліметтер бөлігінде куәландыруға тиіс.

196. Өтініш оның құпия емес нұсқасын қоса бере отырып (егер өтініште құпия ақпарат қамтылса), осы Хаттаманың 8-тармағына сәйкес тергеп-тексерулер жүргізетін органға ұсынылады және өтініш осы органға түскен күні тіркелуге жатады.

197. Өтінішті тергеп-тексерулер жүргізетін орган тіrkеген күн оны беру күні болып саналады.

198. Арнайы қорғау шарасын, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтініш мынадай негіздер бойынша қабылданбайды:

өтінішті берген кезде осы Хаттаманың 189 – 191-тармақтарында көрсетілген материалдарды ұсынбау;

осы Хаттаманың 189 – 191-тармақтарында көзделген, өтініш беруші ұсынған материалдардың анық еместігі;

өтініштің құпия емес нұсқасын ұсынбау.

Өтініштің өзге негіздер бойынша қабылданбауына жол берілмейді.

2. Тергеп-тексерудің басталуы және оны жүргізу

199. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеруді бастау туралы шешім қабылдағанға дейін осы Хаттаманың 187 – 196-тармақтарына сәйкес дайындалған демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтініштің түскені туралы экспорттаушы үшінші елді жазбаша нысанда хабардар етеді.

200. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеруді бастау туралы шешім қабылдағанға дейін өтінішті тіркеген күннен бастап күнтізбелік 30 күн ішінде осы Хаттаманың 189 – 191-тармақтарына сәйкес осы өтініште қамтылған дәлелдемелер мен мәліметтердің жеткіліктілігі мен аныктығын зерделейді. Мұндай мерзім тергеп-тексерулер жүргізетін органға қосымша мәліметтер алу қажет

болған жағдайда ұзартылуы мүмкін, бірақ күнтізбелік 60 күннен аспауға тиіс.

201. Өтініш беруші тергеп-тексеру басталғанға дейін немесе оны жүргізу барысында өтінішті кері қайтарып ала алады.

Өтініш тергеп-тексеру басталғанға дейін кері қайтарылып алынса, ол берілмеген болып саналады.

Егер өтініш тергеп-тексеруді жүргізу барысында кері қайтарылып алынса, тергеп-тексеру арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын енгізбестен тоқтатылады.

202. Тергеп-тексеруді бастау туралы шешім қабылдағанға дейін өтініште қамтылған мәліметтер жария етуге жатпайды.

203. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган осы Хаттаманың 200-тармағында көрсетілген мерзім аяқталғанға дейін тергеп-тексеруді бастау немесе оны жүргізуден бас тарту туралы шешім қабылдайды.

204. Тергеп-тексеруді бастау туралы шешім қабылдаған кезде тергеп-тексерулер жүргізетін орган экспорттаушы үшінші елдің уәкілетті органын, сондай-ақ өзіне мәлім басқа мүдделі тұлғаларды қабылданған шешім туралы жазбаша нысанда хабардар етеді және аталған шешім қабылданған күннен бастап 10 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде тергеп-тексеруді бастау туралы хабарламаны Шартта көзделген реєстри көздерде жариялауды қамтамасыз етеді.

205. Интернет желісіндегі Одақтың реєстри сайтында тергеп-тексерудің басталғаны туралы хабарламаны жариялау күні тергеп-тексеруді бастау күні болып танылады.

206. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган, оның қарамағында үдемелі импорттың және содан туындаған мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген елеулі залалдың немесе мұндай залалды келтіру қаупі болуының не демпингтік немесе субсидияланатын импорттың және содан туындаған мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген елеулі залалдың, мұндай залалды келтіру қаупі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендеуі болуының дәлелдемелері болған жағдайда ғана тергеп-тексеруді бастау туралы шешімді (оның ішінде жеке бастамасы бойынша) қабылдауы мүмкін.

Қолда бар дәлелдемелер жеткіліксіз болған жағдайда, мұндай тергеп-тексеруді бастау мүмкін болмайды.

207. Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган өтінішті қарау нәтижелері бойынша осы Хаттаманың 190 – 191-тармақтарына сәйкес ұсынылған мәліметтердің Одақтың кедендік аумағына тауардың үдемелі, демпингтік немесе субсидияланатын импортының және (немесе) содан туындаған мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген материалдық залалдың немесе материалдық залалды келтіру қаупінің немесе демпингтік немесе субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендеуінің немесе Одақтың кедендік аумағына үдемелі импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген елеулі залалдың немесе елеулі залал келтіру қаупінің болуын куәландырмайтыны анықталса, тергеп-тексеруді жүргізуден бас тарту туралы шешім қабылданады.

208. Тергеп-тексеру жүргізуден бас тарту туралы шешім қабылданған кезде тергеп-тексерулер жүргізетін орган мұндай шешім қабылданған күннен бастап күнтізбелік 10 күннен аспайтын мерзімде жазбаша нысанда тергеп-тексеруді жүргізуден бас тарту себебі туралы өтініш берушіні хабардар етеді.

209. Мұдделі тұлғалар тергеп-тексеруге қатысу туралы өз ниетін жазбаша нысанда және осы Хаттамада белгіленген мерзімде мәлімдеуге құқылы. Олар тергеп-тексеруге қатысу ниеті туралы өтінішті тергеп-тексерулер жүргізетін орган тіркеген күннен бастап тергеп-тексеруге қатысушылар болып танылады.

Өтініш беруші және өтінішке қолдау білдірген мүше мемлекеттердегі өндірушілер тергеп-тексеру басталған күннен бастап тергеп-тексеруге қатысушылар болып танылады.

210. Мұдделі тұлғалар тергеп-тексеру барысын бұзбайтын мерзімде тергеп-тексеруді жүргізу үшін қажетті мәліметтерді (оның ішінде құпия ақпаратты) мұндай мәліметтер алынған дерек көзді көрсете отырып ұсынуға құқылы.

211. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мұдделі тұлғадан тергеп-тексеру мақсатында қосымша мәліметтер сұратуға құқылы.

Сұрау салулар мүше мемлекеттердегі өзге үйымдарға да жіберілуі мүмкін.

Аталған сұрау салуларды тергеп-тексерулер жүргізетін органның басшысы (басшының орынбасары) жібереді.

Сұрау салу мұдделі тұлғаның уәкілетті өкіліне тапсырылған кезден бастап не сұрау салу почта байланысы арқылы жөнелтілген

күннен бастап күнтізбелік 7 күн өткен соң мұдделі тұлға оны алған болып саналады.

Мұдделі тұлғаның жауабы сұрау салу алынған күннен бастап күнтізбелік 30 күннен кешіктірмей тергеп-тексерулер жүргізетін органға берілуге тиіс.

Егер жауап тергеп-тексерулер жүргізетін органға осы тармақтың бесінші абзацында көрсетілген мерзім аяқталған күннен бастап күнтізбелік 7 күннен кешіктірмей келіп түссе, тергеп-тексерулер жүргізетін орган жауапты алды деп саналады.

Көрсетілген мерзім өткен соң мұдделі тұлға берген мәліметтерді тергеп-тексерулер жүргізетін орган назарына алмауы мүмкін.

Мұдделі тұлғаның уәжді және жазбаша нысанда баяндалған өтініші бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган жауапты беру мерзімін ұзартуы мүмкін.

212. Егер мұдделі тұлға тергеп-тексерулер жүргізетін органға қажетті ақпаратты беруден бас тартса, оны белгіленген мерзімде ұсынбаса немесе анық емес ақпаратты беріп, осылайша, тергеп-тексерудің жүргізілуін айтарлықтай қындаратса, мұндай мұдделі тұлға ынтымақтаспайтын тұлға болып танылады және тергеп-тексерулер жүргізетін орган алдын ала немесе түпкілікті қорытындыларды өзіндегі қолда бар акпарат негізінде жасай алады.

Тиісті мұдделі тұлға тергеп-тексерулер жүргізетін органның сұрау салуында белгіленген ақпаратты ұсыну критерийлерін толық орындау мүмкін еместігін немесе оның елеулі материалдық шығындармен байланысты екенін дәлелдей алады деген шартпен

тергеп-тексерулер жүргізетін орган сұратылған ақпараттың электронды түрде немесе тергеп-тексерулер жүргізетін органның сұрау салуында белгілеген электронды форматта ұсынылмауын ынтымақтасудан бас тарту ретінде бағаламауға тиіс.

Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілгендерден өзгеше себептер бойынша мүдделі тұлға ұсынған ақпаратты ескермесе, аталған тұлға мұндай шешімді қабылдау себептері мен негіздері туралы хабардар етілуге тиіс және осыған байланысты оған тергеп-тексерулер жүргізетін орган айқындайтын мерзімде өз түсініктемелерін беру мүмкіндігі берілуге тиіс.

Егер тауардың қалыпты құнын анықтауды қоса алғанда, тергеп-тексерулер жүргізетін органның алдын ала немесе түпкілікті қорытындысын дайындаған кезде (демпингке қарсы тергеп-тексеруді жүргізген кезде) осы тармақтың бірінші абзацының ережелері қолданылса және ақпарат (оның ішінде өтініш беруші ұсынған ақпарат) пайдаланылса, онда мұндай қорытындыларды дайындаған кезде пайдаланылатын ақпарат мұндай тергеп-тексеруді жүргізу тергеп-тексеру барысын қыннатпайды және оны жүргізу мерзімдерінің бұзылуына әкеп соқпайды деген шартпен үшінші көздерден немесе мүдделі тұлғалардан алынатын қолжетімді ақпаратты қолдана отырып тексерілуге тиіс.

213. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексеруді бастау туралы шешім қабылданған күннен бастап барынша қысқа мерзімде экспорттаушы

үшінші елдің уәкілетті органына және өзіне мәлім экспорттаушыларға өтініштің немесе (егер өтініште құпия ақпарат қамтылса) оның құпия емес нұсқасының көшірмелерін жібереді, сондай-ақ басқа мұдделі тұлғаларға олардың сұрау салуы бойынша осындай көшірмелерді ұсынады.

Егер белгілі экспорттаушылардың саны көп болса, өтініштің немесе оның құпия емес нұсқасының көшірмесі экспорттаушы үшінші елдің уәкілетті органына ғана жіберіледі.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган арнайы қорғау тергеп-тексеруіне қатысуышыларға олардың сұрау салуы бойынша өтініштің немесе егер өтініште құпия ақпарат қамтылса, оның құпия емес нұсқасының көшірмелерін береді.

Тергеп-тексеру барысында тергеп-тексерулер жүргізетін орган құпия ақпаратты қорғау қажеттілігін есепке ала отырып, тергеп-тексеруге қатысуышыларға олардың сұрау салуы бойынша кез келген мұдделі тұлға тергеп-тексеру нысанасына жататын дәлелдемелер ретінде жазбаша түрде берген мәліметтермен танысу мүмкіндігін береді.

Тергеп-тексеру барысында тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеруге қатысуышыларға тергеп-тексеруге қатысы бар және өзі тергеп-тексеру барысында қолданатын, бірақ құпия ақпарат болып табылмайтын өзге мәліметтермен танысу мүмкіндігін береді.

214. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган мұдделі тұлғалардың сұрау салуы бойынша жүргізіліп жатқан тергеп-тексерудің нысанасы бойынша консультациялар жүргізеді.

215. Тергеп-тексеру барысында барлық мүдделі тұлғаларға өз мүдделерін қорғау мүмкіндігі беріледі. Осы мақсатта тергеп-тексерулер жүргізетіп орган барлық мүдделі тұлғаларға олардың сұрау салулары бойынша қарама-қарсы пікірлерін және жоққа шығаруларын ұсыну үшін кездесу мүмкіндігін қамтамасыз етеді. Мұндай мүмкіндік ақпараттың құпиялылығын сақтау қажеттілігін ескере отырып беріледі. Кездесуге барлық мүдделі тұлғалар қатысуға міндетті емес және қандай да бір мүдделі тұлғаның болмауы оның мүдделеріне залал келтіруге әкеп соқпайды.

216. Өнім өндіруде тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды қолданатын тұтынушылар, тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерінің өкілдері, мемлекеттік билік (басқару) органдары, жергілікті өзін-өзі басқару органдары, сондай-ақ өзге де тұлғалар тергеп-тексеруге қатысы бар мәліметтерді тергеп-тексерулер жүргізетін органға беруге құқылы.

217. Тергеп-тексеруді жүргізу мерзімі:

1) арнайы қорғау шарасын қолдану туралы өтініш негізінде тергеп-тексеру басталған күннен бастап 9 айдан аспауға тиіс. Бұл мерзімді тергеп-тексерулер жүргізетін орган оны 3 айдан аспайтын мерзімге ұзарта алады;

2) демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолдану туралы өтініш негізінде тергеп-тексеру басталған күннен бастап 12 айдан аспауға тиіс. Бұл мерзімді тергеп-тексерулер жүргізетін орган 6 айдан аспайтын мерзімге ұзарта алады.

218. Тергеп-тексеруді жүргізу тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарға қатысты кедендік операциялардың жүргізілуіне кедергі келтірмеуге тиіс.

219. Комиссияның осы Хаттаманың 5-тармағында көрсетілген тергеп-тексеру нәтижелері бойынша баяндаманы және Комиссия актісінің жобасын қарау күні тергеп-тексеруді аяқтау күні болып табылады.

Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемакы шарасын қолдану, қайта қарау немесе одан бас тарту үшін негіздердің жоқ екені туралы түпкілікті қорытынды жасаса, тергеп-тексерулер жүргізетін органның тиісті хабарламаны жариялау күні тергеп-тексеруді аяқтау күні болып танылады.

Алдын ала арнайы баж, алдын ала демпингке қарсы баж немесе алдын ала өтемақы бажы енгізілген жағдайда тергеп-тексеру тиісті алдын ала баждың қолданыста болу мерзімі аяқталғанға дейін аяқталуға тиіс.

220. Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру барысында осы Хаттаманың 3-тармағының екінші және үшінші абзацтарында көзделген негіздердің жоқ екенін анықтаса, тергеп-тексеру арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын енгізбестен аяқталады.

221. Егер тергеп-тексеру басталған күннің алдындағы тікелей 2 күнтізбелік жыл ішінде осы Хаттаманың 186-тармағында көрсетілген өтінішті қолдаган бір өндірушіге (оның Шарттың

XIII бөлімінің түсінігіндегі тұлғалар тобына кіретінін ескере отырып) Одақтың кедендік аумағында ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауар (арнайы қорғау шарасын қолданудың алдындағы тергеп-тексеруді жүргізген кезде) не ұқсас тауар (демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолданудың алдындағы тергеп-тексеруді жүргізген кезде) өндірісінің Комиссия бекітетін бәсекелестік жай-күйін бағалау әдістемесіне сәйкес аталған өндірушінің Одақтың тиісті тауар нарығындағы жағдайы (оның тұлғалар тобына кіруін ескере отырып) басым деп танылуы мүмкін болатын осындай үлесі тиесілі болса, Комиссияның траншекаралық нарықтарда бәсекелестіктің ортақ қағидаларының сақталуын бақылау саласындағы уәкілетті бөлімшесі тергеп-тексерулер жүргізетін органның сұрау салуы бойынша Одақтың тиісті тауар нарығындағы бәсекелестікке арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасы әсерінің салдарын бағалауды жүргізеді.

3. Демпингке қарсы тергеп-тексеруді жүргізу ерекшеліктері

222. Демпингке қарсы тергеп-тексеру, егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингтік маржа жол берілетін ең төменгі демпингтік маржадан аз не болған немесе ықтимал демпингтік импорттың көлемі немесе осындаи импорttан туындаған материалдық залалдың мөлшері немесе мұндай залалды келтіру қаупі немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың

айтарлықтай бәсендөуі болмашы болып табылады деп анықтаса, демпингке қарсы шара енгізілместен тоқтатылады.

Бұл ретте, мөлшері 2 пайыздан аспайтын демпингтік маржа жол берілетін ең төменгі демпингтік маржа деп түсініледі.

223. Егер белгілі бір экспорттаушы үшінші елден демпингтік импорттың көлемі тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың Одақтың кедендейкі аумағына импортының жалпы көлеміндегі жеке үлесі 3 пайыздан аз болатын экспорттаушы үшінші елдерге жиынтығында тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың Одақтың кедендейкі аумағына импортының жалпы көлемінің 7 пайызынан аспайтын көлемде тиесілі болады деген шартпен тауардың Одақтың кедендейкі аумағына импортының жалпы көлемінің 3 пайызынан аз болса, ол болмашы болып табылады.

224. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингке қарсы тергеп-тексеру нәтижелері бойынша шешім қабылдағанға дейін құпия ақпаратты қорғау қажеттілігін ескере отырып, мүдделі тұлғаларды тергеп-тексеру нәтижелері бойынша жасалған негізгі қорытындылар туралы хабардар етеді және өз түсініктемелерін беру мүмкіндігін ұсынады.

Мүдделі тұлғалардың түсініктемелерін беру мерзімін тергеп-тексерулер жүргізетін орган белгілейді, бірақ ол күнтізбелік 15 күннен кем болмайды.

4. Өтемақылық тергеп-тексеруді жүргізу ерекшеліктері

225. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган өтінішті қарauғa қabyлдағаннан кейін және тергеп-тексеруді бастау туралы шешім қabyлдағанғa дейін болжалды өзіндік ерекшелікті субсидияның болуын, мөлшерін және оны беру салдарын нақтылау және өзара қолайлы шешімге қол жеткізу мақсатында соған қатысты өтемақы шарасын енгізу ұсынылатын тауар экспортталатын экспорттаушы үшінші елдің уәкілетті органына консультациялар жүргізуді ұсынуғa тиіс.

Мұндай консультациялар тергеп-тексеру барысында да жалғасуы мүмкін.

226. Осы Хаттаманың 225-тармагында көрсетілген консультацияларды жүргізу тергеп-тексеруді бастау және өтемақы шарасын қoldану туралы шешім қabyлдауғa кедергі келтірмейді.

227. Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган экспорттаушы үшінші елдің айрықша субсидиясының мөлшері ең төмен болып табылатынын не болған немесе ықтимал субсидияланатын импорттың көлемін немесе осындаі импорттан туындаған мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген материалдық залалдың мөлшерін немесе осындаі залалды келтіру қаупін немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың бәсендеуін болмашы деп анықтаса,

өтемақылық тергеп-тексеру өтемақы шарасы енгізілмestен тоқтатылады.

228. Өзіндік ерекшелікті субсидияның мөлшері, егер ол тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар құнының 1 пайызынан аз болса, ең төмен деп танылады.

Егер субсидияланатын импорттың көлемі үқсас тауардың Одақтың кедендік аумағына импортының жалпы көлеміндегі жеке үлесі 1 пайыздан аз болатын экспорттаушы үшінші елдерге жиынтығында үқсас тауардың Одақтың кедендік аумағына импортының жалпы көлемінің 3 пайызынан аспайтын көлемде тиесілі болады деген шартпен үқсас тауардың Одақтың кедендік аумағына импортының жалпы көлемінің 1 пайызынан аз болса, әдетте, болмашы деп танылады.

229. Егер әрқайсысының үлесіне осы тауардың Одақтың кедендік аумағына импортының жалпы көлемінің 4 пайызынан аз тиесілі болатын дамушы және аз дамыған елдерден Одақтың кедендік аумағына осы тауардың импортындағы жиынтық үлесі осы тауардың Одақтың кедендік аумағына импортының жалпы көлемінің 9 пайызынан аспайды деген шартпен тергеп-тексерулер жүргізетін орган осы тауарға қатысты экспорттаушы үшінші елдің айрықша субсидияларының жалпы мөлшері тауар бірлігіне есептелген оның құнының 2 пайызынан аспайтынын немесе Одақтың кедендік аумағына осы тауар импортының жалпы көлеміндегі мұндай үшінші елден осы тауар импортының үлесі 4 пайыздан кем екенін анықтаса, субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын және

Одактың тарифтік преференциялары жүйесін пайдаланушы дамыған немесе аз дамыған елден шығатын тауарға қатысты өтемақылық тергеп-тексеру тоқтатылады.

230. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган өтемақылық тергеп-тексеру нәтижелері бойынша шешім қабылдағанға дейін құпия акпаратты қорғау қажеттілігін есепке ала отырып, барлық мұдделі тұлғаларды тергеп-тексеру барысында да жасалған негізгі корытындылар туралы хабардар етеді және өз түсініктемелерін беру мүмкіндігін ұсынады.

Мұдделі тұлғалардың түсініктемелерін беру мерзімін тергеп-тексерулер жүргізетін орган белгілейді, бірақ ол күнтізбелік 15 күннен кем болмайды.

5. Демпингтік немесе субсидияланатын импорт жағдайында мүше мемлекеттердің экономика саласын айқындау ерекшеліктері

231. Демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексеруді жүргізген кезде мүше мемлекеттердің экономика саласы осы Хаттаманың 232 және 233-тармақтарында көрсетілген жағдайларды қоспағанда, Шарттың 49-бабында белгіленген мағынада түсініледі.

232. Егер мүше мемлекеттерде болжалды түрде демпингтік немесе субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын үқсас тауарды өндірушілер бір мезгілде тауар импортаушылары болып табылса немесе болжалды түрде демпингтік немесе субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын тауар

экспорттаушыларымен немесе импорттаушыларымен байланысты болса, мүше мемлекеттерде ұқсас тауарлардың қалған өндірушілері гана мүше мемлекеттердің экономика саласы деп түсінілуі мүмкін.

Мүше мемлекеттерде ұқсас тауар опдірушілср егер:

мүше мемлекеттерде ұқсас тауардың жекелеген өндірушілері тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар экспорттаушыларын немесе импорттаушыларын тікелей немесе жанама түрде бақыласа;

тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың жекелеген экспорттаушылары немесе импорттаушылары мүше мемлекеттерде ұқсас тауар өндірушілерін тікелей немесе жанама түрде бақыласа;

мүше мемлекеттерде ұқсас тауардың жекелеген өндірушілерін және тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар экспорттаушыларын немесе импорттаушыларын үшінші тұлға тікелей немесе жанама түрде бақыласа;

тергеп-тексерулер жүргізетін органның байланысты емес тұлғалардан ерекшеленетін мұндай өндірушілердің мінез-құлқы осындай байланыстан туындейды деуге негіздері бар деген шартпен мүше мемлекеттерде ұқсас тауардың жекелеген өндірушілері мен шетелдік өндірушілер, тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар экспорттаушылары немесе импорттаушылары үшінші тұлғаны тікелей немесе жанама түрде бақыласа, болжалды турде демпингтік немесе субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын тауарды экспорттаушымен немесе импорттаушымен байланыстылар ретінде қарастырылады.

233. Мүше мемлекеттердің экономика саласын айқындаған кезде айрықша жағдайларда бұл мемлекеттердің аумағы 2 немесе одан да көп аумағы оқшауланған бәсекелес нарық жұмыс істейтін аумақ ретінде каралуы мүмкін, ал аталған нарықтардың біреуінің шегінде мүше мемлекеттердегі өндірушілер, егер мұндай өндірушілер осындай нарықта тұтыну немесе қайта өндеу мақсатында өздері өндіретін ұқсас тауардың кемінде 80 пайызын сатса және осындай нарықтағы ұқсас тауарға деген сұранысты мүше мемлекеттердің қалған аумағындағы мұндай тауардың өндірушілері айтарлықтай деңгейде қанағаттандырмаса, мүше мемлекеттер экономикасының бөлек саласы ретінде қарастырылуы мүмкін.

Мұндай жағдайларда демпингтік немесе субсидияланатын импорттың нысанасы болып табылатын тауарды сату атаған бәсекелес нарықтардың бірінде шоғырланып әрі осындай бір нарық шегінде мүше мемлекеттерде ұқсас тауар өндірушілердің бәріне немесе бәріне дерлік залал келтіреді деген шартпен, тіпті егер мүше мемлекеттер экономика саласының негізгі бөлігіне залал келтірілмесе де, демпингтік немесе субсидияланатын импорт салдарынан мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген материалдық залалдың, мұндай залалды келтіру қаупінің немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендеуінің болуы анықталуы мүмкін.

234. Егер мүше мемлекеттердің экономика саласы осы Хаттаманың 233-тармағында белгіленген мағынада түсінілсе және тергеп-тексеру нәтижелері бойынша демпингке қарсы немесе

өтемақы шарасын қолдану туралы шешім қабылданса, мұндай шара Одақтың кедендей аумағына тауардың бүкіл импортына қатысты колданылуы мүмкін.

Аталған жағдайда демпингке қарсы немесе өтемақы бажы тергеп-тексерулер жүргізетін орган тауар экспорттаушыларына осы аумаққа мұндай тауардың демпингтік бағалар бойынша (демпингтік импорт кезінде) немесе субсидияланатын бағалар бойынша (субсидияланатын импорт кезінде) экспорттың тоқтатуға не мұндай мүмкіндікті экспорттаушылар пайдаланбады деген шартпен Одақтың кедендей аумағына экспорт шарттарына қатысты тиісті міндеттемелер қабылдауды мүмкіндік берген соң ғана енгізіледі.

6. Жария тындау

235. Тергеп-тексеруге қатысуышылардың кез келгені жазбаша нысанда және осы Хаттамада белгіленген мерзімде ұсынған қолдаухаттың негізінде тергеп-тексерулер жүргізетін орган жария тындау өткізу ді қамтамасыз етеді.

236. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеруге қатысуышыларға жария тындауды өткізу уақыты мен орны туралы хабарламаны, сондай-ак жария тындауды жүргізу барысында қаралатын мәселелердің тізбесін жіберуге міндетті.

Жария тындауды өткізу күні тиісті хабарлама жіберілген күннен бастап кемінде күнтізбелік 15 күн өткен соң белгіленеді.

237. Жария тындауға тергеп-тексеруге қатысушылар немесе олардың өкілдері, сондай-ақ тергеп-тексеруге қатысты өздерінде бар мәліметтерді беру мақсатында олар тартқан тұлғалар қатысуға құқылы.

Жария тындау барысында тергеп-тексеруге қатысушылар өз пікірлерін білдіре алады және тергеп-тексеруге қатысты дәлелдемелер бере алады. Тергеп-тексерулер жүргізетін органның өкілі жария тындауға қатысушыларға олар хабарлаған фактілердің мәніне қатысты сұраптар қоюға құқылы. Тергеп-тексеруге қатысушылар да бір-біріне сұраптар қоюға құқылы және оларға жауап беруге міндettі. Жария тындауға қатысушылар құпия деп танылатын ақпаратты жарияламауға міндettі.

238. Жария тындау барысында ауызша нысанда берілген мәліметтер, егер оларды тергеп-тексеруге қатысушылар жария тындау өткізілген күннен кейін күнтізбелік 15 күн ішінде тергеп-тексерулер жүргізетін органға жазбаша нысанда ұсынса, тергеп-тексеру барысында назарға алынады.

7. Тергеп-тексеру барысында ақпарат жинау

239. Демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексеруді бастау туралы шешім қабылдағаннан кейін тергеп-тексерулер жүргізетін орган өзіне мәлім экспорттаушыларға және (немесе) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды өндірушілерге олар жауап беруге тиіс сұраптардың тізбесін жібереді.

Сұрақтар тізбесі мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау тергеп-тексеруі жүргізілген жағдайда) немесе ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексеру жүргізілген жағдайда) өндірушілеріне де жіберіледі.

Қажет болған жағдайда сұрақтар тізбесі тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың импорттаушыларына және тұтынушыларына жіберілуі мүмкін.

240. Сұрақтар тізбесі жіберілген, осы Хаттаманың 239-тармағында көрсетілген тұлғалар оны алған күннен бастап күнтізбелік 30 күн ішінде тергеп-тексерулер жүргізетін органға өз жауаптарын беруге міндетті.

Осы Хаттаманың 239-тармағында көрсетілген тұлғалардың уәжді және жазбаша нысанда баяндалған өтініші бойынша осы мерзімді тергеп-тексерулер жүргізетін орган күнтізбелік 14 күннен аспайтын мерзімге ұзартуы мүмкін.

241. Сұрақтар тізбесі экспорттаушының және (немесе) өндірушінің өкіліне тікелей тапсырылған күннен бастап және (немесе) поча арқылы жіберілген күннен бастап күнтізбелік 7 күннен кейін тауар экспорттаушысы және (немесе) өндірушісі оны алды деп есептеледі.

Тізбеге енгізілген сұрақтарға жауаптарды, егер олар тергеп-тексерулер жүргізетін органға құпия және құпия емес нұқсаларда осы Хаттаманың 240-тармағында көрсетілген күннен бастап 30 күндік мерзім аяқталған күннен бастап немесе оны ұзартқан

күн аяқталған күннен бастап күнтізбелік 7 күннен кешіктірмей келіп түсken болса, тергеп-тексерулер жүргіzetін орган алды деп есептеледі.

242. Тергеп-тексерулер жүргіzetін орган тергеп-тексеру барысында мұдделі тұлғалар ұсынған ақпараттың дәлдігі мен анықтығына көз жеткізеді.

Тергеп-тексеру барысында ұсынылған ақпаратты тергеп-тексеру немесе жүргізіліп жатқан тергеп-тексеруге байланысты қосымша ақпаратты алу мақсатында тергеп-тексерулер жүргіzetін орган қажет болған жағдайда:

тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың тиісті шетелдік экспорттаушыларының және (немесе) өндірушілерінің келісімін алған жағдайда және алдағы тергеп-тексеру туралы ресми түрде хабардар етілген үшінші елдің тарапынан қарсылық болмаған жағдайда үшінші елдің аумағында;

тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тиісті тауар импорттаушыларының және (немесе) ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды өндірушілердің тиісті келісімін алған жағдайда мүше мемлекеттің аумағында тергеп-тексеру жүргізе алады.

Шетелдік өндіруші немесе экспорттауны осындай жауаптарды жібергенге дейін тергеп-тексеру жүргізуге өз еркімен келіскен жағдайларды қоспағанда және тиісті үшінші елдің тарапынан қарсылық болмаған кезде тексеріс осы Хаттаманың 239-тармағына сәйкес жіберілген сұрақтар тізбесіне жауап алынғаннан кейін жүргізіледі.

Тергеп-тексерудің тиісті қатысушыларының келісімі алынғаннан кейін және тексеріс басталғанға дейін оларға тексеріс жүргізуге жіберілген қызметкерлерге ұсынылуға тиіс құжаттар мен материалдардың тізімі жіберіледі. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган үшінші елді тексеру жоспарланған шетел экспорттаушыларының немесе өндірушілерінің мекенжайлары және атаулары туралы, сондай-ақ осындай тексерістерді жүргізу күндері туралы хабардар етеді.

Тексеріс барысында сұрақтар тізбесіндегі жауптарда берілген ақпараттың анықтығын растау үшін қажетті басқа да құжаттар мен материалдар сұратылуы мүмкін.

Егер тексеріс жүргізу кезінде тергеп-тексерулер жүргізетін органның осындай тексеріс үшін аталған органның қызметкерлері болып табылмайтын сарапшыларды шақыру ниеті болса, оларға қатысты тексеру әрекеттерін жүзеге асыру көзделген тергеп-тексеруге қатысушылар тергеп-тексерулер жүргізетін органның бұл шешімі туралы алдын ала хабардар етілуге тиіс. Осындай сарапшылардың тексеріске байланысты алынған ақпараттың қупиялышығын бұзғаны үшін санкция қолдануға мүмкіндік болған жағдайда ғана олардың тексеріске қатысуына жол беріледі.

243. Тергеп-тексеру барысында берілген ақпаратты тексеру немесе жүргізілетін тергеп-тексеруге байланысты қосымша ақпаратты алу мақсатында тергеп-тексерулер жүргізетін орган өз өкілдерін мүдделі тұлғалардың орналасқан жеріне жіберуге, акпарат жинауды, мүдделі тұлғалармен консультациялар мен келіссөздер жүргізуге,

тауардың үлгілерімен танысуға және тергеп-тексеру жүргізу үшін қажетті өзге әрекеттерді қолдануға құқылы.

8. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының, мүше мемлекеттердің дипломатиялық және сауда өкілдіктерінің ақпарат беруі

244. Осы кіші бөлімнің мақсаттары үшін мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары деп мүше мемлекеттердің кеден ісі, статистика, салық салу, заңды тұлғаларды тіркеу саласындағы және басқа салалардағы мемлекеттік билік (басқару) органдары және аумақтық (жергілікті) мемлекеттік билік (басқару) органдары түсініледі.

245. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары, мүше мемлекеттердің үшінші елдердегі дипломатиялық және сауда өкілдіктері тергеп-тексерулер жүргізетін органға оның сұрау салулары (оның ішінде қайта сұрау салулары) бойынша осы Хаттамада көзделген, арнайы қорғау тергеп-тексерулерін, демпингке қарсы және өтемақылық тергеп-тексерулерді бастау және жүргізу, жүргізілген тергеп-тексерулердің нәтижелері бойынша ұсыныстар дайындау, енгізілген арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларының тиімділігін мониторингілеу және Комиссия мақұлданған міндеттемелердің сакталуына бақылау жасау үшін қажетті ақпаратты береді.

246. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары, мүше мемлекеттердің үшінші елдердегі дипломатиялық және сауда өкілдіктері:

1) тергеп-тексерулер жүргізетін органның сұрау салуын алған кезден бастап күнтізбелік 30 күн ішінде өздерінің иелігіндегі мәліметтерді беруге немесе бас тарту себептерін көрсете отырып, мәліметтерді берудің мүмкін еместігі туралы ескертуге міндетті. Тергеп-тексерулер жүргізетін органның уәжді өтініші бойынша сұратылған мәліметтер негұрлым қысқа мерзімде берілуге тиіс;

2) берілетін мәліметтердің толықтығы мен анықтығын қамтамасыз етуге және қажет болған жағдайда тиісті толықтырулар мен өзгерістерді жедел ұсынуға міндетті.

247. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары, мүше мемлекеттердің үшінші елдердегі дипломатиялық және сауда өкілдіктері өз құзыretі шенберінде тергеп-тексерулер жүргізетін органға:

1) сыртқы сауда қызметі туралы статистикалық деректерді;

2) тауарды әкелудің (әкетудің) заттай және құндық көрсеткіштерін, тауардың коммерциялық атауын, жеткізу шарттарын, оны шығарған елді (жөнелткен елді, жіберілген елді), жөнелтуші мен алушының атауы мен басқа да есепке алу деректемелерін көрсете отырып, кедендік рәсімдер бойынша бөліп, тауарларға арналған декларациялардан деректерді;

3) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың ішкі нарығы және мүше мемлекеттер экономикасының тиісті саласы туралы ақпаратты (оның ішінде тауарды өндіру көлемі, өндірістік қуаттардың жүктемесі, тауарды өткізу, тауардың өзіндік құны, мүше мемлекеттер ұлттық кәсіпорындарының пайдасы мен шығындары,

мүше мемлекеттердің ішкі нарығындағы тауар бағалары, өндірістің рентабельділігі, персонал саны, инвестициялар, тауар өндірушілердің тізбесі бойынша деректерді);

4) мүше мемлекеттердің тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар нарығына тиісті тергеп-тексеру нәтижелері бойынша арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын ықтимал енгізу немесе енгізбеу салдарын бағалау туралы ақпаратты, сондай-ақ мүше мемлекеттер ұлттық кәсіпорындарының өндірістік қызметінің болжамын қоса алғанда, сұратылатын уақыт кезеңдері бойынша ақпаратты береді.

248. Осы Хаттаманың 247-тармағында көрсетілген ақпарат тізбесі толық қамтылған болып табылмайды. Қажет болған жағдайда тергеп-тексерулер жүргізетін орган өзге де ақпаратты сұратуға құқылы.

249. Осы кіші бөлімді іске асыру мәселелері бойынша хат-хабар алмасу және тергеп-тексерулер жүргізетін органның сұрау салулары бойынша ақпарат беру орыс тілінде жүзеге асырылады. Шетелдік атаулары бар жекелеген деректемелер (көрсеткіштер) бойынша латын әліпбииңің әріптерін қолдана отырып ақпарат беруге жол беріледі.

250. Ақпарат беру, көбінесе, электрондық жеткізгіштерде жүзеге асырылады. Ақпаратты электронды жеткізгіште беру мүмкіндігі болмаған жағдайда ол ақпарат қағаз жеткізгіште жіберіледі. Кесте нысанында сұратылатын ақпарат (статистикалық және кедендік ақпарат) тергеп-тексерулер жүргізетін органның сұрау салуында көрсетілген форматта беріледі. Егер ақпаратты мұндай форматта беру

мүмкін болмаса, мұше мемлекеттердің уәкілетті органдары, мұше мемлекеттердің үшінші елдердегі дипломатиялық және сауда өкілдіктері тергеп-тексерулер жүргізетін органды бұл туралы хабардар етеді және сұратылатын ақпаратты өзге форматта береді.

251. Мұше мемлекеттердің уәкілетті органдарына, мұше мемлекеттердің үшінші елдердегі дипломатиялық және сауда өкілдіктеріне жіберілетін ақпарат беру туралы сұрау салулар жазбаша түрде тергеп-тексерулер жүргізетін органның бланкісінде ақпаратты беру мақсатын, құқықтық негіздерін және мерзімдерін көрсете отырып ресімделеді және оған тергеп-тексерулер жүргізетін органның басшысы (басшысының орынбасары) қол қояды.

252. Тергеп-тексерулер жүргізетін органның сұрау салулары бойынша ақпаратты мұше мемлекеттердің уәкілетті органдары, мұше мемлекеттердің үшінші елдердегі дипломатиялық және сауда өкілдіктері өтеусіз негізде береді.

253. Ақпаратты беру алмасатын органдар арасында келісілген, беру кезінде қолжетімді және ақпараттың сақталуы мен рұқсат етілмеген қолжеткізуден қоргалуын қамтамасыз ететін құралдарды пайдалану арқылы жүзеге асырылады. Ақпарат факсимильдік байланыс арқылы жіберілген жағдайда құжаттың түпнұсқасы да поча байланысы арқылы жіберілуге тиіс.

9. Құпия ақпарат

254. Мемлекеттік құпияны (мемлекеттік құпияларды) қоспағанда, мүше мемлекеттің заңнамасында құпия ақпаратқа (коммерциялық, салықтық жәнс басқа да құпия ақпаратты қоса алғанда) немесе таралуы шектелген қызметтік ақпаратқа жатқызылған ақпарат тергеп-тексерулер жүргізетін органға осындай ақпаратқа қатысты мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген талаптарды сақтай отырып беріледі.

Тергеп-тексерулер жүргізетін орган осындай ақпаратты қорғаудың қажетті деңгейін қамтамасыз етеді.

255. Мұдделі тұлға тергеп-тексерулер жүргізетін органға беретін ақпарат осы тұлға мұндай ақпаратты ашу, оның ішінде үшінші тұлғага бәсекелестік артықшылықты беретін пе мұндай ақпаратты берген тұлға үшін немесе мұндай ақпарат алынған тұлға үшін қолайсыз салдарларға әкеп соғатыны туралы қуәландыратын негіздемелерді берген кезде құпия ретінде қаралады.

256. Құпия ақпаратты беретін мұдделі тұлғалар мұндай ақпараттың құпия емес нұсқасын бірге беруге міндетті.

Құпия емес нұсқа құпия түрде берілген ақпараттың мәнін түсіну үшін жеткілікті түрде егжей-тегжейлі болуға тиіс.

Мұдделі тұлға құпия ақпараттың құпия емес нұсқасын бере алмайтын айрықша жағдайларда, ол құпия емес нұсқасын беру мүмкін болмауының себептерін егжей-тегжейлі жазып, негіздеме беруге тиіс.

257. Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган мұдделі тұлға берген негіздемелер берілген ақпаратты құпия ақпаратқа жатқызуға мүмкіндік бермейтінін анықтаса не құпия ақпараттың құпия емес нұсқасын бермеген мұдделі тұлға құпия ақпаратты құпия емес нұсқада берудің мүмкін болмауының негіздемесін бермесе немесе осындай негіздеме болып табылмайтын мәліметтерді берсе, тергеп-тексерулер жүргізетін орган бұл ақпаратты ескермеуі мүмкін.

258. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган құпия ақпаратты берген мұдделі тұлғаның немесе осы Хаттаманың 244-тармағында көрсетілген мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының және мүше мемлекеттердің үшінші елдердегі дипломатиялық және сауда өкілдіктерінің жазбаша келісімінсіз құпия ақпаратты жария етпеуге және үшінші тұлғаларға бермеуге міндетті.

Тергеп-тексерулер жүргізетін органға тергеп-тексеру жүргізу мақсатында берілген құпия ақпаратты өтініш берушілердің, тергеп-тексеруге қатысуышылардың, мұдделі тұлғалардың немесе осы Хаттаманың 244-тармағында көрсетілген мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының және мүше мемлекеттердің үшінші елдердегі дипломатиялық және сауда өкілдіктерінің жария еткені, жеке пайдаланғанда пайдаланғаны, өзге де нысаналы пайдаланбағаны үшін тергеп-тексерулер жүргізетін органның лауазымды адамдары мен қызметкерлері Одақ шеңберінде артықшылықтар мен иммунитеттер туралы халықаралық шартта көзделген артықшылықтар мен иммунитеттерден айырылуы және Комиссия бекітетін тәртіппен жауапқа тартылуы мүмкін.

Осы Хаттама тергеп-тексерулер жүргізетін органның Комиссия шешімдерін қабылдау негізінде жатқан себептерді немесе Комиссия сұйенген дәлелдемелерді қамтитын ақпаратты Одақ Сотында осы себептерді немесе дәлелдемелерді түсіндіру үшін қажетті дәрежеде ашуына кедергі келтірмейді.

Тергеп-тексерулер жүргізетін органдың құпия ақпаратты пайдалану және қорғау тәртібін Комиссия бекітеді.

10. Мұдделі тұлғалар

259. Тергеп-тексеру жүргізу кезінде:

1) мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау тергеп-тексеруі жүргізілген кезде) не ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексер жүргізілген кезде) өндіруші;

2) қатысуышыларының көвшілігі ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау тергеп-тексеруі жүргізілген кезде) немесе ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексеру жүргізілген кезде) өндіруші болып табылатын мүше мемлекеттердегі өндірушілер бірлестігі;

3) қатысуышылары мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауар (арнайы қорғау тергеп-тексеруі жүргізілген кезде) не ұқсас тауар (демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексеру жүргізілген кезде) өндірудің жалпы көлемінің 25 пайыздан астамын жүзеге асыратын өндірушілер бірлестігі;

4) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушы, шетелдік өндіруші немесе импорттаушы және қатысуышыларының елеулі бөлігі аталған тауарды өндірушілер, экспорттаушылар немесе экспорттаушы үшінші елден немесе тауар шығарылатын елден импорттаушылар болып табылатын шетелдік тауар өндірушілердің, экспорттаушылардың немесе импорттаушылардың бірлестігі;

5) экспорттаушы үшінші елдің не тауар шығарылатын елдің уәкілетті органы;

6) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың тұтынушылары (егер олар өнімді өндіру кезінде осындай тауарды пайдаланса) және мүше мемлекеттердегі осындай тұтынушылардың бірлестіктері;

7) тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктері (егер тауар, көбінесе, жеке тұлғалар тұтынатын зат болса) мүдделі тұлғалар болып табылады.

260. Мүдделі тұлғалар тергеп-тексеру барысында дербес немесе тиісті түрде ресімделген өкілеттіктері бар өз өкілдері арқылы әрекет етеді.

Егер мүдделі тұлға тергеп-тексеру барысында уәкілетті өкіл арқылы әрекет ететін болса, тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру нысанасы туралы барлық ақпаратты мүдделі тұлғаның назарына осы өкіл арқылы ғана жеткізеді.

11. Тергеп-тексерулерге байланысты қабылданатын шешімдер туралы хабарламалар

261. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган Интернет желісіндегі Одактың ресми сайтында тергеп-тексерулерге байланысты қабылданатын шешімдер туралы мынадай:

тергеп-тексерудің басталғаны туралы;

алдын ала арнайы, алдын ала демпингке қарсы немесе алдын ала өтемақы бажын енгізу туралы;

осы Хаттаманың 104-тармағына сәйкес демпингке қарсы бажды ықтимал қолдану немесе осы Хаттаманың 169-тармағына сәйкес өтемақы бажын ықтимал қолдану туралы;

арнайы қорғау тергеп-тексеруінің аяқталғаны туралы;

нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингке қарсы немесе өтемақы бажын енгізу үшін негіздердің болуы туралы не тиісті міндеттемелерді макұлдаудың орындылығы туралы қорытынды жасаған тергеп-тексерудің аяқталғаны туралы;

тиісті міндеттемелерді макұлдауға байланысты тергеп-тексерудің аяқталғаны немесе тоқтатылғаны туралы;

нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын енгізу үшін негіздердің болмауы туралы қорытынды жасаған тергеп-тексерудің аяқталғаны туралы;

тергеп-тексерулерге байланысты қабылданатын өзге де шешімдер туралы хабарламаларды жариялайды.

Мұндай хабарламалар экспорттаушы үшінші елдің уәкілетті органына және тергеп-тексерулер жүргізетін органға мәлім басқа мұдделі тұлғаларға да жіберіледі.

262. Тергеп-тексерудің басталғаны туралы хабарлама тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексерудің басталғаны туралы шешім қабылдаған күннен бастап 10 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жарияланады және мыналарды:

- 1) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың толық сипаттамасын;
- 2) экспорттаушы үшінші елдің атауын;
- 3) Одақтың кедендік аумағына үдемелі импорттың бар екені және мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген елеулі залалдың немесе оны келтіру қаупінің бар екені (арнайы қорғау тергеп-тексеруінің басталғаны туралы шешім қабылданған кезде) туралы куәландыратын мәліметтердің қысқаша мазмұндамасын;
- 4) демпингтік немесе субсидияланатын импорттың бар екені және мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген материалдық залалдың немесе оны келтіру қаупінің немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендөуінің бар екені (демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексеруді бастау туралы шешім қабылдаған кезде) туралы куәландыратын мәліметтердің қысқаша мазмұндамасын;
- 5) мұдделі тұлғалар өз пікірін және тергеп-тексеруге қатысты мәліметтерді жібере алатын мекенжайды;

6) күнтізбелік 25 күнді құрайтын және тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүдделі тұлғалардан тергеп-тексеруге қатысу ниеті туралы өтініштерді қабылдайтын мерзімді;

7) күнтізбелік 45 күнді құрайтын және тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеруге қатысушылардан жария тыңдауды өткізу туралы өтінішхаттарды қабылдайтын мерзімді;

8) күнтізбелік 60 күнді құрайтын және тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүдделі тұлғалардан жазбаша нысанда түсініктемелер және тергеп-тексеруге қатысты мәліметтерді қабылдайтын мерзімді қамтуға тиіс.

263. Алдын ала арнағы, алдын ала демпингке қарсы немесе алдын ала өтемекі бажын енгізу туралы хабарлама Комиссия осындай шешім қабылдаған күннен бастап 3 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жарияланады және сондай-ақ мынадай ақпаратты:

1) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар экспорттаушысының атауын не экспорттаушы үшінші елдің атауын (егер экспорттаушының атауын келтіру мүмкін болмаса);

2) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың кедендейк бақылауды жүзеге асыру үшін жеткілікті сипаттамасын;

3) демпингтік маржаның мөлшерін көрсетіп және тауардың қалыпты құны мен оның экспорттық бағасын есептеу және салыстыру әдіснамасын таңдау үшін негіздемелерді сипаттай отырып, демпингтік импорттың болуы туралы он қорытынды үшін негіздерді (алдын ала демпингке қарсы бажды енгізген кезде);

4) субсидияның болу фактісін сипаттай отырып, және тауар бірлігіне есептелген субсидия мөлшерін көрсете отырып, субсидияланатын импорттың болуы туралы оң қорытынды үшін негіздерді (алдын ала өтемақы бажын енгізген кезде);

5) мүше мемлекеттердің экономика саласына келтірілген елеулі немесе материалдық залалдың, осындай залалды келтіру қаупінің немесе мүше мемлекеттер экономика саласының құрылуын елеулі тежеудің бар екенін анықтау үшін негіздер;

6) өскен импорт, демпингтік немесе субсидияланатын импорт пен тиісінше мүше мемлекеттердің экономика саласына елеулі немесе материалдық залал, оны келтіру қаупінің немесе мүше мемлекеттердің экономика саласын құрудың айтарлықтай бәсендеуі арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау үшін негіздерді;

7) ұдемелі импорттың болуы туралы оң қорытынды үшін негіздерді (алдын ала арнайы бажды енгізген кезде) қамтуға тиіс.

264. Осы Хаттаманың 104-тармагына сәйкес демпингке қарсы бажды ықтимал колдану туралы хабарлама немесе осы Хаттаманың 169-тармагына сәйкес өтемақы бажын ықтимал қолдану туралы хабарлама мыналарды:

1) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауардың кедендік бақылауды жузеге асыру үшін жеткілікті сипаттамасын;

2) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушының атауын не экспорттаушы үшінші елдің атауын (егер экспорттаушының атауын келтіру мүмкін болмаса);

3) осы Хаттаманың 104 немесе 169-тармақтарында көрсетілген шарттардың орындалғаны туралы куәландыратын мәліметтердің қысқаша мазмұндамасын қамтуға тиіс.

265. Арнайы қорғау тергеп-тексеруінің аяқталғаны туралы хабарламаны тергеп-тексерулер жүргізетін орган тергеп-тексеру аяқталған күннен бастап 3 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жариялады және тергеп-тексерулер жүргізетін орган өзінің иелігіндегі ақпаратты талдау негізінде жасаған негізгі қорытындыларды қамтуға тиіс.

266. Нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган демпингке қарсы немесе өтемақы бажын енгізу үшін негіздердің болуы туралы не тиісті міндеттемелерді мақұлдаудың орындылығы туралы қорытынды жасаған тергеп-тексерудің аяқталғаны туралы хабарлама тергеп-тексеру аяқталған күннен бастап 3 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жарияланады және мыналарды:

- 1) тергеп-тексерулер жүргізетін органның тергеп-тексеру нәтижелері туралы түпкілікті қорытындысының түсіндірмесін;
- 2) мұндай қорытынды жасауға негіз болған фактілерге нұсқауды;
- 3) осы Хаттаманың 263-тармағында көрсетілген ақпаратты;
- 4) тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауарды экспорттаушылар мен импорттаушылардың дәлелдері мен талаптарын тергеп-тексеру барысында қабылдау немесе қабылдамау себептеріне нұсқауды;

5) осы Хаттаманың 48 – 51-тармақтарына сәйкес шешімдерді қабылдау себептеріне нұсқауды қамтуға тиіс.

267. Тиісті міндеттемелерді мақұлдауға байланысты тергеп-тексерудің аяқталғаны немесе тоқтатылғаны туралы хабарлама тергеп-тексеру аяқталған немесе тоқтатылған күннен бастап 3 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жарияланады және осы міндеттемелердің құпия емес нұсқасын қамтуға тиіс.

268. Нәтижелері бойынша тергеп-тексерулер жүргізетін орган арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы бажын енгізу үшін негіздердің болмауы туралы қорытынды жасаған тергеп-тексерудің аяқталғаны туралы хабарлама тергеп-тексеру аяқталғаннан күннен бастап 3 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жарияланады және мыналарды:

1) тергеп-тексерулер жүргізетін органның тергеп-тексеру нәтижелері туралы түпкілікті қорытындысының түсіндірмесін;

2) соның негізінде осы тармақтың 1-тармақшасында көзделген қорытынды жасалған фактілерге нұсқауды қамтуға тиіс.

269. Нәтижелері бойынша осы Хаттаманың 272-тармағына сәйкес шара қолданбау туралы шешім қабылданған тергеп-тексерудің аяқталғаны туралы хабарлама осындей шешім қабылданған күннен бастап 3 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жарияланады және олардың негізінде мұндай шешім қабылданған фактілер мен қорытындыларды көрсете отырып, Комиссияның арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолданбау туралы шешім қабылдау себептерін түсіндіруді қамтуға тиіс.

270. Тергеп-тексерулер жүргізетін орган жүргізілетін тергеп-тексерулер мен қолданылатын шаралар бөлігінде 1994 жылғы 15 сәуірдегі Дүниежүзілік сауда ұйымын құру туралы Марракеш келісімінде көзделген барлық хабарламалардың Дүниежүзілік сауда ұйымының құзыретті органдарына белгіленген тәртіппен жіберілуін қамтамасыз етеді.

271. Осы Хаттаманың 261 – 270-тармақтарының ережелерге тиісті өзгешеліктерді ескере отырып, қайталама тергеп-тексерулердің басталғаны және аяқталғаны туралы хабарламаларға қолданылады.

VII. Арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шарасын қолданбау

272. Комиссия тіпті мұндай шараны қолдану осы Хаттамада белгіленген критерийлерге сай келмесе де, тергеп-тексеру нәтижелері бойынша арнайы қорғау, демпингке қарсы немесе өтемақы шарасын қолданбау туралы шешім қабылдауы мүмкін.

Егер тергеп-тексерулер жүргізетін орган мүдделі тұлғалар берген бүкіл ақпаратты талдау нәтижелері бойынша мұндай шараны қолдану мүше мемлекеттердің мүдделеріне залал келтіруі мүмкін деген қорытынды дайындаласа, Комиссия көрсетілген шешімді қабылдауы мүмкін. Мұндай шешім, егер оны қабылдауға негіз болған себептер өзгерсе, қайта қаралуы мүмкін.

273. Осы Хаттаманың 272-тармағының екінші абзацында көрсетілген қорытынды мүше мемлекеттер экономика саласының,

тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар тұтынушыларының (егер олар мұндай тауарды өнім өндірген кезде пайдаланса) және мүше мемлекеттердегі мұндай тұтынушылар бірлестіктерінің, тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерінің (егер тауар, көбінесе, жеке тұлғалар тұтынатын зат болса) және осы тауарды импорттаушылардың мұдделерін жиынтық бағалау нәтижелеріне негізделуге тиіс. Бұл ретте, мұндай қорытынды көрсетілген тұлғаларға осы Хаттаманың 274-тармағына сәйкес осы мәселе бойынша өз түсініктемелерін беру мүмкіндігі ұсынылған соң гана жасалуы мүмкін.

Мұндай қорытындыны дайындаған кезде үдемелі, демпингтік немесе субсидияланатын импорттың мүше мемлекеттердің тиісті тауар нарығындағы сауданың әдеттегі барысы мен бәсекелестік жай-күйіне және мүше мемлекеттер экономика саласының жағдайына бұрмалап әсер етуін жою қажеттілігіне ерекше мән берілуге тиіс.

274. Осы Хаттаманың 272-тармағының ережелерін қолдану мақсаттарында мүше мемлекеттерде ұқсас немесе тікелей бәсекелес тауарды (арнайы қорғау тергеп-тексеруін жүргізген кезде) не ұқсас тауарды (демпингке қарсы немесе өтемақылық тергеп-тексеруді жүргізген кезде) өндірушілер, олардың бірлестіктері, тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар импорттаушылары мен импорттаушылар бірлестіктері, тергеп-тексеру объектісі болып табылатын тауар тұтынушылары (егер олар мұндай тауарды өнім өндірген кезде пайдаланса) және мүше мемлекеттердегі мұндай тұтынушылар бірлестіктері, тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктері

(егер тауар, көбінесе, жеке тұлғалар тұтынатын зат болса) осы Хаттаманың 262-тармағына сәйкес жарияланатын хабарламада белгіленген мерзім ішінде осы мәселе бойынша өз түсініктемелері мен ақпаратты беруге құқығы бар. Мұндай түсініктемелер мен ақпарат немесе олардың құпия емес нұсқасы тиісті жағдайларда осы тармақта көрсетілген мүдделі тұлғалардың танысуы үшін берілуге тиіс, олар өздерінің қарымта түсініктемелерін беруге құқылы.

Осы тармақта сәйкес берілетін ақпарат оның анықтығын растайтын объективті фактілердің болуы шартымен оның алынған көзіне қарамастан, назарға алынуға тиіс.

VIII. Қорытынды ережелер

1. Арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану туралы шешімдерге сот тәртібімен шағым жасау ерекшеліктері

275. Комиссияның арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдануға байланысты шешіміне және (немесе) әрекетіне (әрекетсіздігіне) дау айту туралы істерді қарау тәртібі мен ерекшеліктері Одак Сотының Статутында (Шартқа № 2 қосымشا) және Одак Сотының регламентінде айқындалады.

2. Одақ Сотының шешімдерін орындау

276. Комиссия Одақ Сотының арнаулы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдануға қатысты шешімдерін орындау үшін қажетті шараларды қабылдайды. Одақ Соты Комиссияның Шартқа және (немесе) Одақ шеңберіндегі халықаралық шарттарға сәйкес емес деп таныған шешімін Комиссия тергеп-тексерулер жүргізетін органның бастамасы бойынша Одақ Сотының шешімін орындау үшін қажет бөлігінде қайталама тергеп-тексеруді жүргізу жолымен Шартқа және (немесе) Одақтың шеңберіндегі халықаралық шарттарға сәйкес келтіреді.

Тиісті айырмашылықтарды есепке ала отырып, қайталама тергеп-тексеру жүргізілген кезде тергеп-тексеру жүргізуге қатысты ережелер қолданылады.

Осы тармақта көзделген қайталама тергеп-тексеруді жүргізу мерзімі, әдетте, 9 айдан аспайды.

3. Тергеп-тексеру рәсімдерін әкімшілендіру

277. Осы Хаттаманы іске асыру мақсатында Комиссия тергеп-тексеруді бастау, жүргізу, аяқтау және (немесе) тоқтата тұру рәсімдеріне қатысты шешімдер қабылдайды. Комиссияның қабылданған шешімдері Шарт ережелерін өзгертпеуге немесе оларға қайшы келмеуге тиіс.

Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау,
демпингке қарсы және өтемақы
шараларын қолдану туралы хаттамаға
қосымша

**Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын
есепке жатқызу және бөлу туралы
ереже**

I. Жалпы ережелер

1. Осы Ереже Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың (бұдан әрі – Шарт) IX бөліміне сәйкес белгіленген арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын есепке жатқызу және мүше мемлекеттер арасында бөлу тәртібін айқындайды. Көрсетілген тәртіп Еуразиялық экономикалық одақтың Кеден кодексіне сәйкес көзделген жағдайларда және тәртіппен арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларына есептелген өсімпұлдар (пайыздар) сомаларына да қатысты қолданылады.

2. Осы Ережеде пайдаланылатын ұғымдар Кедендік әкелу баждарының (өзге баждардың, балама әрекеті бар салықтар мен алымдардың) сомаларын есепке жатқызу және бөлу, оларды мүше мемлекеттер бюджеттерінің кірісіне аудару тәртібі туралы хаттамада (Шартқа № 5 қосымша), Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану туралы хаттамада (Шартқа № 8 қосымша) және Еуразиялық экономикалық одақтың Кеден кодексінде айқындалған мағыналарда қолданылады.

II. Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын есепке жатқызу және есепке алу

3. Одактың кедендік аумағына әкелінетін тауарларға қатысты оларды төлеу бойынша міндеги тиісті шараны қолдану басталған күннен пайда болған Комиссияның арнайы қорғау, демпингке қарсы, өтемақы шарасын қолдану туралы шешімі күшіне енген күннен бастап арнайы қорғау, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомалары (алдын ала арнайы, алдын ала демпингке қарсы, алдын ала өтемақы баждарын қоспағанда) осы Ережеде белгіленген ерекшеліктерді есепке ала отырып, Кедендік әкелу баждарының (өзге баждардың, балама әрекеті бар салықтар мен алымдардың) сомаларын есепке жатқызу және бөлу, оларды мүше мемлекеттер бюджеттерінің кірісіне аудару тәртібі туралы хаттамада (Шартқа № 5 қосымша) айқындалған тәртіппен және нормативтер бойынша мүше мемлекеттердің бюджеттеріне есепке жатқызуға, бөлуге және аударуға жатады.

4. Басқа мүше мемлекеттердің бюджетіне бөлінген арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын белгіленген мерзімде аудармаған немесе толық аудармаған және осы мүше мемлекеттің уәкілетті органынан арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждары сомаларының болмауы туралы ақпарат түспеген кезде Кедендік әкелу баждарының (өзге баждардың, балама әрекеті бар салықтар мен алымдардың) есепке жатқызу және бөлу, оларды мүше мемлекеттер бюджеттерінің кірісіне аудару тәртібі туралы

хаттаманың (Шартқа № 5 қосымша) кедендік әкелу баждарының сомаларын есепке жатқызу және мүше мемлекеттердің арасында бөлу үшін белгіленген 20 – 28-тармактарының ережелері қолданылады.

5. Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомалары, оның ішінде осындай баждарды өндіріп алған кезде Еуразиялық экономикалық одақтың Кеден кодексіне сәйкес төленуге тиіс мүше мемлекеттің уәкілетті органының бірыңғай шотына ұлттық валютада есепке жатқызылуға тиіс.

6. Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын төлеушілер Еуразиялық экономикалық одақтың Кеден кодексіне сәйкес төленуге тиіс уәкілетті органның бірыңғай шотына бөлек есеп айырысу (төлем) құжаттарымен (нұсқаулықтарымен) төлейді.

7. Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын төлеушілердің кеден төлемдерін төлеу жөніндегі берешегін, сондай-ақ өсімпұлдарды (пайыздарды) өтеу есебіне есепке жатқызудан басқа (бұдан әрі – берешекті өтеу есебіне есепке жатқызу), өзге төлемдерді өтеу есебіне есепке жатқызу мүмкін болмайды.

8. Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын төлеу есебіне Еуразиялық экономикалық одақтың Кеден кодексіне сәйкес төленуге тиіс мүше мемлекеттің уәкілетті органының бірыңғай шотына түскен салықтар мен алымдар, өзге төлемдер (кедендік әкелу баждарын, сондай-ақ шикі мұнайға және Одақтың кедендік аумағынан тысқары жерлерге шығарылатын мұнайдан (мұнай өнімдерінен) жасалатын

жекелеген тауар санаттарына қатысты кедендік әкету баждарын қоспағанда) есепке жатқызылуы мүмкін.

Төлеушілердің арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын төлеу жөніндегі берешегін өтеу есебіне кедендік әкелу баждары есепке жатқызылуы мүмкін.

9. Уәкілетті органдар:

1) уәкілетті органның бірыңғай шотындағы арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының (берешекті өтеу есебіне қайтарулардың, есепке жатқызуладың) түскен сомаларын;

2) басқа мүше мемлекеттердің шетел валютасындағы шоттарына аударылған, бөлінген арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын;

3) мүше мемлекеттің бюджетіне есепке жатқызылған арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын осы мүше мемлекеттің бөлуінен түсетін сомаларды;

4) мүше мемлекеттің бюджетіне басқа мүше мемлекеттерден түскен арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын;

5) мүше мемлекеттің арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын бөлуден түскен сомаларды аудару жөніндегі міндеттемелерін орындауына, толық және (немесе) уақтылы орындауына әкеп соққан осы Ережені бұзғаны мүше мемлекеттердің бюджеттеріне түскен сомаларды;

6) басқа мүше мемлекеттердің шетел валютасындағы шоттарына аударылуы тоқтатылып қойған арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын оқшаулап есепке алады.

10. Осы Ереженің 9-тармагында көрсетілген түсімдердің сомаларын әр мүше мемлекет бюджетті атқару туралы есептілгінде оқшаулат көрсетеді.

11. Мүше мемлекеттің күнтізбелік жылының соңғы жұмыс күні уәкілетті органның бірыңғай шотына келіп түскен арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомалары есепті жылдағы бюджеттің атқарылуы туралы есепте көрсетіледі.

12. Мүше мемлекеттің күнтізбелік жылының соңғы жұмыс күні ішіндегі арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомалары мүше мемлекеттің ағымдағы жылғы екінші жұмыс күнінен кешіктірілмей, осы мүше мемлекеттің бюджетіне және басқа мүше мемлекеттердің шетел валютасындағы шоттарына аударылады, сондай-ақ есепті жылдағы бюджеттің атқарылуы туралы есепте көрсетіледі.

13. Мүше мемлекеттің бюджетіне басқа мүше мемлекеттердің күнтізбелік жылының соңғы жұмыс күні ішінде басқа мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарынан арнайы қорғау, демпингке қарсы, өтемақы баждарын бөлуден түскен кірістер сомалары ағымдағы жылғы бюджеттің атқарылуы туралы есепте көрсетіледі.

14. Уәкілетті органның бірыңғай шотындағы ақшалай қарожатқа кедендей төлемдерді, арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын, Еуразиялық экономикалық одақтың Кеден кодексіне сәйкес өсімпұлдарды (пайыздарды) төлеу жөніндегі берешекті өндіріп алу жағдайларын қоспағанда, сот актілерін орындау тәртібімен немесе қандай да бір өзге тәсілмен өндіріп алуды қолдану мүмкін болмайды.

15. Алдын ала арнайы, алдын ала демпингке қарсы, алдын ала өтемақы баждары кеден органдары алдын ала арнайы, алдын ала демпингке қарсы, алдын ала өтемақы баждарын алатын мүше мемлекеттің заңнамасында айқындалған шотқа ұлттық валютада төленеді (өндіріп алынады).

16. Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану туралы хаттамада (Шартқа № 8 қосымша) белгіленген жағдайларда төленген (өндіріп алынған) алдын ала арнайы, алдын ала демпингке қарсы, алдын ала өтемақы баждарының сомалары, сондай-ақ алдын ала баждардың тиісті түрлерін алу үшін белгіленген тәртіппен төленген демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомалары Комиссияның арнайы қорғау, демпингке қарсы, өтемақы шарасын қолдану (ұзарту, тауардың құрамдас бөліктеріне және (немесе) туындыларына) туралы тиісті шешімі күшіне енген күннен бастап 30 жұмыс күнінен кешіктірілмей арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарына есептелуге және олар төленген мүше мемлекеттің бірыңғай шотына есепке жатқызылуға тиіс.

Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану туралы хаттамада (Шартқа № 8 қосымша) белгіленген жағдайларда демпингке қарсы баждардың төленуін қамтамасыз ету сомалары Комиссияның демпингке қарсы шараны қолдану туралы тиісті шешімі күшіне енген күннен бастап 30 жұмыс күнінен кешіктірілмей, демпингке қарсы баждарга

есептелуге және олар төленген мүше мемлекеттің уәкілетті органының бірыңғай шотына есепке жатқызылуға тиіс.

III. Арнайы, демпингке қарсы және өтемақы баждарының сомаларын қайтару

17. Алдын ала арнайы, алдын ала демпингке қарсы, алдын ала өтемақы баждарының, сондай-ақ алдын ала демпингке қарсы және алдын ала өтемақы баждарын алу үшін белгіленген тәртіппен өндіріп алынатын демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын төлеушіге қайтару көрсетілген баждар төленген (өндіріп алынған) мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану туралы хаттамада (Шартқа № 8 қосымша) айқындалған жағдайларда жүзеге асырылады (егер Еуразиялық экономикалық одактың Кеден кодексінде өзгеше белгіленбесе).

18. Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын қайтару осы Ережені есепке ала отырып, көрсетілген баждар төленген (өндіріп алынған) мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады (Еуразиялық экономикалық одактың Кеден кодексінде өзгеше белгіленбесе).

19. Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын төлеушіге қайтару, оларды берешекті өтеу есебіне есепке жатқызу ағымдағы күні уәкілетті органның бірыңғай шотынан уәкілетті органның бірыңғай шотына түскен арнайы, демпингке қарсы,

өтемақы баждарының, сондай-ақ осы Ереженің 20-тармағында белгіленген жағдайларды қоспағанда, есепті күні мүше мемлекеттің ұлттық (орталық) банкі орындауга қабылдамаған арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын қайтару сомаларын есепке ала отырып, есепті күні арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын төлеу есебіне есепке жатқызылған сомалар шегінде жүзеге асырылады.

20. Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомаларын төлеушіге қайтару, оларды берешекті өтеу есебіне жатқызу Қазақстан Республикасы уәкілетті органының бірынғай шотынан есепті күні қайтаруды (есепке жатқызуды) жүзеге асыру күні Қазақстан Республикасы уәкілетті органының бірынғай шотына түскен (есепке жатқызылған) арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомалары шегінде жүзеге асырылады.

21. Ағымдағы күні қайтаруға және (немесе) берешекті өтеу есебіне есепке жатқызуға жататын арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын қайтару сомаларын айқындау түскен арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын мүше мемлекеттер арасында бөлгөнгө дейін жүзеге асырылады.

22. Осы Ереженің 19 және 20-тармақтарына сәйкес арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын қайтаруды және (немесе) берешекті өтеу есебіне есепке жатқызуды жүзеге асыру үшін қаражат жеткіліксіз болған кезде көрсетілген қайтаруды (есепке жатқызуды) мүше мемлекет келесі жұмыс күндері жүзеге асырады.

Арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын төлеушіге уақтылы қайтармaganы үшін өсімпұлдар (пайыздар) төлеушіге тиісті

мүше мемлекеттің бюджетінен төленеді және арнайы, демпингке қарсы, өтемакы баждарының құрамына енгізілмейді.

IV. Үәкілетті органдар арасындағы ақпарат алмасу

23. Үәкілетті органдар арасындағы осы Ережені іске асыру үшін қажетті ақпарат алмасу Комиссияның осындай ақпарат алмасу тәртібін, нысаны мен мерзімдерін айқындастын шешіміне сәйкес жүзеге асырылады.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа

№ 9 ҚОСЫМША

**Еуразиялық экономикалық одақ шеңберіндегі
техникалық реттеу туралы
ХАТТАМА**

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың X бөліміне сәйкес әзірленді және Одақ шеңберіндегі техникалық реттеу тәртібін, қагидалары мен рәсімдерін айқындаиды.
2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«аккредиттеу» – аккредиттеу жөніндегі органның белгілі бір саладағы сәйкестікті бағалау жұмыстарын орындауда сәйкестікті бағалау жөніндегі органның (оның ішінде сертификаттау жөніндегі органның, сынақ зертханасының (орталығының) құзыреттілігін ресми тануы;

«қауіпсіздік» – зиян келтіру және (немесе) залал шектіру мүмкіндігіне байланысты жол берілмейтін тәуекелдің болмауы;

«өнімді айналыска шығару» – өнімді Одақтың аумағында тарату мақсатында коммерциялық қызмет барысында өтеусіз немесе өтеулі негізде жеткізу немесе әкелу (оның ішінде дайындаушының қоймасынан жөнелту немесе қоймага салмай тиеге);

«Одақтың техникалық регламенттер талаптарының сақталуына мемлекеттік бақылау (қадағалау)» – мүше мемлекеттердің уәкілетті

органдарының заңды тұлғалардың, олардың басшылары мен өзге де лауазымды адамдарының, дара кәсіпкерлер ретінде тіркелген жеке тұлғалардың, олардың уәкілетті өкілдерінің заңды тұлғаларға және дара кәсіпкерлер ретінде тіркелген жеке тұлғаларға тексерулер жүргізу және мүше мемлекеттердің заңнамасында көзделген анықталған бұзушылықтардың жолын кесу және (немесе) салдарын жою жөніндегі шараларды қабылдау арқылы Одақтың техникалық регламенттері талаптарының бұзушылықтарын алдын алуға, анықтауга және жолын кесуге бағытталған қызметі, сондай-ақ көрсетілген талаптардың орындалуын қадағалау, заңды тұлғалардың және дара кәсіпкерлер ретінде тіркелген жеке тұлғалардың қызметін жүзеге асыру кезінде Одақтың техникалық регламенттері талаптарының орындалуын талдау және болжаяу;

«Одақтың техникалық регламенттеріне сәйкестігі туралы декларация» – ол арқылы өтініш беруші айналысқа шығарылатын өнімнің Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігін күэландыратын құжат;

«сәйкестікті декларациялау» – айналысқа шығарылатын өнімнің Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігін міндетті растау нысаны;

«Одақтың нарығында өнім айналысының бірыңғай белгісі» – сатып алушылар мен тұтынушыларға айналысқа шығарылатын өнімнің Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігі туралы ақпарат беру үшін пайдаланылатын белгі;

«өнімді сәйкестендіру» – өнімді Одақтың техникалық

регламентті қолдану саласына жатқызу және өнімнің осы өнімге арналған техникалық құжаттамаға сәйкестігін белгілеу рәсімі;

«дайындаушы» – өнімді өз атынан өндіруді немесе өнімді өндіру мен өткізуді жүзеге асыратын және оның Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігіне жауалты занды тұлға немесе дара кәсіпкер ретінде тіркелген жеке тұлға, оның ішінде шетелдік дайындаушы;

«мемлекетаралық стандарт» – Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының Стандарттау, метрология және сертификаттау жөніндегі мемлекетаралық кеңесі қабылдаған өңірлік стандарт;

«халықаралық стандарт» – халықаралық стандарттау жөніндегі ұйым қабылдаған стандарт;

«ұлттық (мемлекеттік) стандарт» – мүше мемлекеттің стандарттау жөніндегі органы қабылдаған стандарт;

«техникалық реттеу объектісі» – өнім немесе өнім және өнімге қойылатын талаптарға байланысты жобалау (іздестіруді қоса алғанда), өндіру, салу, монтаждау, баптау, пайдалану, сактау, тасымалдау, өткізу және кәдеге жарату процестері;

«сәйкестікті міндетті растау» – өнімнің және жобалау (іздестіруді қоса алғанда), өндіру, салу, монтаждау, баптау, пайдалану, сактау, тасымалдау, өткізу және кәдеге жарату процестерінің Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігін құжатты түрде куәландыру;

«міндетті сертификаттау» – сертификаттау жөніндегі органның техникалық реттеу объектілерінің Одақтың техникалық регламенттер

талаптарына сәйкестігін міндettі растау нысаны;

«аккредиттеу жөніндегі орган» – мүше мемлекеттің заннамасына сәйкес аккредиттеу жүргізуге уәкілеттік берілген орган немесе занды тұлға;

«сәйкестікті бағалау» – техникалық реттеу объектісіне қойылатын талаптардың сақталуын тіkelей немесе жанама түрде айқындау;

«өнім» – материалдық-заттық түрде берілген және шаруашылық және өзге де мақсаттарда одан әрі пайдалануға арналған қызмет нәтижесі;

«өңірлік стандарт» – өңірлік стандарттау жөніндегі ұйым қабылдаған стандарт;

«тіркеу (мемлекеттік тіркеу)» – мүше мемлекеттің уәкілетті органы жүзеге асыратын техникалық реттеу объектілерінің Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігін бағалау нысаны;

«тәуекел» – адам өмірі немесе денсаулығына, мұлікке және қоршаған ортаға, жануарлар мен өсімдіктер өмірі немесе денсаулығына зиян келтіру ықтималдығы мен осы зиян салдарының ұштасуы;

«тіркеу (мемлекеттік тіркеу) туралы қуәлік» – техникалық реттеу объектісінің Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігін растайтын құжат;

«Одақтың техникалық регламенттеріне сәйкестік сертификаты» – ол арқылы сертификаттау жөніндегі орган айналысқа шығарылатын өнімнің Одақтың техникалық регламенті (-тері) талаптарына

сәйкестігін күәландыратын құжат;

«стандарт» – бірнеше рет пайдалану мақсатында өнімнің сипаттамалары, жобалау (іздестіруді қоса алғанда), өндіру, салу, монтаждау, баптау, пайдалану, сақтау, тасымалдау, өткізу және кәдеге жарату, жұмыстарды орындау немесе қызмет көрсету процестерін жүзеге асыру қағидалары мен сипаттамалары, зерттеулер (сынаулар) және өлшеулер қағидалары мен әдістері, үлгілерді іріктеу қағидалары, терминологияға, символикаға, орамға, таңбалауға немесе затбелгілерге және оларды басу қағидаларына қойылатын талаптар белгіленетін құжат;

«Одақтың техникалық регламенті» – Комиссия қабылдаған және Одақ аумағында қолдану және орындау үшін техникалық реттеу объектілеріне қойылатын міндетті талаптарды белгілейтін құжат;

«техникалық реттеу» – өнімге немесе өнімге және өнімге қойылатын талаптарға байланысты жобалау (іздестіруді қоса алғанда), өндіру, салу, монтаждау, баптау, пайдалану, сақтау, тасымалдау, өткізу және кәдеге жарату процестеріне қойылатын міндетті талаптарды белгілеу, қолдану және орындау саласындағы қатынастарды құқықтық реттеу, сондай-ақ сәйкестікті бағалау саласындағы қатынастарды құқықтық реттеу;

«дайындаушы уәкілеттік берген тұлға» – дайындаушымен, оның ішінде шетелдік дайындаушымен шарт негізінде сәйкестікті растау және өнімді Одақтың аумағында айналысқа шығару кезінде осы дайындаушының атынан әрекеттерді жүзеге асыратын, сондай-ақ өнімнің Одақтың техникалық регламенттер талаптарына сәйкес

келмегені үшін жауаптылықта болатын, мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен оның аумағында тіркеլген заңды тұлға немесе дара кәсіпкер ретіндегі жеке тұлға.

3. Оларға қатысты Одақтың техникалық регламенттері күшіне енбекен техникалық реттеу объектілері үшін мүше мемлекеттер заңнамасының немесе Комиссия актілерінің нормалары қолданылады.

Мемлекеттік қорғаныс тапсырысы бойынша жеткізілетін қорғаныс өнімдеріне (жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге), мемлекеттік құпияны құрайтын немесе мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес қолжетімділігі шектеулі өзге қорғалатын ақпаратқа жатқызылған мәліметтерді қорғау мақсатында пайдаланылатын өнімге (жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге), ол туралы мәліметтер мемлекеттік құпияны құрайтын өнімге (жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге), атом энергиясын пайдалану саласындағы қауіпсіздікті қамтамасыз етуге байланысты талаптар белгіленетін өнімдерге (жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге) және объектілерге қатысты, сондай-ақ көрсетілген өнімді және көрсетілген объектілерді жобалау (іздестіруді қоса алғанда), өндіру, салу, монтаждау, баптау, пайдалану, сақтау, тасымалдау, өткізу, кәдеге жарату, көму процестеріне қатысты техникалық реттеу, сәйкестікті бағалау, стандарттау және аккредиттеу ерекшеліктері мүше мемлекеттердің заңнамасында белгіленеді.

Одақтың техникалық регламенттерінде техникалық реттеу объектілеріне қойылатын міндетті талаптар, сондай-ақ өнімді сәйкестендіру қағидалары, сәйкестікті бағалау нысандары, схемалары

мен рәсімдері белгіленеді.

Одақтың техникалық регламенттерін өзірлеу үшін негіз ретінде тиісті құжаттар болмаған немесе Одақтың техникалық регламенттерін қабылдау мақсаттарына, оның ішінде климаттық және географиялық факторлар немесе технологиялық және басқа да ерекшеліктер салдарынан сәйкес келмеген жағдайларды қоспағанда, тиісті халықаралық стандарттар (қағидалар, директивалар, ұсынымдар және халықаралық стандарттау жөніндегі ұйымдар қабылдаған өзге де құжаттар) қолданылады. Қажетті құжаттар болмаған жағдайда өнірлік құжаттар (регламенттер, директивалар, шешімдер, стандарттар, қағидалар және өзге де құжаттар), ұлттық (мемлекеттік) стандарттар, ұлттық техникалық регламенттер немесе олардың жобалары қолданылады.

Одақтың техникалық регламенттерінде терминологияға, орамға, таңбалауға, затбелгілерге және оларды басу қағидаларына қойылатын талаптар, санитариялық талаптар мен рәсімдер, сондай-ақ жалпы сипатқа ие ветеринариялық-санитариялық және карантиндік фитосанитариялық талаптар да қамтылуы мүмкін.

Одақтың техникалық регламенттерінде мүше мемлекеттер үшін тән климаттық және географиялық факторларға немесе технологиялық ерекшеліктерге байланысты ерекшеліктерді көрсететін және мүше мемлекеттердің аумағында ғана қолданылатын ерекше талаптар қамтылуы мүмкін.

Одақтың техникалық регламенттерінде зиян келтірудің тәуекел дәрежесін есепке ала отырып, өнімге немесе өнімге және өнімге

қойылатын талаптарға байланысты жобалау (іздестіруді қоса алғанда), өндіру, салу, монтаждау, баптау, пайдалану, сақтау, тасымалдау, өткізу және кәдеге жарату процестеріне қойылатын арнайы талаптар, азаматтардың жекелеген санаттарын (кемелетке толмағандарды, жүкті әйелдерді, бала емізетін аналарды, мүгедектерді) қорғауды қамтамасыз ететін терминологияға, орамға, таңбалалауға, затбелгілерге және оларды басу қағидаларына қойылатын талаптар қамтылуы мүмкін.

Одақтың техникалық регламенті Комиссия бекітетін Одақтың техникалық регламентінің мазмұны мен ұлгілік құрылымы жөніндегі ұсынымдарды есепке ала отырып әзірленеді.

Одақтың техникалық регламенттерін әзірлеу, қабылдау, өзгерту және жою Комиссия бекітетін тәртіппен жүзеге асырылады.

4. Одақтың техникалық регламенті талаптарын орындау мақсатында Комиссия – халықаралық және өңірлік (мемлекетаралық) стандарттардың, ал олар болмаған жағдайда ұлттық (мемлекеттік) стандарттардың тізбесін бекітеді, оларды ерікті негізде қолдану нәтижесінде Одақтың техникалық регламенті талаптарының сақталуы қамтамасыз етіледі.

Көрсетілген тізбеге енгізілген тиісті стандарттарды ерікті негізде қолдану Одақтың тиісті техникалық регламентінің талаптарын сақтаудың жеткілікті шарты болып табылады.

Көрсетілген тізбеге енгізілген стандарттарды қолданбау Одақтың техникалық регламенті талаптарын сақтамау ретінде қаралмайды.

Көрсетілген тізбеке енгізілген стандарттар қолданылмаган жағдайда сәйкестікті бағалау тәуекелдерді талдау негізінде жүзеге асырылады.

Техникалық реттеу объектілерінің Одақтың техникалық регламенті талаптарына сәйкестігін бағалау кезіндегі зерттеулер (сынаулар) мен өлшеулер жүргізу мақсатында Комиссия – халықаралық және өнірлік (мемлекетаралық) стандарттардың, ал олар болмаған жағдайда зерттеулер (сынаулар) мен өлшеулер қағидалары мен әдістерін, оның ішінде Одақтың техникалық регламент талаптарын қолдану мен орындау және техникалық реттеу объектілерінің сәйкестігін бағалауды жүзеге асыру үшін қажетті үлгілерді іріктеу қағидаларын қамтитын ұлттық (мемлекеттік) стандарттардың тізбесін бекітеді.

Стандарттардың көрсетілген тізбелерін әзірлеу және қабылдау Комиссия бекітетін тәртіппен жүзеге асырылады.

Тиісті мемлекетаралық стандарттар әзірленгенге дейін – халықаралық және өнірлік (мемлекетаралық) стандарттардың, ал олар болмаған жағдайда зерттеулер (сынаулар) мен өлшеулер қағидалары мен әдістерін, оның ішінде Одақтың техникалық регламенті талаптарын қолдану мен орындау және техникалық реттеу объектілерінің сәйкестігін бағалауды жүзеге асыру үшін қажетті үлгілерді іріктеу қағидаларын қамтитын ұлттық (мемлекеттік) стандарттардың тізбесіне мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес аттестатталған (расталған) және бекітілген зерттеулер (сынаулар) және өлшеулер әдіstemелері енгізілуі мүмкін. Көрсетілген зерттеулер

(сынаулар) және өлшеулер әдістемелерінің тізбесін мүше мемлекеттің уәкілетті органдары Комиссияға ұсынады.

Халықаралық және өнірлік стандарттар оларды мемлекетаралық немесе ұлттық (мемлекеттік) стандарттар ретінде қабылдағаннан кейін қолданылады.

5. Одақтың техникалық регламенттерінде белгіленетін техникалық реттеу объектілерінің сәйкестігін бағалау тіркеу (мемлекеттік тіркеу), сынау, сәйкестігін растау, сараптау нысандарында және (немесе) өзге нысанда жүргізіледі.

Сәйкестікті міндettі растау сәйкестікті декларациялау және сертификаттау нысандарында жүзеге асырылады.

Сәйкестікті бағалау нысандары, схемалары мен рәсімдері Комиссия бекітетін сәйкестікті бағалаудың үлгілік схемалары негізінде Одақтың техникалық регламенттерінде белгіленеді.

Айналысқа шығарылатын өнімнің Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігін бағалау оны айналысқа шығарғанға дейін жүзеге асырылады.

Сәйкестікті міндettі растау Одақтың тиісті техникалық регламентінде белгіленген жағдайларда ғана және Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестікке ғана жүргізіледі.

Сәйкестікті бағалау кезінде өтініш беруші мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес оның аумағында тіркелген, дайындаушы немесе сатушы не дайындаушы уәкілеттік берген тұлға болып табылатын дара кәсіпкер ретіндегі заңды тұлға немесе жеке тұлға бола алады.

Өтініш берушілер шеңбері Одақтың техникалық регламентіне

сәйкес белгіленеді.

Сәйкестікті бағалау туралы құжаттардың бірынғай нысандарын және оларды ресімдеу қағидаларын Комиссия бекітеді.

Сәйкестікті бағалау туралы берілген немесе қабылданған құжаттардың бірынғай тізілімдері Интернет желісінде Одақтың ресми сайтында орналастырылады. Көрсетілген бірынғай тізілімдерді қалыптастыру және жүргізу Комиссия бекітетін тәртіппен жүзеге асырылады.

Одақтың техникалық регламентінде белгіленген талаптарға сәйкестікті бағалау жөніндегі жұмыстарды жүзеге асыратын сәйкестікті бағалау жөніндегі аккредиттілген органдар (оның ішінде сертификаттау жөніндегі органдар, сынау зертханалары (орталықтары) Одақтың сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарының бірынғай тізбесіне енгізілуі тиіс. Сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарды осы тізілімге енгізу, сондай-ақ оны қалыптастыру мен жүргізу қағидалары Комиссия бекітетін тәртіппен жүзеге асырылады.

Техникалық реттеу объектілерін тіркеуді (мемлекеттік тіркеуді) мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес мүше мемлекеттің көрсетілген жұмыстарды жүргізуге уәкілдті органдары жүзеге асырады.

6. Осы өнімге қолданылатын Одақтың техникалық регламенттерінің талаптарына сәйкес келетін және Одақтың техникалық регламенттерінде белгіленген сәйкестікті бағалау рәсімдерінен өткен өнім Одақтың нарығында өнім айналысының бірынғай белгісімен міндетті түрде таңбалануға жатады.

Одақ нарығында өнім айналысы бірынғай белгісінің кескінін

және оны қолдану тәртібін Комиссия бекітеді.

Өнім Одақ аумағында айналыста болған кезде өнімді таңбалау орыс тілінде және мүше мемлекеттердің заңнамасында тиісті талаптар болған кезде аумағында өнім өткізілетін мүше мемлекеттің мемлекеттік тілінде (тілдерінде) басылуы тиіс.

7. Одақтың техникалық регламенті күшіне енген күнге дейін, оған қатысты мүше мемлекеттер бірдей міндепті талаптар, бірдей сәйкестікті растау нысандары мен схемаларын белгілеген, сәйкестікті міндепті түрде растауды жүргізу кезінде өнімге зерттеу (сынау) және өлшеудің бірдей немесе салыстырмалы әдістері қолданылатын сәйкестік сертификаттарын және бірыңғай нысан бойынша сәйкестік туралы декларациялар бере отырып, сәйкестікті міндепті түрде растауға жататын өнімнің бірыңғай тізбесіне енгізілген өнім, егер ол мынадай:

сертификаттауды Одақтың сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарының бірыңғай тізліміне енгізілген сәйкестікті бағалау жөніндегі органның жүргізуі;

сынауларды Одақтың сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарының бірыңғай тізліміне енгізілген сынау зертханаларында (орталықтарында) жүргізу;

сәйкестік сертификаттарын және сәйкестігі туралы декларацияларды бірыңғай нысан бойынша ресімдеу талаптары сақталып, мүше мемлекеттің аумағында сәйкестікті растаудың белгіленген рәсімдерінен өтсе, Одақ аумағында айналысқа жіберіледі.

Өнімнің көрсетілген бірыңғай тізбесін, көрсетілген сәйкестік

сертификаттары мен сәйкестік туралы декларациялардың бірынғай нысандарын және оларды ресімдеу қағидаларын Комиссия бекітеді.

8. Одақтың кедендік аумағында сәйкестігі міндettі түрде бағалануға жататын өнімді әкелу Комиссия бекітетін тәртіппен жүзеге асырылады.

9. Мұше мемлекет өзінің занды мүдделерін қорғауды басшылыққа алып, қауіпті өнімнің айналысқа шығарылуының алдын алу жөнінде шұғыл шаралар қабылдай алады. Бұл жағдайда мұше мемлекеттерді дереке хабардар етеді және осы мәселе бойынша консультациялар мен келіссөздер процесіне кіріседі.

10. Комиссия Одақтың интеграцияланған ақпараттық жүйесінің бір бөлігі болып табылатын техникалық реттеу саласында ақпараттық жүйені қалыптастырады.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 10 ҚОСЫМША

**Өлшем бірлігін қамтамасыз ету саласында
келісілген саясат жүргізу туралы**

ХАТТАМА

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың X бөліміне сәйкес әзірленді және мүше мемлекеттердің өнімді өлшеу салыстырымдығы мен оның сәйкестігін бағалау (растай) нәтижелерінің Одақтың техникалық регламенттері талаптарына сәйкестігін және өнімнің сандық көрсеткіштерін өлшеуді қамтамасыз ету мақсатында өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында келісілген саясатты жүзеге асырудың қағидаттарын айқындайды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мынаны білдіреді:

«өлшеу әдістемелерін (әдістерін) аттестаттау» – өлшеу әдістемелерінің (әдістерінің) өлшеулерге қойылатын метрологиялық талаптарға сәйкестігін зерттеу және растау;

«шама бірлігі» – оған бірлікке тең сандық мән шартты берілген және онымен біртекті шамаларды сандық көрсету үшін қолданылатын тіркелген өлшемдегі шама;

«өлшемнің біртұастығы» – осы өлшеу нәтижелері мүше мемлекеттерде қолдануға рұқсат етілген бірліктерде берілген, ал

өлшеулер дәлдігінің көрсеткіштері белгіленген шектерден шықпайтын өлшеу жағдайы;

«өлшеу» – негізделіп шамаға беріле алатын шаманың бір немесе одан көп сандық мәнін эксперименттік алу процесі;

«өлшеу құралдарын калибрлеу» – өлшеу құралдарының нақты метрологиялық сипаттамаларын анықтау мақсатында өлшеу құралының көмегімен алынған шама мәні мен сол тектес шама бірлігінің эталонымен туындаған шама мәні арасындағы қатынасты белгілейтін операциялар жиынтығы;

«Халықаралық бірліктер жүйесі (БЖ)» – Шамалар мен салмақтар бойынша бас конференция қабылдаған, Халықаралық шамалар жүйесіне негізделген және өзіне қосымдар атауы мен белгілеулерін, жинақтарын, олардың атауларын, белгілеулерін және оларды қолдану қагидаларын қамтитын бірліктер жүйесі;

«өлшеулер әдістемесі (әдісі)» – оларды орындау дәлдіктің белгіленген көрсеткіштерімен өлшеулер нәтижелерін алады қамтамасыз ететін, өлшеу ксзінде нақты сипатталған операциялар жиынтығы;

«метрологиялық бақылап отыру» – оған сәйкес нәтиже салыстырып тексерулер мен калибрлеулердің құжатталған үздіксіз тізбегі арқылы ұлттық (бастапқы) эталонмен салыстырылуы мүмкін өлшеулер нәтижесінің қасиеті;

«метрологиялық саралтама» – өлшеулер бірлігімен байланысты метрологиялық талаптарды, қагидаларды және нормаларды қолдану дұрыстығы мен толықтығын талдау мен бағалау;

«ұлттық (бастапқы) эталон» – мүше мемлекет мемлекеттік немесе шаруашылық қызметте сол текстес шамалар бірлігінің басқа эталондарының шамалар мәнін беру үшін негіз ретінде пайдалану үшін таныған шамалар бірлігінің эталоны;

«өлшеу құралдарын тексеру» – өлшеу құралдарының міндетті метрологиялық талаптарға сәйкестігін растау мақсатында орындалатын операциялар жиынтығы;

«өлшеулердің референтті әдістемесі (әдісі)» – сол текстес шамаларды өлшеудің басқа әдістемелері (әдістері) көмегімен алынған шамалардың өлшенген мәнінің дұрыстығын бағалау үшін, сондай-ақ өлшеу құралдарын калибрлеу үшін немесе стандартты үлгілердің сипаттамаларын айқындау үшін қолданылуы мүмкін өлшеулер нәтижелерін алу үшін пайдаланылатын өлшеулер әдістемесі (әдісі);

«эталондарды салғастыру» – дәлдіктің бір деңгейіндегі шамалар бірліктерінің эталондарымен өлшеу бірліктерін туыннату және беру кезінде өлшеулер нәтижелері арасында қатынасты белгілеу;

«өлшеу құралы» – өлшеугс арналған және метрологиялық сипаттамаларға ие техникалық құрал;

«стандартты үлгі» – өлшеулер дәлдігі мен метрологиялық бақылап отырудың белгіленген көрсеткіштері бар, болжалды тағайындалуына сәйкес сапалық қасиеттерді өлшеу кезінде немесе бағалау кезінде оны пайдалану үшін белгілі бір қасиеттерге қатысты жеткілікті біртекті және тұрақты материал (зат);

«өлшеу құралының типін bekіту» – мүше мемлекеттің өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік билік

(басқару) органының бекітілген типтегі өлшеу құралын сұнаудың он нәтижелері негізінде мүше мемлекет аумағында қолдануға рұқсат беру туралы шешімі;

«стандартты үлгі типін бекіту» – мүше мемлекеттің өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында мемлекеттік билік (басқару) органының бекітілген түрдегі стандартты үлгіні сұнаудың он нәтижелері негізінде мүше мемлекет аумағында қолдануға рұқсат беру туралы шешімі;

«шама шәкілі» – тиісті шаманы өлшеу үшін бастапқы негіз қызметін атқаратын шама мәндерінің ретке келтірілген жиынтығы;

«шама бірлігінің эталоны» – шама бірлігін немесе шама шәкілін туыннатуға, сақтауға және беруге арналған техникалық құрал (құралдар кешені).

3. Мүше мемлекеттер өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында мүше мемлекеттер заңнамасын үйлестіру және мыналарды:

1) өлшем біртұастығын қамтамасыз ету бойынша жұмыс нәтижелерін өзара тану қағидаларын бекіту жолымын өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында жұмыс нәтижелерін өзара тану тетіктерін құруды;

2) олар үшін мүше мемлекеттер олардың көмегімен алынатын нәтижелердің Халықаралық бірліктер жүйесіне (БЖ), ұлттық (бастапқы) эталондарға және (немесе) халықаралық шама бірліктерінің эталондарына метрологиялық бақылап отыруды қамтамасыз ететін шама бірліктері эталондарын, өлшеу құралдарын,

стандартты үлгілерді және өлшеулердің аттестатталған әдістемелерін (әдістерін) пайдалануды;

3) мүше мемлекеттердің тиісті ақпараттық қорларында қамтылған өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында мәліметтерді өзара беруді;

4) өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында жұмыстарды орындаудың келісілген тәртіптерін қолдануды қамтамасыз ететін келісілген әрекеттер жүргізу арқылы өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында келісілген саясатты жүргізеді.

4. Мүше мемлекеттер халықаралық және өңірлік метрология және стандарттау жөніндегі ұйымдар қабылдаған құжаттар негізінде өлшеулерге, шама бірліктеріне, шама бірліктерінің эталондары мен шамалар шәкілдеріне, өлшеу құралдарына, стандартты үлгілерге, өлшеулер әдістемелеріне (әдістеріне) қойылатын талаптарды белгілеуге қатысты өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында мүше мемлекеттердің заңнамасын ұнdestіруге бағытталған шараларды қабылдайды.

5. Мүше мемлекеттер өз мемлекетінің заннамасына сәйкес осы жұмыстарды жүргізуін бекітілген тәртібіне және өлшем біртұастығын қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстардың нәтижелерін тану қағидаларына сәйкес өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында жұмыстарды орындауға уәкілетті (нотификацияланған) мүше мемлекеттердің мемлекеттік билік (басқару) органдары немесе

занды түлғалары орындаған өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында жұмыстардың нәтижелерін өзара тануды жүзеге асырады.

Өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында жұмыстардың нәтижелерін тану мүше мемлекеттер аумақтарында дайындалған өлшеу құралдарына қатысты жүзеге асырылады.

6. Мүше мемлекеттердің өлшеу нәтижелерінің, өлшем біртұастығы эталондарының, стандартты үлгілерінің ұлттық (бастапқы) эталондарына және Халықаралық бірліктер жүйесіне (БЖ) метрологиялық бақылауды қамтамасыз ету мақсатында мүше мемлекеттер шамалар бірлігі эталондарын құру және жетілдіру, стандартты үлгілердің номенклатурасын айқындау және әзірлеу, оны үнемі салғастыру жолымен мүше мемлекеттердің шама бірліктері эталондарына баламалығын белгілеу жөніндегі жұмыстардың жүргізуін ұйымдастырады.

7. Мүше мемлекеттердің өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласындағы нормативтік күкірткыш актілері, нормативтік және халықаралық күжаттары, мүше мемлекеттердің халықаралық шарттары, мүше мемлекеттер реттейтін салаларда өлшеудің аттестатталған әдістемелері (әдістері), өлшеу құралдары, шама бірліктерінің эталондары мен шама шәкілдері, бекітілген стандартты үлгілердің түрлері мен өлшеу құралдардың бекітілген түрлері туралы мәліметтер мүше мемлекеттердің өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласындағы ақпараттық қорларын құрайды.

Ақпараттық қорларды жүргізу мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады, ақпараттық қорларында бар

мәліметтерді өзара беруді осы Хаттаманың 5-тармағында көрсетілген мүше мемлекеттердің мемлекеттік билік (басқару) органдары Комиссия белгілейтін тәртіппен ұйымдастырады.

8. Мүше мемлекеттер мүше мемлекеттердің ұстанымдарын келісуге бағытталған консультациялар өткізетін және өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында жұмыстарды үйлестіруді және өткізу ді жүзеге асыратын өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында мемлекеттік билік (басқару) органдарына тиісті өкілеттіктер береді.

9. Комиссия мынадай құжаттарды бекітеді:

- 1) олардың Халықаралық бірліктер жүйесімен (БЖ) арақатынасын қоса алғанда, Одақтың техникалық регламенттерін әзірлеу кезінде қолданылатын жүйеден тыс шамалар бірліктерінің тізбесі;
- 2) өлшем біртұастығын қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстардың нәтижелерін өзара тану қағидалары;

3) өлшем біртұастығын қамтамасыз ету саласында жұмыстар жүргізу тәртіптері, оның ішінде:

Одақтың техникалық регламентінің жобасына, стандарттардың тізбесінің жобасына метрологиялық сараптама жүргізу тәртібі, оларды қолдану нәтижесінде Одақтың техникалық регламентінің, зерттеу (сынау) мен өлшеу қағидалары мен әдістерін, оның ішінде Одақтың техникалық регламентінің талаптарын қолдану мен орындау және техникалық реттеу объектілерінің сәйкестігін бағалауды жүзеге асыру үшін қажетті үлгілерді іріктеу қағидасын қамтитын стандарттар

тізбесінің жобасы талаптарының сақталуы ерікті негізде қамтамасыз етіледі;

зертханааралық салыстырмалы сынаулар (зертханааралық салғастырулар) жүргізуді ұйымдастыру тәртібі;

өлшеулер әдістемесін (әдісін) метрологиялық аттестаттау тәртібі;

өлшеулердің референтті әдістемесі (әдісі) ретінде қабылданатын өлшеулер әдістемесін (әдісін) аттестаттау тәртібі;

өлшеу құралының типін бекіту тәртібі;

стандартты үлгі типін бекіту тәртібі;

өлшеу құралдарын салыстырып тексеру мен калибрлеуді ұйымдастыру тәртібі;

4) мүше мемлекеттердің ақпараттық қорларында қамтылған өлшем біртұтастығын қамтамасыз ету саласында мәліметтерді өзара беру тәртібі.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 11 ҚОСЫМША

**Сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарды аккредиттеу
бойынша жұмыс нәтижелерін тану туралы**

ХАТТАМА

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың (бұдан әрі – Шарт) X бөліміне сәйкес өзірленді және сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарды аккредиттеу бойынша жұмыс нәтижелерін өзара тану шарттарын айқындаиды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мынаны білдіреді:
«апелляция» – сәйкестікті бағалау жөніндегі органдың аккредиттеу жөніндегі орган осы сәйкестікті бағалау жөніндегі органға қатысты қабылдаған шешімді қайта қарau туралы аккредиттеу жөніндегі органға өтініш білдіруі;

«аккредиттеу жөніндегі сарапшыны аттестаттау» – жеке тұлғаның белгіленген талаптарға сәйкестігін раставу және оның аккредиттеу бойынша жұмыстарды жүргізу құзыреттілігін тану;

«шағым» – кез келген тұлға тарапынан сәйкестікті бағалау жөніндегі органдың немесе аккредиттеу жөніндегі органдың әрекетіне (әрекетсіздігіне) қанағаттанбауды білдіретін және жауап талап етілетін арыз;

«аккредиттеуге өтініш беруші» – мүше мемлекеттің

заңнамасына сәйкес тіркелген және сәйкестікті бағалау жөніндегі орган ретінде аккредиттелуге үміткер заңды тұлға;

«аккредиттеу жөніндегі орган» – мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес аккредиттеу жүргізуге уәкілдеп орналасқан немесе заңды тұлға;

«техникалық сарапшы» – аккредиттеудің белгілі бір саласында білімі бар, сәйкестікті бағалау жөніндегі органды аккредиттеуге қатысуға аккредиттеу жөніндегі орган тартатын және тағайындастырын және техникалық сарапшылар тізіліміне енгізілген жеке тұлға,

«аккредиттеу жөніндегі сарапшы» – мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарға аккредиттеу жүргізу үшін аккредиттеу жөніндегі орган аттестаттаған және тағайындаған және аккредиттеу жөніндегі сарапшылар тізбесіне енгізілген жеке тұлға.

3. Мүше мемлекеттер:

халықаралық және өңірлік аккредиттеу жөніндегі ұйымдар қабылдаған халықаралық стандарттар мен өзге құжаттардың негізінде аккредиттеу саласында қағидаларды қабылдау;

халықаралық стандарттар негізінде әзірленген аккредиттеу саласындағы мемлекетаралық стандарттарды қолдану;

зертханааралық салыстыру сынауларын (зертханааралық салғастырулар) жүргізуді қамтамасыз ету және ұйымдастыру;

ақпарат ашықтығы, қайтарымсыздығы және уақтылылығы қағидаттары негізінде аккредиттеу саласында ақпарат алмасу арқылы аккредиттеу саласында заңнаманы ұнdestіруді жүзеге асырады.

Аkkредиттеу жөніндегі органдар Шарттың 54-бабының ережелерін орындаған кезде мүше мемлекеттердің ұлттық аккредиттеу жүйелерінде сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарды (оның ішінде сертификаттау жөніндегі органдар және сынау зертханалары (орталықтары)) аккредиттеуді мүше мемлекеттер өзара таниды.

4. Аkkредиттеу жөніндегі органдар мынадай өкілеттіктерді жүзеге асырады:

1) мыналарды:

сәйкестікті бағалау жөніндегі аккредиттелген органдардың тізілімін;

аккредиттеу жөніндегі сарапшылар тізілімін;

техникалық сарапшылар тізілімін;

Одактың сәйкестікті бағалау жөніндегі органдарының бірыңғай тізілімінің ұлттық бөлігін қалыптастыруды және жүргізууді жүзеге асырады;

2) Одактың ақпараттық жүйесіне сәйкестікті бағалау жөніндегі аккредиттелген органдар, аккредиттеу жөніндегі сарапшылар мен техникалық сарапшылар тізілімдерінен мәліметтерді, сондай-ақ аккредиттеуге қатысты және Шартта көзделген өзге де мәліметтер мен құжаттарды ұсынады;

3) аккредиттеу жөніндегі органдардың өкілдеріне мүше мемлекеттерде қолданылатын рәсімдердің тең мәнділігіне қол жеткізу мақсатында өзара салыстырмалы бағалауларды жүзеге асыру мүмкіндігін береді;

4) сәйкестікті бағалау жөніндегі органдар берген, аккредиттеу жөніндегі орган сәйкестікті бағалау жөніндегі органға қатысты қабылдаған шешімдерді қайта қарау туралы апелляцияларды қарайды және оларға қатысты шешімдер қабылдайды;

5) мүше мемлекеттердің жеке немесе заңды тұлғаларынан келіп түсетін аккредиттеу жөніндегі органдардың қызметіне, сондай-ақ олар аккредиттеген сәйкестікті бағалау жөніндегі органдардың қызметіне шағымдарды қарайды және оларға қатысты шешімдер қабылдайды.

5. Аккредиттеу жөніндегі орган туралы өзекті ақпаратты ол Интернет желісінде Одақтың ресми сайтында орналастыру үшін Комиссияға береді.

6. Аккредиттеу жөніндегі сарапшылар мен техникалық сарапшылардың құзыреттілік деңгейін қамтамасыз ету мақсатында аккредиттеу жөніндегі органдар аккредиттеу жөніндегі сарапшылар мен техникалық сарапшылардың құзыреттілігінің бірдей қойылатын талаптарды үндестіруді қамтамасыз етеді.

Еуразиялық экономикалық

одақ туралы шартқа

№ 12 ҚОСЫМША

**Санитариялық, ветеринариялық-санитариялық және
карантиндік фитосанитариялық шараларды қолдану туралы
ХАТТАМА**

I. Жалпы ережелер

1. 1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың XI бөліміне сәйкес әзірленді және санитариялық, ветеринариялық-санитариялық және карантиндік фитосанитариялық шараларды қолдану тәртібін айқындаиды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мынаны білдіреді:

«шетелдік ресми қадағалау жүйесінің аудиті» – шетелдік ресми қадағалау жүйесінің кем дегенде бірыңғай ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптарға барабар ветеринариялық бақылауға (қадағалауға) жататын тауарлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету қабілетін айқындау рәсімі;

«ветеринариялық бақылау (қадағалау)» – ветеринария саласындағы уәкілетті органдардың жануарлардың, оның ішінде адам мен жануарларға ортақ жұқпалы аурулар қоздырыштарының және ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптарға сәйкес келмейтін тауарлардың әкелінуіне және таралуына жол бермеуге, сондай-ақ Одақтың құқығын құрайтын халықаралық шарттар мен

актілердің талаптарын және мүше мемлекеттердің ветеринария саласындағы заңнамасын бұзудың алдын алуға, анықтауға және жолын кесуге бағытталған қызметі;

«ветеринариялық-санитариялық шаралар» – жануарлар ауруларының алдын алу және туындайтын қатерлерге байланысты, оның ішінде олар Одақтың кедендей аумағының шегінде жануарлармен, жем-шөппен, жануарлардан алынатын шикізатпен және өніммен, сондай-ақ оларды тасымалдаған көлік құралдарымен бірге келген немесе таралған жағдайда адам мен жануарларға ортақ аурулардан халықты қорғау мақсатында қолданылатын, орындау үшін міндетті талаптар мен рәсімдер;

«ветеринариялық сертификат» – ветеринария саласында уәкілетті орган орнын ауыстыруға (тасымалдауға) жататын бақылаудағы тауарларға беретін және оның ветеринариялық-санитариялық тұрғыдан қауіпсіздігін және (немесе) осы тауарлар өндірілетін әкімшілік аумақтардың, жануарлардың жүқпалы аурулары, оның ішінде адам мен жануарларға ортақ аурулар бойынша ветеринариялық-санитариялық саламаттылығын растайтын құжат;

«мемлекеттік тіркеу» – халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті орган жүзеге асыратын өнімнің бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарға немесе Одақтың техникалық регламенттер талаптарына сәйкестігін бағалау рәсімі;

«мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау (бақылау)» – халықтың санитариялық-эпидемиологиялық

саламаттылығы саласындағы уәкілетті органдардың Комиссия және мүше мемлекеттердің халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы заннамасында белгіленген міндettі талаптарды бұзудың алдын алуға, анықтауға және жолын кесуге бағытталған қызметі;

«бірыңғай ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптар» – ветеринариялық бақылауға (қадағалауға) жататын тауарларға, олардың айналымына және ветеринариялық бақылауға (қадағалауға) жататын объектілерге қойылатын Одақтың кедендей аумағында жануарлардың, оның ішінде адам мен жануарларға ортақ жүқпалы ауруларды қоздырушылардың және ветеринариялық-санитариялық жағынан қауіпті жануардан алынатын тауарлардың пайда болуына, әкелінуіне және таралуына жол бермеуге бағытталған талаптар;

«бірыңғай карантиндік фитосанитариялық талаптар» – Одақтың кеден шекарасында және Одақтың кедендей аумағында карантиндік фитосанитариялық бақылауға (қадағалауға) жататын карантинге жатқызылатын өнімге (карантинге жатқызылатын жүктеге, карантинге жатқызылатын материалдарға, карантинге жатқызылатын тауарларға), оның айналымына қойылатын және Одақтың кедендей аумағында карантиндік объектілердің пайда болуына, әкелінуіне және таралуына жол бермеуге бағытталған талаптар;

«өсімдіктер карантинің қамтамасыз етудің бірыңғай қағидалары мен нормалары» – карантиндік фитосанитариялық зерттең қараулар қағидалары, рәсімдері, нұсқаулықтары, әдістемелері, Одақтың кеден

шекарасында және Одақтың кедендік аумағында карантиндік фитосанитариялық бақылауга (қадағалауга) жататын карантинге жатқызылатын өнімді (карантинге жатқызылатын жүктөр, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар) жіті тексеру, карантиндік объектілерді сәйкестендіру, зертиханалық зерттеу және сараптама жүргізу, залалсыздандыру әдістері және өсімдіктер карантині жөніндегі уәкілетті органдар жүзеге асыратын өзге де маңызды іс-шаралар;

«санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауга (бақылауга) жататын өнімге (тауарларға) қойылатын бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптар» – адам организміне өмір сұру ортасы факторларының зиянды әсерінің алдын алуға және адамның қолайлы тыныс-тіршілік жағдайларын қамтамасыз етуге бағытталған, Комиссия сақтау үшін міндетті деп белгілеген санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы өнімге (тауарларға) қойылатын талаптарды қамтитын күжат;

«жануарлар» – жануарлардың барлық түрлері, оның ішінде құстар, аралар, су жануарлары және жабайы фауна өкілдері;

«өсімдіктер карантині» – Одақтың кедендік аумағында карантиндік объектілерден өсімдіктерді және өсімдіктен алынатын өнімдерді қорғау жөніндегі шаралар жүйесін көздейтін құқықтық режим.

«карантиндік объектілер» – мүше мемлекеттердің аумақтарында жоқ немесе шектеулі таралған және Одақтың бірыңғай карантиндік объектілер тізбесіне енгізілген зиянды организмдер;

«карантиндік фитосанитариялық қауіпсіздік» – Одақтың кедендік аумағын карантиндік объектілердің енуі және (немесе) таралуы кезінде туындайтын тәуекелдерден қорғау жағдайын қамтамасыз ету;

«карантиндік фитосанитариялық бақылау (қадағалау)» – өсімдіктер карантині жөніндегі уәкілетті органдардың карантиндік объектілерді анықтауға, карантинге жатқызылатын өнімнің (карантинге жатқызылатын жүктер, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар) карантиндік фитосанитариялық жағдайын белгілеуге, халықаралық міндеттемелерді және мүше мемлекеттердің өсімдіктер карантині саласындағы заңнамаларын орындауға бағытталған қызметі;

«карантиндік фитосанитариялық шаралар» – Одақтың кедендік аумағын карантиндік объектілердің әкелінуінен және таралуынан қорғауды қамтамасыз ету және олар келтіретін шығындарды азайту, сондай-ақ карантинге жатқызылатын өніммен (карантинге жатқызылатын жүктер, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар) халықаралық сауда-саттықта кедергілерді жою мақсатында қолданылатын, орындалуы міндетті талаптар, қагидалар және рәсімдер;

«ветеринариялық бақылауға (қадағалауга) жататын объект» – ветеринариялық-санитариялық бақылауға (қадағалауга) жататын

тауарларды дайындауга (өндіруге), қайта өңдеуге, тасымалдауга және (немесе) сақтауға қатысатын үйым немесе тұлға;

«каранtinge жатқызылатын өнімдер партиясы (каранtinge жатқызылатын жүктөр, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар)» – бір көлік құралымен бір межелі пунктке бір алушыға жеткізуге арналған карантинге жатқызылған өнім (каранtinge жатқызылған жүктөр, карантинге жатқызылған материалдар, карантинге жатқызылған тауарлар) саны;

«ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарлар партиясы» – бір көлік құралымен бір межелі пунктке бір алушыға жөнелтуге арналған және бір ветеринариялық сертификатпен ресімделген ветеринариялық-санитариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауар саны;

«каранtinge жатқызылатын өнім (каранtinge жатқызылатын жүктөр, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар)» – Одақтың кедендік шекарасында және Одақтың кедендік аумағында карантиндік фитосанитариялық бақылауға (қадағалауға) жататын және Одақтың кедендік шекарасы арқылы және Одақтың кедендік аумағымен тасымалданатын, карантиндік объектілерді тасымалдаушылар болуы мүмкін және (немесе) оларды таратуға қабілетті және оларға қатысты карантиндік фитосанитариялық шара қолдануды қажет ететін карантинге жатқызылатын өнімнің (каранtinge жатқызылатын жүктөрдің, карантинге жатқызылатын материалдардың, карантинге жатқызылатын тауарлардың) бірыңғай тізбесіне енгізілген өсімдіктер,

өсімдіктен алынатын өнім, жүктер, құнарлы топырақ, организмдер, материалдар, ыдыс, орам;

«карантинге жататын объектілер» – Одақтың кедендік аумағына ену және (немесе) онда карантиндік объектілерді тарату көздері болуы мүмкін кез келген нысаналы мақсаттағы жерлер, ғимараттар, құрылымдар, құрылыштар, резервуарлар, сақтау орындары, жабдықтар, көлік құралдары, контейнерлер және өзге де объектілер;

«мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы өнім (тауарлар) – санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауға (бақылауға) жататын тауарлардың бірыңғай тізбесіне енгізілген, Одақтың кедендік шекарасы арқылы және Одақтың кедендік аумағымен тасымалданатын тауарлар, химиялық, биологиялық және радиоактивті заттар, оның ішінде иондаушы сәулелену көздері, қалдықтар және адам үшін қауіп төндіретін өзге де жүктер, тамақ өнімдері, материалдар және бұйымдар;

«ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарлар» – ветеринариялық бақылауға (қадағалауға) жататын тауарлардың бірыңғай тізбесіне енгізілген тауарлар;

«мемлекеттік тіркеуге жататын өнім» – айналымға түскен кезде адамның өмірі мен денсаулығына зиянды әсерін тигізуі мүмкін және қауіпсіздігі мемлекеттік тіркеудің болу фактісімен расталатын жекелеген өнім түрлері;

«ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарларды әкелуге (әкетуге) және олардың транзитіне рұқсат беру» –

мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес ветеринария саласындағы уәкілетті органның лауазымды тұлғасы беретін ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарларды әкелу және олардың транзиті кезінде экспорттаушы елдердің эпизоотиялық ахуалына сүйене отырып, бақыланатын ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарларды пайдалану тәртібін және шарттарын айқындайтын құжат;

«санитариялық, ветеринариялық-санитариялық және карантиндік фитосанитариялық шаралар» – мынадай:

адамның және жануарлардың өмірі мен денсаулығын ластаушы заттардың қоспаларынан, токсinderден немесе тамақ өнімдеріндегі, сусындардағы, жемшөптегі және басқа өнімдердегі ауру тудыратын организмдердің пайда болуынан туындайтын тәуекелдерден қорғау;

жануарлар мен өсімдіктердің өмірі мен саулығын өсімдіктер зиянкестерінің, өсімдіктер мен жануарлардың, өсімдіктердің (арам шөптердің) ауру қоздырғыштарының және мүше мемлекеттер үшін карантиндік мәні бар, аурулардан немесе ауру тудыратын организмдердің таралуымен, жерсінуімен (бекінуімен) байланысты туындайтын тәуекелдерден қорғау;

адамның өмірі мен денсаулығын жануарлар, өсімдіктер немесе олардың өнімдері тасымалдайтын ауруларга байланысты туындайтын тәуекелдерден қорғау;

өсімдіктер зиянкестерінің, өсімдіктер мен жануарлардың, өсімдіктердің (арам шөптердің) ауру қоздырушыларының, мүше мемлекеттер үшін карантиндік мәні бар ауру тудыратын

организмдердің таралуымен, жерсінуімен (бекінуімен) келтірілетін, оның ішінде олар жануарлармен және (немесе) өсімдіктермен, өнімдермен, жүктөрмен, материалдармен, көлік құралдарымен тасымалданған немесе таралған жағдайда басқа шығынның алдын алу немесе шектеу мақсаттарында қолданылатын, орындалуы міндетті санитариялық, ветеринариялық-санитариялық және карантиндік фитосанитариялық талаптар мен рәсімдер;

«санитариялық-карантиндік бақылау» – адам денсаулығы үшін ықтимал қауіпті өнімді (тауарларды) әкелудің, жүқпалы және жаппай жүқпалы емес ауралардың (уланулардың) әкелінуінің, пайда болуының және таралуының алдын алу мақсатында Одақтың кедендей шекарасы арқылы өткізу пункттерінде, мемлекетаралық жөнелту теміржол станцияларында немесе киылысу станцияларында тұлғаларға, көлік құралдарына және мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы өнімге (тауарларға) қатысты мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау (бақылау) түрі;

«санитариялық-эпидемияға қарсы іс-шаралар» – тіршілік ету ортасы факторларының адамға зиянды әсер ету тәуекелін бағалауға, осындай тәуекелді жоюға немесе азайтуға, жүқпалы және жаппай жүқпалы емес аурулардың (уланулардың) пайда болуының және таралуының алдын алуға және оларды жоюға бағытталған ұйымдастыру, әкімшілік, инженерлік-техникалық, медициналық-санитариялық, алдын алу және өзге де шаралар;

«халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы» – адамға тіршілік ету ортасы факторларының зиянды әсері жоқ және оның тыныс-тіршілігінің қолайлы жағдайлары қамтамасыз етілетін халық денсаулығының, тіршілік ету ортасының ахуалы;

«санитариялық шаралар» – орындалуы міндепті талаптар мен ресімдер, оның ішінде түпкілікті өнімге қойылатын талаптар, өндеу, өндіру, тасымалдау, сақтау және кәдеге жарату әдістері, сынамаларды іріктеу, тәуекелді бағалауды зерттеу (сынау) әдістері, мемлекеттік тіркеу ресімдері, адамның өмірі мен денсаулығын қорғау мақсатында өнімнің (тауарлардың) қауіпсіздігін қамтамасыз етуге тікелей бағытталған, өнімді (тауарларды) таңбалауга және орауга қойылатын талаптар;

«мемлекеттік тіркеу туралы куәлік» – өнімнің (тауарлардың) қауіпсіздігін растайтын, өнімнің (тауарлардың) бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарға сәйкестігін куәландыратын және Комиссия бекітетін бірыңғай нысан бойынша және тәртіппен халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті орган беретін құжат;

«ветеринария саласындағы уәкілетті органдар» – мүше мемлекеттердің ветеринария саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органдары мен мекемелері;

«халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органдар» – мүше мемлекеттердің заңнамасына және Комиссияның актілеріне сәйкес мүше мемлекеттердің халықтың санитариялық-эпидемиологиялық

саламаттылығы саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органдары мен мекемелері;

«өсімдіктер карантині жөніндегі уәкілетті органдар» – өсімдіктер карантині және оларды қорғау жөніндегі ұлттық ұйымдар;

«фитосанитариялық бақылау бекеті» – Одактың кедендік шекарасы арқылы өткізу пункттерінде және мүше мемлекеттер заңнамасына сәйкес айқындалатын өзге жерлерде құрылатын өсімдіктер карантині жөніндегі пункт;

«фитосанитариялық сертификат» – карантинге жатқызылатын өніммен (каранtinge жатқызылатын жүк, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар) бірге жүретін және 1951 жылғы 6 желтоқсандағы Халықаралық өсімдіктер карантині және оларды қорғау жөніндегі конвенцияда белгіленген нысан бойынша экспорттаушы (қайта экспорттаушы) елдің өсімдіктер карантині жөніндегі уәкілетті органы беретін және карантинге жатқызылатын өнім (каранtinge жатқызылатын жүк, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар) импорттаушы елдің фитосанитариялық талаптарына сәйкес келетінін растайтын халықаралық үлгідегі құжат;

«эпизоотиялық ахуал» – белгілі бір аумақтағы, накты көрсетілген уақыттағы жануарлардың ауруларымен, олардың таралуымен және сырқаттанушылық деңгейімен сипатталатын ветеринариялық-санитариялық жағдай.

II. Санитариялық шаралар

3. Одақтың кедендік шекарасындағы және Одақтың кедендік аумағындағы санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау (бақылау) Комиссия бекітетін тәртіппен жүргізіледі.

4. Мұше мемлекеттер Одақтың кедендік шекарасы арқылы мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы өнімнің (тауарлардың) орын ауыстырылуына арналған өткізу пункттерінде санитариялық-карантиндік пункттер құрады және қажетті санитариялық-эпидемияга қарсы іс-шараларды жүргізу жөніндегі шараларды қабылдайды.

Мұше мемлекеттер Комиссия бекітетін талаптарды есепке ала отырып, мұше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес санитариялық-эпидемияға қарсы іс-шараларды жүргізу үшін арнайы жабдықталған және құралдармен жарактандырылған санитариялық-карантиндік пункттерде санитариялық-карантиндік бақылауды жүзеге асырады.

Комиссия Одақтың кедендік шекарасы арқылы өткізілуі мұше мемлекеттердің заңнамасына және Одақтың құқығын құрайтын актілерге сәйкес айқындалатын арнайы жабдықталған өткізу пункттерінде жүзеге асырылатын өнімнің тізбесін анықтайды.

Комиссияның актілеріне сәйкес Одақтың аумағында мемлекеттік тіркеуге жататын өнімнің айналымы мемлекеттік тіркеу болған кезде жүзеге асырылады.

5. Мұше мемлекеттер:

1) Одақтың кедендік аумағында адамның денсаулығы үшін қауіпті жұқпалы және жаппай жұқпалы емес аурулардың (уланулардың) енуінің, таралуының алдын алуға, төтенше жағдайлардың, сондай-ақ биологиялық агенттерді, химиялық және радиоактивті заттарды қолдана отырып, террористік актілердің салдарын жоюға бағытталған келісілген шараларды қабылдайды;

2) Одақтың кедендік аумағына адамның өміріне, денсаулығына және оның өмір сүру ортасына қауіпті мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы өнімнің (тауарлардың) әкелінуіне және айналымына жол бермеу жөніндегі санитариялық-эпидемияға қарсы іс-шараларды жүзеге асырады.

6. Мүше мемлекеттер мынадай:

мүше мемлекеттің аумағында санитариялық-эпидемиологиялық ахуал нашарлаған;

тиісті халыкаралық ұйымдардан, мүше мемлекеттерден немесе үшінші елдерден қабылданатын санитариялық шаралар және (немесе) санитариялық-эпидемиологиялық ахуалдың нашарлағаны туралы ақпарат алған;

егер санитариялық шараларды қабылдаудың тиісті ғылыми негіздемесі жеткіліксіз немесе қажетті мерзімде ұсынылуы мүмкін болмаған;

бірыңғай санитариялық талаптарға немесе Одақтың техникалық регламенттеріне сәйкес келмейтін мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы

тауарлар анықталған жағдайларда уақытша санитариялық шаралар енгізуге және санитариялық-эпидемияға қарсы іс-шараларды өткізуге құқығы бар.

Мүше мемлекеттер барынша қысқа мерзімде өздерінің санитариялық шараларды енгізгені, санитариялық-эпидемияға қарсы іс-шараларды жүргізгені және олардың өзгерістері туралы бірін-бірі хабардар етеді.

Мүше мемлекет уақытша санитариялық шараларды енгізген кезде басқа мүше мемлекеттер қажетті шараларды қабылдайды және осындай шаралар енгізу туралы шешім қабылдаған мүше мемлекетті қорғаудың тиісті деңгейін қамтамасыз ететін санитариялық-эпидемияға қарсы іс-шараларды өткізеді.

7. Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органдар:

Одақтың кедендейк шекарасы арқылы өткен кезде Одақтың кедендейк шекарасында және Одақтың кедендейк аумағында орналасқан мүше мемлекеттердің өткізу пункттерінде тұлғаларға, көлік құралдарына, мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы тауарларға қатысты санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауды (бақылауды) жүзеге асырады;

басқа мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарынан зертханалық зерттеулердің (сынаулардың) қажетті хаттамаларын сұратуға құқығы бар;

халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласында өзара ғылыми-әдістемелік және техникалық көмек көрсетеді;

бірыңғай санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарға сай келмейтін тауарлардың ықтимал түсімдері туралы, халықаралық медициналық-санитариялық қағидаларда көрсетілген аса қауіпті жұқпалы аурулардың және адамның өмірі мен денсаулығына қауіпті өнімнің әрбір анықталған жағдайы туралы бірін-бірі хабардар етеді;

қажет болған кезде және өзара уағдаластық бойынша Одақтың санитариялық шаралар саласындағы құқығын құрайтын актілерде белгіленген талаптарды сақтау және Одақтың кедендік аумағын жұқпалы және жаппай жұқпалы емес аурулардың (уланулардың), санитариялық-эпидемиологиялық және гигиеналық талаптарға сәйкес келмейтін мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы тауарлардың әкелінуінен және таралуынан қорғау мақсатында, сондай-ақ өзге мәселелерді жедел шешу үшін мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалаудың (бақылаудың) бақылауындағы тауарларды өндіретін мүше мемлекеттердің аумактарында бірлескен тексерулер (инспекциялар) жүргізеді.

Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы уәкілетті органдар Одақтың кедендік аумағында жұқпалы және жаппай жұқпалы емес ауруларды (улануларды) және (немесе) адамның өміріне, денсаулығына және тіршілік ету ортасына

қауіпті өнімді және олардың таралуын анықтаған жағдайда олар туралы, сондай-ақ қолданған санитариялық шаралар туралы Одақтың интеграцияланған ақпараттық жүйесіне жібереді.

8. Бірлескен тексерулерді (инспекцияларды) жүргізуге байланысты шығыстарды қаржыландыру, егер әрбір нақты жағдайда өзге тәртіп келісілмесе, мүші мемлекеттердің тиісті бюджеттерінің қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

III. Ветеринариялық-санитариялық шаралар

9. Одақтың кедендік шекарасында және Одақтың кедендік аумағында ветеринариялық-санитариялық бақылау (қадағалау) Комиссия бекітетін Одақтың кедендік шекарасында және Одақтың кедендік аумағында ветеринариялық бақылауды жүзеге асырудың бірынғай тәртібі туралы ережеге сәйкес жүргізіледі.

10. Мүші мемлекеттер Одақтың кедендік шекарасы арқылы ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарлардың орын ауыстырылуына арналған өткізу пункттерінде шекаралық бақылау ветеринариялық пункттерін құрады және қажетті ветеринариялық-санитариялық шараларды кабылдайды.

11. Ветеринария саласындағы уәкілетті органдар:

1) Одақтың кедендік аумағында жануарлардың, оның ішінде адам мен жануарларға ортақ жұқпалы аурулар қоздырушыларының және ветеринариялық-санитариялық жағынан қауіпті жануардан

алынатын тауарлардың (өнімдердің) әкелінуіне және таралуына жол бермеу жөнінде шаралар қабылдайды;

2) мүше мемлекеттің аумағында жануарлар, оның ішінде адам мен жануарларға ортақ жүқпалы ауруларды және (немесе) ветеринариялық-санитариялық жағынан қауіпті жануардан алышатын тауарларды (өнімдерді) анықтаған және олар таралған жағдайда диагноз ресми анықталғаннан кейін немесе тауарлардың (өнімдердің) қауіпсіз еместігі расталғаннан кейін дереу олар туралы, сондай-ақ Одақтың Интеграцияланған ақпараттық жүйесінде орналастыру үшін, сондай-ақ басқа мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарын хабардар ету үшін қабылданған ветеринариялық-санитариялық шаралар туралы ақпаратты Комиссияға жібереді;

3) Комиссияга мүше мемлекеттердің жануарлардың аса қауіпті және карантинді ауруларының тізбесіндегі өзгерістер туралы уақтылы хабарлайды;

4) ветеринария саласында өзара ғылыми-әдістемелік және техникалық көмек көрсетеді;

5) Комиссия бекітетін тәртіппен шетелдік ресми жүйенің аудитін жүзеге асырады.

12. Ветеринариялық бақылауга (қадағалауға) жататын объектілерді бірлесіп тексеру (инспекция) объектілерді бірлескен тексеруді жүргізу және ветеринариялық бақылауга (қадағалауға) жататын тауарлардың сынамасын іріктеп алудың бірынғай тәртібі туралы ережеге сәйкес жүргізіледі.

Шетелдік ресми қадағалау жүйелерінің аудитін және бірлескен тексерулерді (инспекцияларды) жүргізуге байланысты шығыстарды қаржыландыру, егер әрбір нақты жағдайда өзге тәртіп келісілмесе, мүше мемлекеттердің тиісті бюджеттерінің қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

13. Ветеринариялық бақылауды (қадағалауды) жүзеге асыру кезінде зертханалық зерттеулерді жүргізу қағидаларын және әдіснамасын Комиссия белгілейді.

14. Ветеринариялық дәрілік заттардың, ветеринариялық мақсаттағы диагностикалық құралдардың, жемшөп қоспаларының, дезинфекциялық, дезинсекциялық және дезакаризациялық заттардың айналымын реттеу қағидаларын Комиссия және мүше мемлекеттердің заңнамасында белгіленеді.

15. Бірыңғай ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) талаптардың және халықаралық ұсынымдардың, стандарттардың, нұсқаулықтардың негізінде мүше мемлекеттер Комиссияның актілеріне сәйкес бірыңғай нысандардан ерекшеленетін ветеринариялық бақылауга (қадағалауга) жататын тауарлардың бірыңғай тізбесіне енгізілген Одақтың кедендей аумағына әкелінетін ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарларға ветеринариялық сертификаттардың үлгілерін жөнелтуші елдің (үшінші тараптың) құзыретті органдарымен келісуі мүмкін.

16. Транзиттің кедендей рәсіміне орналасқан ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарлар Одақтың

кедендік аумагымен Комиссия белгілейтін тәртіппен орны ауыстырылады.

Ветеринариялық бақылаудың (қадағалаудың) бақылауындағы тауарларды әкелуге (әкетуге) рұқсат беруді және ветеринариялық сертификаттарды ресімдеуді осы мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес ветеринария саласындағы уәкілдегі орган жүзеге асырады.

17. Ветеринариялық сертификаттардың бірынғай нысандарын Комиссия бекітеді.

IV. Караптундік фитосанитариялық шаралар

18. Одақтың кедендік шекарасында және Одақтың кедендік аумағында карантиндік фитосанитариялық бақылау (қадағалау) Комиссия бекітетін тәртіппен жүзеге асырылады.

19. Өсімдіктер карантинің қамтамасыз етудің бірынғай қағидаларын және нормаларын Комиссия бекітеді.

20. Мүше мемлекеттер Одақтың кедендік шекарасы арқылы өтетін карантинге жатқызылатын өнімнің (карантинге жатқызылатын жүктөр, карантинге жатқызылатын материалдар және карантинге жатқызылатын тауарлар) орын ауыстырылуына арналған өткізу пункттерінде және өзге орындарда Комиссия бекітетін олардың материалдық-техникалық жарактандырылуына және жайластырылуына қойылатын талаптарды есепке ала отырып, өсімдіктердің карантині жөніндегі пункттерді (фитосанитариялық бақылау бекеттері) құрады.

21. Мүше мемлекеттер карантиндік объектілердің Одақтың кедендей аумағына әкелінуінің және таралуының алдын алу жөніндегі қажетті шарапарды қабылдайды.

22. Өсімдіктер карантині жөніндегі уәкілетті органдар:

1) Одақтың кедендей шекарасы арқылы карантинге жатқызылатын өнімнің орнын ауыстыру кезінде өткізу пункттерінде және өсімдіктер карантині жөніндегі пункттер (фитосанитариялық бақылау бекеттері) жабдықталатын және жайластырылатын өзге орындарда карантиндік фитосанитариялық бақылауды (қадағалауды) жүзеге асырады;

2) бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына карантинге жатқызылатын өнімнің орнын ауыстыру кезінде карантиндік фитосанитариялық бақылауды (қадағалауды) жүзеге асырады;

3) Одақтың кеден аумағында карантиндік объектілер анықталған және таралған жағдайда Одақтың Интеграцияланған ақпараттық жүйесіне олар туралы, сондай-ақ қабылданған карантиндік фитосанитариялық шаралар туралы ақпарат жібереді;

4) өз мемлекеттері аумағында карантиндік объектілердің анықталуы және таралуы жағдайлары туралы және өздерінің уақытша карантиндік фитосанитариялық шаралар енгізгені туралы бірін-бірі уақтылы хабардар етеді;

5) өсімдіктер карантинің қамтамасыз ету саласында біріне-бірі ғылыми, әдістемелік және техникалық көмек көрсетеді;

6) жыл сайын өткен жыл бойынша өз мемлекеттерінің аумақтарында карантиндік объектілердің анықталуына және таралуына қатысты статистикалық ақпарат алмасып отырады;

7) мүше мемлекеттер аумақтарындағы карантиндік фитосанитариялық ахуалға қатысты ақпаратпен және қажет болған жағдайда өзге де ақпаратпен, оның ішінде карантиндік объектілерге қарсы күрестің тиімді әдістері туралы мәліметтермен алмасып отырады;

8) зиянды организмдер туралы ақпарат негізінде реттелетін карантиндік емес зиянды организмдердің тізбесін, Одактың бірыңғай карантиндік объектілер тізбесін қалыптастыру жөнінде ұсыныстар әзірлейді;

9) карантиндік фитосанитариялық бақылау (қадағалау) саласында басқа да мәселелер бойынша өзара іс-қимыл жасайды;

10) өзара уағдаластық бойынша:

Одактың кедендік аумағына үшінші елдерден әкелінетін карантинге жатқызылатын өнімдерді өндіру (дайындау), сұрыптау, қайта өндеу, қоймада сақтау және орау орындарын бірлесіп зерттеп қарауды жүргізу мақсатында мамандарды жібереді;

өсімдіктер карантинің қамтамасыз етудің бірыңғай қағидаларын және нормаларын әзірлеуге қатысады.

23. Карантинге жатқызылатын өнімдер тізбесіне сәйкес карантинге жатқызылатын фитосанитариялық тәуекелі жоғары өнім (карантинге жатқызылған жүктөр, карантинге жатқызылған материалдар, карантинге жатқызылған тауарлар) тобына жатқызылған

каранtinge жатқызылатын өнімнің (каранtinge жатқызылатын жүктер, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар) әр легі Одақтың кедендей аумағына әкеlei nedі және (немесе) экспорттаушы (көрі экспорттаушы) фитосанитариялық сертификатпен бірге бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына орны ауыстырылады.

24. Карантиндік фитосанитариялық шараларды зертханалық қамтамасыз ету Комиссия бекітетін тәртіппен жүзеге асырылады.

25. Әрбір мүше мемлекеттің мынадай:

1) өз аумағында карантиндік фитосанитариялық ахуал нашарлаған;

2) тиісті халықаралық ұйымдардан, мүше мемлекеттерден және (немесе) үшінші елдерден қабылданатын карантиндік фитосанитариялық шаралар туралы ақпарат алған;

3) егер карантиндік фитосанитариялық шараларды қолданудың тиісті ғылыми негіздемесі жеткіліксіз болған немесе қажет болған мерзімдерде жеткізу мүмкін болмаған;

4) үшінші елдерден әкеlei netін карантинге жатқызылатын өнімде (каранtinge жатқызылатын жүктер, карантинге жатқызылатын материалдар, карантинге жатқызылатын тауарлар) жүйелі түрде карантиндік объектілер анықталған жағдайда уақытша карантиндік фитосанитариялық шараларды әзірлеуге және енгізуге құқығы бар.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 13 ҚОСЫМША

**Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласында
келісілген саясатты жүргізу туралы**

ХАТТАМА

I. Жалпы ережелер

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың XII бөліміне сәйкес әзірленген және мүше мемлекеттердің тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласында келісілген саясатты жүргізу қағидаттарын және оның негізгі бағыттарын айқындайды.

2. Осы Хаттамада қолданылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«мүше мемлекеттің тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы заңнамасы» – мүше мемлекетте қолданылатын және тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы қатынастарды реттейтін құқықтық нормалардың жиынтығы;

«дайындаушы» – меншік нысанына (түріне) қарамастан ұйым, сондай-ақ тұтынушыларға өткізу үшін тауарлар шығаратын дара кәсіпкер ретінде тіркелген жеке тұлға;

«орындаушы» – меншік нысанына (түріне) қарамастан ұйым, сондай-ақ жұмыстар орындастын немесе тұтынушыларға қызмет көрсететін дара кәсіпкер ретінде тіркелген жеке тұлға;

«жосықсыз шаруашылық жүргізуші субъектілер» – өз қызметінде, егер бұл бұзушылықтар тұтынушыларға және (немесе) қоршаған ортаға мүліктік немесе мүліктік емес нұқсан келтіруі мүмкін болса немесе келтірсе, мүше мемлекеттердің тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы заңнамасын, іскерлік айналым дәстүрлерін бұзушылықтарға жол берген сатушылар, дайындаушылар, орындаушылар;

«тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктері» – тұтынушылардың заңды құқықтары мен мұдделерін қорғау мақсатында құрылған, мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес тіркелген азаматтардың және (немесе) заңды тұлғалардың коммерциялық емес бірлестіктері (ұйымдары), сондай-ақ барлық немесе бірнеше мүше мемлекеттің аумақтарында әрекет ететін халықаралық үкіметтік емес ұйымдар;

«тұтынушы» – кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес, тек жеке (түрмистық) қажеттіліктерге арналған тауарларға (жұмыстарға, көрсетілетін қызметтерге) тапсырыс беруге (сатып алуға) ниеті бар не тапсырыс беруші (сатып алушы, пайдаланушы) жеке тұлға;

«сатушы» – меншік нысанына (түріне) қарамастан ұйым, сондай-ақ тұтынушыларға тауарларды сату-сатып алу шарты бойынша өткізетін дара кәсіпкер ретінде тіркелген жеке тұлға;

«тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті органдар» – мүше мемлекеттердің заңнамасына, халықаралық шарттарға және Одақ құқығын жасайтын актілерге сәйкес тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласында бақылау (қадағалау)

қызметін және (немесе) нормативтік-құқықтық реттеуді жүзеге асыратын мүше мемлекеттердің мемлекеттік органдары.

II. Тұтынушылар құқықтарын қорғау саласындағы саясаттың негізгі бағыттарын іске асыру

3. Мүше мемлекеттердің азаматтары үшін тұтынушылардың құқықтарын және заңды мүдделерін қорғаудың тен жағдайларын қалыптастыру мақсатында мүше мемлекеттер тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы мүше мемлекеттердің заңнамасын және осы саладағы халықаралық құқықтың жалпыға бірдей қабылданған нормаларын ескере отырып, мынадай негізгі бағыттар бойынша тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласында келісілген саясат жүргізуі қамтамасыз етеді:

- 1) тұтынушыларды, мемлекеттік органдарды және тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерін тауарлар (жұмыстар, көрсетілетін қызметтер), дайындаушылар (сатушылар, орындаушылар) туралы жедел және анық ақпаратпен қамтамасыз ету;
- 2) жосықсыз шаруашылық жүргізуі субъектілер қызметінің және мүше мемлекеттердің аумактарында сапасыз тауарлардың (көрсетілетін қызметтердің) өткізілуінің алдын алу жөнінде шаралар қабылдауы;
- 3) тұтынушылар үшін тұтынушылардың құқықтық сауаттылығын және құқықтық санасын дамыту, әкімшілік және сот тәртібімен тұтынушылардың құқықтарын және заңмен қоргалатын

мұдделерін қорғауды жүзеге асыру тәсілдері туралы оларды хабардар ету жолымен тұтынушылар үшін тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) еркін тандауға ықпал ететін жағдайлар жасау, сондай-ақ мүше мемлекеттер тұтынушыларының заң көмегіне кол жеткізу;

4) мүше мемлекеттердің білім беру жүйелерінде азаматтарды оқытудың ажырамас бөлігі ретінде тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласында ағарту бағдарламаларын іске асыру;

5) тұтынушылардың құқықтарын қорғау мәселелерін насиҳаттау мен жүйелі түрде жария етуге бұқаралық ақпарат құралдарын, оның ішінде радио мен телевизияны тарту;

6) мүше мемлекеттердің тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы заңнамаларын жақыннату.

III. Тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерімен өзара іс-қимыл

4. Мүше мемлекеттер тұтынушылардың тәуелсіз қоғамдық бірлестіктерінің қызметі үшін жағдайлар жасауға, олардың тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы келісілген саясатты қалыптастыруға және іске асыруға, тұтынушылардың құқықтарын насиҳаттауға және түсіндіруге, сондай-ақ мүше мемлекеттер арасында тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласында ақпарат алмасу жүйесін құруға қатысуына жәрдемдеседі.

IV. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті органдардың өзара іс-қимылы

5. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті
органдардың өзара іс-қимылы:

1) мынадай:

мүше мемлекеттердің тұтынушылардың құқықтарын
мемлекеттік және қоғамдық түрғыда қорғау саласындағы практикасы
туралы;

мүше мемлекеттердің тұтынушылардың құқықтарын қорғау
туралы заңнамасының сакталуын бақылау жүйесінің қолданылуын
жетілдіру және қамтамасыз ету шаралары туралы;

мүше мемлекеттердің тұтынушылардың құқықтарын қорғау
туралы заңнамасындағы өзгерістер туралы ақпарат алмасу;

2) ішкі нарықта анықталған, оның ішінде тұтынушылардың
құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті органдардың сұрау
салуларының негізінде тұтынушылар құқықтарының бұзылғаны
туралы ақпарат алмасуды қоса алғанда, мүше мемлекеттер
резиденттерінің тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы мүше
мемлекеттердің заңнамасын бұзуының алдын алу, анықтау және
жолын кесу жөнінде ынтымақтасу;

3) мүше мемлекеттердің тұтынушылардың құқықтарын қорғау
саласындағы өзара мұddeлерін қозғайтын проблемалар бойынша
бірлескен талдамалық зерттеулер жүргізу;

- 4) жұмыс топтарын құруды, тәжірибе алмасуды және кадрларды оқытууды қоса алғанда, ынтымақтастық процесінде туындастын мәселелер бойынша практикалық көмек көрсету;
- 5) тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті органдар мен тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктері қызметінің нәтижелері туралы статистикалық ақпарат алмасуды ұйымдастыру;
- 6) тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы өзге де мәселелер бойынша ынтымақтасу арқылы жүзеге асырылады.

V. Комиссияның өкілеттіктері

6. Комиссия мынадай өкілеттіктерді жүзеге асырады:

- 1) мүше мемлекеттер үшін тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы уәкілетті органдардың өзара іс-кимылдының тиімділігін арттыруға бағытталған шараларды қолдану туралы ұсынымдар әзірлейді;
- 2) мүше мемлекеттер үшін осы Хаттамада көрсетілген ережелерді іске асыру тәртібі туралы ұсынымдар әзірлейді;
- 3) мүше мемлекеттер тұтынушыларының құқықтарын қорғау мәселелері бойынша консультациялық органдар құрады.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 14 ҚОСЫМША

Келісілген макроэкономикалық саясатты жүргізу туралы
ХАТТАМА

I. Жалпы ережелер

Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одак туралы шарттың (бұдан әрі – Шарт) 62 және 63-баптарына сәйкес әзірленді және мүше мемлекеттердің келісілген макроэкономикалық саясатты жүргізу тәртібін айқындайды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын үғымдар мыналарды білдіреді:

«сыртқы болжамдар параметрлері» – мүше мемлекеттер экономикасының дамуына елеулі әсер ететін сыртқы факторларды сипаттайтын және мүше мемлекеттердің әлеуметтік-экономикалық дамуының ресми болжамдарын әзірлеу кезінде пайдаланылатын көрсеткіштер;

«сыртқы болжамдар параметрлерінің аралық сандық мәндері» – сыртқы болжамдар параметрлері аралығының жоғарғы және төменгі мәні;

«макроэкономикалық көрсеткіштер» – мүше мемлекеттер экономикасының ахуалын, оның дамуын және қолайсыз

факторлардың әсеріне орнықтылығын, сондай-ақ интеграциялық ынтымақтастық дәрежесін сипаттайтын параметрлер;

«Одақтың экономикалық дамуының негізгі бағыттары» – әрбір мүше мемлекеттің қосымша экономикалық тиімділік алу мақсатында Одақтың интеграциялық әлеуеті мен мүше мемлекеттердің бәсекелестік артықшылықтарын пайдалану есебінен іске асырылуына мүше мемлекеттер ұмтылатын әлеуметтік-экономикалық дамудың перспективалық бағыттарын айқындайтын, ұсынымдық сипаттағы күжат;

«мүше мемлекеттердің макроэкономикалық саясатының негізгі бағдарлары» – Одақтың экономикалық дамуының негізгі бағыттарында белгіленген мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған, мүше мемлекеттер экономикасы үшін негұрлым маңызды қысқа және орта мерзімді міндеттерді айқындайтын, сондай-ақ көрсетілген міндеттерді шешу бойынша ұсынымдарды қамтитын бағдарламалық күжат.

II. Келісілген макроэкономикалық саясаттың негізгі бағыттарын іске асыру

3. Мүше мемлекеттер келісілген макроэкономикалық саясаттың негізгі бағыттарын іске асыру мақсатында:

1) Одақтың интеграциялық әлеуетін және мүше мемлекеттердің экономиканың осы қажетті немесе орынды болатын салаларында

және аяларындағы бәсекелестік артықшылықтарын пайдалануға бағытталған шараларды келіседі;

2) келісілген макроэкономикалық саясатты жүргізу кезінде Одақтың экономикалық дамуының негізгі бағыттарын, мүше мемлекеттердің макроэкономикалық саясатының негізгі бағдарларын ескереді;

3) сыртқы болжамдар параметрлерінің белгіленген аралық сандық мәндерін ескере отырып, мүше мемлекеттердің әлеуметтік-экономикалық дамуының ресми болжамдарын әзірлейді;

4) Шарттың 63-бабында көрсетілген, экономикалық даму орнықтылығын айқындайтын макроэкономикалық көрсеткіштердің сандық мәндері шеңберінде келісілген макроэкономикалық саясатты жүргізеді;

5) егер қандай да бір мүше мемлекеттің экономикалық даму орнықтылығын айқындайтын макроэкономикалық көрсеткіштер Шарттың 63-бабында белгіленген сандық мәндерге сәйкес келмеген жағдайда, Комиссияның қатысуымен, оның ішінде бірлескен шараларды әзірлейді және іске асырады, сондай-ақ қажет болған кезде Комиссия бекітетін тәртіпке сәйкес Комиссияның экономикалық ахуалды тұрақтандыруға бағытталған ұсынымдарын ескереді;

6) экономиканы тұрақтандыруға бағытталған ұсыныстарды әзірлеу үшін мүше мемлекеттерде қалыптасқан экономикалық ахуалға қатысты мәселелер бойынша консультациялар жүргізеді.

III. Комиссияның құзыреті

4. Комиссия:

1) мыналар:

Комиссия бекітетін әдістемеге сәйкес есептелген, мүше мемлекеттердің экономикалық даму орнықтылығын және олардың Шарттың 63-бабында белгіленген сандық мәндеріне сәйкестігін айқындайтын макроэкономикалық көрсеткіштердің;

осы Хаттаманың IV бөлімінде айқындалған экономиканың даму деңгейі мен серпіні көрсеткіштерінің және интеграция дәрежесі көрсеткіштерінің мониторингі;

2) мүше мемлекеттермен келісу бойынша Жоғары кеңес бекітетін мынадай күжаттарды:

Одақтың экономикалық дамуының негізгі бағыттарын;

мүше мемлекеттердің макроэкономикалық саясатының негізгі бағдарларын;

мүше мемлекеттер экономикалық дамудың орнықтылығын айқындағын макроэкономикалық көрсеткіштердің Шарттың 63-бабында көрсетілген сандық мәндерін асырып жіберген жағдайда экономикалық ахуалды тұрақтандыруға бағытталған бірлескен шараларды әзірлеу;

3) мыналарды:

Шарттың 63-бабында көрсетілген мүше мемлекеттер экономикалық дамудың орнықтылығын анықтайтын макроэкономикалық көрсеткіштердің сандық өлшемдерін асырган

жағдайда экономикалық ахуалды тұрақтандыруға бағытталған ұсынымдарды;

талдамалық (анықтамалық) мақсаттарда сыртқы болжамдар параметрлерінің белгіленген аралық сандық мәндерінің негізінде Одақтың әлеуметтік-экономикалық даму болжамдарын әзірлеу;

4) экономиканы тұрақтандыруға бағытталған ұсыныстарды әзірлеу үшін мүше мемлекеттерде қалыптасқан экономикалық ахуалға қатысты мәселелер бойынша консультациялар өткізуге жәрдемдесу;

5) мүше мемлекеттердің әлеуметтік-экономикалық дамуының ресми болжамдарын дайындау үшін Комиссия бекітетін сыртқы болжамдар параметрлерінің белгіленген аралық сандық мәндерін мүше мемлекеттермен келісу;

6) мыналарды:

қабылданатын шешімдердің мүше мемлекеттердің экономикалық қызметінің жағдайына және шаруашылық жүргізетін субъектілердің кәсіпкерлік белсенділігіне әсерін;

келісілген макроэкономикалық саясат шараларын олардың мүше мемлекеттердің макроэкономикалық саясатының негізгі бағдарларына сәйкестігін талдау;

7) келісілген макроэкономикалық саясат жүргізу мақсатында мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары мен Комиссия арасында ақпарат алмасу арқылы мүше мемлекеттердің келісілген макроэкономикалық саясатты жүргізуін үйлестіреді. Мұндай алмасу тәртібін Комиссия бекітеді.

IV. Интеграция дәрежесінің, экономиканы дамыту деңгейі мен серпінінің, сыртқы болжамдар параметрлерінің көрсеткіштері

5. Интеграция дәрежесін айқындау үшін мынадай көрсеткіштер қолданылады:

- 1) әрбір мүше мемлекеттің экономикасына бағытталған ұлттық инвестициялардың, оның ішінде тікелей инвестициялардың көлемі (АҚШ долларымен);
- 2) әрбір мүше мемлекеттен ұлттық экономикаға түсетең инвестициялар, оның ішінде тікелей инвестициялар көлемі (АҚШ долларымен);
- 3) мүше мемлекет экспортының жалпы көлеміндегі әрбір мүше мемлекеттің үлесі (пайызбен);
- 4) мүше мемлекет импортының жалпы көлеміндегі әрбір мүше мемлекеттің үлесі (пайызбен);
- 5) мүше мемлекеттің жалпы сыртқы сауда айналымындағы әрбір мүше мемлекеттің үлесі (пайызбен).

6. Экономиканың даму деңгейі мен серпінін айқындау үшін мынадай көрсеткіштер пайдаланылады:

- 1) жалпы ішкі өнімнің өсу қарқындары (пайызбен);
- 2) сатып алу қабілетінің басымдығы бойынша жан басына шаққандағы жалпы ішкі өнім (АҚШ долларымен);
- 3) төлем теңгерімінің ағымдағы операциялар шотының сальдосы (АҚШ долларымен және жалпы ішкі өнімнің пайыздарымен);

4) тұтыну бағасының индексі негізінде есептелген ұлттық валютаның нақты тиімді айырбас бағамының индексі (пайызбен).

7. Комиссия мүше мемлекеттермен келісім бойынша тиісінше осы Хаттаманың 5 және 6-тармақтарында көрсетілгендерден ерекшеленетін интеграция дәрежесінің, мүше мемлекеттер экономикасының даму деңгейі мен серпінінің өзге көрсеткіштерінің мониторингін жүргізу туралы шешім қабылдауы мүмкін.

8. Мүше мемлекеттер 3 жылдық кезеңге мынадай сыртқы болжам өлшемдерінің аралық сандық мәндерін келіседі:

әлемдік экономиканың даму қарқындары;

Brent маркалы мұнай бағасы.

Мүше мемлекеттердің әлеуметтік-экономикалық дамуының ресми болжамдарын жасауға уәкілеттік берілген атқарушы билік органдары оның ішінде өзара саудада сыртқы сауда операциялары туралы ақпарат алмасады. Жекелеген мүше мемлекеттердің әлеуметтік-экономикалық дамуының ресми болжамдарын қалыптастыру үшін Ресей Федерациясы көрсетілген уәкілетті органдарға Комиссия бекітетін тәртіппен ішкі тұтыну үшін жеткізілетін табиғи газға болжамды бағаның шамамен өзгеру аралығы туралы ақпарат береді.

Макроэкономикалық болжау мақсатында Ресей Федерациясы беретін көрсетілген ақпарат болжанатын кезеңде мүше мемлекеттерге табиғи газды жеткізу бағасы бойынша Ресей Федерациясының міндеттемесі болып табылмайды.

Мүше мемлекеттердің ұлттық (орталық) банктері жүргізіліп жатқан бағамдық саясат туралы бірін-бірі хабардар етеді.

9. Макроэкономикалық болжау мақсатында ақпарат алмасу мүше мемлекеттердің тиісті ақпараттың құпиялығына қоятын талаптарын есепке ала отырып, жүзеге асырылады.

10. Жоғары кеңес мүше мемлекеттердің әлеуметтік-экономикалық дамуының ресми болжамдарын өзірлеу кезінде пайдаланылатын сыртқы болжамдар параметрлерін қайта қарau туралы шешім қабылдауы мүмкін.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 15 ҚОСЫМША

**Келісілген валюталық саясатты жүргізуге
бағытталған шаралар туралы**

ХАТТАМА

I. Жалпы ережелер

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың 64-бабына сәйкес өзірленді және келісілген валюталық саясатты жүргізу мақсатында мүше мемлекеттер қабылдайтын шараларды айқындайды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«валюталық заңнама» – мүше мемлекеттердің валюталық реттеу және валюталық бақылау саласындағы заңнамалық актілері және оларды орындау үшін қабылданған нормативтік құқықтық актілер;

«валюталық шектеулер» – валюталық операцияларға тікелей тыйым салудан, көлемдерін, санын және жүргізу мерзімдерін, төлем валютасын лимиттеуден, оларды жүргізуге арнайы рұқсаттарды (лицензияларды) алу, жүргізілетін валюталық операция сомасының бір бөлігін, бүкіл сомасын немесе бүкіл сомасына еселі соманы резервтеу жөніндегі талаптар белгілеуден көрінетін халықаралық шарттарда және Одақтың құқығын құрайтын актілерде немесе мүше

мемлекеттердің валюталық заңнамасында белгіленген шектеулер, сондай-ақ мүше мемлекеттердің аумақтарында шоттар ашуға және жүргізуге байланысты шектеулер және шетел валютасын міндettі түрде сату туралы талаптар;

«интеграцияланган валюта нарығы» – мүше мемлекеттердің жұмыс істеу мен мемлекеттік реттеудің жалпы қағидаттарымен біріктірілген ішкі валюта нарықтарының жиынтығы;

«ырықтандыру шаралары» – мүше мемлекеттердің резиденттері арасындағы валюталық операцияларға қатысты, сондай-ақ үшінші елдердің резиденттерімен операцияларға қатысты валюталық шектеулерді әлсіретуге немесе жоюға бағытталған әрекеттер;

«мүше мемлекеттің резиденті» – мүше мемлекеттердің бірінің валюталық заңнамасына сәйкес осы мүше мемлекеттің резиденті болып табылатын тұлға;

«үшінші елдің резиденті» – мүше мемлекеттердің ешқайсысының резиденті болып табылмайтын тұлға;

«уәкілетті ұйымдар» – мүше мемлекеттердің резиденттері болып табылатын және өзі құрылған мемлекеттің заңнамасына сәйкес шетел валютасымен банктік операцияларды жүргізуге өкілеттіктері бар занды тұлғалар;

«валюталық бақылаудың уәкілетті органдары» – мүше мемлекеттердің валюталық бақылауды жүзеге асыру жөніндегі өкілеттіктері бар атқарушы билік органдары, өзге де мемлекеттік органдары және мүше мемлекеттердің ұлттық (орталық) банктері.

Валюталық құқықтық қатынастарды реттеу кезінде мүше мемлекеттер ұлттық валюталық заннамаға сәйкес «резидент емес» ұғымын қолданады.

II. Келісілген валюталық саясатты жүргізуге бағытталған шаралар

3. Мүше мемлекеттер келісілген валюталық саясатты жүргізу мақсатында мынадай шаралар қабылдайды:

- 1) мүше мемлекеттер резиденттерінің өзара есеп айырысуы үшін мүше мемлекеттердің ұлттық валюталарын пайдалануды кеңейтуді қамтамасыз ету үшін ұлттық валюталардың айырбас бағамының саясатын (бұдан әрі – бағамдық саясат) үйлестіру, оның ішінде бағамдық саясат іс-шараларын тұжырымдау және үйлестіру мақсатында өзара консультациялар жүргізуді ұйымдастыру;
- 2) мүше мемлекеттер резиденттерінің шетел валютасын мүше мемлекеттердің банктері арқылы шектеусіз сатып алу және сату мүмкіндігі үшін жағдайлар жасау арқылы төлем теңгерімінің ағымдағы және күрделі баптары бойынша ұлттық валюталардың шектеусіз айырбасталуын қамтамасыз ету;
- 3) мүше мемлекеттердің ұлттық валюталарына тікелей өзара баға белгілеуді қамтамасыз ету үшін жағдайлар жасау;
- 4) мүше мемлекеттер резиденттерінің арасында өзара есеп айырыуларын мүше мемлекеттердің ұлттық валюталарымен жүргізуді қамтамасыз ету;

5) мүше мемлекеттердің резиденттері арасындағы өзара есеп айырысуларда ұлттық валюталарды пайдалануды кеңейту базасында мүше мемлекеттер арасындағы төлем-есеп айырысу қатынастарының тетігін жетілдіру;

6) ұлттық валюталардың мүше мемлекеттер резиденттерінің арасындағы өзара саудаға кедергі келтіретін ресми айырбастау бағамдарының көп болуына жол бермеу;

7) мүше мемлекеттердің ұлттық (орталық) банктарінің мүше мемлекеттердің ұлттық валюталарының ресми бағамдарын биржа нарығында қалыптасқан бағам негізінде не мүше мемлекеттердің ұлттық валюталарының АҚШ долларына кросс-бағамдары негізінде белгілеуі;

8) тұрақты негізде валюта нарығының жай-күйі мен даму перспективалары туралы ақпарат алмасу;

9) мүше мемлекеттердің интеграцияланған валюта нарығын қалыптастыру;

10) әрбір мүше мемлекеттің мүше мемлекеттердің резиденттері болып табылатын және өз мүше мемлекетінің заңнамасына сәйкес ұлттық режим ұсыну жағдайында банкаралық конверсиялық операцияларын жүргізу үшін валюталық операцияларды жүзеге асыру құқығына ие банктардің өз ұлттық валюта нарығына кіруін қамтамасыз етуі;

11) мүше мемлекеттердің банктаріне мүше мемлекеттердің корреспонденттік шоттарындағы ұлттық валюталарындағы өздеріне

тиесілі қаражатты үшінші елдердің валюталарына еркін айырбастау құқығын беру;

12) мүше мемлекеттердің валюталық активтерін басқа мүше мемлекеттердің ұлттық валюталарына, оның ішінде олардың мемлекеттік бағалы қағаздарына орналастыру үшін жағдайлар жасау;

13) ішкі валюта нарықтарының өтімділігін одан әрі дамыту және арттыру;

14) мүше мемлекеттердің ұйымдастыраның нарықтарында ұлттық валюталармен сауда-саттықты дамыту және оған мүше мемлекеттердің валюта нарығына қатысушылардың қол жеткізуін қамтамасыз ету;

15) туынды қаржы құралдарының ұйымдастыраның нарығын дамыту.

4. Мүше мемлекеттердің валюталық құқықтық қатынастарды реттейтін заңнамасын жақыннату және ырықтандыру шараларын қабылдау мақсатында мүше мемлекеттер:

1) тиімді экономикалық коопeraçãoға кедергі келтіретін валюталық операцияларға және мүше мемлекеттер резиденттерінің мүше мемлекеттер аумағында орналасқан банктерде шоттар ашуға немесе жүргізуге қатысты валюталық шектеулерді біртіндеп жоюды қамтамасыз етеді;

2) мүше мемлекеттердің аумақтарында орналасқан банктерде үшінші елдер резиденттерінің шоттарды, сондай-ақ мүше мемлекеттер резиденттерінің үшінші елдерде орналасқан банктерде шоттар ашу немесе жүргізу тәртібіне қатысты келісілген тәсілдерді айқындауды;

3) мүше мемлекеттер резиденттерінің олардың банк шоттарына міндетті түрде аударылуға тиіс ақша қаражатын репатриациялауға қойылатын талапқа қатысты тәсілдерді өзірлеу тұргысында ұлттық егемендікті сактау қағидатына сүйенеді;

4) оларға қатысты валюталық шектеулер қолданылмайтын мүше мемлекеттер резиденттерінің арасында жүзеге асырылатын валюталық операциялардың тізбесін айқындайды;

5) мүше мемлекеттер резиденттерінің мүше мемлекеттердің аумағында орналасқан банктеріндегі банк шоттарын пайдаланбай есеп айырысуларды жүзеге асыру құқығын қоса алғанда, валюталық операцияларды жүзеге асыру кезіндегі құқықтары мен міндеттерінің қажетті көлемін айқындайды;

6) мүше мемлекеттер резиденттерінің олардың банк шоттарына міндетті түрде есептелуі тиіс ақша қаражатын репатриациялау жөніндегі талаптардың үйлесімділігін қамтамасыз етеді;

7) мүше мемлекеттер резиденттерінің және резидент еместерінің қолма-қол ақша қаражатын және ақшалай құралдарды Одақтың кедендейтін аумағы шегінде еркін өткізуін қамтамасыз етеді;

8) валюталық операцияларды есепке алуға және бақылауға қойылатын талаптарды үйлестіруді қамтамасыз етеді;

9) мүше мемлекеттердің валюталық заннамасын бұзғаны үшін жауаптылық туралы нормаларды үндестіруді қамтамасыз етеді.

III. Валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдардың өзара іс-қимылы

5. Валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдардың өзара іс-қимылы мынадай жолмен жүзеге асырылады:

1) мынадай:

мұше мемлекеттердің бақылаушы және құқық қорғау органдарының валюталық заңнаманың сақталуын бақылау саласындағы практикасы туралы;

валюталық заңнаманың сақталуын бақылау жүйесін жетілдіру және жұмыс істеуін қамтамасыз ету шаралары туралы;

валюталық бақылауды ұйымдастыру мәселелері бойынша, сондай-ақ құқықтық сипаттағы, оның ішінде мұше мемлекеттердің валюталық бақылау саласындағы заңнамасы туралы, мұше мемлекеттердің валюталық бақылау саласындағы заңнамасының өзгеруі туралы ақпарат алмасу;

2) ақпарат алмасуды қоса алғанда, мұше мемлекет резиденттері валюталық операциялар жүзеге асырған кезде олардың мұше мемлекеттердің заңнамасын бұзуының алдын алу, анықтау және жолын кесу жөнінде, оның ішінде валюталық бақылау органдарының валюталық заңнаманы бұза отырып жүргізген операциялар туралы сұрау салуларының негізінде ынтымақтасу;

3) мұше мемлекеттердің валюталық реттеу және валюталық бақылау саласындағы өзара мұдделерін козгайтын проблемалар бойынша бірлескен талдамалық зерттеулер жүргізу;

4) жұмыс топтарын құруды, тәжірибе алмасуды және кадрларды оқытуды қоса алғанда, ынтымақтастық процесінде туындайтын мәселелер бойынша практикалық көмек көрсету;

5) валюталық реттеу және валюталық бақылау мәселелері бойынша статистикалық ақпарат алмасуды ұйымдастыру, оның ішінде:

мүше мемлекеттердің резиденттері арасында валюталық операциялар бойынша төлемдер мен ақша аударымдарының көлемдері туралы;

бір мүше мемлекет резиденттерінің екінші мүше мемлекеттің уәкілетті ұйымдарында ашқан шоттарының саны туралы;

6) валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдар ынтымақтастығының өзге де мәселелері бойынша бірлескен іс-қимылдарды жүзеге асыру.

6. Валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдар тұрақты негізде ақпарат беруді қоса алғанда, валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдардың арасындағы өзара іс-қимыл туралы жекелеген хаттамаларға сәйкес валюталық бақылау саласындағы нақты бағыттар бойынша өзара іс-қимылды жүзеге асырады.

7. Практикалық көмек көрсету:

валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдар өкілдерінің жұмыс сапарларын ұйымдастыру;

семинарлар мен консультациялар өткізу;

әдістемелік ұсынымдар әзірлеу және олармен алмасу арқылы жүзеге асырылады.

IV. Валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдардың сұрау салулары негізінде ақпарат алмасу

8. Ақпаратты ұсыну туралы сұрау салуды жіберу және орындау мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

1) сұрау салу жазбаша нысанда немесе мәтінді берудің техникалық құралдарын пайдалану арқылы беріледі.

Мәтінді берудің техникалық құралдарын пайдаланған кезде, сондай-ақ алынған сұрау салудың түпнұсқалығына немесе мазмұнына қатысты күмән туындаған кезде сұрау салған валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті орган жазбаша нысанда растама сұрата алады;

2) әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы істер жөніндегі іс жүргізу шеңберінде ақпарат беру туралы сұрау салу мыналарды қамтиды:

сұрау салушы валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органның атауы;

сұрау салынған валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органның атауы;

қажет болған кезде растайтын құжаттардың көшірмелерін қоса бере отырып, істердің нақты мән-жайларының қысқаша сипаты;

сұрау салушы валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті орган мемлекетінің заңнамасына сәйкес құқық бұзушылықты жіктеу;

сұрау салуды орындау үшін қажетті басқа да мәліметтер;

3) сұрау салу және оның жауабы орыс тілінде жазылады.

9. Осы Хаттама шеңберінде алынған ақпаратты үшінші тарапқа беру қажеттілігі болған жағдайда, осы ақпаратты ұсынған валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органның жазбаша келісімі талап етіледі.

10. Сұрау салуды сұрау салушы валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті орган сұру салынған валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органға мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген іс жүргізу мерзімдерін сақтау мүмкіндігін ескере отырып орындаиды.

Сұрау салынған валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті орган нақтылау тәртібімен, егер бұл сұрау салуды орындау үшін қажет болса, қосымша ақпаратты сұратуға құқылы.

11. Сұрау салуды орындау мүмкін болмаған кезде сұрау салынған валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті орган бұл туралы себептерін көрсете отырып сұрау салушы валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органды хабардар етеді.

12. Валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдар валюталық бақылау саласындағы өзара іс-кимыл шеңберінде ақпарат алмасу шығыстарын көтереді.

Валюталық бақылау жөніндегі уәкілетті органдар қосымша шығыстарды талап ететін сұрау салуды алған жағдайда, уәкілетті органдар оларды каржыландыру жөніндегі мәселені өзара уағдаластық бойынша қарайды.

V. Валюталық шектеулер

13. Әрбір мүшс мемлекет ерекше жағдайларда (егер жағдай экономикалық саясаттың басқа шараларымен шешілмесе) 1 жылдан аспайтын мерзімге валюталық шектеулерді енгізуге құқылы.

Бұл ретте ерекше жағдайларға:

ырықтандыру шараларын жүзеге асыру кезінде мүше мемлекетте экономикалық және қаржылық ахуалдың нашарлауына әкеп соғуы мүмкін жағдайлардың туындауы;

оның салдарынан мүше мемлекеттің алтын-валюта резервтері жол берілетін деңгейден азауы мүмкін төлем теңгеріміндегі ахуалдың теріс дамуы;

ырықтандыру шараларын жүзеге асыру кезінде мүше мемлекеттің қауіпсіздік мұдделеріне зиян келтіруі және қоғамдық тәртіпті қолдауға кедергі келтіруі мүмкін жағдайлардың туындауы;

мүше мемлекеттің ұлттық валюта бағамының күрт ауытқулары жатады.

14. Валюталық шектеулерді енгізген мүше мемлекет бұл туралы қалған мүше мемлекеттерге және Комиссияға осындаи шектеулерді енгізген күннен бастап 15 күннен кешіктірмей хабарлайды.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 16 ҚОСЫМША

**Көрсетілетін қызметтер саудасы, инвестициялар құру, қызметі
және инвестицияларды жүзеге асыру туралы
ХАТТАМА**

I. Жалпы ережелер

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың (бұдан әрі – Шарт) 65 – 69-баптарына сәйкес әзірленді және мүше мемлекеттерде көрсетіletіn қызметтер саудасының, инвестициялар құрудың, қызметінің және инвестиацияларды жүзеге асыруды реттеудің құқықтық негіздерін айқындайды.

2. Осы Хаттаманың ережелері мүше мемлекеттердің көрсетіletіn қызметтерді беруді және алуды, инвестициялар құруды, қызметін және инвестиацияларды жүзеге асыруды қозғайтын кез келген шараларына қолданылады.

Электр байланысы көрсетіletіn қызметтерінің саудасына байланысты туындайтын құқықтық қатынастардың ерекшеліктері осы Хаттамаға № 1 қосымшаға сәйкес айқындалады.

Мүше мемлекеттер қызметтің барлық секторларына және түрлеріне қатысты сақтайтын «көлденен» шектеулер осы Хаттамаға № 2 қосымшаға сәйкес айқындалған.

Осы Хаттаманың 15 – 17, 23, 26, 28, 31, 33 және 35-тармақтарында көзделген шектеулердің, алулардың, қосымша талаптардың және шарттардың жеке ұлттық тізбелерін (бұдан әрі – ұлттық тізбелер) Жоғары кеңес бекітеді.

3. Осы Хаттаманың ережелері Шарт күшіне енген күнге әрекет етуін жалғастырған мүше мемлекеттердің құрылған, сатып алынған, бақыланатын заңды тұлғаларына, ашылған филиалдарға, өкілдіктерге, тіркелген дара кәсіпкерлерге, сондай-ақ Шарт күшіне енгеннен кейін мүше мемлекеттердің құрылған, сатып алынған, бақыланатын заңды тұлғаларына, ашылған филиалдарға, өкілдіктерге, тіркелген дара кәсіпкерлерге қолданылады.

Осы Хаттаманың 15 – 17, 21, 24, 27, 30 және 32-тармақтарының ережелеріне қарамастан, мүше мемлекеттер жаңа, яғни осы Шарт күшіне енген күнге қолданыста жоқ көрсетілетін қызметтерге қатысты кез келген шараларды қабылдау және қолдану құқығын сақтайды.

Жаңа көрсетілетін қызметті қозгайтын және көрсетілген тармақтардың ережелерімен сыйыспайтын шараны қабылдаған немесе қолданған жағдайда мүше мемлекет мұндай шара туралы оны қабылдау немесе қолдану күнінен бастап, қайсысы бұрын болғанына қарай, 1 айдан кешіктірмей басқа мүше мемлекеттерді және Комиссияны хабардар етеді. Осындай мүше мемлекеттің ұлттық тізбесіне тиісті өзгерістер Жоғары кеңестің шешімімен бекітіледі.

4. Осы Хаттаманың 6-тармағы 22-тармақшасының екінші және үшінші абзацтарында көрсетілген қызметтерді жеткізу тәсілдеріне

қатысты осы Хаттаманың ережелері әуе көлігімен тасымалдау құқықтарына және үшақтарға жөндеу және пайдалану қызметін көрсетуді, әуе көлігінің көрсетілетін қызметтерін, сондай-ақ резервтеудің компьютерлік жүйесінің көрсетілетін қызметтерін жеткізуді және олардың маркетингін қоспағанда, тасымалдау құқықтарына тікелей жатқызылатын көрсетілетін қызметтерге қолданылмайды.

5. Мұше мемлекеттер өздерінің заңнамасында көзделген және адамдардың өмірін және денсаулығын, қоршаған ортаны қорғауға, ұлттық қауіпсіздікке қатысты талаптарды, сондай-ақ басқа мұше мемлекеттердің тұлғаларын, сондай-ақ мұше мемлекеттердің аумақтарында құру үшін үшінші мемлекеттердің тұлғаларын тарту тетігі ретінде енбек стандарттарын жұмсартуды пайдаланбайды.

II. Анықтамалар және ұғымдар

6. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

1) «реципиент мемлекет» – аумағында басқа мұше мемлекеттердің инвесторлары инвестицияларды жүзеге асыратын мұше мемлекет;

2) «қызмет» – осы тармақтың 24-тармақшасының екінші – алтыншы абақтарында санамаланған занды тұлғалардың, филиалдардың, өкілдіктердің немесе дара кәсіпкерлердің кәсіпкерлік

немесе өзге қызметі (көрсетілетін қызметтер саудасын және тауарларды өндіруді қоса алғанда);

3) «инвестицияларға байланысты қызмет» – инвестицияларға иелік ету, пайдалану және (немесе) билік ету;

4) «кірістер» – инвестицияларды жүзеге асыру нәтижесінде алынатын қаражат, атап айтқанда дивидендер, пайыздар, сондай-ақ лицензиялыш, комиссиялыш және басқа да сыйақылар;

5) «мұше мемлекеттің заңнамасы» – мұше мемлекеттің заңдары және өзге нормативтік құқықтық актілері;

6) «өтініш беруші» – рұқсат беру туралы өтінішпен осы немесе басқа мұше мемлекеттің құзыретті органдына өтініш білдірген бір мұше мемлекеттің тұлғасы;

7) «инвестициялар» – бір мұше мемлекеттің инвесторы екінші мемлекеттің аумағындағы кәсіпкерлік қызмет объектілеріне соңғысының заңнамасына сәйкес салатын материалдық және материалдық емес құндылықтар, оның ішінде:

ақша қаражаты (ақша), бағалы қағаздар, өзге мұлік;

мұше мемлекеттердің заңнамасы негізінде немесе шарт бойынша ұсынылатын кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға құқық, қоса алғанда, атап айтқанда табиғи ресурстарды барлауға, өндіруге, өндеуге және пайдалануға құқық;

ақшамен бағаланатын мұліктік және өзге де құқықтар;

8) «мұше мемлекеттің инвесторы» – мұше мемлекеттің екінші мұше мемлекеттің аумағында, соңғысының заңнамасына сәйкес инвестицияларды жүзеге асыратын кез келген тұлғасы;

9) «құзыретті орган» – мүше мемлекет берген өкілеттіктер шегінде бақылау, рұқсат беру немесе осы Хаттамада қамтылатын мәселелерге қатысты өзге реттеу функциясын жүзеге асыратын кез келген орган немесе кез келген ұйым, атап айтқанда әкімшілік органдар, сottар, кәсіби бірлестіктер, қауымдастықтар;

10) «мүше мемлекеттің тұлғасы» – мүше мемлекеттің кез келген жеке немесе занды тұлғасы;

11) «мүше мемлекеттің шарасы» – мүше мемлекеттің заннамасы, сондай-ақ мемлекеттік биліктің кез келген деңгейінде жергілікті өзін-өзі басқару органдары немесе осындай органдар берген өкілеттіктерді олардың жүзеге асыруы кезінде ұйымдар қабылдаған немесе қолданатын осы мүше мемлекеттің лауазымды тұлғасының кез келген шешімі, әрекеті немесе әрекетсіздігі.

Мүше мемлекеттің органды ұсынымдық сипаты бар реңми құжатты қабылдаған (шығарған) жағдайда мұндай ұсыным, егер іс жүзінде аталған ұсынымының адресаттарының басым бөлігі (мемлекеттік, өнірлік және (немесе) муниципалдық билік органдары, үкіметтік емес органдар, сондай-ақ осы мүше мемлекеттің тұлғалары, басқа мүше мемлекеттердің тұлғалары, кез келген үшінші мемлекеттің тұлғалары) оны ұстанатындығы дәлелденген жағдайда осы Хаттаманың мақсаттары үшін қолданылатын мүше мемлекеттің шарасы деп танылуы мүмкін;

12) «көрсетілетін қызметті алушы» – қызмет көрсетілетін немесе көрсетілетін қызметті пайдалануға ниетті мүше мемлекеттің кез келген тұлғасы;

- 13) «көрсетілетін қызметтерді жеткізуші» – мүше мемлекеттің көрсетілетін қызметті жеткізетін кез келген тұлғасы;
- 14) «өкілдік» – занды тұлғаның тұрган жерінен тыс орналасқан, занды тұлғаның мұдделерін білдіретін және оларды қоргауды жүзеге асыратын занды тұлғаның оқшауландырылған бөлімшесі;
- 15) «рұқсат» – мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген, өтініш берушінің өтінішіне негізделген құзыретті органның осы тұлғаның белгілі бір қызметті немесе белгілі бір әрекеттерді, оның ішінде тізілімге енгізу, ресми құжат (лицензия, келісім, қорытынды, атtestat, куәлік, сертификат және т.с.с.) беру арқылы жүзеге асыру құқығын растауы. Бұл ретте мұндай рұқсат конкурстық іріктеу қорытындысы бойынша берілуі мүмкін;
- 16) «рұқсат беру рәсімдері» – мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес құзыретті органдар іске асыратын рұқсаттарды және олардың телінұсқаларын беруге және қайта ресімдеуге, рұқсаттардың қолданылу мерзімін тоқтатуға, тоқтата тұруға және қалпына келтіруге не ұзартуға, рұқсаттардан айыруға (күшін жоюға), рұқсаттар беруден бас тартуға, сондай-ақ осындай мәселелер бойынша шағымдарды қарауға байланысты рәсімдер жиынтығы;
- 17) «рұқсат беру талаптары» – стандарттардың және (немесе) өтініш берушіге, рұқсат иесіне және (немесе) жеткізілетін қызметке, мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген реттеу мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағытталған, мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес келетін, жүзеге асырылатын көрсетілетін

қызметке қойылатын талаптардың (оның ішінде лицензиялық, біліктілік) жиынтығы;

Қызметті жүзеге асыруға рұқсаттарға қатысты рұқсат беру талаптарының, оның ішінде өтініш берушінің мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес көрсетілетін қызметтер саудасын және өзге қызметті жүзеге асыру біліктілігін және қабілетін қамтамасыз ету мақсаты болуы мүмкін;

18) «режим» – мүше мемлекеттер шараларының жиынтығы;

19) «көрсетілетін қызмет секторы»:

осы Хаттамаға № 2 қосымшаға қатысты, сондай-ақ Жоғары кеңес бекітетін тізбелерге қатысты – жекелеген қызметтің бір, бірнеше немесе барлық кіші секторлары;

өзге жағдайларда – барлық кіші секторларын қоса алғанда, көрсетілетін қызметтің барлық секторы;

20) «мүше мемлекеттің аумағы» – мүше мемлекеттің аумағы, сондай-ақ халықаралық құқыққа және өз заңнамасына сәйкес егеменді құқықтарын және юрисдикциясын іске асыратын оның айрықша экономикалық аймағы мен континентальдық қайраңы;

21) «экономикалық орындылығына тест» – тиісті шешімдерді беруді экономикалық қажеттіліктің немесе нарық қажеттіліктерінің болуымен, қызметтің ықтимал немесе бар экономикалық әсерін бағалаумен немесе қызметтің құзыретті орган белгілеген экономикалық жоспарлау мақсаттарына сәйкестігін бағалаумен байланыстыру. Аталған ұғым экономикалық сипаттағы емес жоспарлауга байланысты және әлеуметтік саясат, жергілікті билік

органдары өз құзыретінің шегінде бекітетін әлеуметтік-экономикалық даму бағдарламаларын орындау немесе қалалық тіршілік ету ортасын қорғау, оның ішінде қала салу жоспарларын орындау сияқты қоғамдық мұдде түсініктерімен негізделген шарттарды қамтymайды;

22) «көрсетілетін қызметтер саудасы» – көрсетілетін қызметтерді шығаруды, бөлуді, маркетингін, сатуды және жеткізуді қамтитын және мынадай:

бір мүше мемлекеттің аумағынан кез келген екінші мүше мемлекеттің аумағына;

бір мүше мемлекеттің аумағында осы мүше мемлекеттің тұлғасының екінші мүше мемлекеттің көрсетілетін қызметтерді алушысына;

екінші мүше мемлекеттің аумағында құру жолымен бір мүше мемлекеттің көрсетілетін қызметтерді берушісінің;

екінші мүше мемлекеттің аумағында бір мүше мемлекеттің жеке тұлғаларының қатысу жолымен осы мүше мемлекеттің көрсетілетін қызметтерді берушісі тәсілдерімен жүзеге асырылатын көрсетілетін қызметтерді беру;

23) «ұшінші мемлекет» – мүше мемлекет болып табылмайтын мемлекет;

24) «құру»:

аумағында занды тұлға ұйымдастырылатын немесе құрылатын мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген кез келген ұйымдық-құқықтық нысанда және меншік нысанында осындай занды тұлғаны

құру және (немесе) иелену (ұйымдастырылған немесе құрылған занды тұлғаның капиталына қатысу);

тікелей немесе үшінші тұлғалар арқылы занды тұлға қабылдайтын шешімдерді анықтау мүмкіндігін алудан көрінетін, оның ішінде дауыс беретін акцияларға (ұлестерге) тұра келетін дауыстарға иелік ету жолымен, директорлар кеңесінде (байқау кеңесінде) және осындай занды тұлғаның өзге де басқару органдарында қатысу жолымен мүше мемлекеттің осындай занды тұлғасын бақылауды иелену;

филиал ашу;

өкілдік ашу;

дара кәсіпкер ретінде тіркеу.

Құру, оның ішінде көрсетілетін қызметтер саудасы және (немесе) тауарлар өндіру мақсаттары үшін жүзеге асырылады;

25) «мүше мемлекеттің жеке тұлғасы» – мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес мүше мемлекеттің азаматы;

26) «филиал» – занды тұлғаның тұрган жерінен тыс орналасқан және оның барлық функцияларын немесе олардың бір бөлігін, оның ішінде өкілдік функцияларын жүзеге асыратын занды тұлғаның оқшауландырылған бөлімшесі;

27) «мүше мемлекеттің занды тұлғасы» – мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес осы мүше мемлекеттің аумағында ұйымдастырылған немесе құрылған кез келген ұйымдық-құқықтық нысандағы ұйым.

7. Осы Хаттаманың мақсаттары үшін көрсетілетін қызметтердің секторлары Біріккен Ұлттар Ұйымы Хатшылығының Статистикалық комиссиясы бекіткен Негізгі өнімдердің халықаралық сыныптауышы (Central Products Classification) негізінде айқындалады және сыныпталады.

III. Төлемдер мен аударымдар

8. Осы Хаттаманың 11 – 14 тармақтарында көзделген жағдайларды қоспағанда, әрбір мүше мемлекет көрсетілетін қызметтер саудасына, инвестициялар құруға, қызметіне және инвестицияларға байланысты аударымдар мен төлемдерге қатысты және атап айтқанда, мыналарға:

- 1) кірістерге;
- 2) мүше мемлекеттер инвестициялар ретінде таныған қарыздар мен кредиттерді жабуға төлейтін қаражатқа;
- 3) инвестор коммерциялық ұйымды ішінара немесе толықтай таратумен не инвестиацияларды сатумен байланысты алған қаражатқа;
- 4) инвестор осы Хаттаманың 77-тармағына сәйкес залалды өтеу ретінде алған қаражатқа және осы Хаттаманың 79 – 81-тармақтарында көзделген өтемақыға;
- 5) инвесторлар және реципиент мемлекеттің аумағында инвестиацияларды жүзеге асыруға байланысты жұмыс істеуге рұқсат етілген басқа да мүше мемлекеттердің азаматтары алатын жалақыға

және басқа да сыйақыларға қатысты қолданыстағы шектеулердің күшін жояды және жаңа шектеулер енгізбейді.

9. Осы бөлімдегі ештеңе мүше мемлекеттің мұндай шараларының 1944 жылғы 22 шілдедегі Халықаралық валюта қоры Келісімінің баптарына сәйкес келуі шартымен және (немесе) мүше мемлекеттің осы Хаттаманың 11 – 14-тармақтарында көрсетілген жағдайларды немесе Халықаралық валюта қорының талабы бойынша шектеулер қолдану жағдайларын қоспағанда, аударымдар мен төлемдер операцияларына қатысты осы Хаттамада көзделген өзінің міндеттемелерімен сыйыспайтын аударымдар мен төлемдерге шектеулерді белгілемеуі шартымен валюталық операцияларды реттеу шараларына қатысты құқықтар мен міндеттемелерді қоса алғанда, кез келген мүше мемлекеттің Халықаралық валюта қорына мушелігінен туындаитын олардың құқықтары мен міндеттемелерін қозгамайды.

10. Осы Хаттаманың 8-тармағында көзделген аударымдар кез келген еркін айырбасталатын валютамен жүргізіледі. Қаражатты айырбастау негізделмеген кідіріссіз мүше мемлекеттің аумағында аударым күніне ақша қаражатын аударатын және төлемдерді жүзеге асыратын күні қолданылатын айырбас бағамы бойынша жүзеге асырылады.

IV. Төлемдер мен аударымдарға қатысты шектеулер

11. Төлем теңгерімінің жай-күйі нашарлаған, алтын-валюта резервтері айтарлықтай қысқаған, ұлттық валюта бағамы курт

ауытқыған немесе осындай қауіп төнген жағдайда мүше мемлекет осы Хаттаманың 8-тармағында көзделген аударымдар мен төлемдерге қатысты шектеулер енгізе алады.

12. Осы Хаттаманың 11-тармағында көрсетілген шектеулер:

- 1) мүше мемлекеттер арасында кемсітуді туындауға тиіс;
- 2) 1944 жылғы 22 шілдедегі Халықаралық валюта қоры Келісімінің балтарына сәйкес келуге тиіс;
- 3) кез келген басқа мүше мемлекеттің коммерциялық, экономикалық және қаржылық мұдделеріне шамадан тыс нұқсан келтірмеуге тиіс;
- 4) осы Хаттаманың 11-тармағында көрсетілген мән-жайларды еңсеру үшін қажетті шамадан артық ауыртпалықты болмауға тиіс;
- 5) уақытша болуға және осы Хаттаманың 11-тармағында көрсетілген мән-жайлардың еңсерілу шамасына қарай біртіндеп жойылуға тиіс.

13. Осы Хаттаманың 11-тармағында көрсетілген шектеулердің қолданылу аясын айқындау кезінде мүше мемлекеттер өздерінің экономикалық бағдарламалары немесе даму бағдарламалары үшін неғұрлым маңызды болып табылатын тауарларды немесе қызметтер көрсетуді жеткізуге басымдық бере алады. Алайда мұндай шектеулер экономиканың белгілі бір секторын қорғау мақсатында белгіленбейді және сақталмайды.

14. Осы Хаттаманың 11-тармағына сәйкес мүше мемлекеттер белгілеген немесе сақтап қалған кез келген шектеулер немесе

олардағы кез келген өзгерістер басқа мүше мемлекеттерді дереу хабардар ету нысанасы болып табылады.

V. Мемлекеттің қатысуы

15. Әрбір мүше мемлекет ұлттық тізбелерде және осы Хаттамага № 2 қосымшада көрсетілген шектеулерді, алып қоюды, қосымша талаптарды және шарттарды ескере отырып, өз аумағында жекешелендіруге қатысуға қатысты басқа мүше мемлекеттің тұлғаларына қолайлылығы өзінің мүше мемлекетінің тұлғаларына ұсынылатын режимнен кем болмайтын режим ұсынады.

16. Егер мүше мемлекеттің аумағында осы мүше мемлекет капиталына қатысатын немесе осы мүше мемлекет бақылайтын занды тұлғалар жұмыс істеген жағдайда, мұндай мүше мемлекет көрсетілген тұлғалардың:

1) өз қызметін коммерциялық тұргыдан негізінде жүзеге асыруын және осы Хаттамамен реттелетін қатынастарға:

осы қатынастарға өзге қатысушылармен тенденциялық қағидаты негізінде;

осы қатынастарға өзге қатысушылардың азаматтығына, тіркелген (құрылған) жеріне, үйымдық-құқықтық нысанына немесе меншік нысанына байланысты оларды кемсітпес қағидаты негізінде түсүін;

2) капиталына осы мүше мемлекеттің қатысуына немесе оларды осы мүше мемлекеттің бақылауына байланысты ғана құқықтар, артықшылықтар немесе міндсттсмелер алмауын қамтамасыз етеді.

Көрсетілген талаптар мұндай занды тұлғалардың қызметі атаптап мүше мемлекеттің әлеуметтік саясатының міндеттерін шешуге бағытталған жағдайларда, сондай-ақ ұлттық тізбелерде және осы Хаттамаға № 2 қосымшада көрсетілген шектеулер мен шарттарға қатысты қолданылмайды.

17. Осы Хаттаманың 16-тармағының ережелері осы Хаттаманың 30-тармағы 2 және 6-тармақшаларының негізінде ұлттық тізбелеріне немесе осы Хаттамаға № 2 қосымшаға енгізілген құқықтар және (немесе) артықшылықтар берілген занды тұлғаларды қоспағанда, формальды түрде немесе іс жүзінде айрықша құқықтар немесе арнайы артықшылықтар берілген занды тұлғалар мен Шарттың XIX бөліміне сәйкес қызметтерін реттелетін занды тұлғаларға қолданылады.

18. Мүше мемлекеттердің әрқайсысы Шарттың 69-бабының ережелеріне нұқсан келтірмей, мемлекеттік биліктің кез келген деңгейіндегі осы мүше мемлекеттің барлық органдарының немесе оның жергілікті өзін-өзі басқару органдарының тәуелсіз, реттелуі тиісті орган құзыретінің аясына кіретін экономика секторындағы шаруашылық қызметті жүзеге асыратын кез келген тұлғаның бақылауында болмауын және оған есеп бермеуін қамтамасыз етеді.

Бұл мүше мемлекеттің шаралары, оның ішінде көрсетілген органдарының шешімдері, ол белгілейтін және қолданатын қағидалар мен

рәсімдер шаруашылық қызметті жүзеге асыратын тұлғалардың барлығына қатысты әділ әрі объективті болуға тиіс.

19. Шарттың XIX бөлімінен туындастын міндептемелерге сәйкес және осы Хаттаманың 30-тармагының ережелеріне қарамастан, мүше мемлекеттердің әрқайсысы өз аумағында табиғи монополиялар субъектілері болып табылатын занды тұлғаларды сақтап қала алады. Өз аумағында мұндай занды тұлғаларды сақтап қалатын мүше мемлекет мұндай занды тұлғаның Шарттың XIX бөлімінен туындастын міндептемелермен үйлесетіндей түрде әрекет етуін қамтамасыз етеді.

20. Егер бір мүше мемлекеттің осы Хаттаманың 19-тармагында көрсетілген занды тұлғалары басқа мүше мемлекеттердің тұлғаларымен тікелей немесе өзі бақылайтын занды тұлғалары арқылы өзінің монополиялық құқықтарының саласынан тыс бәсекелессе, онда бірінші мүше мемлекет өзінің осындай занды тұлғаның осы Хаттамадан туындастын бірінші мүше мемлекеттің аумағында осындай бірінші мүше мемлекеттің міндептемелерімен сыйыспайтында түрде әрекет ете отырып, өзінің монополиялық жағдайын теріс пайдаланбауын қамтамасыз етеді.

VI. Қызметтер көрсете саудасы, құру және қызмет

1. Қызметтер көрсете саудасы, құру және қызмет кезіндегі ұлттық режим

21. Әрбір мүше мемлекет қызметтер көрсете саудасын қозғайтын барлық шараларға қатысты басқа мүше мемлекеттің қызметтеріне, жеткізушілеріне және қызметті алушыларына қолайлылығы осындай (ұқсас) жағдайларда өзінің осындай (ұқсас) қызметтеріне, жеткізушілеріне және қызметті алушыларына ұсынылатын режимнен кем болмайтын режим ұсынады.

22. Әрбір мүше мемлекет кез келген басқа мүше мемлекеттің қызметтеріне, жеткізушілеріне және қызметті алушыларына осы мүше мемлекет өзінің осындай (ұқсас) қызметтеріне немесе жеткізушілеріне не қызметті алушыларына ұсынатын режимге қатысты формальды түрде осындай немесе формальды түрде ерекшеленетін режим ұсыну арқылы осы Хаттаманың 21-тармағында көрсетілген міндеттемелерді орындаі алады.

Формальды түрде осындай немесе формальды түрде ерекшеленетін режим, егер кез келген басқа мүше мемлекеттің осындай (ұқсас) қызметтерімен, жеткізушілерімен және қызметті алушыларымен салыстырғанда осы мүше мемлекет қызметтерінің, жеткізушілерінің және (немесе) қызметті алушыларының пайдасына бәсеке шартын өзгертсе, қолайлылығы төмен деп есептеледі.

23. Осы Хаттаманың 21-тармағының ережелеріне қарамастан, әрбір мүше мемлекет басқа мүше мемлекеттің қызметтеріне, жеткізушілеріне және қызметті алушыларына қатысты ұлттық тізбелерде немесе осы Хаттамаға № 2 қосымшада көрсетілген жеке шектеулер мен шарттарды қолдана алады.

24. Әрбір мүше мемлекет кез келген мүше мемлекеттің тұлғаларына құруға және қызметке қатысты осындай (ұқсас) жағдайларда өзінің аумагындағы өзінің тұлғаларына ұсынылатын режимнен кем болмайтын режим ұсынады.

25. Әрбір мүше мемлекет кез келген мүше мемлекеттің тұлғаларына осы мүше мемлекет өзінің тұлғаларына ұсынатын режимге қатысты формальды түрде осындай немесе формальды түрде ерекшеленетін режим ұсыну арқылы осы Хаттаманың 24-тармағында көрсетілген міндеттемелерді орындаі алады. Бұл ретте мұндай режим, егер кез келген басқа мүше мемлекеттің тұлғаларымен салыстырғанда осы мүше мемлекет тұлғасының пайдасына бәсеке шарттын өзгертсе, қолайлылығы төмен деп есептеледі.

26. Осы Хаттаманың 24-тармағының ережелеріне қарамастан, әрбір мүше мемлекет кез келген мүше мемлекеттің тұлғаларын құруға және олардың қызметіне қатысты ұлттық тізбелерде немесе осы Хаттамаға № 2 қосымшада көрсетілген жеке шектеулер мен шарттарды қолдана алады.

2. Қызметтер көрсету саудасы, құру және қызмет кезіндегі
негұрлым қолайлы жағдай жасау режимі

27. Әрбір мүше мемлекет осындай (ұқсас) жағдайларда кез келген басқа мүше мемлекеттің қызметтеріне және қызметтерді жеткізушілері мен алушыларына үшінші мемлекеттердің қызметтеріне және қызметтерді жеткізушілері мен алушыларына қолайлылығы осындай (ұқсас) жағдайда берілетін режимнен кем болмайтын режимді ұсынады.

28. Осы Хаттаманың 27-тармағының ережелеріне қарамастан, әрбір мүше мемлекет кез келген басқа мүше мемлекеттің қызметтеріне, қызметтер жеткізушілері мен алушыларына қатысты ұлттық тізбеде немесе осы Хаттамаға № 2 қосымшада көзделген жеке алып қоюларды қолдануы мүмкін.

29. Әрбір мүше мемлекет өзінің аумағында құруға және қызметке қатысты осындай (ұқсас) мән-жайларда кез келген басқа мүше мемлекеттің тұлғаларына үшінші мемлекеттердің тұлғаларына, сондай-ақ олар құрған тұлғаларға берілетін режимнен қолайлығы кем болмайтын режимді ұсынады.

3. Сандық және инвестициялық шаралар

30. Мүше мемлекеттер қызметтер көрсету саудасына, құруға және қызметке байланысты кез келген мүше мемлекеттің тұлғаларына қатысты:

- 1) квота, экономикалық орындылығына тест нысанындағы немесе кез келген өзге де сандық нысандары қызметтерді берушілер санына;
- 2) құрылатын, сатып алынатын және (немесе) бақыланатын занды тұлғалардың, филиалдардың немесе өкілдіктердің, тіркелетін дара кәсіпкерлердің санына;
- 3) квота, экономикалық орындылығына тест нысанындағы немесе кез келген өзге сандық нысандары кез келген қызметтерді берушінің операцияларына;
- 4) құрылған, сатып алған немесе бақыланатын занды тұлға, филиал, өкілдік, тіркелген дара кәсіпкер квота, экономикалық орындылығына тест нысанындағы немесе кез келген өзге сандық нысандары қызметті жүзеге асыру барысында олардың операцияларына;
- 5) құру нысанына, оның ішінде занды тұлғаның ұйымдық-құқықтық нысанына;
- 6) занды тұлғаның капиталындағы сатып алынатын үлес көлеміне немесе занды тұлғаны бақылау дәрежесіне;
- 7) белгілі бір қызметтер көрсету секторында жұмыс істеуі мүмкін жеке тұлғалардың жалпы санын немесе қызметтерді беруші жалға алатын және сандық квота немесе экономикалық орындылығына тест нысанындағы белгілі бір қызмет көрсетуге қажетті және тікелей қатысы бар жеке тұлғалар санын шектеуге қатысты шектеулерді енгізбейді және қолданбайды.

31. Әрбір мүше мемлекет кез келген мүше мемлекеттің қызметтеріне, қызметтерді берушілері мен алушыларына қатысты осы Хаттаманың 30-тармагында көрсетілген шектеулерді, егер осындай шектеулер ұлттық тізбеде немесе осы Хаттамаға № 2 қосымшада көзделген жағдайда, енгізуі және қолданылуы мүмкін.

32. Мүше мемлекеттердің ешқайсысы мүше мемлекеттердің тұлғаларына, сондай-ақ олар құрған тұлғаларға қатысты құруға және (немесе) қызметке байланысты қосымша мынадай:

- 1) шыгарылған тауарлардың немесе қызметтердің барлығын немесе бір бөлігін экспорттау;
- 2) тауарларды немесе қызметтерді импорттау;
- 3) мүше мемлекеті шыгарған мемлекет болып табылатын тауарларды немесе қызметтерді сатып алу немесе пайдалану;
- 4) осы мүше мемлекеттің аумағында тауарларды сатуды немесе қызметтерді жеткізуді, осы мүше мемлекеттің аумағына тауарлар импортын немесе осы мүше мемлекеттің аумағынан тауарлар экспортын шектейтін және өндірілетін тауарлар (жеткізілстін қызметтер) көлемдеріне, жергілікті тауарларды немесе қызметтерді пайдалануға тәуелді немесе кәсіпорынның осы тармақта көрсетілген операцияларға байланысты тиесілі шетелдік валютаға қол жеткізуін шектейтін талаптарды;

5) технологияларды, ноу-хауды және коммерциялық құндылығы бар өзге ақпаратты мүше мемлекеттердің өзге халықаралық шарттарында белгіленген бәсекелестік саясатын жүзеге асыру қағидалары сақталған жағдайда соттың немесе бәсекелестікті қорғау

саласындағы уәкілетті органның шешімі негізінде беру жағдайларын қоспағанда, оларды беру талаптарын шарт ретінде енгізбейді және қолданбайды.

33. Әрбір мүше мемлекет басқа мүше мемлекеттердің тұлғаларына қатысты осы Хаттаманың 32-тармағында көзделген қосымша талаптарды, егер осындай шектеулер ұлттық тізбеде немесе осы Хаттамаға № 2 қосымшада көзделген жағдайда, енгізуі және қолданылуы мүмкін.

34. Осы Хаттаманың 32-тармағында көрсетілген талаптарды орындау құруға немесе қызметке байланысты кез келген мүше мемлекет тұлғасының қандай да бір преференция алуы үшін негіз болып табылмайды.

4. Жеке тұлғаларды алып өту

35. Шарттың XXVI тарауының ережелерін ескере отырып, ұлттық тізбеде немесе осы Хаттамаға № 2 қосымшада көзделген шектеулер мен талаптарды қоспағанда, әрбір мүше мемлекет өзінің аумағында құрылған, сатып алынған немесе бақыланатын заңды тұлға, филиал, өкілдік, тіркелген дара кәсіпкер қызметіне қатысты қызметкерлерді жалдауға байланысты шектеулерді қолданбайды және енгізбейді.

36. Осы Хаттаманың 35-тармағының ережелері, егер оларды қолдану қызметкерлерді азаматтығына қарай накты кемсітуге әкеліп

соқпаса, қызметкерлердің біліміне, тәжірибесіне, біліктілігіне, іскерлік қасиетіне қойылатын талаптарға қолданылмайды.

37. Шарттың XXVI тарауының ережелерін ескере отырып, әрбір мүше мемлекет осы Хаттаманың 6-тармагы 22-тармақшасының бесінші абзацында көзделген тәсілмен қызметтер саудасына қатысатын және осы мүше мемлекеттің аумағында болған жеке тұлғаларға қатысты шектеулер қолданбайды және енгізбейді.

5. Бірыңғай қызметтер нарығын қалыптастыру

38. Осы бөлімнің мақсаттары үшін бірыңғай қызметтер нарығы деп нақты сектор шеңберінде қызметтер нарығының жағдайы түсініледі, онда әрбір мүше мемлекет кез келген басқа мүше мемлекеттің тұлғаларына:

1) осы Хаттамаға № 2 қосымшада көрсетілген жағдайлар мен шектеулерді қоспағанда, осы Хаттаманың 21, 24, 27, 29, 30 және 32-тармақтарында көзделген жағдайларда, шектеулерсіз, алып қоюларсыз және қосымша талаптарсыз қызметтерді жеткізуге және алуға;

2) қосымша заңды тұлға нысанында құрусыз қызметтер беруге;

3) қызметтерді беруші өзінің мүше мемлекеттің аумағында алынған қызметтер беруге рұқсат негізінде қызметтер жеткізуге;

4) қызметтерді беруші қызметкерлерінің кәсіби біліктілігін мойындауға құқық ұсынады.

39. Бірыңгай қызметтер нарығы қағидалары мүше мемлекеттерге қатысты өзара жағдайда әрекет етеді.

40. Бірыңгай қызметтер нарығы Одақ шеңберінде мүше мемлекеттер мен Комиссияның келісілген ұсыныстары негізінде Жоғары кеңес бекіткен қызметтер секторларында әрекет етеді.

41. Мүше мемлекеттер бірыңгай қызметтер нарығы қағидаларын қызметтер секторларының ең көп санына, соның ішінде ұлттық тізбелерде көзделген алып қоюлар мен шектеулерді кезең-кезеңімен қыскарту жолымен өзара негізде таратуға ұмтылады.

42. Жекелеген секторлар бойынша бірыңгай қызметтер нарығын қалыптастыру тәртібі мен кезеңдері Жоғары кеңес бекітетін мүше мемлекеттер мен Комиссияның келісілген ұсыныстары негізінде әзірленетін ырықтандыру жоспарларында (бұдан әрі – ырықтандыру жоспарлары) көзделеді.

43. Үйректандыру жоспарлары жеке мүше мемлекеттер үшін қызметтердің жеке секторларын ырықтандырудың тым кеш мерзімдерін көздеуі мүмкін, бірақ бұл басқа мүше мемлекеттер үшін осындай қызметтер секторларында өзара жағдайда бірыңгай нарық құруға кедергі болып табылмайды.

44. Бірыңгай қызметтер нарығы қағидалары әрекет етпейтін секторларға қатысты осы тараудың 1 – 4-кіші бөлімдерінің ережелері қолданылады.

6. Қызметтер көрсете саудасы, инвестициялар құру, қызметі және инвестицияларды жүзеге асыру мәселелері бойынша үшінші мемлекеттермен өзара қарым-қатынастар

45. Осы Хаттамада ештеңе мүше мемлекеттерге үшінші мемлекеттермен осы Хаттаманың 46-тармағының талаптарына сай келетін экономикалық интеграция туралы халықаралық келісімдер жасауға кедергі келтірмейді.

Осындай экономикалық интеграция туралы халықаралық келісім жасаған әрбір мүше мемлекет осындай (ұқсас) жағдайларда осындай экономикалық интеграция туралы халықаралық келісім шенберінде ұсынатын женілдіктерді мүше мемлекеттерге ұсынады.

Осы тармақта женілдіктер деп мүше мемлекеттің оның ұлттық тізбесінде көзделген бір немесе бірнеше шектеуді оның алып тастауы түсініледі.

46. Осы Хаттаманың мақсаттары үшін мынадай өлшемдерге сай келетін:

1) қызметтер көрсете секторының қомақты бөлігін қамтитын, сондай-ақ қызметтерді беру тәсілдерінің және құру мен қызмет мәселелерінің бір де біреуін ешқандай жағдайда да априори көрінеу жоққа шығармайтын;

2) қолданыстағы кемсітушілік шараларын жоюға және жаңаларын енгізуге тыйым салуға бағытталған;

3) қызметтер көрсете саудасын ырықтандыруға, құруга және қызметке бағытталған халықаралық келісімдер мүше мемлекеттер

мен үшінші мемлекет арасындағы экономикалық интеграция туралы халықаралық келісімдер деп танылады.

Ұқсас халықаралық келісімдердің мақсаты оған қатысуышылар арасындағы қызметтер көрсету саудасын және құру мен қызмет шарттарын оқайлату болып табылады. Кез келген үшінші мемлекетке қатысты мұндай келісім ол белгілі бір секторлардағы немесе кіші секторлардағы қызметтер саудасындағы кедергілердің жалпы деңгейінің ұқсас келісім жасалғанга дейін қолданылған деңгеймен салыстырғанда жоғарылауына алып келмеуге тиіс.

47. Үшінші мемлекетпен экономикалық интеграция туралы халықаралық келісім жасасқан мүше мемлекет оған қол қойылған күннен бастап 1 ай ішінде басқа мүше мемлекеттерге оның жасалғаны туралы ақпарат беруге міндетті.

48. Мүше мемлекеттер үшінші мемлекеттермен қызметтер саудасына, инвестициялар құруға, қызметіне және инвестицияларды жүзеге асыруға қатысты өзінің сыртқы сауда саясатын өз бетінше анықтайды.

7. Қызметтер алушының қосымша құқықтары

49. Шарттың XV бөлімінің ережелерін ескере отырып, әрбір мүше мемлекет қызметтер алушыға қатысты қызметтер берушінің тандауын немесе құзыретті органдардың рұқсатын алу міндетін қоса алғанда, басқа мүше мемлекеттің қызметтер берушісі көрсететін

(көрсеткен) қызметтерді алуға, пайдалануға немесе ақы төлеуге құқығын шектейтін талаптар немесе ерекше жағдайлар белгілемейді.

50. Шарттың XV бөлімінің ережелерін ескере отырып, әрбір мүше мемлекет қызметтер алушыға қатысты оның азаматтығына, тұрғылықты жеріне немесе құрылу немесе қызмет жеріне байланысты кемсітушілік талаптарын немесе ерекше жағдайларды қолданбауды қамтамасыз етеді.

51. Әрбір мүше мемлекет:

- 1) қызметтер берушілерді қызметтер алушыларға Шартқа және мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес қажетті ақпаратты ұсынуды;
- 2) құзыретті органдарды қызметтер алушылардың құқықтары мен занда мүдделерін қорғау бойынша шаралар қабылдауды міндеттейді.

52. Осы Хаттамада ештеңе мүше мемлекеттің зейнетақымен қамсыздандыру және халықты әлеуметтік қолдау мәселелерін қоса алғанда, оның әлеуметтік саясатын жүзеге асыру үшін қажетті кез келген шараларды қабылдауға құқығын қозғамайды.

Шарттың XIX, XX және XXI бөлімдерінде қамтылатын қызметтерге тұтынушылардың қол жеткізу және осындай қызметтерді тұтынушыларға ұсынылатын режим мәселелері осы бөлімдердің ережелерінде тиісінше реттеледі.

8. Рұқсаттарды және кәсіби біліктілікті өзара мойындау

53. Ырықтандыру жоспарлары жүзеге асырылатын секторларда қызметтер беруге рұқсатты мойындау осы Хаттаманың 54 және (немесе) 55-тармақтарында көзделген шарапарды қабылдаған соң қамтамасыз етіледі.

54. Өзара консультациялар негізінде (соның ішінде ведомствоаралық сипаттағы) мүше мемлекеттер осындай секторларда реттеудің маңызды баламалығына қол жеткізуіне байланысты осындай нақты секторларда қызметтер беруге рұқсатты өзара мойындау туралы шешім қабылдауы мүмкін.

55. Ырықтандыру жоспарларымен:

1) мүше мемлекеттердің заңнамасын үйлестіру жолымен, нақты қызметтер секторлары бойынша осындай үйлестіруді аяқтау мерзімдерін белгілеумен қызметті жүзеге асыруға (соның ішінде рұқсат ету талаптары мен рәсімдері) рұқсат беру тетіктерін кезең-кезеңімен жақыннату;

2) Шарттың 68-бабына сәйкес әкімшілік ынтымақтасу тетіктерін құру;

3) қызметтерді берушілер қызметкерлерінің кәсіби біліктілігін мойындау қамтамасыз етіледі.

56. Егер кәсіби қызметтерді жүзеге асыруға рұқсат алу үшін кәсіби емтихан тапсыру талап етілген жағдайда, әрбір мүше мемлекет осындай кәсіби емтихан тапсырудың кемсітпейтін тәртібін қамтамасыз етеді.

9. Қызметтер саудасы кезінде және құру мен (немесе)
қызметке қатысты ішкі реттеу

57. Әрбір мүше мемлекет осы мүше мемлекеттің қызметтер саудасына, құруға және қызметке әсер ететін шараларының барлығы парасатты, объективті және әділ түрде қолданылуын қамтамасыз етеді.

58. Әрбір мүше мемлекет сот, төрелік немесе әкімшілік органдарды немесе мұдделері қозғалған басқа мүше мемлекет тұлғаларының сұрауы бойынша қызметтер саудасына, құруға және қызметіне әсер ететін әкімшілік шешімдерді өзгерту мақсатында дереу қарауды және негізделген түрде қабылдауды қамтамасыз ететін рәсімдерді іс жүзінде мүмкіндігінше жылдам сақтайды немесе құрады. Аталған рәсімдер мұндай әкімшілік шешімдерді қабылдауға үәкілеттік берілген органға тәуелсіз болмайтын жағдайларда мүше мемлекет рәсімдердің шынында да объективті және әділ қарауға негіз болуын қамтамасыз етеді.

59. Осы Хаттаманың 58-тармағының ережелері мүше мемлекетке оның конституциялық тәртібіне немесе оның сот жүйесінің табиғатына сыйыспайтын жағдайларда осы Хаттаманың 58-тармағында көрсетілген органдарды немесе рәсімдерді құруға талап қоюды көздемейді.

60. Қызметтер көрсету саудасына, құруға және (немесе) қызметке рұқсат алу қажет болған жағдайда мүше мемлекеттің құзыретті органдары мүше мемлекеттің заңнамасы талаптарына және

реттеу қағидаларына сәйкес ресімделген деп саналған өтініш ұсынылғаннан кейін ақылға қонымды уақыт кезеңі ішінде өтініш берушіге өтінішті қарау және оны қарастыру нәтижесі бойынша қабылданған шешім туралы хабарлайды.

Мүше мемлекет заңнамасының талаптарына сәйкес құжаттардың барлығы және (немесе) мәлімет алынбайынша, көрсетілген өтініш тиісінше ресімделген болып саналмайды.

Кез келген жағдайда өтініш берушіге өтінішке техникалық түзетулер енгізуге мүмкіндік беріледі.

Өтініш берушінің сұрауы бойынша мүше мемлекеттің құзыретті органдары шамадан тыс кідіртпей, өтінімді қарау барысы туралы ақпарат береді.

61. Қызметтер көрсету саудасына, құру және (немесе) қызмет кезінде рұқсат ету талаптары мен рәсімдері ақталмайтын кедергілер жасамауын қамтамасыз ету үшін Комиссия мүше мемлекеттермен келісім бойынша Жоғары кеңес бекітетін қағидаларды әзірлейді. Бұл қағидалардың мақсаты осы рұқсат ету талаптары мен рәсімдері өзгелер қатарында:

1) құзыреттілік және қызметтер көрсету саудасын және қызметті жүзеге асыруға қабілеттілік сияқты объективті және жария өлшемдерге негізделуін;

2) жүзеге асырылатын қызметтің қауіпсіздігін, сондай-ақ берілетін қызметтің қауіпсіздігі мен сапасын қамтамасыз ету үшін қажетті шамадан артық ауыртпалықтың болмауын;

3) қызметтер көрсетеу саудасы, құру және (немесе) қызмет үшін шектеу болып табылмайтынын қамтамасыз ету болады.

62. Мұше мемлекеттер пайданы жоютын немесе қысқартатын және:

1) осы Хаттаманың 61-тармағында аталған өлшемдерге сәйкес келмейтін;

2) мұше мемлекеттің заңнамасымен белгіленбegen және Шартқа қол қойған күнге тиісті мұше мемлекет қолданбайтын рұқсат ету талаптары мен рәсімдерін қолданбайды.

63. Мұше мемлекеттің осы Хаттаманың 62-тармағында көрсетілген міндеттемелерді орындау фактісін анықтау кезінде мүшелігі барлық мұше мемлекеттер үшін ашық халықаралық ұйымдардың халықаралық стандарттары назарга алынады.

64. Егер мұше мемлекет қызметтер көрсетеу саудасына, құруға және (немесе) қызметке қатысты рұқсат ету талаптары мен рәсімдерін қолданса, онда мұндай мұше мемлекет:

1) рұқсаттар беруге жауапты құзыретті органдары атауларының жариялануын немесе өзгеше түрде жалпының назарына жеткізілуін;

2) барлық рұқсат ету талаптары мен рәсімдердің мұше мемлекеттің заңнамасында белгіленуін және рұқсат ету рәсімдерін белгілейтін немесе қолданатын кез келген акт және талап оның күшіне енген күнге дейін жариялануын;

3) құзыретті органдар рұқсат беру не беруден бас тарту туралы шешімді мұше мемлекеттің заңнамасының талаптарына сәйкес ресімделген деп саналған өтінім ұсынылғаннан кейін, мұше

мемлекеттің заңнамасында айқындалған ақылға қонымды уақыт кезеңі ішінде, әдетте рұқсат беруге өтініш алған күннен бастап 30 жұмыс күнінен кешіктірмей қабылдауын қамтамасыз етеді. Мұндай мерзім рұқсат беру рәсімдерін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды және (немесе) мәліметтерді алу және өндеу үшін қажетті ең аз уақытқа сүйене отырып анықталады;

4) қызметті жүзеге асыруға құқық үшін алынатын алымдарды қоспағанда, өтінішті ұсынуға және қарауға байланысты алынатын кез келген алымдардың өздері қызметтер көрсету саудасы, құру және қызмет үшін шектеу болып табылмауын және құзыретті органның өтінішті қарауға және рұқсат беруге байланысты шығындарына негізделуін;

5) осы тармақтың 3-тармақшасында көрсетілген уақыт кезеңі өткен соң және өтініш берушінің талабы бойынша осы Хаттаманың 60-тармағына сәйкес мүше мемлекеттің құзыретті органы өтініш берушіге оның өтінішін қараудың жай-қүйі туралы, сондай-ақ бұл өтініш тиісінше толтырылған деп саналатыны не саналмайтыны туралы хабарлауын қамтамасыз етеді.

Кез келген жағдайда өтініш берушіге осы Хаттаманың 57, 58, 60, 62 және 64-тармақтарында көзделген құқықтар берілуі тиіс.

6) өтінішін қабылдаудан бас тартылған өтініш берушінің жазбаша талабы бойынша өтінішті қабылдаудан бас тартқан құзыретті органның өтініш берушіге мұндай бас тартудың себептері туралы жазбаша хабарлауын қамтамасыз етеді. Бұл ретте, осындай ереже құзыретті органнан ашылуы занды орындауға кедергі

келтіретін немесе өзгеше түрде қоғамдық мұдделерге немесе мүше мемлекет қауіпсіздігін елеулі мұдделеріне қайшы келетін ақпаратты ашуды талап ететіндегі ретінде түсіндірілмеуге тиіс;

7) өтініш қабылдаудан бас тартылған жағдайда, егер құзыретті орган осындай өтінішті тиісті ресімделмеуі себебінен қабылдаудан бас тартса, өтініш берушінің жаңа өтініш беруін;

8) қызметтерді жеткізуге берілетін рұқсаттың мүше мемлекеттің осындай рұқсаттарда көрсетілетін бүкіл аумағында қолданылуын қамтамасыз етеді.

VII. Инвестициялар

1. Жалпы ережелер

65. Осы бөлімнің ережелері мүше мемлекеттердің инвесторлары басқа мүше мемлекеттің аумағында 1991 жылғы 16 желтоқсаннан бастап жүзеге асырған барлық инвестицияларына қатысты қолданылады.

66. Инвестицияны жүзеге асыру нысандарының бірі осы Хаттаманың 2-тармағының 24-тармақшасының ұфымында құру болып табылады. Мұндай инвестицияларға осы Хаттаманың 69 – 74-тармақтарының ережелерін қоспағанда, осы Хаттаманың ережелері қолданылады.

67. Инвестицияларды жүзеге асыру тәсілдерінің, сондай-ақ инвестициялар салынатын немесе қайта инвестицияланатын

нысанның өзгеруі мұндай өзгерістің реципиент мемлекеттің заңнамасына қайшы келмеуі шартымен инвестиция ретінде олардың біліктілігіне әсер етпейді.

2. Құқықтық режим және инвестицияларды қорғау

68. Әрбір мүше мемлекет өз аумағында басқа мүше мемлекеттердің инвесторлары жүзеге асыратын инвестицияларға және инвестицияларға байланысты қызметке қатысты әділ және тең құқықты режимді қамтамасыз етеді.

69. Осы Хаттаманың 68-тармағында көрсетілген режим қолайлылығы осы мүше мемлекеттің өзінің (ұлттық) инвесторлары жүзеге асыратын инвестицияларына және мұндай инвестицияларға байланысты қызметке қатысты ұсынатын режимінен кем болмауга тиіс.

70. Әрбір мүше мемлекет дәл осында (ұқсас) жағдайларда кез келген басқа мүше мемлекеттің инвесторларына, олардың инвестицияларына және инвестицияларға байланысты қызметіне қолайлылығы кез келген үшінші мемлекеттің инвесторларына, олардың инвестицияларына және мұндай инвестицияларға байланысты қызметіне ұсынылатын режимнен кем емес режим ұсынады.

71. Осы Хаттаманың 69 және 70-тармақтарында көзделген режимдерді мүше мемлекеттер инвестордың тандауы бойынша

режимдердің қайсысы негұрлым қолайлы болатындығына қарай ұсынуы тиіс.

72. Әрбір мүше мемлекет өз аумағында басқа мүше мемлекеттердің инвесторлары инвестицияларды жүзеге асыруға қолайлы жағдайлар жасайды және өзінің заңнамасына сәйкес мұндай инвестицияларға рұқсат береді.

73. Әрбір мүше мемлекет өзінің заңнамасына сәйкес басқа мүше мемлекеттердің инвесторларының қызметін шектеу, сондай-ақ осы Хаттаманың 69-тармағында көрсетілген ұлттық режимнен өзге де алып қоюларды қолдану және енгізу құқығын өзіне қалдырады.

74. Осы Хаттаманың 70-тармағының ережелері мүше мемлекетті инвестиацияларға және бұл мүше мемлекетке қосарланған салық салуды болғызбау туралы халықаралық шарттардың немесе салық салу мәселелері бойынша басқа да уағдаластықтардың, сондай-ақ осы Хаттаманың 46-тармағында көрсетілген келісімдердің негізінде берілетін немесе келешекте берілуі мүмкін басқа мүше мемлекеттердің инвесторларының осындай инвестициялармен байланысты қызметке қатысты кез келген режимнің, преференцияның немесе артықшылықтың басымдығын міндеттеу ретінде түсіндірілуі тиіс емес.

75. Әрбір реципиент мемлекет басқа мүше мемлекеттердің инвесторларына олар барлық салық және реципиент мемлекеттің заңнамасында көзделген өзге де міндеттемелерді орындағаннан кейін мыналарға:

- 1) инвестицияларды жүзеге асыру нәтижесінде алынған кірістерді реципиент мемлекеттің заңнамасында тыйым салынбаған кез келген мақсатта пайдалану және иелік ету құқығына;
- 2) инвестицияларды жүзеге асыру нәтижесінде алынған кірістерді реципиент мемлекеттің заңнамасында тыйым салынбаған кез келген мақсатта пайдалану және иелік ету құқығына;
- 3) инвестордың қалауы бойынша кез келген елге осы Хаттаманың 8-тармағында көрсетілген инвестицияларға байланысты ақша қарожатын (ақшаны) аударуды және төлемдерді жүзеге асыру құқығына кепілдік береді.

76. Әрбір мүше мемлекет өзінің заңнамасына сәйкес өз аумағында басқа мүше мемлекеттер инвесторларының инвестицияларын қорғауга кепілдік береді және оны қамтамасыз етеді.

3. Залалды өтеу және инвесторларға кепілдік беру

77. Инвесторлар мүше мемлекеттің аумағындағы азаматтық тәртіпсіздіктер, әскери іс-қимылдар, революция, бүлік, төтенше жағдай енгізу немесе өзге де осындай мән-жайлардың нәтижесінде олардың инвестицияларына келтірілген залалдың орнын толтыруға құқығы бар.

78. Бұл ретте, мұндай инвесторларға мүше мемлекет өзінің ұлттық инвесторларына немесе үшінші мемлекеттің инвесторларына осындай залалды өтеуге байланысты осы мүше мемлекет қолданатын

шараларға қатысты инвестор үшін қандай режим едәуір қолайлы болып табылатындығына байланысты қолайлышты қем емес режим ұсынылады.

4. Экспроприация кезіндегі инвесторлардың құқықтарына кепілдік беру

79. Бір мүше мемлекеттің инвесторларының инвестициялары мұндай шаралар кемсітушілік болып табылмайтын және жылдам, барабар өтемақы төлеумен қамтамасыз етілетін қоғамдық мұдде үшін реципиент мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен қолданылатын жағдайларды қоспағанда, тікелей немесе жанама экспроприацияға (бұдан әрі – экспроприация) немесе мемлекет меншігіне алуға, сондай-ақ экспроприация немесе мемлекет меншігіне алу салдары бойынша тен күші бар өзге де шараларға ұшырауы мүмкін емес.

80. Осы Хаттаманың 79-тармағында көрсетілген өтемақы оларды нақты экспроприация күні не экспроприация туралы жалпы белгілі болған күні алдындағы күн инвесторлардың экспроприацияланатын инвестицияларының нарықтық құнына сәйкес келуге тиіс.

81. Осы Хаттаманың 79-тармағында көрсетілген өтемақы реципиент мемлекеттің заңнамасында көзделген мерзімде кідіріссіз, бірақ экспроприация күнінен бастап үш айдан кешіктірмей еркін

айырбасталатын валютамен төленеді және реципиент мемлекет аумағынан шетелге еркін аударылады.

Өтемақыны төлеу кідіртілген жағдайда экспроприация күнінен бастап өтемақы нақты төленетін күніне дейін өтемақы сомасына 6 айға дейінгі мерзімде АҚШ долларымен, бірақ LIBOR мөлшерлемесінен кем емес нақты берілген кредиттер бойынша ұлттық банкаралық нарық мөлшерлемесі бойынша есептелетін немесе инвестор мен мүше мемлекет арасындағы уағдаластық бойынша айқындалатын тәртіппен пайыздар есептеледі.

5. Инвестор құқықтарының ауысы

82. Реципиент мемлекеттің аумағындағы өз мемлекеті инвесторының инвестицияларына байланысты коммерциялық емес тәуекелдерден қорғау кепілдігінің негізінде осындай инвесторға төлем жасаған мүше мемлекет немесе ол өкілеттік берген орган суброгация тәртібімен инвестордың құқықтарын инвестордың өзі сияқты көлемде жүзеге асыра алады.

83. Осы Хаттаманың 82-тармағында көрсетілген құқықтар осы Хаттаманың 21, 24, 27, 29, 30 және 32-тармақтарының ережелеріне нұқсан келтірмей реципиент мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

6. Инвестициялық дауларды шешу тәртібі

84. Осы Хаттаманың 77-тармағына сәйкес залалды өтеу және осы Хаттаманың 79 – 81-тармақтарында көзделген өтемақы ретінде алынған соманы төлеудің мөлшеріне, шарттарына немесе тәртібіне немесе осы Хаттаманың 8-тармағында көзделген төлемдер мен ақша қарожатын аударуды жүзеге асырудың тәртібіне қатысты дауларды қоса алғанда, реципиент мемлекет пен басқа мүше мемлекеттің инвесторы арасындағы осы инвестордың реципиент мемлекеттің аумағындағы инвестицияларына байланысты туындалған даулар мүмкіндігінше келіссөздер жолымен шешіледі.

85. Егер дау даудың кез келген тарабы оны келіссөздер жолымен шешу туралы жазбаша хабарлаған күннен бастап 6 ай ішінде келіссөздер жолымен шешілмесе, онда ол инвестордың тандауы бойынша мыналардың:

- 1) тиісті дауларды қаруға құзыретті реципиент мемлекет сотының;
- 2) дауга қатысуышылармен келісілген, кез келген мемлекеттің сауда палатасының жанындағы халықаралық коммерциялық төреліктің;
- 3) егер дау таралтары өзгеше келіспесе, Біріккен Ұлттар Ұйымының Халықаралық сауда құқығы жөніндегі комиссиясының (ЮНСИТРАЛ) төрелік регламентіне сәйкес құрылуға және әрекет етуге тиіс ad hoc төрелік сотының;

4) 1965 жылғы 18 наурыздагы Мемлекеттер мен екінші мемлекеттің жеке немесе занды тұлғалары арасындағы инвестициялық дауларды реттеу туралы конвенцияга сәйкес күрылған, осы Конвенцияның ережелеріне сәйкес (дау тараптарының екі мүше мемлекеті үшін ол күшіне енген жағдайда) немесе Инвестициялық дауларды реттеу жөніндегі халықаралық орталықтың қосымша ережелеріне сәйкес дауды шешу үшін (дау тараптары мүше мемлекетінің екеуі немесе бірі үшін Конвенция күшіне енбеген жағдайда) Инвестициялық дауларды реттеу жөніндегі халықаралық орталықтың қарауына берілуі мүмкін.

86. Дауды реттеу үшін ұлттық сотқа не осы Хаттаманың 85-тармағының I және 2-тармақшаларында көрсетілген төрелік соттардың біріне берген инвестордың осы дауды қандай да бір басқа сотқа немесе төрелік сотқа қарауға қайта беруге құқығы жок.

Инвестордың сотқа немесе Хаттаманың 85-тармағында көрсетілген төрелік сотқа қатысты таңдауы түпкілікті болып табылады.

87. Осы Хаттаманың 85-тармағының сәйкес қаралатын дау жөніндегі кез келген төрелік шешім дау тараптары үшін түпкі және міндетті болып табылады. Әрбір мүше мемлекет өз заңнамасына сәйкес мұндан шешімнің орындалуын қамтамасыз етуге міндеттенеді.

Қызметтер көрсету саудасы, құру,
қызмет және инвестицияларды жүзеге
асыру туралы хаттамаға

№ 1 қосымша

Электр байланысының көрсетілетін қызметтерімен сауда тәртібі

1. Осы Тәртіп мүше мемлекеттердің электр байланысы саласындағы қызметтің жүзеге асырылуын реттейтін шараларына қолданылады.
2. Осы Тәртіп пошта байланысы саласындағы қызметке қолданылмайды.
3. Осы Тәртіптегі ештеңе мүше мемлекеттердің кез келгенінен ортақ пайдаланымдағы электр байланысы желісіне қосылмаған электр байланысы желілеріне қатысты айрықша талаптар белгілеуді талап етуші (не мүше мемлекеттен оның юрисдикциясындағы қызметтер берушілерді міндеттеуді талап етуші) ретінде түсіндірілмейді.
4. Осы Тәртіpte пайдаланылатын негізгі ұғымдар мыналарды білдіреді:

«ортақ пайдаланымдағы электр байланысы желісі» – мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес мүше мемлекеттің аумағында электр байланысы қызметтерін кез келген пайдаланушыға электр байланысы қызметтерін өтеулі түрде көрсетуге арналған байланыс құралы мен желісін қамтитын технологиялық жүйе;

«электр байланысының әмбебап көрсетілетін қызметтері» – кез келген елді мекенде электр байланысы қызметтерін кез келген пайдаланушыға белгіленген сапамен және осы қызметтердің қолжетімділігін қамтамасыз ететін бағамен қызмет көрсете әмбебап қызмет көрсете операторлары үшін міндettі болып табылатын, мүше мемлекет белгілеген электр байланысы қызметтерінің тізбесі;

«электр байланысының көрсетілетін қызметтері» – электр байланысы хабарларын қабылдау, өндеу, сактау, беру және жеткізу жөніндегі қызмет.

5. Әрбір мүше мемлекет ортақ пайдаланымдағы электр байланысы желілеріне және электр байланысы қызметтеріне қол жетімділік шарттары туралы акпараттың (қызмет көрсете шарттары, оның ішінде осындай желілерге техникалық қосылу ерекшелігінің тарифтері (бағалары) туралы, осындай қолжетімділік пен пайдалануды қозғайтын стандарттарды дайындауға және қабылдауға жауапты органдар, түпкілікті жабдықтарды немесе басқа да аппаратураны қосуға қатысты шарттар, сондай-ақ егер мұндайлар қажет болса, хабарламаларға, тіркеуге немесе лицензиялауға және өзге де кез келген рұқсат ету рәсімдеріне қойылатын талаптар туралы ақпаратты қоса алғанда) жалпыға қолжетімді болуын қамтамасыз етеді.

6. Электр байланысы қызметтерін көрсете жөніндегі қызмет мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары берген лицензиялардың негізінде олардың белгіленген аумақтық шекаралары шегінде мерзімдері сақтала және мүше мемлекеттердің заңнамасында

белгіленген тәртіппен әрбір электр байланысы операторына берілген нөмірлеу пайдаланыла отырып жүзеге асырылады.

7. Электр байланысы қызметтерін көрсету жөніндегі қызметті радиожиілік спектрін пайдалана отырып жүзеге асырган кезде, мүше мемлекеттің аумағында қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиядан басқа, мүше мемлекеттің уәкілетті органының тиісті радиожиілік белдеулерін, радиожиілік арналарын және радиоэлектрондық құралды пайдалану үшін радиожиілікті бөліп беру және тиісті радиожиіліктерді және (немесе) радиожиілік арналарын беру (тағайындау) туралы шешімін алу да қажет.

8. Радиожиілік белдеулерін, радиожиілік арналарын немесе радиожиіліктерді бөліп беру, радиожиіліктерді немесе радиожиілік арналарын беру (тағайындау), радиожиілік спектрін пайдалану құқығына рұқсаттарды беру мүше мемлекеттердің заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады.

9. Радиожиілік спектрін бөлумен және пайдаланумен байланысты төлемдер мүше мемлекеттердің заңнамасында белгіленген тәртіппен және мөлшерде алынады.

10. Мүше мемлекеттер электр байланысы желілері мен қызметтеріне кемсітусіз тең қол жеткізуі қамтамасыз ету үшін құқықтық және әкімшілік шараларды қоса алғанда, барлық қажетті шараларды қабылдайды.

11. Электр байланысы операторының электр байланысы қызметтерін көрсету нарығындағы жағдайына қарамастан, оны ортақ пайдаланымдағы электр байланысы желілеріне қосуды мүше

мемлекеттердің салыстырмалы жағдайларда жұмыс істейтін басқа электр байланысы операторлары үшін көзделгеннен де кем емес қолайлы жағдайлардағы техникалық мүмкіндіктер болған кезде мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

12. Мүше мемлекеттер электр байланысы қызметтерінің жекелеген түрлеріне тарифтерді мемлекеттік реттеуді енгізуге және қолдануға құқылы. Электр байланысы қызметтеріне арналған тарифтерді қалыптастыру мүше мемлекеттің заңнамасының талаптарына негізделууге тиіс.

Мүше мемлекеттер мүше мемлекеттердің кез келгенінің тұлғаларына болу елінің операторларымен электр байланысы қызметтерін көрсетуге шарт жасасқан жағдайда, болу елінің тарифтері бойынша қызмет көрсетуге кепілдік береді.

13. Тарифтері мемлекеттік реттеуге жатпайтын электр байланысы қызметтерінің түрлеріне қатысты мүше мемлекеттер мүше мемлекеттердің байланыс қызметтерін берушілердің, сондай-ақ алушылардың арасындағы бәсекслестіктің шарттарын бүрмалауға кедері келтіретін бәсекелі заңнаманың болуын және тиімді қолданылуын қамтамасыз етеді.

14. Комиссия Кеңесі 2020 жылғы 1 қантарға қарай мүше мемлекеттердің телефон трафигін өткізу жөніндегі қызметтерге арнап баға белгілеуге бірыңгай тәсілін бекітуі тиіс.

15. Мүше мемлекеттердің электр байланысы операторларының оператораралық шарттардың негізінде, сондай-ақ желілердің техникалық мүмкіндіктерін ескере отырып, транзиттікті қоса алғанда,

трафикті кедергісіз өткізуін қамтамасыз ету үшін мұше мемлекеттер барлық қажетті шараларды қабылдайды.

16. Мұше мемлекеттер өз аумағында халықаралық шақыру аяқталуы есебінен жергілікті және қалааралық электр байланыс қызметтерін субсидиялауды қолданбайтынына кепілдік береді.

17. Радиожиілік спектрінің ресурстарын, сондай-ақ номірлеу ресурсын бөлу және пайдалану мұше мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Мұше мемлекеттер өз аумағында осы саладағы халықаралық ұйымдардың ұсынымдарында көзделген бірыңғай қағидаттар мен қағидалардың негізінде электр байланысының әмбебап қызметтерін көрсетуге кепілдік береді. Әрбір мұше мемлекет әмбебап қызмет жөніндегі міндеттемелерді өзі айқындауға құқылы. Бұл міндеттемелер олардың бәсекелестік тұрғысынан ашықтық, кемсітпеушілік және бейтараптық негізде жүзеге асырылуы және осы мұше мемлекет белгілеген әмбебап қызметтің түрі үшін қажет болатындей неғұрлым ауыртпалықты болмауы шартымен бәсекеге қарсы ретінде қаралмайтын болады.

19. Мұше мемлекеттердің реттеуіші органдары электр байланысы операторларына тәуелсіз және оларға есеп бермейді. Осындай органдардың шешімдері осы нарықтың барлық қатысушыларына қатысы бойынша әділ сипатқа ие болуға тиіс.

Кызметтер көрсөтү саудасы, күру,
кызмет және инвестицияларды жүзеге
асыру туралы хаттамаға

№ 2 косымша

**Кызметтің барлық секторлары мен түрлеріне қатысты
мұше мемлекеттер сактайтын «көлденен» шектелердің
тізбесі**

Шектеу	Шектеуді колдану үшін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
1. Беларусь Республикасы	23 және 26-тармактар	Беларусь Республикасының Бюджет кодексі, Беларусь Республикасының Салық кодексі Беларусь Республикасының тиісті жылға арналған республиканың бюджет туралы заңдары, Беларусь Республикасы Президенттің «Занды тұлғаларға және дара касіпкерлерге мемлекеттік колдау көрсетудің тартибін құқықтық реттеуді жөнгілдірүү туралы» 2006 жылды 28 наурыздагы № 182 Жарлығы, Беларусь Республикасының реструктурализм және жергілікті мемлекеттік органдардың нормативтік құқықтық актілері
2. Жер участкелері шетелдік заңды тұлғаларда	23 және 26-тармактар	Беларусь Республикасы Президенттің «Жер участкелерін

Шектеу	Шектеуді колдану үшін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
және дара қасіпкерлерде жаһдау құқығындағанға болуы мүмкін	алып кою және ұсыну туралы» 2007 жылғы 27 желтоқсандағы № 667 Жарлығы, Беларусь Республикасының Жер тұралы кодексі	«Концессиялар туралы» 2013 жылғы 12 шілдедегі № 63-З «Беларусь Республикасының Заны, Беларусь Республикасы Президентінің «Беларусь Республикасында инвестициялық қызмет үшін косымша жағдайлар жасау туралы» 2009 жылғы 6 тамыздағы № 10 Декреті, «Инвестициялар туралы» 2013 жылғы 12 шілдедегі Беларусь Республикасының № 53-З Заны
3. Концессионерді таңдау расімі және концессиялық көлісімнің колданыстағы шарттарының тібесі Беларусь Республикасының заңнамасына сәйкес белгіленеді. Концессиялық шарт негізінде концессия объектісін іелену және пайдалану кызметі немесе құқығы, оның ішінде оның шарттарын айқындау	15 – 17, 23, 26, 31 және 33-тармактар	«Жануарлар алемі туралы» 2007 жылғы 10 шілдедегі Беларусь Республикасының № 257-З Заны
4. Накты аумакта немесе акваторияда жануарлар алемін пайдалануға ұсынуда басымдық Беларусь Республикасының занцы тұрғанары мен азаматтарына беріледі	23 және 26-тармактар	«Мемлекеттің ғана менишігіндегі обьектілер және жүзеге асырылуына мемлекеттік айрықша құқығы колданылатын қызметтің түрлері туралы» Беларусь Республикасының 2010 жылғы 15 шілдедегі № 169-З Заны, Беларусь Республикасы Президентінің «Жер участкелерін алып кою және ұсыну туралы» 2007 жылғы 27 желтоқсандағы № 667 Жарлығы
5. Жерге орналастыруды (жерді түгендуды, жерлерді пайдалануды жостарпауды, жерге орналастыру обьектілерінің шекараларын белгізу (каптыв көлтіру) және бекіту, жерді пайдалану мен коргаудың тұмділігін артыруға бағытталған басқа жерге орналастыру іс-шараларын жүргізу жөннегің іс-шаралар) мемлекеттік бастарудың арнасы үәкілетті органдына бағынысты (жүйеге кіртін) мемлекеттік үйимдарға ғана жүзеге асырады	16, 17, 23, 26 және 31-тармактар	

Шектеу	Шектегуди колдану ушін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектегуди колдану ушін негіз (нормативтік құқықтық акт)
6. Жылжымайтын мұлтқы, оған құқықтарды және олармен жасалатын мәмілелерді техникалық түрлендеді және мемлекеттік тіркеуді мемлекеттік басқарудын арналы уәкілетті органына багынысты (жүйеге кіретін) мемлекеттік үйімдарға ғана жүзеге асырады	16, 17, 23, 26 және 31-тармактар	«Мемлекеттің ғана менишігіндегі объектілер және жүзеге асырылуына мемлекеттік айрықша құқығы колданылатын қызыметтің түрлері туралы» 2010 жылғы 15 шілдедегі Беларусь Республикасының № 169-З Заны, «Жылжымайтын мұлтқы, оған құқықтарды және онымен жасалатын мәмілелерді мемлекеттік тіркеу туралы» 2002 жылғы 22 шілдедегі Беларусь Республикасының № 133-З Заны
7. Олармен мәмілелер және (немесе) озге де зандық тұрғыдан алғанда маңызды әртектегерді жасау ушін мемлекеттік мұлтқы бағалауды мемлекеттік үйімдер, жарғылық корында мемлекеттік менишіктің үлесі 50%-дан артыкты курайтын, бағалау қызметтің жүзеге асыратын үйімдер, сондай-ақ мемлекеттік басқарудын арналы үәкілетті органына багынысты (жүйеге кіретін) мемлекеттік үйімдар жүзеге асырады	16, 17, 23, 26 және 31-тармактар	«Бағалау қызметті туралы» Беларусь Республикасы Президенттің 2006 жылғы 13 казандагы № 615 Жарлығы
8. Натижелері жалпы мемлекеттік, салааралық мәндерең ие геодезиялық және картографиялық жұмыстарды мемлекеттік басқарудын арнаңы уәкілетті органына багынысты (жүйеге кіретін) мемлекеттік үйімдарға ғана жүзеге асырады	16, 17, 23, 26 және 31-тармактар	«Мемлекеттің ғана менишігіндегі объектілер және жүзеге асырылуына мемлекеттік айрықша құқығы колданылатын қызыметтің түрлері туралы» 2010 жынғы 15 шілдедегі Беларусь Республикасының № 169-З Заны
9. Субсидияларға және мемлекеттік колдаудың өзге де шараларына қол жеткімдік шарттары мен	II. Қазақстан Республикасы 23 және 26-тармактар	Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі, Қазақстан Республикасының тиисті жылғы арналған

Шектеу	Шектеуді колдану үшін негіз (Шартқа № 1б косымшаның тармактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)	
тарпбі, осындай колжетілділікті шектеуді коса, Казакстан Республикасының заңнамасында белгісіндей және билік органдары белгілейді және Шарттың ХХIV және ХХV белімдерін ережелеріне запалан көлтірмесстен, толық көлемде колданылады	2. Тағарлы ауыл шаруашылығы ендирисін жүргізуға және орман есіруге арналған жер учаскелері шегелдік тұлғалардың жеке меншігінде болуы мүмкін емес. Шаруа немесе фермер көзінде, тауарлы ауыл шаруашылығы ендирисін және орман есіруді жүргізу үшін Уақытша етегүйіш жер пайдалану құқыты шегелдік тұлғаларға 10 жыл мерзімге беріледі	23 және 26-тармактар	Казакстан Республикасының Жер кодексі, республикальык бюджет туралы заңдары, Казакстан Республикасының, республикалық және жергілікти Мемлекеттік органдардың нормативтік құқықтық актілері
	2. Тағарлы ауыл шаруашылығы ендирисін жүргізуға және орман есіруге арналған жер учаскелері шегелдік тұлғалардың жеке меншігінде болуы мүмкін емес. Шаруа немесе фермер көзінде, тауарлы ауыл шаруашылығы ендирисін және орман есіруді жүргізу үшін Уақытша етегүйіш жер пайдалану құқыты шегелдік тұлғаларға 10 жыл мерзімге беріледі	23 және 26-тармактар	Казакстан Республикасының Жер кодексі, «Казакстан Республикасында көлік туралы» 1994 жылғы 21 қырықүектегі Казакстан Республикасының № 156-ХIII Заны, «Казакстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы» 2013 жылғы 16 қантардагы № 70-У Казакстан Республикасының Заны
	3. Казакстан Республикасының шекаралық аймақтың және шекаралық белдеуінде орналаскан жер участкерлерін шегелдіктеге, және шегелдік занды тұлғаларға жеке меншікке беруге жол берілмейді.	23 және 26-тармактар	Казакстан Республикасының Мемлекеттік шекаралық күзеттігін аймағына тікедей іршелесіп жаткан (уш шакырымдық аймак) ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер участкелері, егер Казакстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы туралы заңнамасында өзеше

Шектеу	Шеккегуди колдану Ушін негіз (Шартка № 16 көсімшаның тармактары)	Шектеуді колдану Ушін негіз (нормативтік құбылтық акт)
көзделмесе, оларды делимитацияланғанға және демаркацияланғанға дейін Қазақстан Республикасының азаматтары мен заңды тұлғаларынағанда уакытша жер пайдалану құтбаймен беріледі.		
4. Тұракты жер пайдалану күккүшті шетелдік жер пайдаланушыларға шестін болмайды	23 және 26-тармактар	Казақстан Республикасының Жер кодексі
5. Шарт күшіне енген күнге дейін «Жер койнауы және жер койнауын пайдалану туралы» 2010 жылғы 24 маусымдағы № 291-IV Қазақстан Республикасының Заны, «Жер койнауы және жер койнауын пайдалану туралы» 1996 жылғы 27 қантардагы Казақстан Республикасының Заны, «Мұнай туралы» 1995 жылғы 28 маусымдағы Казақстан Республикасының Заны	16, 17, 23, 26, 31, 33 және 35-тармактар	«Жер койнауы және жер койнауын пайдалану туралы» 2010 жылғы 24 маусымдағы № 291-IV Қазақстан Республикасының Заны, «Жер койнауы және жер койнауын пайдалану туралы» 1996 жылғы 27 қантардагы Казақстан Республикасының Заны, «Мұнай туралы» 1995 жылғы 28 маусымдағы Казақстан Республикасының Заны
6. Шарт күшіне енгеннен кейін «Жер койнауы және жер койнауын пайдалану туралы» 2010 жылғы 24 маусымдағы № 291-IV Қазақстан Республикасының Занына сойкес жасасылған Казақстан Республикасының Үкіметі мен жер койнауын пайдалану үшін Үкіметі мен жер көлісімшарттардың талаптары колданылады ¹	16, 17, 23, 26, 31, 33 және 35-тармактар	«Жер койнауы және жер койнауын пайдалану туралы» 2010 жылғы 24 маусымдағы № 291-IV Қазақстан Республикасының Заны, «Жер койнауы және жер койнауын пайдалану туралы» 1996 жылғы 27 қантардагы Казақстан Республикасының Заны, «Мұнай туралы» 1995 жылғы 28 маусымдағы Казақстан Республикасының Заны

¹ Атаплан алғылар Қазақстан Республикасының ДСҰ-ға косылуы туралы хаттамада қозделген тәртіппен және жағдайларда сакталады және колданылады.

Шектеу	Шектеуді колдану үшін Негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)
--------	--

көйнгін пайдаланушы арасындағы жер
көйнгін пайдалануға арналған
келісімшарттарға катысты²:

6.1. Казахстан Республикасы инвестициялық

келісімшартка сәйкес Казакстан

Республикасының занды тұлғапарының

корсетілгін кызметтерді салып азулы
инвесторлардан талап ету құқығын сактайды:

- 6.1.1. катты пайдалы қызыбаларды барлауга және
ендируге катысты – инвестициялық
келісімшартты іске асыруға байланысты
осындағы инвестор салып алатын барлық
корсетілгін кызметтердің 50% аспайды
- 6.1.2. көмірсутегін барлауга және ондруғе
катысты:

- 6.1.2.1. 2016 жылғы 1 кантарға дейін –
инвестициялық келісімшартты іске асыруға
байланысты осындағы инвестор салып алатын

² Атапан алғып көнодар Казахстан Республикасының ДСУ-та косымду туралы хаттамада көздөлген тәртіппен және жағдайларда сакталады және
колданылады.

³ Казахстан Республикасының занды тұлғасымен жасалған келісімшарттар, егер бол тұлға Казахстан Республикасының ауматында келісілтен кызмет түрін
жүзеге асырмаса, назарға аттынбағын болады. «Казахстан Республикасының занды тұлғасы» деген ұтым дара қастікерлерді де қамтиды.

Шектеу негіз (Шартка №.16 косымшаның тәрмактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (Шартка №.16 косымшаның тәрмактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік күйкітық акт)
барлық көрсетілгендін қызыметтердің 70% аспайды		
<p>6.1.2.2. 2016 жылғы 1 кантардан бастап Казakhstan Республикасының ДСЧ-га косылған кунға дейін – инвестициялық көлісімшартты іске аесіргұа байланысты осындай инвестор сатып алатын барлық көрсетілгендін қызыметтердің 60% аспайды</p> <p>6.1.2.3. Kazakhstan Республикасы ДСЧ-га косылған күннен бастап – инвестициялық көлісімшартты іске асyrуга байланысты осындай инвестор сатып алатаын барлық көрсетілгендін қызыметтердің 50% аспайды</p>		
<p>6.2. инвестор косалкы мердігерді тартуға арналған конкурстың откізген кезде Kazakhstan Республикасы ДСЧ-га косылғаннан кейін бұйыл шінде инвестор, егер Kazakhstan Республикасының затың тұлғасы конкурстық құжаттамада белгіленген стандарттар мен сапалық спектакуларға сойкес келген жағдайда, осы косалкы мердігердің блікті қызыметкерлерінің тым болмағанда 75%-ы Kazakhstan Республикасының азаматтары болып табылса, Kazakhstan Республикасының заңды тулғасы үсынған конкурстық өтінімнің бағасын 20%-ға шартты түрде азайтады</p>		

Шектеу	Шектеуді колдану үшін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
6.3. инвестор косалық мәрийтерді тартуға арналған конкурсты еткізген кезде Қазақстан Республикасы ДСУ-ға косылғаннан кейін бұйыл өткеннен кейін инвестор, егер Қазақстан Республикасының заңды туғасы конкурстық құржаттамада белгіленген стандарттар мен сапалық сипатташаларға сайкес келген жағдайда, осы косалық мердігердің белгіті қызметкерлердің тым болмағанда 50%-ы Казақстан Республикасының азаматтары болып табылса, Қазақстан Республикасының заңды туғасы үсынған конкурстық өтінімнің бағасын 20%-ға шартты түрде азайтады		
6.4. жер койнауын пайдалану құқығын беруге конкурс еткізу шарттарын белгілеу кезінде Казақстан Республикасы мыналарды ескере отырып, калдрардағы немесе көрсетілген қызметтердегі 50%-дан аспастың казақстандық камтамады белгілемейді:	6.4.1. жер пайдалану құқығы берілген инвестор (бұдан әрі – инвестор) тартатын кадрлардағы казақстандық камтамы Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын, көрсетілген қызметтер нарынғына коллежтімділк бойынша ДСУ шенберіндегі Қазақстан Республикасының өрекише міндеттемелерінің тізбесіндегі корпорация ішінде ауыстыру	

Шектеу	Шектегуді колдану үшін негіз (Шарта № 16 косымшының тармактары)	Шектегуді колдану үшін негіз (нормативтік күккүстүк акт)
шеберінде ауыстырылатын адамдардың (бұлдан арі – білікті жұмыскерлердің) келі және уақытша болуы максатында айқындалған осы терминдердін мәннен сайес басшылар, менеджерлер мен мамандар санының негізінде тәж үлестердегі пропорция ретінде есептелетін болады		
6.4.2. Инвесторға көрсетілгөтін кез келген кызметтердегі казахстандық камтым Казакстан Республикасының занды тұлғапарына төленген, барлық көлісімшарт болынча кызметтер көрсетілгенде үшін жалпы жылдық төлем (шығын) сомасының үлесі ретінде айқындалады. ³ Алайда Казакстан Республикасының занды тұлғасы төлеген сома Казакстан Республикасының занды тұлғалары болып табыладытын үйымдарға кез келген деңгейде косалқы мердігер шарты негізінде төленген кез келген сомаға зарайтылуға тиис	6.4.3. Жер пайдалану күккүстің беруге арналған конкурстың женимлазын айқындау кезінде Казакстан Республикасы кадрлардағы және көрсетілгөтін кызметтердегі казакстандық камтымның 50%-дан астам деңгейін алеуетті инвестор ұсына алатын фактиін ескермегі тиис	
6.5. Казакстан Республикасы инвестициялық		

Шектегүй	Шектегуді колдану үшін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектегуді колдану үшін негіз (нормативтік күкілткық акт)
келісімшартка сәйкес Шартка № 28 косымшага II белгінін 5-тарматаңда көзделген жағдайларда және тәртіппен тауарларды сатып алушы инвесторлардан талап ету күкілткын сактайды	16, 17, 23, 26, 31, 33 және 35-тармактар	«Ұлттық әл-аукат коры туралы» 2012 жылғы 1 актандагы № 550-IV Заны және «Ұлттық басқарушы № 550-IV Заны және «Ұлттық басқарушы ұлттық холдинг, ұлттық холдинтер, ұлттық компаниялар және акцияларның (капысы Улестерінің) елу және одан да көп пайзы тікелей немесе жанама түрде ұлттық басқарушы холдинге, ұлттық холдингке, ұлттық компанияға тиесілі үйимдар жүзеге асyrатын тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін кызметтерді сатып алушын үлгі ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметтінін 2009 жылғы 28 мамырдағы № 787 каулысы

7. «Ұлттық әл-аукат коры туралы» Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 1 актандагы № 550-IV Заны және «Ұлттық басқарушы ұлттық холдинг, ұлттық холдинтер, ұлттық компаниялар және акцияларның (капысы Улестерінің) елу және одан да көп пайзы тікелей немесе жанама түрде ұлттық басқарушы холдинге, ұлттық холдингке, ұлттық компанияға тиесілі үйимдар жүзеге асyrатын тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін кызметтерді сатып алушын үлгі ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметтінін 2009 жылғы 28 мамырдағы № 787 каулысы
- 16, 17, 23, 26, 31, 33 және 35-тармактар
- «Ұлттық әл-аукат коры туралы» 2012 жылғы 1 актандагы № 550-IV Заны және 『Самұрық-Қазына』 АҚ 2009 жылты 28 мамырдағы № 787 Каулысына сәйкес «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-аукат корының (ҰӘҚ) және дұйыс берегін акцияларның (капысы тиесінін) 50 пайзының және одан артық пайзының «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ тікелей немесе жанама иеленетін үйимдардың, соңдай-ақ тікелей немесе жанама мемлекетке тиесілі (олардағы мемлекеттің үлесі 50 пайзы және одан артық) компаниялардың сатып алушарға көтүсты, жергілікті камтымфа

Шектеу	Шектегуді колдану үшін негіз (Шартқа № 16 косымшаның тармактары)	Шектегуді колдану үшін негіз (нормативтік күкшытық акт)
--------	---	--

көткесті алып кою Шартқа № 28 косымшага II бөлімнің 6-бөлімінде көзделген жағдайларда және төртілпен сакталалы және колданылады⁴

8. Қазақстан Республикасының стратегиялық реесурстарын пайдалану және (немесе) стратегиялық обьектілердің пайдалану, немeden жоғандегі мамліттерді жасау бір елден шықкан бір ұрғала немесе ұрғалар тобында операциялар жүргізуге құқықтардың шоғырлануына және согатын болса, мемлекеттік органдың етінім берушіне баган рұқсат беруден бас тартуға күккүлі
- Казақстан Республикасы Үкіметі үлттық қауіпсіздігін камтамасыз ету мақсатында Казақстан Республикасының стратегиялық реесурстарына (объекттеріне) мешіткүй күкшының азысуына және туындауна шектеу көяды. Оның ішінде Қазақстан Республикасы Үкіметтің тиисті шешімін(актісін) іске асқыру мақсатында акцияларының бакылау пакеті тікелей немесе жаңама түрде үлттық басқарушы холдингке тиесілі әмбент акцияларын бағалы қатадардың үйимдастырылған нарығында

⁴ Атаплан алғылар Қазақстан Республикасының ДСҰ-ға косылуы туралы хаттамада көзделген жағдайларда және тәртіппен сакталады және колданылады.

Шектеу	Шектеуді колдану үшін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
орналастырылған кезде акцияларды шетелдік жеке және (немесе) занды тұлғапарға, сондай-ақ заматтыбы ЖОК адамдарға сату құнығы жок	9. Концессионерді тандау расімі және концессиялық көлісімнің колданыстағы шарттырынын тізбесі Казакстан Республикасының заның таралып, тағындау құнығы сакталады. Концеленттің жеке құқыктары мен міндеттемелерін үәкілдегі концепттің жүзеге асыруы мүмкін	15 – 17, 23, 26, 31 және 33-тармактар «Концессиялар туралы» 2006 жылғы 7 шілдедегі № 167-3 Казакстан Республикасының Заны
10. Казакстан Республикасының континенттік кайдары шегіндегі қызметке катысты шектеу енгізуінү мүмкін	15 – 17, 23, 26, 31 және 33-тармактар «Жер койнауы және жер койнауын пайдалану туралы» 2010 жылғы 24 маусымдағы № 291-IV Казакстан Республикасының Заны	«Жануарлар дүниесін көрсет, есімін молайту және пайдалану туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі № 593-II Казакстан Республикасының Заны
11. Накты аумақта немесе акваторияда жануарлар дүниесін пайдалануға беруге басындық Казакстан Республикасының занды тұлғалары мен азаматтарына бериледі	23 және 26-тармактар III. Ресей Федерациясы	1. Субсидияларға және мемлекеттік колдаудың өзге де шараларына колжетмілдік шарттары мен тарбия, осындау колжетмілдік шектеуді коса, мемлекеттік біліктік федеральдық, енірлік және муниципалдық күрьымдардың нормативтерінің нормативтік құқықтық актілері.

Шектеу	Шектеуді колдану Ушін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектеуді колдану Ушін негіз (нормативтік құқықтық акт)
Шарттың XV белгімінің шарттарына караамастан тольк көлемде колданылады		
2. Ауыл шаруашылығы жерлеріне және шекара маны аумактарындағы жерлерге шетелдік меншікке тыным салынады және жердің басқа турларі ушін де шектелу мүмкін. Жер учаскесінен 49 жылға дейінгі кезеңге жалдауға рұқсат етіледі	23 және 26-тармактар	Ресей Федерациясының Жер кодексі, «Ауылшаруашылық максаттагы жерлердің айналымы туралы» 2002 жылты 24 шілдедегі № 101-ФЗ Федералдық зан
3. Жарғылтық (жинактамалы) капитальда шетелдік тулагапардың үлесі (не олардан жыныстық үлесі) 50%-дан артықты құрайтын ресейлік занды тулагапар ауылшаруашылық максаттагы жер участкерлеріне тек жалдау құқықтынаған не бола алады. Мұнданай жалдау мерзімі 49 жылдан астайды	23 және 26-тармактар	Ресей Федерациясының Жер кодексі, «Ауылшаруашылық максаттагы жерлердің айналымы туралы» 2002 жылты 24 шілдедегі № 101-ФЗ Федералдық зан
4. Байырғы саны аз халық пеш шағын этникалық тоттар дастыруі тұратын және экономикалық қызыметті жүзеге асыратын жерлермен, сондай-ақ шекара маны аумактарындағы және Ресей Федерациясының өзге де ерекше белгіленген аумактарындағы жер участкелермен жасалатын операторлар Ресей Федерациясының нормативтік құқықтық актлеріне сайкс шектелу немесе тыйым салынуы мүмкін	23 және 26-тармактар	Ресей Федерациясының Жер кодексі, «Ауылшаруашылық максаттагы жерлердің айналымы туралы» 1995 жылғы 30 «Онім белу жөніндегі көлісімдер туралы» 1995 жылғы 30
5. Шартка № 16 косымшаның б-тармачы 22	23-тармак	

Шектеу	Шектегуди колдану ушін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектегуди колдану ушін негіз (нормативтік құқықтық акт)
тармакшасының екінші және ушінші абзацтарында көрсетілген кызметтерді жеткізу тасілдері арқылы көрсетілген кызметтердің саудасына катысты Ресей Федерациясының заңды тұлғапарының өнімді болу туралы келісімді іске асыруға мердігерлер, енім берушілер, тасымадаушылар ретінде немесе инвесторлармен көлісімдер (көлісімшарнұрттар) бойынша басқалары ретінде катысуға артықшылықты құркыбы болады	желтоқсандағы № 225-ФЗ Федералдық ЗАН	«Жабық екімшілік-аумактық күрьым туралы» 1992 жылғы 14 шілдедегі № 3297-1 Федералдық ЗАН
6. Ресей Федерациясының жабық екімшілік-аумактық күрьым аumatында кез келген басқа мүші мемлекеттің тұлғапарының заңды тұлғаларды қуры, филиалдар мен екілдіктерді құруы, дара касіптер ретінде тіркеуі, кез келген басқа мүші мемлекеттің тұлғапарының екімшілік-аумактық-аумактық күрьым аumatында тіркелиген заңды тұлғапарының (сонын шінде шетелдік капиталмен) филиалдар мен екілдіктердің кызметі Ресей Федерациясының нормативтік-құқықтық актілерімен шектелуі немесе тыйым салыны мүмкін	15 – 17, 23, 26, 31 және 33-тармактар	«Ресей Федерациясының континенттік кайраны туралы» 1995 жылғы 30 нарашадағы № 187-ФЗ Федералдық ЗАН
7. Ресей Федерациясының континенттік кайраны шілдегі кызметке катысты шектеу енгізу	15 – 17, 23, 26, 31 және 33-тармактар	«Ресей Федерациясының континенттік кайраны туралы»

Шектеу Мүмкін	Шектеуді колдану үшін негіз (Шартка № 16 косымшаңың тармактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
------------------	--	---

8. Накты аумакта немесе акаторияда жануарлар 23 және 26-тармактар әлемнің пайдалануға үснуда басымдық Ресей Федерациясының азаматтарына беріледі
9. 2012 жылғы 1 науқтарға дейін жасалған Өнімді болу туралы көлісімдер жасауга катысты⁵:

өнімді болу туралы көлісім жасауға арналған аукционның шарттарында ресейлік затары тұргапардың Ресей Федерациясының Үкіметі айқындаған үлестегі көлісімдерді іске асыруға катысуы қөзделуі тіс көлісімде:

ресейлік заңды тұлғаларға көлісім бойынша жұмыстарға инвесторлармен шарттар (көлісімшарттар) негізінде мердігерлер, жеткізушилер, тасымалдаушылар ретінде немесе басқалары ретінде катысұына артықшылықты құқық беру

⁵ Бұл шектеулер 1994 жылғы 15 сауірдегі Дүниежүзілік сауда үйімін күру туралы Марракеш көлісіміне Ресей Федерациясының косылуы туралы 2011 жылғы 16 желтоқсандағы Хаттамада қозделген тәртіппен және жағдайларда сакталады және колданылады.

Шектеу саны тарташтырылған барлық қызметкерлер	Шектеуді колдану үшін негіз негіз (Шартка № 16 косымшаның тармақтары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
<p>құрамының көмінде 80%-ды құрауы тиіс Ресей Федерациясының азаматтарын – жұмысқарлерін тарту шетелдік жұмысшылар мен мамандарды көпілім бойынша жұмыстардың бастантқы көзендеріндеға немесе тиісті біліктіліктеi Ресей Федерациясының азаматтары – жұмысшылары мен мамандары болынған кезде тарту</p> <p>пайдалы казбаларды геологиялық зерттеу, енирү, тасамалдау және еңдеу үшін қажетті Ресейде жасалған технологиялық жабдықты, техникалық құралдар мен материалдарды көлісім бойынша жұмыстарды орындау үшін әрбір күнтізбелік жылы сатып алу мен пайдалану шығындары инвесторларға отсуу өнімімен өндірілгөн сатып алынған (онын шінде жалдау шартты, лизинг және басқа да негіздер бойынша) жабдықтың, техникалық құралдар мен материалдарын жалпы құнының көмінде 70%-ы колемінде сатып алу бойынша инвестордың міндеттемелері көзделеді. Бұл ретте, жабдықты, техникалық құралдар мен материалдарды Ресей Федерациясының аудамында ресейлік заны тұлғалар және (немесе) Ресей Федерациясының азаматтары құндық мәнде көмінде 50% Ресей Федерациясының аудамында ресейлік заны</p>	<p>пайдалы казбаларды геологиялық зерттеу, енирү, тасамалдау және еңдеу үшін қажетті Ресейде жасалған технологиялық жабдықты, техникалық құралдар мен материалдарды көлісім бойынша жұмыстарды орындау үшін әрбір күнтізбелік жылы сатып алу мен пайдалану шығындары инвесторларға отсуу өнімімен өндірілгөн сатып алынған (онын шінде жалдау шартты, лизинг және басқа да негіздер бойынша) жабдықтың, техникалық құралдар мен материалдарын жалпы құнының көмінде 70%-ы колемінде сатып алу бойынша инвестордың міндеттемелері көзделеді. Бұл ретте, жабдықты, техникалық құралдар мен материалдарды Ресей Федерациясының аудамында ресейлік заны тұлғалар және (немесе) Ресей Федерациясының азаматтары құндық мәнде көмінде 50% Ресей Федерациясының аудамында ресейлік заны</p>	<p>пайдалы казбаларды геологиялық зерттеу, енирү, тасамалдау және еңдеу үшін қажетті Ресейде жасалған технологиялық жабдықты, техникалық құралдар мен материалдарды көлісім бойынша жұмыстарды орындау үшін әрбір күнтізбелік жылы сатып алу мен пайдалану шығындары инвесторларға отсуу өнімімен өндірілгөн сатып алынған (онын шінде жалдау шартты, лизинг және басқа да негіздер бойынша) жабдықтың, техникалық құралдар мен материалдарын жалпы құнының көмінде 70%-ы колемінде сатып алу бойынша инвестордың міндеттемелері көзделеді. Бұл ретте, жабдықты, техникалық құралдар мен материалдарды Ресей Федерациясының аудамында ресейлік заны тұлғалар және (немесе) Ресей Федерациясының азаматтары құндық мәнде көмінде 50% Ресей Федерациясының аудамында ресейлік заны</p>

Шектеу	Шектеуді колдану үшін негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
Тұлғалар және (немесе) Ресей Федерациясының азаматтары шыгарған тораптардан, белшектерден, конструкциялардан және жыныстықтауыштардан жасаган деген шартпен олар Ресейде шыгарылған деп танылады.	Мұш мемлекеттер көлісімде көлісім бойынша жұмыстарды орындау үшін инвестор пайдалы казабалары ондай, оларды тасымалдау және өндөу үшін (егер бұл көлісімде көзделсе) сатып алатын және (немесе) пайдаланатын технологиялық жаобдықтың құндық мәнде көміндегі 70%-ы Ресейде шыгарылған болуы тиесінше деген шартты көздеге тиис. Бұл жағдай құрылышы және сатып альнуы Келісімде көзделмесген магистральдық құбыр көлігі объекттерін пайдалануға колданылмайды	15 – 17, 23, 26, 31 және 33-тармактар «Концессиялық көлісімдер туралы» 2005 жылты 21 шілдедегі № 115-ФЗ Федералдық заң
Шарттарының тізбесі Ресей Федерациясының занымасына сәйкес белгіленеді. Айрышка концессионерді тағайындау құқыбы сакталады. Кониденттің жеке құқыктары мен міндетшемдерін үзілдегітін конидент жүзеге асыруы мүмкін	10. Концессионерді танду расімі және концессиялық көлісімнің колданыстағы шарттарының тізбесі Ресей Федерациясының занымасына сәйкес белгіленеді. Айрышка концессионерді тағайындау құқыбы сакталады. Кониденттің жеке құқыктары мен міндетшемдерін үзілдегітін конидент жүзеге асыруы мүмкін	15, 16, 23, 26, 31 және 33-тармактар «Елдін корғанысын және мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін стратегиялық маңызы бар
Жасалытын және ендін корғанысы мен	11. Кез келген мұш мемлекеттің тұлғасы	

Шектеу	Шектеуді колдану үшін Негіз (Шартка № 16 косымшаның тармактары)	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
	<p>Мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін стратегиялық маньзы бар қызмет турлерін тым болмағанда біреуін жүзеге асыратын ресейлік шаруашылық жүргізуши қогамдарға бакылау орнатуға және соғатын маміле Ресей Федерациясының нормативтік құқықтық актілерінде айқындалатын төрттін Ресей Федерациясының үкіметті органының рұқсатын алуды тапап етеді.</p> <p>Шет мемлекеттер, халықаралық үйимдар, сондай-ақ олардың бакылауындағы тұлғалар, оның ішінде Ресей Федерациясының аумагында құрылғандары елдін қорғанысы мен мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін стратегиялық маньзы бар қызмет турлерін тым болмағанда біреуін жүзеге асыратын ресейлік шаруашылық қогамдарға бакылау орнатуға және соғатын мамілелер жасауға құбылышты етес.</p> <p>Штегедік инвесторлар немесе тұлғалар тобы үкіметті органға елдін қорғанысы мен мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін стратегиялық маньзы бар қызмет турлерін тым болмағанда біреуін жүзеге асыратын ресейлік шаруашылық қогамдардың жарылық капиталдарын құрайтын акциялардың (үлестердің) 5 немесе одан да кеп пайзынын сатып алу туралы акпаратты ұсандуға міндетті</p>	<p>Шаруашылық жүргізуши қогамға штегедік инвестицияларды жүзеге асыру тарбія туралы» 2008 жылғы 29 сауірдеғі № 57-ФЗ Федералдық заң</p>

Шектеу	Шектегуді колдану үшін негіз (Шартка № 16 косымшының тармактары)	Шектегуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)
12. Төтіз порты шекараларындагы жер участкелері шетел азаматтарының, азаматтың жок адамдардың, шегелдік ұйымдардың менишигінде бола алмайды	23 және 26-тармактар	«Ресей Федерациясының төтіз порты туралы және Ресей Федерациясының жекелеген заңнамалық актлеріне енгізу туралы» 2007 жылғы 8 қарашадағы № 261-ФЗ Федеральдік заң

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 17 ҚОСЫМША

**Қаржылық қызметтер жопіндегі
ХАТТАМА**

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың (бұдан әрі – Шарт) 70-бабына сәйкес өзірленді және мүше мемлекеттердің қаржылық көрсетілетін қызметтер саудасын, сондай-ақ қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушілерді құруды және (немесе) олардың қызметін қозғайтын шараларына қатысты қолданылады.

2. Осы Хаттаманың ережелері коммерциялық негіздс және бәсекелестік шартында емес мемлекеттік биліктің функцияларын орындау үшін жүзеге асырылатын, сондай-ақ субсидияларды беруге қатысты берілетін қызметтер көрсету мен қызметке қолданылмайды.

3. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«мемлекеттік мекеме» – мүше мемлекеттің мемлекеттік билік органы немесе ұлттық (орталық) банкі не осы мүше мемлекетке тиесілі немесе осы мүше мемлекеттің мемлекеттік билік органы немесе осы мүше мемлекеттің ұлттық (орталық) банкі берген өкілеттіктерді ғана жүзеге асыратын, осы мүше мемлекет бақылайтын ұйым;

«қызмет» – осы Хаттаманың ұғымында құрылған заңды тұлғалардың, филиалдардың, өкілдіктердің қызметі;

«мүше мемлекеттің заңнамасы» – мүше мемлекеттің заңдары және өзге де нормативтік құқықтық актілері, мүше мемлекеттің ұлттық (орталық) банкінің нормативтік актілері;

«кредиттік ұйым» – мүше мемлекеттің банк қызметін реттеу жөніндегі уәкілетті органы берген лицензияның негізінде қызметтің негізгі мақсаты ретінде пайда алу үшін өзі тіркелген аумақтың мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес банк операцияларын жүзеге асыруға құқығы бар мүше мемлекеттің заңды тұлғасы;

«лицензия» – мүше мемлекеттің уәкілетті органы беретін, оның иесіне мүше мемлекеттің аумағында белгілі бір қызмет түрін жүзеге асыруға құқық беретін арнайы рұқсат (құжат);

«мүше мемлекеттің шарасы» – мүше мемлекеттің заңнамасы, сондай-ақ мүше мемлекет уәкілетті органының немесе мүше мемлекеттің уәкілетті органы лауазымды адамының шешімі, әрекеті немесе әрекетсіздігі.

Мүше мемлекеттің уәкілетті органы ұсынымдық сипаты бар ресми құжатты қабылданған (шығарған) жағдайда мұндай ұсыным, егер практикада осы ұсынымды адресаттарының басым бөлігі оны басшылыққа алғаны дәлелденсе, осы Хаттаманың мақсаты үшін шара ретінде танылуы мүмкін.

«ұлттық режим» – басқа мүше мемлекеттің тұлғаларына және қаржылық көрсетілетін қызметтеріне қаржылық көрсетілетін қызметтердің саудасы кезінде өз аумағында өзінің жеке тұлғаларына

және қаржылық көрсетілетін қызметтеріне осындай жағдайлар кезінде берілетін режимнен қолайлылығы кем болмайтын режимді ұсыну;

«ортақ қаржы нарығы» – төмендегі критерийлерге сәйкес келетін мүше мемлекеттердің қаржы нарығы:

мүше мемлекеттердің қаржы нарығы саласындағы реттеу мен қадағалауға қойылатын үйлестірілген талаптар;

бір мүше мемлекеттің уәкілетті органдары берген лицензияларды басқа мүше мемлекеттердің аумағында банк және сақтандыру секторында, сондай-ақ бағалы қағаздардың нарығында қызмет көрсету секторында өзара мойындау;

занды тұлға ретінде қосымша құрусыз Одақтың барлық аумағында қаржылық көрсетілетін қызметтерді ұсыну бойынша қызметті жүзеге асыру;

мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары арасында, оның ішінде ақпарат алмасу арқылы әкімшілік ынтымақтастық;

«қаржылық көрсетілетін қызметтерді беру/сату» – төмендегі тәсілдермен жүзеге асырылатын қызметтер өндірісін, оларды бөлуді, олардың маркетингін, оларды сатуды және олардың жеткізілуін қамтитын қаржылық көрсетілетін қызметтерді көрсету;

бір мүше мемлекеттің аумағынан кез келген басқа мүше мемлекеттің аумағына;

бір мүше мемлекеттің аумағында осы мүше мемлекет тұлғасының басқа мүше мемлекеттің тұлғасына (қызметтерді тұтынушы);

бір мүше мемлекеттің қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушісінің кез келген басқа мүше мемлекеттің аумағында құру және қызметі жолымен;

«қаржылық көрсетілетін қызметтерді беруші» – мемлекеттік мекемелерді қоспағанда, қаржылық көрсетілетін қызметтерді беретін мүше мемлекеттің кез келген жеке немесе заңды тұлғасы;

«бағалы қағаздар нарығына кәсіби қатысуышы» – өзі аумағында тіркелген мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес бағалы қағаздар нарығында кәсіби қызметті жүзеге асыруға құқығы бар мүше мемлекеттің заңды тұлғасы;

«негұрлым қолайлылық режимі» – басқа мүше мемлекеттің тұлғаларына және қаржылық көрсетілетін қызметтеріне қаржылық көрсетілетін қызметтердің саудасы кезінде үшінші елдердің тұлғаларына және қаржылық көрсетілетін қызметтеріне осындай жағдайлар кезінде берілетін режимнен қолайлылығы кем болмайтын режимді беру;

«қаржылық көрсетілетін қызметтер секторы» – барлық кіші секторларын қоса алғанда, қаржылық көрсетілетін қызметтердің барлық секторы, ал мүше мемлекеттің міндеттемелерінен, шектеулері мен шарттарынан алып тастауларға қатысты жеке қаржылық көрсетілетін қызметтердің бір немесе бірнеше не барлық кіші секторлары;

«сақтандыру ұйымы» – өзі аумағында тіркелген мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыруға құқығы бар заңды тұлға;

«экономикалық орындылығына тест» – қызметті беруші қызметінің нақты саланы экономикалық жоспарлау мақсаттарына сәйкестігіне экономикалық бағалау жолымен нарықтың қажеттілігі мен мұқтажының болуына қарай құруға және (немесе) қызметіне не қызметтерді беруге рұқсаттар беру;

«уәкілетті орган» – осы мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес мүше мемлекеттің қаржы нарығын, қаржы ұйымдарын (қаржы нарығының жекелеген салаларын) реттеу және (немесе) қадағалау және бақылау жөніндегі өкілеттерге ие органды;

«құру»:

аумағында осындай заңды тұлға ашылатын немесе құрылатын мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген кез келген ұйымдық-құқықтық нысандағы және меншік нысандағы заңды тұлғаны ашу және (немесе) сатып алу (ашылған немесе құрылған заңды тұлғаның капиталына қатысу);

мұндай заңды тұлға қабылдайтын шешімдерді тікелей немесе үшінші тұлғалар арқылы, оның ішінде дауыс беретін акцияларына (улестеріне) тиесілі дауыстарды иелену жолымен, осындай заңды тұлғаның директорлар кеңесіне (байқау кеңесіне) және өзге де басқару органдарына қатысу жолымен айқындау мүмкіндігін алудан көрінетін мүше мемлекеттің заңды тұлғасы бақылауды иелену;

филиалды ашу;

өкілдікті ашу;

«каржылық көрсетілетін қызметтер» – қызметтердің мына түрлерін қамтитын қаржылық сипаттағы қызметтер:

1) сақтандыру қызметтері және сақтандыруға жататын қызметтер:

а) сақтандыру (бірге сақтандыру): өмірді сақтандыру, өмірді сақтандырудан өзге сақтандыру;

б) қайта сақтандыру;

в) брокерлік және агенттік делдалдық сияқты сақтандыру делдалдығы;

г) консультациялық, актуарлық қызметтер, тәуекелді бағалау және талап-арыздарды реттеу жөніндегі қызметтер сияқты сақтандыру жөніндегі қосалқы қызметтер;

2) банк қызметтері:

а) халықтан салымдар (депозиттер) мен басқа да төленуге тиіс ақша қаржатын қабылдау;

б) тұтыну кредитін, кепіл кредитін, факторинг пен коммерциялық операцияларды қаржыландыруды қоса алғанда, несие, кредит, барлық түрдегі қарыз беру;

в) қаржы лизингі;

г) төлемдер мен ақша аударымдары жөніндегі қызметтердің барлық түрлері;

д) биржада және биржадан тыс не өзге де түрде өз есебінен және клиенттердің есебінен: шетелдік валютамен; деривативтермен, оның ішінде фьючстермен және опциондармен; «своп» мәмілелері мен форвардтық мәмілелерді қоса алғанда, валюталық бағамдар мен пайыздық мөлшерлемелерге қатысты құралдармен сауда-саттық жасау;

е) кредит шарттарын талдаумен байланысты анықтамалық және талдамалық материалдарды қоса алғанда, осы тармақшада көрсетілген қызметтің барлық түрлерінде консультативтік, дедалдық және басқа да қосалқы қаржы қызметтері;

3) бағалы қағаздар нарығындағы қызметтер:

а) биржада және биржадан тыс не өзге де түрде өз есебінен және клиенттердің есебінен қаржы құралдарымен сауда-саттық жасау;

б) агент (мемлекеттік немесе жеке меншік) ретінде кепілдік беру мен орналастыруды және осындай эмиссияларға (шығаруға) жататын қызметтер көрсетуді қоса алғанда, бағалы қағаздардың барлық түрлерінің эмиссиясына (шығаруға) қатысу;

в) қаржы нарығындағы брокерлік операциялар;

г) ақшалай қаражат немесе бағалы қағаздар сияқты активтерді басқару, ұжымдық инвестицияларды басқарудың барлық түрлері, активтерді және зейнетакы қорларының инвестициялық портфельдерін басқару, қамқоршылық, сақтау жөніндегі қызметтер және трастылық қызметтер;

д) бағалы қағаздарды, деривативтерді және басқа да құралдарды қоса алғанда, қаржы активтері бойынша клиринглік қызметтер;

е) қаржы ақпаратын ұсыну мен беру және басқа қаржы қызметтерін берушілердің қаржылық деректерді өндеуі мен тиісті бағдарламалық қамтамасыз етуді ұсынуы;

ж) тікелей және портфельдік инвестициялар бойынша зерттеулер мен ұсынымдарды, корпорацияларды сатып алу, қайта үйымдастыру және стратегиялары мәселелері бойынша ұсынымдарды

қоса алғанда, осы тармақшада аталған қызметтің барлық түріндегі консультативтік, делдалдық және басқа қосалқы қаржылық көрсетілетін қызметтері кіреді.

Осы Хаттамадағы өзге де ұғымдар қызмет көрсетулер саудасына, құру, қызмет және инвестицияларды жүзеге асыру туралы хаттамада көрсетілген мәнде қолданылады (Шартқа № 16 қосымша).

4. Әрбір мүше мемлекет қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушілерге (басқа мүше мемлекеттердің заңды тұлғаларына) осы Хаттамадағы № 1 қосымшадағы мүше мемлекеттердің жеке ұлттық тізбесінде көрсетілген талаптарға сәйкес өздігінен, делдал арқылы немесе делдал ретінде бір мүше мемлекеттің аумағынан басқа мүше мемлекеттің аумағына қаржылық көрсетіletіn қызметтердің мынадай түрлерінің ұлттық режимін және неғұрлым қолайлы жағдай жасау режимін ұсынады:

1) мыналарға:

оларға қатысты осындай сактандыру: тасымалданатын тауарларды, тауарларды тасымалдайтын көлік құралдарын және тасымалдаумен байланысты туындейтын азаматтық-құқықтық жауапкершілікті толығымен немесе ішінара қозғайтын халықаралық теңіз тасымалдарына, коммерциялық әуе тасымалдарына, коммерциялық ғарыштық ұшыруға және фрахтыға (спутниктерді қоса алғанда);

халықаралық транзит шенберінде тасымалданатын тауарларға жататын тәуекелдерді сактандыру;

2) қайта сақтандыру, сондай-ақ консультациялық қызметтер, актуарлық қызметтер, тәуекелді бағалау және талап-арыздарды реттеу сияқты қосалқы сақтандыру қызметтері;

3) қаржылық ақпаратты ұсыну мен беру және басқа қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушілердің қаржылық деректері мен тиісті бағдарламалық қамтамасыз етілуін өндеу;

4) бағалы қағаздар нарығындағы қызметке және банктік қызметке қатысты анықтамалық материалдарды қоса алғанда, консультативтік және басқа қосалқы қызмет (делдалдық және кредиттік тарихтарды талдауға байланысты қызметті, тікелей және портфельдік инвестициялар бойынша зерттеулер мен ұсынымдарды, корпорацияларды сатып алу, қайта ұйымдастыру және стратегиялары мәселелері бойынша ұсынымдарды қоспағанда).

5. Әрбір мүше мемлекет басқа мүше мемлекеттің аумағында осы мүше мемлекеттің тұлғаларына осы Хаттаманың 4-тармағының 1 – 4-тармақшаларында көрсетілген қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынуға рұқсат береді.

6. Әрбір мүше мемлекет өз аумағында қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушілерді құруға және (немесе) қызметіне қатысты осы Хаттаманың 3-тармағында айқындалғандай, осы Хаттамага № 2 қосымшадағы мүше мемлекеттердің әрқайсысына арналған жеке ұлттық тізбеде көзделген шектеулерді ескере отырып, басқа мүше мемлекеттердің тұлғаларына ұлттық режимді ұсынады.

7. Әрбір мүше мемлекет басқа мүше мемлекеттің тұлғаларына өзінің аумағындағы, осы Хаттаманың 3-тармағында айқындалғандай,

қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушілерді құруға (және немесе) қызметіне қатысты негұрлым қолайлылық режимін ұсынады.

8. Ушінші мемлекеттермен қаржылық көрсетілетін қызметтер саудасы, капиталына мемлекет қатысатын занды тұлғалардың қызметі, қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың құқықтары, жекешелендіруге қатысу, инвесторлардың құқықтарын қорғау, төлемдер мен аударымдар, төлемдер мен аударымдарға қатысты шектеулер, залалды өтеу, инвесторларға кепілдік беру, оның ішінде экспроприация кезінде, инвесторлардың құқықтарының өтуі және инвестициялық дауларды шешу тәртібі мәселелері Қызмет көрсету саудасы, құру, қызмет және инвестицияларды жүзеге асыру туралы хаттамамен (Шартқа № 16 қосымша) реттеледі.

9. Осы Хаттаманың ережесі осы Шарт күшіне енген және қолданысы жалғасып отырған күні құрылған, сондай-ақ осы Шарт күшіне енген күннен кейін құрылған занды тұлғаларға, филиалдарға, өкілдіктерге қолданылады.

10. Осы Хаттамаға № 1 қосымшасында көзделген жағдайларды қоспағанда, осы Хаттаманың 4-тармағында аталған секторларда мүше мемлекеттің ешқайсысы басқа мүше мемлекеттің қаржылық көрсетілетін қызметтеріне және қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушілеріне қатысты сауда қызметіне байланысты:

көрсетілетін қызметтерді берушілердің квота, монополия, экономикалық орындылығына тест нысанындағы немесе кез келген өзге сандық нысандағы санына;

көрсетілетін қызметтерді кез келген берушінің квота, монополия, экономикалық орындылығына тест нысанындағы немесе кез келгсн өзге сандық нысандағы операцияларына қатысты шектеулерді қолданбайды және енгізбейді.

Осы Хаттамаға № 1 қосымшада көзделген жағдайларды қоспағанда, осы Хаттаманың 4-тармағында аталған секторларда мүше мемлекеттердің ешқайсысы құру талаптарын қаржылық көрсетілетін қызметтер саудасына арналған талаптар ретінде басқа мүше мемлекеттің көрсетілетін қызметтерді берушісіне қатысты енгізбейді және қолданбайды.

11. Осы Хаттамаға № 2 қосымшадағы мүше мемлекеттердің әркайсысына арналған жеке ұлттық тізбеде көзделген шектеулерді қоспағанда, мүше мемлекеттердің ешқайсысы өздерінің аумағында құруга және (немесе) қызметке байланысты басқа мүше мемлекеттің қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушілеріне қатысты:

- 1) құру нысанына, оның ішінде занды тұлғаның ұйымдық-құқықтық нысанына;
- 2) квота, экономикалық орындылығына тест нысанында немесе кез келген өзге де нысанда құрылатын занды тұлғалардың, филиалдардың немесе өкілдіктердің санына;
- 3) занды тұлғаның капиталындағы сатып алынатын үлес көлеміне немесе занды тұлғаны бақылау дәрежесіне;
- 4) құрылған занды тұлға, филиал, өкілдік квота, экономикалық орындылығына тест нысанындағы немесе кез келген өзге сандық

нысандагы қызметті жүзеге асыру барысында олардың операцияларына қатысты шектеулерді қолданбайды және енгізбейді.

12. Жске тұлғалардың келуі, кетуі, болуы және енбек қызметі мәселелері осы Шарттың XXVI бөлімінде осы Хаттамаға № 2 қосымшада әрбір мүше мемлекетке арналған жеке ұлттық тізбеде көрсетілген шектеулерді ескере отырып, реттеледі.

13. Осы Хаттамаға № 1 қосымшада жеке ұлттық тізбеде көрсетілген қаржылық көрсетілетін қызметтерге және осы Хаттамаға № 2 қосымшада жеке ұлттық тізбеде көрсетілген құруға және (немесе) қызметке байланысты шектеулерге қатысты әрбір мүше мемлекет қаржылық көрсетілетін қызметтер саудасына ықпал ететін осы мүше мемлекеттің барлық шараларының ақылға қонымды, объективті және әділ қолданылуын қамтамасыз етеді.

14. Қаржылық көрсетілетін қызметтерді беруге рұқсат алу талап етілсе, мүше мемлекеттің уәкілетті органдары ақылға қонымды уақыт ішінде мүше мемлекеттің заңнамасы талаптарына және реттеу қағидаларына сәйкес ресімделді деп саналатын өтінімді ұсынғаннан кейін өтініш берушіге өтінішке қатысты шешімі туралы хабарлайды. Мүше мемлекеттің уәкілетті органдары өтініш берушінің сұрауы бойынша шамадан тыс кідіртпей өтінімнің қаралу барысы туралы ақпарат береді.

15. Біліктілік талаптары мен рәсімдеріне, техникалық стандарттар мен лицензиялау талаптарына жататын шаралар қызметтер саудасында ақталмайтын кедергілер жасамайтында жағдайды қамтамасыз ету үшін мүше мемлекеттер өздері құра алатын

тиісті органдар арқылы кез келген қажетті қағидаларды әзірлеуге құқылышы. Бұл қағидалардың мақсаты осы талаптардың өзгелер қатарында:

- 1) құзыреттілік және қызметтерді беруге қабілеттілік сияқты объективті және жария өлшемдерге негізделуін;
- 2) қызметтердің сапасын қамтамасыз ету үшін қажетті шамадан артық ауыртпалықты болмауын;
- 3) лицензиялау рәсімдері жағдайында – олардың өздерінің қызметтерді беруге шектеу болмауын қамтамасыз ету болады.

16. Осы Хаттамаға № 1 қосымшада жеке ұлттық тізбелерде көрсетілген қаржылық көрсетілетін қызметтер секторлары үшін осы Хаттаманың 15-тармағына сәйкес әзірленген қағидалар күшіне енгенге дейін мүше мемлекеттер осы Хаттамаға № 1 қосымшадағы жеке ұлттық тізбелерде көрсетілген талаптарға сәйкес берілетін пайдаларды жоятын немесе қысқартатын лицензиялық немесе біліктілік талаптарды және техникалық стандарттарды қолданбайды.

Бұл ретте мүше мемлекет қолданатын лицензиялық немесе біліктілік талаптар және техникалық стандарттар осы Хаттаманың 15-тармағы 1 – 3-тармақшаларында көрсетілген критерийлерге сәйкес келуі тиіс және осы Шартқа қол қою күні осы мүше мемлекеттен күтіледі.

17. Егер мүше мемлекет қаржылық көрсетілетін қызметтерді берушілерді құруга және (немесе) қызметіне қатысты лицензиялауды қолданса, онда мұндай мүше мемлекет :

- 1) мүше мемлекеттің қызметті жүзеге асыруға лицензиялар беруге жауапты уәкілдеп органдары атауларының жариялануын немесе өзгеше түрде жалпының назарына жеткізілуін;
- 2) лицензиялық рәсімдердің өздері құруға немесе қызметке шектеу болып табылмауын және қызметті жүзеге асыру құқығына тікелей байланысты лицензиялық талаптардың өздері қызмет үшін негіzsіz кедергі болып табылмауын;
- 3) барлық лицензиялық рәсімдер мен талаптардың мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленуін және лицензиялық рәсімдерді немесе талаптарды белгілейтін немесе колданатын мүше мемлекеттің заңнамасы оның күшіне енген күнге дейін жариялануын;
- 4) лицензияны берумен және лицензия беру туралы өтінішті қараумен байланысты кез келген алымдардың өзі құру мен қызмет үшін шектеу болмауын және мүше мемлекеттің лицензия беруші органның өтінішті қараумен және лицензия беруге байланысты шығындарына негізделгенін;
- 5) мүше мемлекеттің заңнамасында лицензия беру (бас тарту) туралы шешімді қабылдауға белгіленген уақыт кезеңі аяқталғаннан кейін және өтініш берушінің талабы бойынша мүше мемлекеттің тиісті лицензия беруші органының өтініш берушіге оның өтінішін қарау жағдайы туралы, сондай-ақ бұл өтініш тиісінше толтырылды деп саналатыны не саналмайтыны туралы хабарлауын қамтамасыз етеді. Кез келген жағдайда өтініш берушіге өтінішке техникалық түзетулерді енгізуге мүмкіндік беріледі. Мүше мемлекеттің тиісті

заңнамасында көрсетілген барлық ақпарат және құжаттар алынбай, өтініш тиісінше толтырылған деп саналмайды;

6) отініші қабылдаудан бас тартылған өтініш берушінің жазбаша талап етуі бойынша, мүше мемлекеттің өтінімді қабылдаудан бас тартудың лицензия беруге жауапты уәкілетті органы өтініш берушіге осындай бас тарту себептері туралы жазбаша хабарлайды. Алайда бұл ереже мүше мемлекеттің лицензия беруші органынан ақпарат ашуды талап етуші ретінде түсіндірілмейді, оның мәнін ашу заңның орындалуына кедергі келтіреді немесе қоғамдық мүддеге немесе қауіпсіздіктің маңызды мүддесіне қайшы келеді;

7) өтінішті қабылдаудан бас тартылған жағдайда өтініш беруші жаңа өтініш бере алады, ол осы арқылы лицензия (рұқсат) беру үшін орын алған кез келген проблемаларды жоюға тырысады;

8) берілетін лицензияның мүше мемлекеттің барлық аумағында қолданылуын қамтамасыз етеді.

18. Мүше мемлекеттің аумағында қаржылық көрсетілетін қызметтер нарығында қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияларды беру тәртібі және мерзімі аумағында осындай қызметті жүзеге асыру болжанатын мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленеді.

19. Осы Хаттамадағы еш нәрсе де мүше мемлекетке инвесторларды, салымшыларды, сактандырушыларды, пайда алушыларды және қызметтерді көрсетушілердің олардың алдында фидуциарлық жауапкершілігі бар тұлғаларды қорғауды қоса алғанда, пруденциалдық шаралар, немесе қаржы жүйесінің тұтастыры мен

тұрақтылығын қамтамасыз етуге арналған шаралар қабылдауға кедергі келтірмейді. Егер мұндай шаралар осы Хаттаманың ережелеріне сәйкес келмесе, оларды мүше мемлекет Шартқа сәйкес осы мүше мемлекет қабылдаған міндеттемелерді орындаудан тараптың жалтару құралы ретінде пайдаланбауы керек.

20. Еш нәрсе де жеке клиенттердің шоттарына қатысты ақпаратты, немесе басқа қандай да бір құпия немесе мемлекеттік мекемелердің билігінде бар меншіктегі ақпаратты ашуға мүше мемлекетке қойылатын талап ретінде түсіндірілмеуге тиіс.

21. Мүше мемлекеттер халықаралық қағидаттар және стандарттар не ең жақсы халықаралық практика және мүше мемлекеттерде қолданылып жүрген ең жақсыдан төмен емес стандарттар және практика негізінде мынадай қызмет көрсету секторларында қаржы нарығын реттеу саласындағы үйлестірілген талаптарды пысықтауды жүзеге асырады:

банк секторы;

сақтандыру секторы;

бағалы қағаздар нарығындағы көрсетілетін қызметтер секторы.

22. Банк секторында мүше мемлекеттер өз әрекеттерінде Банктік қадагалау жөніндегі Basel комитетінің тиімді банктік қадагалаудың негізгі қағидаттарын және ең озық халықаралық практиканы басшылыққа ала отырып, оның ішінде мыналарға:

1) «кредиттік ұйым» ұғымына және оның заңды мәртебесіне;

2) кредиттік ұйымдардың, банк топтарының және олардың аффилирленген тұлғаларының, банктік холдингтердің ақпаратты ашу тәртібі мен шарттарына;

3) Халықаралық қаржы есептілігі стандарттары негізінде қаржылық (бухгалтерлік) есептілікке қойылатын талаптарға;

4) кредиттік ұйым құрудың тәртібі мен шарттарына, атап айтқанда мыналарға қатысты:

құрылтайшылық құжаттарға қойылатын талаптарға;

занды тұлғаны (филиалды) және кредиттік ұйымды мемлекеттік тіркеу тәртібіне;

кредиттік ұйым жарғылық капиталының ең аз мөлшерін айқындауға, оны қалыптастыру тәртібі мен төлеу тәсілдеріне;

кредиттік ұйымның басшы қызметкерлерінің кәсіптік біліктілігі мен іскерлік беделіне қатысты қойылатын талаптарға;

банк операцияларын жүзеге асыруға арналған лицензияны беру тәртібі мен шарттарына, оның ішінде банк операцияларын жүзеге асыруға арналған лицензияны алу үшін қажетті құжаттарға қойылатын талаптарға қатысты;

5) кредиттік ұйымды тіркеуден және банк операцияларын жүзеге асыруға арналған лицензияны беруден бас тарту үшін негіздемелерге;

6) кредиттік ұйымды таратудың немесе қайта ұйымдастырудың (оның ішінде мәжбүрлеп таратудың) тәртібіне, рәсімдеріне және шарттарына;

- 7) кредиттік ұйымнан банк операцияларын жүзеге асыруға арналған лицензияны қайтарып алу үшін негіздемелерге;
- 8) кредиттік ұйымдарды біріктіру, қосу және қайта құру нысанында қайта ұйымдастырудың тәртібі мен ерекшеліктеріне;
- 9) кредиттік ұйымның қаржылық сенімділігін қамтамасыз етуге, оның ішінде банк операцияларынан өзге кредиттік ұйымдар үшін рұқсат етілген қызмет түрлерін, пруденциалдық нормативтерді, міндettі резервтер мен арнайы провизияларды айқындауға;
- 10) мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының кредиттік ұйымдардың, банктік холдингтердің және банк топтарының қызметін қадағалауды жүзеге асыру тәртібіне;
- 11) кредиттік ұйымдарға және банктік холдингтерге санкциялардың мөлшеріне және тәртібіне, шарттарына;
- 12) банк топтары мен банктік холдингтердің қызметіне және қаржылық сенімділігіне қойылатын талаптарға;
- 13) халықтың салымдарын сақтандыру жүйесін құруға және оның жұмысына (салымдар бойынша өтемақы төлеу сомасын қоса алғанда);
- 14) кредиттік ұйымдарды қаржылық сауыктыру және банкроттығы рәсімдеріне (кредиторлардың құқықтарын регламенттеуді, талаптарды қанағаттандыру кезектілігін қоса алғанда);
- 15) банктік деп танылған операциялардың тізбесіне;
- 16) банк операцияларының жекелеген технологиялық бөліктерін жүзеге асыруға құқылы ұйымдардың тізбесі мен олардың мәртебесіне

қатысты кредиттік ұйымдарды реттеу мен қадағалау жөніндегі талаптарды үйлестіреді.

23. Сақтандыру секторында мүше мемлекеттер өздерінің іс-әрекеттерінде ең озық халықаралық практиканы және Халықаралық сақтандыруды қадағалау қауымдастырының сақтандыруды қадағалаудың негізгі қағидаттарын басшылықта ала отырып, сақтандыру нарығының кесіби қатысуышыларын реттеу мен қадағалау және оның ішінде:

- 1) «сақтандыру нарығының кесіби қатысуышысы» ұғымы және сақтандыру нарығының кесіби қатысуышының занды мәртебесіне;
- 2) сақтандыру нарығының кесіби қатысуышының қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етуге, оның ішінде:

сақтандыру, қоса сақтандыру, қайта сақтандыру, өзара сақтандыру бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті сақтандыру резервтеріне;

сақтандыру резервтерін өтеу үшін қабылданатын активтердің құрамы мен құрылымына;

жарғылық және меншікті капиталды қалыптастырудың ең тәменгі деңгейі мен тәртібіне;

сақтандыру портфелін өткізу дің талаптары мен тәртібіне қатысты;

3) Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының негізінде бухгалтерлік (қаржылық) есептілікке қойылатын талаптарға;

4) сақтандыру қызметін құру және лицензиялау тәртібі мен талаптарына;

- 5) мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының сақтандыру нарығының кәсіби қатысушыларының қызметін қадағалауды жүзеге асыру тәртібіне;
- 6) сақтандыру нарығының қатысушыларына және (немесе) кәсіби қатысушыларына қаржы нарығындағы бұзушылықтары үшін санкцияларды қолдану талаптарына, тәртібіне және мөлшеріне;
- 7) сақтандыру нарығының кәсіби қатысушыларының басшы қызметкерлерінің кәсіптік біліктілігіне және іскерлік беделіне қатысты қойылатын талаптарға;
- 8) сақтандыру қызметін жүзеге асыруға лицензия беруден бастартудың негіздеріне;
- 9) сақтандыру нарығының кәсіби қатысушысын таратудың, оның ішінде мәжбүрлеп таратудың (банкроттық) тәртібіне, рәсіміне және талаптарына;
- 10) сақтандыру нарығының кәсіби қатысушысынан сақтандыру қызметін жүзеге асыруға берілген лицензияны кері қайтарып алу үшін негіздерге, сондай-ақ мұндай лицензияның қолданылуын жоюға, шектеуге немесе тоқтата тұруға;
- 11) сақтандыру нарығының кәсіби қатысушысын біріктіру, қосу және қайта құру нысанында қайта ұйымдастырудың тәртібіне және ерекшеліктеріне;
- 12) сақтандыру топтарының және сақтандыру холдингтерінің құрамына және олардың қаржылық сенімділігіне қойылатын талаптарға қатысты талаптарды үйлестіреді.

24. Мүше мемлекеттер бағалы қағаздар нарығындағы қызметтердің секторында:

бағалы қағаздар нарығындағы брокерлік қызметтің;

бағалы қағаздар нарығындағы дилерлік қызметтің;

бағалы қағаздарды, қаржы құралдарын басқару, зейнетакы қорларының активтері мен инвестициялық портфелін және ұжымдық инвестицияларды басқару жөніндегі қызметтің;

өзара міндеттемелерді (клиринг) айқындау бойынша қызметтің;

депозитарлық қызметтің;

бағалы қағаздар иелерінің тізілімін жүргізу жөніндегі қызметтің;

бағалы қағаздар нарығында сауданы ұйымдастыру жөніндегі қызметтің түрлері бойынша талаптарды үйлестіреді.

25. Мүше мемлекеттер өздерінің іс-әрекетінде үздік халықаралық практиканы және Бағалы қағаздар жөніндегі комиссиялардың халықаралық ұйымының, Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының қағидаттарын басшылыққа ала отырып, бағалы қағаздар нарығын реттеу және қадағалау бойынша, оның ішінде:

1) жарғылық капиталды қалыптастырудың және төлеудің тәртібін, сондай-ақ меншікті капиталдың жеткіліктілігіне талаптарды айқындауға;

2) осындаған лицензияны алу үшін қажетті күжаттарға қойылатын талаптарды қоса алғанда, бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға лицензияны берудің тәртібіне және талаптарына;

- 3) бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысуышыларының басшы қызметкерлерінің кәсіптік біліктілігіне және іскерлік беделіне қойылатын талаптарға;
- 4) бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға лицензияны беруден бас тарту үшін негіздерге, сондай-ақ осындай лицензияның қолданылуын жоюға, шектеуге немесе тоқтата тұруға;
- 5) Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының негізінде бухгалтерлік (қаржылық) есептіліктің талаптарына, сондай-ақ ішкі есепті және ішкі бақылауды ұйымдастыруға қойылатын талаптарға;
- 6) бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысуышысын таратудың немесе қайта ұйымдастырудың (оның ішінде мәжбүрлеп таратудың) рәсімдеріне, тәртібіне және талаптарына;
- 7) бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысуышынан бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға берілген лицензияны кері қайтарып аладың негіздеріне;
- 8) бағалы қағаздар нарығының қатысуышыларына және кәсіби қатысуышыларына қаржы нарығында санкцияларды қолданудың мөлшеріне, тәртібіне және талаптарына;
- 9) мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары бағалы қағаздар нарығы субъектілерінің (қатысуышыларының) қызметіне қадағалауды жүзеге асыру тәртібіне;
- 10) бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысуышыларының қызметіне қойылатын талаптарға;
- 11) эмитенттің бағалы қағаздары эмиссиясы (шығарылу) рәсіміне қойылатын талаптарға;

12) мүше мемлекеттердің бағалы қағаздарының нарығында шетелдік эмитенттердің бағалы қағаздарын орналастыруға және олардың айналысына қойылатын талаптарға;

13) жарияланатын ақпараттың көлеміне және сондай-ак сапасына және мерзімділігіне қойылатын талаптарға;

14) мүше мемлекеттер эмитенттерінің бағалы қағаздарын Одақтың барлық аумағында орналастыру және айналысы мүмкіндігін эмитентті тіркеу мемлекетінің реттеу органының бағалы қағаздары эмиссиясын (шығарылуын) тіркеу шартымен қамтамасыз етуге;

15) эмитенттердің ақпаратты ашу саласындағы талаптары, инсайдерлік ақпаратты заңсыз пайдалануға және бағалы қағаздар нарығындағы айла-шарғыға қарсы іс-әрекеттерге қатысты талаптарды үйлестіреді.

26. Мүше мемлекеттер Халықаралық аудит стандарттары негізінде аудит жүргізуге үйлесімді талаптарды әзірлеуді жүзеге асырады.

27. Мүше мемлекеттер мүше мемлекеттердің өз қаржы нарықтарындағы, оның ішінде банк секторындағы, сақтандыру секторындағы қызметті және бағалы қағаздар нарығы секторындағы қызмет көрсету секторын реттеу, бақылау және қадағалау саласындағы уәкілетті органдардың өзара іс-қимыл тетіктерін әзірлейді.

Мүше мемлекеттер Одақ шеңберіндегі халықаралық шарттарға сәйкес ақпаратпен, оның ішінде құпия ақпаратпен алмасады.

28. Әрбір мүше мемлекет осы Хаттамада қамтылатын мәселелерді қозғайтын немесе қозғауы мүмкін осы мүше мемлекеттің заңнамасы ресми көзде, ал мүмкіндігіне қарай арнайы бөлінген интернет-сайтта құқықтары және (немесе) міндеттемелері мүше мемлекеттің осындай заңнамасымен қозғалуы мүмкін кез келген тұлға олармен танысуға мүмкіндік алғатында түрде жариялануын қамтамасыз етеді.

Осындай заңнаманы жариялау осындай заңнаманы қабылдау мақсаттарының түсініктемесін қамтуға тиіс және құқықтық айқындылықты және құқықтары және (немесе) міндеттемелері мүше мемлекеттің мүше мемлекеттің заңнамасымен қозғалуы мүмкін тұлғалардың негізделген үміттерін қамтамасыз ететін мерзімде, бірақ кез келген жағдайда олар күшіне енген күнге дейін жариялануға тиіс.

29. Әрбір мүше мемлекет кез келген тұлғаның осы Хаттамада қамтылатын мәселелер бойынша қолданыстағы және (немесе) жоспарланатын заңнамалық актілерге қатысты жазбаша сұрауларына жауап беруді қамтамасыз ететін тетік құрады. Сұрауларға жауаптар осындай мұдделі тұлғага жазбаша сұрау алған күннен бастап күнтізбелік 30 күннен кешіктірмей ұсынылуы тиіс.

30. Мүше мемлекеттер қаржы нарықтардағы жүйелі тәуекелдердің алдын алу мақсатында айқындылық, есеп берушілік және жауапкершілік қағидаттарына сәйкес рейтинг агенттіктерінің қызметін жүзеге асыруға қойылатын талаптарға қатысты өз заңнамаларын үйлестіруді жүзеге асырады.

31. Мұше мемлекет қаржылық көрсетілетін қызметтерді беруге қатысты шарапарды олардың қолдануын айқындаған кезде басқа кез келген мұше мемлекеттің пруденциалдық шарапарын тануы мүмкін. Мұше мемлекеттердің заңнамасының үйлесімділігі арқылы немесе басқалай түрде қол жетуі мүмкін осындай тану мүдделі мұше мемлекетпен келісімге немесе уағдаластыққа негізделуі мүмкін немесе біржакты тәртіппен ұсынылуы мүмкін.

32. Басқа мұше мемлекеттің болашактағы және қолданыстағы пруденциалдық шарапарын тану туралы келісімнің немесе уағдаластықтың қатысушысы болып табылатын мұше мемлекет басқа мұше мемлекеттерге оларды осындай келісімдер мен уағдаластықтар қатысушылары арасында ақпарат алмасуға байланысты рәсімдерді, және осындай қағидаларды жүзеге асыру қағидалары, бақылау, механизм болуы мүмкін осындай келісімдерге немесе уағдаластықтарға қосу туралы келіссөздер жүргізу мүмкіндігін береді.

33. Мұше мемлекеттердің қаржы нарықтарындағы қызметті жүзеге асыруға қойылатын нақты талаптарды үйлестіру сақталып отырған айырма Одақтың ортақ қаржы нарығының шенберінде тиімді жұмыс істеуіне кедергі келтірмеу талабымен жүзеге асырылуы тиіс.

34. Осы Хаттамадағы ештеңе мұше мемлекетке мұндай шарапардың қызметтер саудасына, құруға және (немесе) қызметке қатысты мұше мемлекеттердің тұлғалары арасында өз бетінше немесе негіzsіз кемсіту құралдарын жасайтын тәсілмен қабылданбауы шартымен төменде санамаланған шарапарды, атап айтқанда:

1) қоғамдық моральды қорғау немесе қоғамдық тәртіпті қолдау үшін қажетті. Қоғамдық тәртіп ұғымдары бойынша ерекшелік қоғамның байырғы мұддеслерінің біріне қатысты шынайы және мейлінше ауыр қауіп орын алған жағдайларда ғана қолданылуы мүмкін;

2) адамдардың өмірін немесе денсаулығын, жануарларды немесе өсімдіктерді қорғау үшін қажетті;

3) мыналарға:

жаңылыстыруға әкеп соғатын және жосықсыз практиканың немесе азаматтық-құқықтық шарттарды сақтамау салдарының алдын алуға;

жеке сипаттағы мәліметтерді өндідеу мен тарату және жеке өмір мен шоттар туралы мәліметтердің құпиялышының қорғау кезінде жекелеген тұлғалардың жеке өміріне араласудан қорғауға қатысы барларын қоса алғанда, осы Хаттаманың ережелеріне сәйкес келетін зандарды немесе қагидаларды сактау үшін қажетті;

4) іс жүзінде ұсынылатын режимдегі өзгешелік әділ немесе тиімді салық салуды немесе басқа мүше мемлекеттің тұлғаларынан қызметтер саудасына қатысты салықтарды өндіріп алуды қамтамасыз етуге деген ұмтылыстан туындауы шартымен ұлттық режимді ұсыну бөлігінде осы Хаттаманың 4 және 6 тармақтарымен сыйыспайтын;

5) режимге қатысты өзгешелік салық салу мәселелері жөніндегі келісімнің, оның ішінде тиісті мүше мемлекет қатысушысы болып табылатын қосарланған салық салуды болдырмау туралы келісімнің нәтижесі болуы шартымен осы Хаттаманың 4 және 7-тармақтарымен

сыйыспайтын шараларды қабылдауга немесе қолдануға кедергі келтірмейді.

35. Осы Хаттамадағы ештеңс кез келген мүше мемлекетке өзінің ел қорғанысы немесе оның ұлт қауіпсіздігі саласындағы маңызды мұдделерін қорғау үшін қажетті деп санайтын кез келген шараларды қабылдауына кедергі ретінде түсіндірілмеуге тиіс.

36. Мүше мемлекеттер осы Хаттамаға № 1 және 2-қосымшаларда олардың жеке ұлттық тізбелерінде көрсетілген алып тастаулар мен шектеулерді кезең-кезеңімен қысқартуды қамтамасыз етеді.

37. Мүше мемлекеттер осы Хаттамаға № 1 және 2-қосымшаларда олардың жеке ұлттық тізбелеріндегі мүше мемлекеттердің заңнамасын үйлестіру талаптарын мүше мемлекеттер орындаған қаржылық көрсетілетін қызметтерінің секторларына және лицензияларды өзара тануға қатысты шараларды қолдануды тоқтатады.

Қаржылық қызметтер жөніндегі хаттамаға

№ 1 қосымша

**Мүші мемлекеттер Қаржылық қызметтер жөніндегі хаттаманын (Еуразиялық экономикалық одак туралы шартқа № 17 қосымша) 4-тармағына сәйкес ұлттық режим ұсынатын және көрсетілген Хаттаманын 10-тармағына сәйкес міндеттемелер кабылдайтын қаржы қызметтерінің күші секторларының
ТІЗБЕСІ**

Сектор (күші сектор)	Шектеудің болуы	Шектеудің сплаттамасы	Шектеудің колдану үшін негіз (нормативтік күккіткыл акт)	Шектеудің колданылу мерзімі
----------------------	-----------------	-----------------------	--	-----------------------------

I. БЕЛАРУСЬ РЕСПУБЛИКАСЫ

1. Мынаңарға:
шектеулер жок

халықаралық теніз
тасымалдарына

халықаралық
коммерциялық ауе
тасымалдарына

халықаралық
коммерциялық
тарыштық үшіншүрга

Сектор/күш сектор	Шектеудін бойы	Шектеудін сплаттамасы	Шектеуді үшін негіз (нормативік құрылтық акт)	Шектеудің колданылу мерзімі
Мыналады:				
жеке тұлғапарды халықаралық тасымалдауды	туындаитын жауапкершілікти коса алғанда, экспорттық/импорттық жүктөрді және оларды еткізетін көлік күралдарын халықаралық тасымалдауды	тауарларды халықаралық көлікпен тасымалдауды	шарттар мен сактандыру сертификаттарының халықаралық жүйесі – «Жасыл картага» косылғаннан кейин гана жеке көлік күралдарын трансшекаралық	Шектеудің колданылу мерзімі

Сектор/күш сектор	Шектеудін болуы	Шектеудін сплаттасасы	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік күкүйткілдік акт)	Шектеуді колдану үшін мерзімі
өткізу кезіндегі жауапкершилікти				
толық немесе ішінші нара байланысты тәуекелдерді сактандыру				
2. Кайта сактандыру және ретроессеня	шектеулер жок			
3. Сактандыру агенттері мен сактандыру брокерлерінің кызметтері	шектеу	Беларусь Республикасының аумагында шетелдік сактандыру шылдарын аттынан сактандыру келісімшарттарын жасасуға және болуғе байланысты сактандыру деңгелдіктина рұқсат етілмейді (осы тізбенің каржылық кызметтер белгінін 1-тармағына көрсетілген секторларды көспағанда, сондай-ақ сактандыру брокерлерінің кайта сактандыру бойынша деңгелдік кызметті жүзеге асырун көспағанда)	Беларусь Республикасының аумагында Президенттің «Сактандыру кызметі туралы» 2006 жылғы 25 тамыздыбы № 530 Жарыры	
4. Консультациялық және актуарийлік кызметтерді, тәуекелді бағалау мен наразылықтарды реттеу жөніндегі кызметтерді қоса алғанда, сактандырудын	шектеулер жок			

Сектор/күйін сектор	Шектеудің болуы	Шектеудің сипаттамасы	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқыктық акт)	Шектеудің колданылу мерзімі
КОСАЛКЫ КЫЗМЕТТЕРИ				
1. Мыналарға:	шектеу	«Сактандыру көзметі туралы» 2000 жылғы 18 желтоқсандағы № 126-ІІ Казакстан Республикасының Заны	«Сактандыру көзметі туралы» 2000 жылғы 18 желтоқсандағы № 126-ІІ Казакстан Республикасының Заны	анықталмаған
халықаралық тәніз тасымалдарына	мына жағдайды костаганда, шектеу жок: занды тұлғанын немесе онын оқшауланған белімшелерінің Казакстан мұліктік мүдделерін аумагында орналасқан Республикасының резиденті болып табылатын жеке тұлғанын мұліктік мүдделерін сактандыруды тек Казакстан Республикасының резиденті – сактандыру	Уймын тана жүзеге асыра алады.		
халықаралық коммерциялық гарыштық үшүрге;	Жеке және занды тұлғалардан – Казакстан Республикасының резиденттерінен – Казакстан Республикасының резиденті еместердің пайдасына сактандыру сыйакыларын (жарнақарын) төлеуге байланысты телемдер мен акша аударымдарын жүзеге асыруға тыйым тасымадауды	Міндетті сактандыру шарттары Казакстан Республикасының резиденттері сактандырушыларың өз қолында болуға тиис.		
мыналарды:	жеке тұлғаларды халықаралық тұындағын жауапкершілікті коса алғанда, экспорттық (импорттық) жүктерді және оларды өткізуға			

Сектор/күй сектор	Шектеудің болуы	Шектеудің сплаттамасы	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік күйкіткік акт)	Шектеудің колдану үшін негіз (нормативтік күйкіткік акт) мерзімі
көлік құралдарын халықаралық тасымалдауды	тауарларды халықаралық көлікпен тасымалдауды	шарттар мен сактандыру сертификаттарының халықаралық жүйесі – «Жасыл картага» косылғаннан кейінғана және көлік құралдарын транспекаралық өткізу кезіндеңі жауапкершілікті	2. Қайта сактандыру және шектеу ретроессия	«Сактандыру (қайта сактандыру) үйымының сактандышы (педент) олардан алуына шектеу
байланысты тәуекелдерді жабатын сактандыруға	байланысты тәуекелдерді сактандыру	Казакстан Республикасының резиденті емес қайта сактандыру үйымдарына қайта сактандыру	«Сактандыру (қайта сактандыру) үйымының пруденциалдық	анытталмаган

Сектор/күші сектор	Шектеудін болуы	Шектеудің сипаттамасы	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеудің қолданылу мерзімі
Есептелең комиссиялық сыйакыны шегергенде, кайта сактандырудың колданыстағы шарттары бойынша есептелең сактандыру сыйакылдарының жыныстық мөлшері колданыстағы сактандыру (кайта сактандыру) бойынша атуына есептелең сактандыру сыйакыларының жыныстық мөлшерінің 60%-нан (ДСЧ-га кіртеген сатын бастан 85%-ынан) аспайды. Миндетті сактандыру шарттары сактандырушылдардың өз кольына болуға тіс не кайта сактандыруға Казакстан Республикасының резиденттеріне – кайта сактандырушыларға беріледі.	Есептелең комиссиялық сыйакыны шегергенде, кайта сактандырудың колданыстағы шарттары бойынша есептелең сактандыру сыйакылдарының жыныстық мөлшері колданыстағы сактандыру (кайта сактандыру) бойынша атуына есептелең сактандыру сыйакыларының жыныстық мөлшерінің 60%-нан (ДСЧ-га кіртеген сатын бастан 85%-ынан) аспайды. Миндетті сактандыру шарттары сактандырушылдардың өз кольына болуға тіс не кайта сактандыруға Казакстан Республикасының резиденттеріне – кайта сактандырушыларға беріледі.	Нұсқаулықты бекіту туралы» Казакстан Республикасы Каржы нарығын және каржы Уйымдардың реттеу мен кадагалау агенттігінин 2008 жылды 22 тамыздағы № 131 Қаулысы	«Сактандыру кызметі туралы» 2000 жылды 18 желтоқсандағы № 126-II Казакстан Республикасының Заны	Анықталмаған
3. Сактандыру агенттері мен сактандыру брокерлерінің кызметтері	Шектеу	Мына жағдайларды костаганда шектеулер жөн: егер Казакстан Республикасы бекіткен халықаралық шарттарда взеше көзделмесе, Казакстан Республикасының шегінен тыс жерлерге шығатын автокөлік күрзалдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сактандыру шартын костагана, Казакстан Республикасының ауматында Казакстан Республикасының резидентті емес – сактандыру үйімінің		

Сектор/кіші сектор	Шектеудін болуы	Шектеудін спілдатасы	Шектеуді колдану Ушин негіз (нормативтік күккүйктық акт)	Шектеудін колданылу мерзімі
		атынан сактандыру шартын жасасу жөніндегі дедалдық қызметке жол берілмейді		
4. Консультацияның, шектеулер жок	актуарийлік қызметтерді, тәуекелді бағалау мен наразылыктарды реттеу жениндең қызметтерді қоса алғанда, сактандырудың косалкы қызметтері	шектеулер жок		
1. Мыналаарға:	халықаралық тәніз тасымалдарына	шектеулер жок		
	халықаралық коммерциялық әуе тасымалдарына			
	халықаралық коммерциялық ғарыштық ұшырурга			
	мыналарды:			
	жеке тұлғаларды халықаралық			

Сектор/күш сектор	Шектеудін болуы	Шектеудін сплаттамасы	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативк құқықтық акт)	Шектеудін колдану үшін негіз (нормативк құқықтық акт) мерзімі
тасымалдауды	туындаитын жаупакершилікті коса алғанда, экспорттық/импортты ық жүктөрді және оларды откізетін колік құралдарын халықаралық тасымалдауды	тауарларды халықаралық көліктен тасымалдауды	шарттар мен сактандыру сертификаттарының халықаралық жүйесі – «Жасыл картага» көсілгеннан кейінғана жеке көлік құралдарын транспортаралық өткізу кезіндегі жаупакершилікти толық немесе шипара жабатын сактандыруға	

Сектор/кіші сектор	Шектеудің болуы	Шектеудін спілтамасы	Шектеуді колдану үшін негіз (нормативтік күкірткық акт)	Шектеудін колданылу мерзімі
байланысты тауекелдерді сактандыру				
2. Канта сактандыру және ретроцессия	шектеулер жок			
3. Сактандыру агенттері мен сактандыру брокерлерінің кызметтері	шектеу	Ресей Федерациясының аумагында шегелік сактандырушылардың атынан сактандыру көлісімшарттарын жасасуға және белуге байланысты сактандыру делдалдырғына рұқсат етілмейді (осы косымшаның 1-тәрмәнде көрсетілген секторларды көспагана)	«Ресей Федерациясының сактандыру ісін ұйымдастыру туралы» 1992 жылғы 27 нарашадағы № 4015-1 Ресей Федерациясының Заны	
4. Консультациялық және актуарлік кызметтерді, тауекелді бағалау мен нараулькіттерді реттеу жөніндегі кызметтерді коса алғанда, сактандырудың косалкы кызметтері	шектеулер жок			

Каржылық қызметтер жөніндегі хаттамаға

№ 2 косымша

**Күруга және (немесе) қызметке қатысты мүші мемлекеттер сактайтын шектеулер
ТІЗБЕСІ**

Шектеудің болуы	Шектеудің сипаты	Шектеулердің колдануға арналған негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеулердің колдануға арналған негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
-----------------	------------------	--	--	--------------------------------

I. БЕЛАРУСЬ РЕСПУБЛИКАСЫ

1. Каржылық егер Беларусь Республикасының сактандыру үйымдарының жаргылық корларындағы шетелдік инвесторлардың квотасы 30%-дан аспыл көткен жағдайда, Беларусь Республикасының Президентінің «Сактандыру қызметі туралы» 2006 жылты 25 тамыздығы № 530 жарығы, «Беларусь Республикасының сактандыру үйимдарының жаргылық корларында шетелдік инвесторлардың квотасын белгілеу туралы» Беларусь Республикасының
- корстейлігін қызметтер жөніндегі хаттаманың б 30%-дан аспыл көткен жағдайда, Беларусь Республикасының Каржы министрлігінің сактандыру бар сактандыру үйымдарының тіркеуді және (немесе) осылай үйымдарға сактандыру қызметін жүзеге асыруға лицензиялар беруді токтагады
- б 30%-дан аспыл көткен жағдайда, Беларусь Республикасының сактандыру үйимдарының жаргылық корларында шетелдік инвесторлардың квотасын белгілеу туралы» Беларусь Республикасының № 17 косымша (бұдан ері – № 17 косымша)

Шектеудің болуы	Шектеудің сплаты	Шектеулердің колдануға арнаған негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
		<p>Министрлер кеңесінің 2006 жылды 11 қыркүйектегі № 1174 қаулысы</p>	<p>Беларусь Республикасы Президенттің «Сактандыру қызметі туралы» 2006 жылғы 25 тамыздагы № 530 Жарлығы</p> <p>Сактандыру үймындың өзінің жаргылық корынын мөлшерін шетелдік инвесторлардың және (немесе) осы шетелдік инвесторларға катыстыры еншелес (тауелди) шаруашылық қоғамдары болып табылатын сактандыру үймадарының қаражаты есебінен үлтагайтуға; сактандыру үймадарының жаргылық корынын 5%-ын және одан көбін қурайтын оның өзінің жаргылық корындағы үлестерді (акцияларды) иелікке беруге, инвесторлардың және (немесе) осы шетелдік инвесторларға катыстыры еншелес (тауелди) шаруашылық қоғамдары болып табылатын сактандыру үймадарының пайдасына целикке беруге Беларусь Республикасы Қаржы министрлігін алдын ала рұқсаттын алуға міндетті.</p> <p>Беларусь Республикасы сактандыру үймадарының беларусьтік катысушилары жаргылық корындағы өздерінен тиесілі үлестерді (акцияларды) шетелдік инвесторлардың және (немесе) осы шетелдік инвесторларға катыстыры еншелес (тауелди) шаруашылық қоғамдары болып табылатын сактандыру үймадарының мешігіне (шаруашылық жүргізуше, жедел басқаруна) целикке беруге Қаржы министрлігін алдын алуға міндетті.</p>

Шектеудін болуы	Шектеудін сипаты	Шектеудерді колдануға арналған негіз (нормативтік күкшіктық акт)	Шектеудерді колдануға арналған негіз (нормативтік күкшіктық акт)	Шектеудердің колданылу мерзімі
Алдын-ала рұқсат беруден мына жағдайда:	<p>Көрсетілген іс-жимылдарды жасау кезінде Беларусь Республикасы сактандыру үйымдарының жарғылық корларындағы шетелдік капиталдан катысты квотасы асып кеткенде бас тартылады.</p> <p>Сактандырушы, сактандырушының катысуышы жарғылық капиталданған оған тиесілі үлестерді (акцияларды) пәннеке беруді жүзеге асыруға иштеп занды тұлға 3 жылдан аз уақыттың жүзеге асырады және соңты 3 жылда езіннің кызыметін жүзеге асыру корытындылары бойынша пайдада көрмейді</p> <p>Беларусь Республикасының үлттық қауіпсіздігін (оның ішінде экономикалық салада), үлттық сактандыру үйымдарының мүдделерін коргауды камтамасыз ету қажеттілігі бар</p>	<p>Шектеудердің колдануға арналған негіз (нормативтік күкшіктық акт)</p> <p>Беларусь Республикасы Президентінің «Сактандыру қызметі туралы» 2006 жылғы 25 тамыздағы № 530 Жарлығы</p> <p>Шектеудердің колдануға арналған негіз (нормативтік күкшіктық акт)</p> <p>Беларусь Республикасының 49%-дан астам шетелдік инвесторлар Улесі бар сактандыру үйымдары Беларусь Республикасының аумағында оқшаулаңған болашақпендерді кура алаңы, сондай-ақ Беларусь Республикасы Каржы министрлігінің орган алдын ата рұқсатын алғаннан кейін басқа сактандыру үйымдарын Республикасы сактандыру үйымдарының жарғылық капиталындағы шетелдік капиталдан катысты квотасы асып</p>	<p>Шектеудердің колдануға арналған негіз (нормативтік күкшіктық акт)</p> <p>Шектеудердің колданылу мерзімі</p>	

Шектеудің болуы	Шектеудің сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеулердің колданыту мерзімі
Кеткен жағдайда, алдын ала рұқсат беруден бас тартылады	<p>шетелдік инвесторларға көтүстің ешілсс немесе тауелді шаруашылық когамдары болып табылатын сактандыру Уйымдары Беларусь Республикасының аумағында емірді сактандырумен, міндетті сактандырумен, оның ішінде мемлекеттік жәкеттіліктер үшін жеткізумен, қызмет тағызындағы № 530 Жарлығы</p> <p>шетелдік инвесторлардың сактандыру үйымдарының және байланысты міндетті мемлекеттік сактандырумен, мұлтқын сактандырумен, сондай-ақ Беларусь Республикасының мұлтқын мұлделдері мен оның әкімшілік-зұмактық бірліктерін сактандырумен айналыса алмайды.</p> <p>Шетелдік инвесторлардың сактандыру үйымдарының және сактандыру брокерлерінің жарлықтарындағы Уlestерді (акцияларын) төлеу і тек ақша каражатымен жүргізіледі</p>	<p>Беларусь Республикасы Президенттің «Сактандыру қызметі туралы» 2006 жылты 25 тамыздаты № 530 Жарлығы</p> <p>Беларусь Республикасы Президенттің «Сактандыру қызметі туралы» 2006 жылты 25 тамыздаты № 530 Жарлығы</p>	<p>анықталмаған</p> <p>анықталмаған</p>
2. № 17 косымшаның білігінде көрсетілген	<p>Беларусь Республикасының банк жүйесінде шетелдік брокерлері бола алады.</p>		
3. № 17 косымшаның білігінде көрсетілген	<p>Беларусь Республикасының банк жүйесінде шетелдік капиталдын катысы 50%-бен шектелген</p> <p>Шетелдік инвестициялары бар кредиттік үйымдардың күшу Беларусь Республикасының алдын ала рұқсатын алуады талап етеді. Беларусь Республикасы Улттық банкі</p>	<p>2000 жылты 25 казандары № 441-3 Беларусь Республикасының Банктік кодексі,</p> <p>Беларусь Республикасының банк жүйесінде шетелдік</p>	<p>анықталмаған</p> <p>анықталмаған</p>

Шектеудін болуы	Шектеудін сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеулердін колданылу мерзімі
	<p>Капиталға катысадын белгілінген мөлшеріне (квотага) жеткен кезде шетелдік инвестицияры бар банктардың тіркеуді токтатады.</p> <p>Беларусь Республикасы Ұлттық банкінің осы шектеудің сактау ушин кез келген шараларды қабылдауға құқығы бар. Рұқсат беру туралы маселени қарастау кезінде Беларусь Республикасының банк жүйесіндегі шетелдік капиталдың капиталдың қатысу квотаданың пайдалану дегендегі, сондай-ақ резидент емес қарылтапшылардың қаржылық жадайы мен іскерлік белелі ескеріледі.</p> <p>4. № 17 косымшаның бекінін 6 және 11-тармактары бойынша шектеу</p>	<p>Республикасының банк жүйесіндегі шетелдік капиталдың қатысу квотаданың пайдалану дегендегі, сондай-ақ резидент емес қарылтапшылардың қаржылық жадайы мен іскерлік белелі ескеріледі.</p> <p>Беларусь Республикасының банк жүйесіндегі шетелдік капиталдың қатысу квотаданың пайдалану дегендегі, сондай-ақ резидент емес қарылтапшылардың қаржылық жадайы мен іскерлік белелі ескеріледі.</p> <p>5. № 17 косымшаның бекінін 6 және 11-тармактары бойынша шектеу</p>	<p>Республикасының банк жүйесіндегі шетелдік капиталдың қатысу квотаданың пайдалану дегендегі, сондай-ақ резидент емес қарылтапшылардың қаржылық жадайы мен іскерлік белелі ескеріледі.</p> <p>Беларусь Республикасының банк жүйесіндегі шетелдік капиталдың қатысу квотаданың пайдалану дегендегі, сондай-ақ резидент емес қарылтапшылардың қаржылық жадайы мен іскерлік белелі ескеріледі.</p> <p>6. № 17 косымшаның бекінін 6 және 11-тармактары бойынша шектеу</p>

Шектеудің болуы	Шектеудің сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік күдіктық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
	Республикасының заңнамасына сәйкес анықталады.	2010 жылды 1 қыркүйектегі № 450 Жарлығы	
II. КАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ			
1. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	сауда-саттықты үйымдастырушының капиталындағы үәкілді органнын үлесін сауда-саттықты үйымдастырушының дауыс беретін акцияларының жалпы санының 50%-нан астамын құрайды	«Бағалы қағаздар рилогы туралы» 2003 жылдығы 2 шілдедегі №461-ІІ Казахстан Республикасының Заны	анықталмagan
2. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	жүзеге асыруға лицензия талаға етілгөн қызметті Қазақстан Республикасының занды туғталары немесе жеке қасіпкерлері гана жүзеге асыруды мүмкін. Қазақстан Республикасында лицензиялауга жаратының қызмет турлери Қазақстан Республикасының заннамасына сәйкес айқындалады	«Лицензиялау туралы» 2007 жылды 11 қантардагы №214-ІІІ Казахстан Республикасының Заны	анықталмagan
3. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	банктер акционерлік когамдар нысандында құрылады	«Банктер және банк қызыметі туралы» 1995 жылды 31 тамыздаты № 2444 Қазақстан Республикасының Заны	анықталмagan
4. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	Қазақстан Республикасында резидент емес банктердің филиалдарын ашуға тыйым салынады	«Банктер және банк қызыметі туралы» 1995 жылды 31 тамыздаты № 2444 Қазақстан	анықталмagan

Шектеудің болуы	Шектеудін сипаты	Шектеулердің колдануға арналған негіз (нормативтің құлқытық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
5. № 17 косымшаның бінән 11-тармактары бойынша шектеу	сактандыру (кайта сактандыру) үйлесімдердің көзінен насынында қарызу тіс	«Сактандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 жетекшілдік мөрдің № 126-II Казakhstan Республикасының Заны	Республикасының Заны анықталмagan
6. № 17 косымшаның бінән 11-тармактары бойынша шектеу	Казakhstan Республикасында резидент емес сактандыру үйлесімдердің филиалдарын ашуга тыйым салынды	«Сактандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 жетекшілдік мөрдің № 126-II Казakhstan Республикасының Заны	«Сактандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 жетекшілдік мөрдің № 126-II Казakhstan Республикасының Заны анықталмagan
7. № 17 косымшаның бінән 11-тармактары бойынша шектеу	сактандыру брокерінің үйлесімдердің көзінен жауапкершілігі шектелі серіктестік не ақционерлік көзінен бөлшеп табылады	«Сактандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 жетекшілдік мөрдің № 126-II Казakhstan Республикасының Заны	«Сактандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 жетекшілдік мөрдің № 126-II Казakhstan Республикасының Заны анықталмagan
8. № 17 косымшаның бінән 11-тармактары бойынша шектеу	ерікті жинақтаушы зейнеткәсіптердің көзінен насынында қарызу	«Казakhstan Республикасында зейнеткәсіптердің камсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы № 105-V Kazakhstan Республикасының Заны	«Казakhstan Республикасында зейнеткәсіптердің камсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы № 105-V Kazakhstan Республикасының Заны анықталмagan

Шектеудің болуы	Шектеудің сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құқыктық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
9. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	Казахстан Республикасының резиденті емес жинақтаушы зейнегасқы корларының филиалдары мен өкілдіктерін Казахстан Республикасында ашуга тыйым сальнады	«Қазақстан Республикасында зертегіткімен камсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы №105-У Казахстан Республикасының Заны	анықталмagan
10. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	орталық депозитарий Қазақстан Республикасының аумасында депозитарлық қызметті жүзеге астыратын бір үйім болып табылады. Орталық депозитарий акционерлік қоғам нысынанда құрылады	«Багалы қағаздар рыноты туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі №461-II Казахстан Республикасының Заны	анықталмagan
11. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	багалы қағаздар рынотының касіби катысушысы – акционерлік қоғамның үйімдік-құқыктық нысанында құрылған (трансфер-агентті коспаганда) заңды тұла	«Багалы қағаздар рыноты туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі №461-II Казахстан Республикасының Заны	анықталмagan
12. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	кор биржасы – акционерлік қоғамның үйімдік-құқыктық нысанында құрылған заңды тұла	«Багалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі №461-II Казахстан Республикасының Заны	анықталмagan
13. № 17 косымшаның б және 11-тармактары	еzi орналаскан елдік шоғырландырылған қадағанауна жаттын Қазақстан Республикасының резиденті емес каржы	«Банктер және банк кызметі туралы» 1995	анықталмagan

Шектеудің болтуы	Шектеудің сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
бойынша шектеу	Ұйымы ғана банктің орналастырылған акцияларының (артықшылықты және банк сатып алған акциялары шегеріле отырып) 25%-ы немесе одан көп пайзының тікелей иеленетін немесе банктің дуысы берегін акцияларының 25%-ы немесе одан көп пайзымен тікелей немесе жанама дауыс беру мүмкіндігі бар Қазақстан Республикасының резиденті емес – банк холдингі бола алады	жылды 31 тамыздаты № 2444 Қазақстан Республикасының Заны	
14. № 17 косымшасын бәнде 11-тармактары бойынша шектеу	бірнеше жинақтаушы зейнетакы коры Қазақстан Республикасының аумагында міндетті зейнетакы жарналарын, міндетті қасиби зейнетакы жарналарын таргу жөннідегі қызметті жүзеге астыратын жалын 4 ғым болып табылады	«Қазақстан Республикасында зейнетакмен камсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдаты № 105-V Қазақстан Республикасының Заны	анықталмаган
15. № 17 косымшасын бәнде 11-тармактары бойынша шектеу	бірнеше тіркеуши Қазақстан Республикасының аумағында бағалы қағаздарды ұсташашилар тізілдірін жүйесін жүргізу жөннідегі қызметті жүзеге астыратын жалын 3 ғым болып табылады	«Бағалы қағаздаррындық туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі № 461-II Қазақстан Республикасының Заны	анықталмаган
16. № 17 косымшасын бәнде 11-тармактары бойынша шектеу	өзінін орналаскан елінде шоғырланырылған кадағалауға жататын Қазақстан Республикасының резиденті емес каржы үйымы ғана сактандыру (кайта сактандыру) үйимының орналастырылған (артықшылықты және сактандыру (кайта сактандыру) үйымы сатып алғандарын шегерे отырып) акцияларының 25%-ы немесе одан көп пайзының тікелей	«Сактандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 желтоқсандағы № 126-II Қазақстан Республикасының Заны	анықталмаган

Шектеудің болуы	Шектеудің сплаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құбытық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
17. № 17 косымшаның бәнештегі сактандыру (кайта сактандыру) үйлімдердің дауыс беретін акцияларының 25%-ы немесе одан көп пайызымен тікелей дауыс беру мүмкіндігі бар Қазақстан Республикасының резиденті емес сактандыру холдингі болып табылуы мүмкін	кор міндетті сактандыру шарттары бойынша сактандыру үйлімін мәжбүрледі тарату кезінде сактандыштарға (сактандырылушиларға, пайда алушыларға) сактандыру тегелмдерін жүзеге асыруға кепілдік беретін Қазақстан Республикасының азмалындығы жалғыз үйлім болып табылады!	«Сактандыру төлемдеріне кепілдік беру көрінісін» 2003 жылғы 3 маусымдағы № 423-II Казахстан Республикасының Заны	анықталмаган
18. № 17 косымшаның бәнештегі сактандыру (кайта сактандыру) үйлімдердің дауыс беретін акцияларының 25%-ы немесе одан көп пайызымен тікелей дауыс беру мүмкіндігі бар Қазақстан Республикасының резиденті емес сактандыру холдингі болып табылады!	депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын үйлім акционерлік когамның 4 үйлімдік-құқықтық нысанында күрьзатын коммерциялық емес үйлім болып табылады. Уәкілдегі орган депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын үйлімнің құрылтайшысы (үйлімнің жалпыз акционері) болып табылады	«Казақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы» 2006 жылғы 7 шілдедегі № 169 Қазақстан Республикасының Заны	анықталмаган
19. № 17 косымшаның бәнештегі сактандыру (кайта сактандыру) үйлімдердің дауыс беретін акцияларының 25%-ы немесе одан көп пайызымен тікелей дауыс беру мүмкіндігі бар Қазақстан Республикасының резиденті емес сактандыру холдингі болып табылады, оған берушілер кредиттік тарихты қалыптастыру	акционерлік когамның үйлімдік-құқықтық нысанында күрьзілген, мемлекет катысадын кредиттік боро бір ғана мамандандырылған коммерциялық емес үйлім болып табылады,	«Казақстан Республикасының 4 үйлімдік-құқықтық нысанында кредиттік боролар және кредиттік тарихты	анықталмаган

Шектеудін болуы	Шектеудін сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құбылтық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
20. №17 косымшаның бінеше 11-тармактары бойынша шектеу	Ушін міндетті түрде жақетті акпаратты ұсынады	сактандыру шарттары бойынша деректер корларын сақтаптастыру және жүргізуі мемлекеттік катысу үлесімен акционерлік қоғамның үйымдық-құбылтықтық нысанында құрылған коммерциялық емес үйым жүзеге аsteрады	кальпитастыру туралы» 2004 жылғы 6 шілдедегі № 573-II Казakhstan Республикасының Заны

III. РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫ

№17 косымшаның бінеше 11-тармактары бойынша шектеу

шетелдік инвесторларға (негізгі үйымдарға) катысты еншілес
когамдар болып табылатын не өзінін жарғызы капитальда
49%-дан астам шетелдік инвесторлардың үлесі бар

сактандыру үйимдары Ресей Федерациясында атқарушы
биликтін федеральды органдарына (сактандышпайра) тиесі
бюджеттен осы мақсатта белгінетін қаржат есебінен
азаматтардың өмірін, дінсаудалығын және мүлкін
сактандыруды, мемлекеттік және муниципалдық
жағдайларды, қамтамасыз ету шілді тауарларды,
жұмыстарды, қызметтерді сатып алуды жүзеге асырумен
байланысты сактандыруды, сондай-ақ мемлекеттік
үйимдардың және муниципалдық үйимдардың мүлкітік

Шектеудің болуы	Шектеудің сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеулердің колдануға арналған негіз (нормативтік құқықтық акт)
	<p>Мүдделерін сактандыруды жүзеге асыра алмайды.</p> <p>Шегелдік инвесторларға (негізгі үймадарға) катысты еншілес когамдар болып табылатын не озінін жарылық капитальна</p> <p>51%-дан астам шегелдік инвесторлардын үлесі бар сактандыру үймалары, сондай-ақ Ресей Федерациясында азаматтардың белгілі бір жасқа дейін немесе мерзімге дейін емір суруіне не азаматтардың өмірінде белгілі бір оқиғапаралың басталуына, сондай-ақ өліміне байланысты сактандыруды және көлік куралдары пелерінін азаматтық жауапкершілігін міндетті сактандыруды жүзеге асыра алмайды.</p>	<p>Шегелдік инвесторға (негізгі үймам) катысты еншілес когам болып табылатын не озінін жарылық капитальна 40%-дан астам шегелдік инвесторлардын үлесі бар сактандыру үймы Ресей Федерациясында егер шегелдік инвестор (негізгі үймам) тиісті мемлекеттік занчамасына сәйкес кемінде 5 жыл сактандыру үймама ретінде өз қызметтің жүзеге асырса.</p> <p>Шегелдік инвестор (негізгі үймам) жүзеге асыруға құқығы бар.</p> <p>Ресей Федерациясының занчамасында сактандыру үймадарының жарылық капиталдарына 50%-ға тен шегелдік капиталданы катысу шекті мешітер (квотасы) белгіленген.</p> <p>Сактандыру үймадарының шегелдік капиталының катысу мешітері (квотасы) туралы, осы тармактың бесінші және жетінші абсолюттарданда көзделген шегелдік инвестицияларға шектеулердің енгізу немесе шектеу туралы акпарат Ресей Федерациясының занчамасында белгіленген тәртіппе жариялануға жатады.</p> <p>Егер сактандыру үймадарының жарылық капиталының да</p>	<p>2017 жылғы 22 тамызға дейін</p>

Шектеудік болуы	Шектеудін сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құбылтық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
	<p>шетелдік капиталданын катысы мөлшері (квотасы) 50%-дан аскан жағдайда, сактандыруды қалагалау орнаны шетелдік инвесторларға (негізгі үйымдарта) катысы бойынша еншілес когамдар болып табылатын не өзінін жарғылық капиталында 49%-дан астам шетелдік инвесторлардың үлесі бар сактандыру үйимдарына сактандыру қызметін жүзеге асыруға лицензия беруді тоқтатады.</p> <p>Сактандыру үйнеші сактандыруды қадагалау органдының шетелдік инвесторлардың және (немесе) олардың еншілес когамдарның Каражатын есебінен өзінін жарғылық капиталданын мөлшерін ұнтақтута, өз акцияларын (жарғылық капиталданын мөлшерін үлестерін) шетелдік инвестордың пайдасына иеліктен шыгаруга (оның ішінде шетелдік инвесторларға сатуға), ал Ресей акционерлері (катьсуушылары) сактандыру үйымының өздеріне тиесілі акцияларын (жарғылық капиталданын мөлшерін үлестерін) шетелдік инвестордың және (немесе) олардың еншілес когамдарының пайдасына иеліктен шыгаруга алдын ала рұқсат алуға міндетті. Егер сактандыру үйимдарының жарғылық капиталындағы шетелдік капиталданын катысы белгіленген мөлшерден (квотадан) асатын болса, сактандыруды қадагалау орнаны шетелдік инвесторларға (негізгі үйымдарға) катысы бойынша еншілес когамдар болып табылатын немесе өзінін жарғылық капиталданында шетелдік инвесторлардың 49%-нан астам үлесі бар не көрсетілген мәмілелер нәтижесінде осындай болып табылатын сактандыру үйимдарына алдын ала рұқсат беруден бас тартады.</p> <p>Шетелдік инвесторлардың сактандыру үйимдарындағы (жарғылық коррарындығы үлестерді) төлеу і тек Ресей</p>		

Шектеудін болуы	Шектеудін сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құқықтық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
Федерациясынын валютасындағы акша қаржатымен жүргізіледі.	Осы Келісімнің ережелеріне қарамастан Ресей ДСҰ-ға косалғанда дейін сактандыру қызметтің жүзеге асаруға лицензия алған сактандыру үйімділарды осы қызметті лицензия берілген шарттарға сәйкес жүзеге асуруды жалғастыра алды	«Ресей Федерациясының азаматтары ғана сактандыру агенттері, сактандыру брокерлері бола алады (бул шектеудара касіпкерлер ретінде тіркелемеген сактандыру агенттеріне – жеке тұлғаптарға колданылмайды)»	«Ресей Федерациясында сактандыру ісін үйімдастыру туралы» 1992 жылғы 27 нарашадағы № 4015-І Федеральдық заң
2. № 17 қосымшаының 6 және 11-тәрмактары бойынша шектеу	Ресей Федерациясынын банк жүйесінде шетелдік капиталдын катасыу 50%-бен шектелген.	1994 жылғы 15 сауірдегі Дүниежүзілік сауда Уйымын құру туралы Марракеш келісіміне Ресей Федерациясының көсьпүті туралы 2011 жылғы 16 жетександагы Хаттамадан туындағыны жөнне қызметтерге катыстыРесей Федерациясының халықаралық міндеттемелері	анықталмagan
3. № 17 қосымшаының бойынша шектеу	Ресей Федерациясынын банк жүйесінде шетелдік капиталдын катасыу 50%-бен шектелген.	еншілес және тәуелді когамдарды қоса алғанда, шетелдік катасуы бар кредит үйімдарын құруға резидент еместің (резидент еместердің) қаржаты есебінен кредит үйімнің жарғызын капиталдын үлгайтуға кредит үйімнің акцияларын (уәлестерін) резидент еместердің пайдастына иеліке беруге талап етіледі.	анықталмagan

Шектеудін болуы	Шектеудін сипаты	Шектеулердің колдануға арналған негіз (нормативтік күккүйктік акт)	Шектеулердің колданыту мерзімі
4. № 17 косымшаның біне 11-тармактары бойынша шектеу	Ресей Федерациясында каржы қызметтері саласындағы кызметті жүзеге асystруға лицензия Ресей Федерациясының заңнамасында белгіліленген үйымдық-күккүйктік нысанда күрүлған Ресей Федерациясының заңды тұлғаларына беріледі	«Банктер және банк қызметті туралы» 1990 жылты 1 желтоқсандағы № 395-І Федералдық зан, «Бағапта қағаздар нарығы туралы» 1996 жылты 22 сауірдеңі № 39-ФЗ Федералдық зан, «Ресей Федерациясындағы сактандыру ісін ұйымдастыру туралы» 1992 жылты 27 карашадағы 4015-І Федералдық зан, «Кипринг және клирингтік қызмет туралы» 2011 жылты 7 ақпандығы № 7-ФЗ Федералдық зан, «Ұйымдастырылған сауда-саттық туралы» 2011 жылты 21 карашадағы № 325-ФЗ Федералдық зан; «Мемлекеттік емес зейнетактық корларды туралы» 1998 жылты 7 мамырдағы № 75-ФЗ Федералдық зан,	аныталаған

Шектеудін болуы	Шектеудін сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құбылтық акт)	Шектеулердін колданылу мерзімі
5.. № 17 косымшаның б және 11-тармактыры бойынша шектеу	шетеллік инвестициялары бар кредиттік үйлімдарға катысты: Егер ресейлік кредиттік үйлімның жеке-дара аткаруышы органнының функцияларын жүзеге асыратын тұла шетелдін азаматы немесе азаматтыбы әж тұ-ға болып табылса, осынай кредиттік үйлімның алқалы аткаруышы органды кемінде 50%-ы Ресей Федерациясының азаматтарынан құрылупа тиіс.	«Инвестицийлик корлар туралы» 2001 жылғы 29 карашадағы № 156-ФЗ Федералдық заң, «Ресей Федерациясыныңғы жекелеген заннамалық активтерге өзгерістер енгізу туралы» 2013 жылғы 14 наураздағы № 29-ФЗ Федералдық заң	«Штепеллік инвестициялары бар кредиттік үйлімдарды тіркеу ерекшеліктері туралы ережесін колданыска енгізу және тиреслен кредиттік үйлімның жарбылық капиталын резидент еместердін каражаты есебінен үлгайтуға Ресей Банкінің алдын ала рұқсатын алу тәрібі туралы» Ресей Орталық Банкінің 1997 жылғы 23 сәуірдең № 02-195 бұйрығы

Шектеудің болуы	Шектеудің сипаты	Шектеулерді колдануға арналған негіз (нормативтік құбылтық акт)	Шектеулердің колданылу мерзімі
6. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	шетелдік кредит үйімін өкілдігін шегелдік персоналның саны әдіге 2 адамнан аспауы тиіс. Егер өкілдікке аккредиттеген қызметкерлердің көп саны тарап етілсе, осы кажделілік Ресей Банкі Төрағасының атына жазбаша отініште негізделуі көрек, осының негізінде шешім қабылданады	«Ресей Федерациясында шетелдік кредиттік үйімдардың өкілдіктерін ашу және оларының қызмет таргібі туралы» Ресей Банкінің 1997 жылғы 7 казандаты № 02-437 бұйрығы	анықталмаған
7. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	Ресей сактандыру ісі субъектісінің (занды тұлғаның) басыншылары (оның ішінде жеке-дара аткарушы орган) және бас бухгалтері Ресей Федерациясының ауматының тұралы тиіс	«Ресей Федерациясында сактандыру ісін ұйымдастыру туралы» 1992 жылғы 27 нарашадағы № 4015-1 Ресей Федерациясының заны	2015 жылғы 1 кантарға дейін
8. № 17 косымшаның б және 11-тармактары бойынша шектеу	жүзеге асыруға лицензия талап етілген қызметті Ресей Федерациясының занды тұлғалары немесе Ресей Федерациясында белгілінген таргіліп тұрған жеке қастікерлер тана жүзеге асыра алады.	«Жекелеген қызмет түрлерін лицензиялау туралы» 2001 жылғы 4 мамырдағы № 99-ФЗ Федералдық зан (көрсетілген Федералдық занының 1-бабының 2- тармаянда атапған қызмет түрлерін реттегейтін заннама), «Банктер және банк қызметі туралы» 1990 жылғы 1	анықталмаған

Шектеудін болуы	Шектеудін сипаты	Шектеулдердің колдануға арналған негіз (нормативтік күқактық акт)	Шектеулдердің колданылу мерзімі
9. № 17 косымшаның бәйнінша шектеу	акционер (адамдар тобымен байланысқан) бір холдингтік топка кіретін, Ресей Федерациясында каржы нарының уәкілдегі органды немесе инфраструктурының үйімі болып табылған жағдайларды көспаганда, ербір акционердің (адамдар тобымен байланысқан) сауданы үйімдастырушылардың жарылық капиталындағы үлесі 10 пайыздан астауы көрек	— анықталмagan	желтоқсандағы № 395-1 Федералдық заң
10. № 17 косымшаның бәйнінша шектеу	Ресей Федерациясында сактандыру тарихтарын жүргізуі Ресей Федерациясының заннамасына сайкес үйрелгендегі кызметтің жүзеге асыратын жалғыз үйім жүзеге асырады	— анықталмagan	«Орталық депозитарий туралы» 2011 жылды 7 желтоқсандағы № 414-ФЗ Федералдық заң
11. № 17 косымшаның бәйнінша шектеу	орталық депозитарий Мартебесін алған үйім Ресей Федерациясының аумақында орталық депозитарий функциясын жүзеге асыратын жалғыз үйім болып табылады Орталық депозитарий акционерлік когам нысанында үйрелгендегі	— анықталмagan	

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 18 ҚОСЫМША

**Тауарлар экспорты мен импорты, жұмыстарды орындау,
қызметтерді көрсету кезінде жанама салықтар алу тәртібі
мен олардың төленуін бақылау тетігі туралы**

ХАТТАМА

I. Жалпы ережелер

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы Шарттың 71 және 72-баптарына сәйкес әзірленді және тауарлар экспорты мен импорты, жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету кезінде жанама салықтар алу тәртібі мен олардың төленуін бақылау тетігін айқындайды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«аудиторлық қызметтер» – бухгалтерлік есепке, салық және қаржы есептілігіне аудит жүргізу жөніндегі қызметтер;

«бухгалтерлік қызметтер» – бухгалтерлік есепке қою, жүргізу, қалпына келтіру, салық, қаржы және бухгалтерлік есептілікті жасау және (немесе) тапсыру жөніндегі қызметтер;

«жылжымалы мүлік» – жылжымайтын мүлікке, көлік құралдарына жатпайтын заттар;

«дизайнерлік қызметтер» – бұйымдардың, ғимараттардың қасбеттерінің көркемдік нысандарын, сыртқы келбетін, үй-жайлар интерьерлерін жобалау жөнінде қызметтер көрсету; көркемдік конструкциялау;

«тауарлар импорты» – салық төлеушілердің (төлеушілердің) тауарларды бір мүше мемлекеттің аумағынан басқа мүше мемлекеттің аумағына әкелуі;

«инженерингтік қызметтер» – тауарларды (жұмыстарды, қызметтерді) өндіру және өткізу процесін даярлау, өнеркәсіптік, инфрақұрылымдық, ауыл шаруашылығы және басқа да объектілерді салу мен пайдалануды дайындау жөніндегі инженерлік-консультациялық қызметтер, сондай-ақ жоба алды және жобалау қызметтері (техникалық-экономикалық негіздемелерді дайындау, жобалық-конструкторлық әзірлемелер, техникалық сынақтар және олардың нәтижелерін талдау);

«құзыретті органдар» – мүше мемлекеттердің қаржы, экономика министрліктері, салық және кеден органдары;

«консультациялық қызметтер» – басқарушылық, экономикалық, қаржылық (оның ішінде салықтық және бухгалтерлік) мәселелер бойынша, сондай-ақ кәсіпкерлік қызметті жоспарлау, ұйымдастыру мен жүзеге асыру, персоналды басқару жөніндегі мәселелер бойынша тұлғаның проблемаларын және (немесе) мүмкіндіктерін айқындауды және (немесе) бағалауды қоса алғанда, түсіндірмелер, ұсынымдар және өзге де нысандагы консультациялар беру жөніндегі қызметтер;

«жанама салықтар» – қосылған құн салығы (бұдан әрі – ҚҚС) және акциздер (акциз салығы немесе акциздік алым);

«маркстингтік қызметтер» – тауарлардың (жұмыстардың, қызметтердің) сипаттамасын, баға стратегиясын және жарнама стратегиясын тұжырымдауды қоса алғанда, тауарлар, жұмыстар, көрсетілетін қызметтер) өндірісі мен айналысына қажетті экономикалық жағдайлар жасау жөніндегі шараларды айқындау мақсатында тауарлар (жұмыстар, қызметтер) өндірісі мен айналысы саласындағы зерттеуге, талдауга, жоспарлауга және болжамдауга байланысты қызметтер;

«салық төлеуші (төлеуші)» – мүше мемлекеттердің салықтарды, алымдарды және баж салықтарын салық төлеуші (төлеуші) (бұдан әрі – салық төлеуші);

«ғылыми-зерттеу жұмыстары» – тапсырыс берушінің техникалық тапсырмасына негізделген ғылыми зерттеулер жүргізу;

«жылжымайтын мүлік» – жер участкелері, жер қойнауының участкелері, оқшауланған су объектілері және жермен тығыз байланыстының барлығы, яғни мақсатына шамадан тыс зиян келтірілмей көшірілуі мүмкін емес объектілер, оның ішінде ормандар, көп жылдық екпелер, гимараттар, құрылыштар, құбыржолдар, электр беру желілері, мүліктік кешен ретіндегі кәсіпорындар және ғарыш объектілері;

«ҚҚС нөлдік мөлшерлемесі» – нөл пайыз мөлшерлеме бойынша ҚҚС салу, ҚҚС тиісті сомаларын шегеру (есепке жатқызу) құқығын білдіреді;

«тәжірибелік-конструкторлық және тәжірибелік-технологиялық (технологиялық) жұмыстар» – жаңа бұйымдар үлгісін, оған арналған конструкторлық күжаттаманы немесе жаңа технологияны әзірлеу;

«жұмыс» – нәтижелерінің материалдық көрінісі болатын және ұйымдардың және (немесе) жеке тұлғалардың қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін сатылуы мүмкін қызмет;

«жарнамалық қызметтер» – белгісіз адамдар аясына арналған және кез келген құралдардың көмегімен және кез келген нысанда жеке немесе занды тұлғаның тауарларға, тауар белгілеріне, жұмыстарға, қызметтерге қызығушылығын қалыптастыруға немесе қолдауға бағытталған ақпаратты жасау, тарату және орналастыру жөніндегі қызметтер;

«тауар» – сатылатын немесе сатуға арналған кез-келген жылжымалы және жылжымайтын мүлік, көлік құралдары, энергияның барлық түрлері;

«көлік құралдары» – теңіз және әуе кемелері, ішкі жүзу кемелері, аралас суларда жүзетін (өзен-теңіз) кемелері; жылжымалы темір жол құрамының бірліктері; автобустар; тіркемелер мен жартылай тіркемелерді қоса алғанда, автомобильдер; жүк контейнерлері;

«көрсетілетін қызмет» – нәтижелерінің материалдық көрінісі болмайтын қызмет осы қызметті жүзеге асыру процесінде сатылады және тұтынылады, сондай-ақ патенттерді, лицензияларды, сауда маркаларын, авторлық құқықтарды немесе өзге де құқықтарды беру;

«ақпаратты өндеу жөніндегі көрсетілетін қызметтер» – ақпаратты жинау мен қорытындылауды жүзеге асыру, ақпараттық массивтерді (деректерді) жүйелендіру және осы ақпаратты өндеу нәтижелерін пайдаланушының иелігіне беру жөніндегі қызметтер;

«тауарлар экспорты» – салық төлеушілердің тауарларды бір мүше мемлекеттің аумағынан басқа мүше мемлекеттің аумағына әкетуі;

«заң қызметтері» – құқықтық сипаттағы көрсетілетін қызметтер, оның ішінде консультациялар мен түсініктемелер беру, құжаттарды дайындау және сараптау, соттарда тапсырыс берушілердің мүддесін білдіру.

II. Тауарлардың экспорты кезінде жанама салықтарды қолдану тәртібі

3. Бір мүше мемлекеттің аумағынан басқа мүше мемлекеттің аумағына тауарлардың экспорты кезінде аумағынан тауарлар әкетілген мүше мемлекеттің салық төлеушісі, осы Хаттаманың 4-тармағында көзделген құжаттарды салық органына ұсыну кезінде қосылған құн салығының (бұдан әрі – ҚҚС) нөлдік ставкасын және (немесе) акциздерді төлеуден босатуды қолданады.

Бір мүше мемлекеттің аумағынан басқа мүше мемлекеттің аумағына тауарлардың экспорты кезінде салық төлеуші Одақтың шегінен тыс жерлерге осы мүше мемлекеттің аумағынан экспортталған тауарларға қатысты қолданылатын, мүше мемлекеттің

осыған ұксас заңнамасында көзделген тәртіппен салықтың шегерімдерді (есепке жатқызулараЊ) жүргізуге құқылы.

Тауарларды откізу орны, егер осы тармақпен өзгеше белгіленбесе, мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес айқындалады.

Тауарды бір мүше мемлекеттің салық төлеушісі басқа мүше мемлекеттің салық төлеушісіне өткізген жағдайда Одақтың шегінен тыс жерлерге тауарды жеткізу (тасымалдау) басталған және басқа мүше мемлекетте аяқталған жағдайда, ішкі тұтыну үшін шығарудың кедендей рәсімімен аумағына орналастырылатын мүше мемлекеттің аумағы тауарларды өткізу орны деп танылады.

4. Аумағынан тауарлар әкетілген мүше мемлекеттің салық төлеушісінің ҚҚС-тың нөлдік мөлшерлемесін қолдануының және (немесе) акциздерді төлеуден босатудың негізділігін раставу үшін салық органына салық декларациясымен бір мезгілде мынадай құжаттар (олардың көшірмелері) табыс етіледі:

1) басқа мүше мемлекеттің салық төлеушісімен немесе Одаққа мүше болып табылмайтын мемлекеттің салық төлеушісімен олардың негізінде тауарлар экспорты жүзеге асырылатын шарттар (келісімшарттар) (бұдан әрі – шарттар (келісімшарттар); тауарлар лизингі немесе тауарлық кредит (тауарлық қарыз, зат түріндегі қарыз) жағдайында – лизинг шарттары (келісімшарттары), тауарлық кредит (тауарлық қарыз, зат түріндегі қарыз) шарттары (келісімшарттары); тауарларды дайындауға арналған шарттар (келісімшарттар); алыс беріс шикізатын қайта өндеуге арналған шарттар (келісімшарттар);

2) егер мүше мемлекеттің заңнамасында өзгеше көзделмесе, экспортталған тауарларды өткізуден түсетін түсімнің экспорттаушы салық төлеушінің шотына нақты түсуін растайтын банктің көшірме-ұзіндісі.

Егер шартта (келісімшартта) қолма-қол ақша қарожатымен есеп айырысу көзделген жағдайда және мұндай есеп айырысу аумағынан тауарлар экспортталатын мүше мемлекеттің заңнамасына қайшы келмесе, салық төлеуші салық органына оның банктегі шотына алынған сомаларды салық төлеушінің енгізгенін растайтын банктің көшірме-ұзіндісін (көшірме-ұзіндісінің көшірмесін), сондай-ақ егер аумағынан тауарлар экспортталатын мүше мемлекеттің заңнамасында өзгеше көзделмесе, аталған тауарларды сатып алушыдан түскен түсімнің нақты түсуін растайтын кассалық кіріс ордерлерінің көшірмелерін табыс етеді.

Егер тауарлар меншік құқығының лизинг алушыға өтуі көзделетін лизинг шарты (келісімшарты) бойынша әкетілген жағдайда, егер мүше мемлекеттің заңнамасында өзгеше көзделмесе, салық төлеуші салық органына экспорттаушы салық төлеушінің шотына лизинг төлемінің (тауардың (лизинг мәндерінің) бастапқы құнын өтеу бөлігінде) нақты түсуін растайтын банктің көшірме-ұзіндісін (көшірме-ұзіндісінің көшірмесін) табыс етеді.

Сыртқы сауда тауар алмасу (бартерлік) операциялар, тауарлық кредит (тауарлық қарыз, зат түріндегі қарыз) беру жүзеге асырылған жағдайда экспорттаушы салық төлеуші салық органына көрсетілген операциялар бойынша алған (сатып алған) тауарлардың импортын

(жұмыстардың орындалғанын, қызметтер көрсетілгенін) растайтын құжаттарды табыс етеді.

Осы тармақта аталған құжаттар, егер оларды табыс ету Одақтың шегінен тыс жерлерге мүше мемлекеттің аумағынан экспортталған тауарларға қатысты мүше мемлекеттің заннамасында көзделмесе, онда салық органына табыс етілмейді;

3) аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің салық органдының жанама салықтардың төленгені (босатылғаны немесе салықтың міндеттемелерді орындаудың өзге тәртібі) туралы белгісі бар мүше мемлекеттердің салық органдары бекіткен нысан бойынша толтырылған тауарларды әкелу және жанама салықтарды төлеу туралы өтініш (бұдан әрі – өтініш) (қағаз тасығыштағы түпнұсқада немесе мүше мемлекеттердің салық органдарының қалауы бойынша көшірмесінде) не болмаса өтініштердің тізбесі (қағаз тасығышта немесе салық төлеушінің электронды (электрондық цифрлық) қолтаңбасымен электронды түрде;

Салық төлеуші өтініштердің тізбесіне жекелеген халықаралық ведомствоаралық шартта көзделген нысанда салық органына түскен акпарат туралы өтініштердегі деректемелер мен мәліметтерді енгізеді.

Өтініштер тізбесінің нысаны, оны толтыру тәртібі және пішімі мүше мемлекеттердің салық органдарының нормативтік құқықтық актілеріндес не мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде айқындалады.

Бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына әкелінетін тауарларды өткізген және оларды осы екінші

мүше мемлекеттің аумағындағы еркін кеден аймағының немесе еркін қоймасының кедендік рәсімімен орналастырылған жағдайда, етініштің орнына бірінші мүше мемлекеттің салық органына екінші мүше мемлекеттің кеден органы растиған кедендік декларацияның көшірмесі беріледі, оған сәйкес мұндай тауарлар еркін кеден аймағының немесе еркін қойманың кедендік рәсімімен орналастырылады;

4) бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына тауарлардың өткізілгенін растигтын, мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген көліктік (тауарларға ілеспе) және өзге де құжаттар. Егер тауарларды өткізу дің, оның ішінде тауарларды көлік құралдарын пайдаланбай өткізу дің жекелеген түрлері үшін мүше мемлекеттің заңнамасында мұндай құжаттарды ресімдеу көзделмеген жағдайда көрсетілген құжаттар ұсынылмайды;

5) аумағынан тауарлар экспортталған мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген ҚҚС-тың нөлдік мөлшерлемесін қолданудың және (немесе) акциздерді төлеуден босатудың негізділігін растигтын өзге де құжаттар.

Егер салық декларациясымен бірге ҚҚС-тың нөлдік мөлшерлемесін және (немесе) акциздерді төлеуден босатуды қолданудың негізділігін растигтын құжаттарды ұсынбау аумағынан тауарлар экспортталған мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, етінішті (етініштер тізбесін) қослағанда, осы тармақта көзделген құжаттар салық органына ұсынылмайды.

Егер мүше мемлекеттің заңнамасында өзгеше көзделмесе, егер осы тармақта көзделген құжаттар ҚҚС бойынша салық декларациясымен бірге берілген болса, олар акциздер бойынша тиісті салық декларациясымен бірге берілмейді.

Осы тармақтың 1, 2, 4, 5-тармақшаларында және 3-тармақшасының төртінші абзацында көзделген құжаттар мүше мемлекеттердің салық органының нормативтік құқықтық актілерінде не мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген тәртіппен электронды түрде ұсынылуы мүмкін. Көрсетілген құжаттардың пішімін мүше мемлекеттердің салық органдары айқындайды не мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде айқындалады.

5. Осы баптың 4-тармағында көзделген құжаттар тауарларды тиеп-жөнелткен (берген) күннен бастап күнтізбелік 180 күн ішінде салық органына ұсынылады.

Бұл құжаттар белгіленген мерзімде ұсынылмаган жағдайда жанама салықтардың сомалары аумағынан тауарлар экспортталған мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес ҚҚС-тың тиісті сомаларын шегеру (есепке жатқызу) құқығы беріле отырып, тауарларды тиеп-жөнелту күніне тұспа-тұс келетін салық (есептік) кезеңі үшін не мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген өзге салық (есептік) кезеңі үшін бюджетке төленуге жатады.

Тауарларды өткізу кезінде ҚҚС-ты есептеу мақсатында тауарларды сатып алушыға (бірінші тасымалдаушыға) ресімделген бастапқы бухгалтерлік (есептік) құжаттың жасалу уақыты бойынша

бірінші күн не ҚҚС салық төлеушісі үшін мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген өзге міндегі құжаттың үзінді көшірмесінің күні тиеп-жөнелту күні болып танылады.

Егер аумағында акцизделетін тауарлар өндірілген мүше мемлекеттің заңнамасында өзгеше көзделмесе, өз шикізатынан өндірілген акцизделетін тауарлар бойынша акциздерді есептеу мақсатында тауарларды сатып алушыға (алушыға) ресімделген бастапқы бухгалтерлік (есептік) құжаттың жасалу уақыты бойынша бірінші күн тауарларды тиеп-жөнелту күні болып; алыс-беріс шикізатынан өндірілген акцизделетін тауарлар бойынша акцизделетін тауарларды қабылдау-буру актісіне кол қойылған күн тиеп-жөнелту күні болып танылады.

Жанама салықтар төленбеген, толық төленбеген, осындай салықтар осы тармақта белгіленген мерзімдер бұзыла отырып төленген жағдайда, салық органы аумағынан тауарлар экспортталған мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен және мөлшерде жанама салықтар мен өсімпұлдарды өндіріп алады, сондай-ақ жанама салықтарды, өсімпұлдарды төлеу бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету тәсілдерін және осы мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген жауаптылыққа тарту шараларын қолданады.

Салық төлеуші осы Хаттаманың 4-тармағында көзделген құжаттарды осы тармақта белгіленген мерзім өткеннен кейін ұсынған жағдайда, төленген жанама салық сомалары аумағынан тауарлар экспортталған мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес шегеруге

(есепке жатқызуға), қайтаруға жатады. Жанама салықтарды төлеу мерзімдерін бұзғаны үшін төленген өсімпұлдар, айыппұлдар сомалары қайтаруға жатпайды.

6. Мұше мемлекеттерге әкетілетін акцизделетін тауарлардың көлемі, тиеп-жонелту күніне қолданыста болған акциздер мөлшерлемелері, сондай-ақ акциздер сомалары акциздер бойынша тиісті салық декларациясында көрсетілуге тиіс.

7. Салық органы ҚҚС-тың нөлдік мөлшерлемесін және (немесе) акциздерді төлеуден босатуды, аталған салықтар бойынша салықтың шегерімдерді (есепке жатқызуларды) қолданудың негізділігін тексереді, сондай-ақ аумағынан тауарлар экспортталған мұше мемлекеттің заңнамасына сәйкес тиісті шешім қабылдайды (шығарады).

Салық органына Өтініш ұсынылмаған жағдайда салық органы бір мұше мемлекеттің аумағынан екінші мұше мемлекеттің аумағына экспортталған тауарларды өткізу бойынша операцияларға қатысты бір мұше мемлекеттің салық органында екінші мұше мемлекеттің салық органынан жанама салықтарды толық көлемде төлеу (жанама салықтарды төлеуден босату) фактісін электронды түрде растауы болған кезде ҚҚС-тың нөлдік мөлшерлемесін және (немесе) акциздерді төлеуден босатуды, аталған салықтар бойынша салықтың шегерімдерді (есепке жатқызуларды) қолданудың негізділігін растау туралы шешім қабылдауға (шығаруға) күкілді.

8. Егер тауарларды өткізу және жанама салықтарды төлеу туралы салық төлеуші ұсынған мәліметтер мұше мемлекеттердің

салық органдары арасында белгіленген ақпарат алмасу шенберінде алынған деректерге сәйкес келмесе, салық органы аумағынан тауарлар экспортталған мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген тәртіппен және мөлшерде жанама салықтар мен өсімпұлдарды өндіріп алады, сондай-ақ жанама салықтарды, өсімпұлдарды төлеу жөніндегі міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз етудің тәсілдерін және осы мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген жауаптылық шараларын қолданады.

9. Осы бөлімнің ережесі аумағында оларды дайындау бойынша жұмыстар орындалған бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына әкетілетін, оларды дайындау туралы шарттар (келісімшарттар) бойынша жұмыстарды орындау нәтижесі болып табылатын тауарларға да қатысты ҚҚС бөлігінде қолданылады. Көрсетілген тауарларға алыс-беріс шикізатын қайта өңдеу бойынша жұмыстарды орындау нәтижесі болып табылатын тауарлар жатпайды.

10. Алыс-беріс шикізатын қайта өңдеу туралы шарт (келісімшарт) бойынша жұмыстарды орындау нәтижесі болып табылатын тауарларға акциздерді салу үшін салық базасы оларға қатысты қатал (ерекше) акциз мөлшерлемелері белгіленген табиғи мәніндегі алыс-беріс шикізатынан өндірілген акцизделетін тауарлардың көлемі, саны (өзге де көрсеткіштері) ретінде не оларға қатысты адвалорлық акциздер мөлшерлемелері белгіленген алыс-беріс шикізатынан өндірілген акцизделетін тауарлардың құны ретінде айқындалады.

11. Тауарлардың экспортты кезінде ҚҚС бойынша салық базасы, өткізілген тауарлардың бағасы өскеніне (кемігеніне) орай көбею (кему) жағына өзгерген не олардың тиісінше сапада болмауы және (немесе) тиісінше жиынтықталмауы себептері бойынша қайтарылуына байланысты өткізілген тауарлардың саны (көлемі) кеміген кезде, егер мүше мемлекеттің заңнамасында өзгеше көзделмесе, экспортталған тауарлардың бағасын шартқа (келісімшартқа) қатысуышылар өзертекен (қайтаруды келіскең) сол салық (есептілік) кезеңінде түзетіледі. Тауарларды (лизинг мәндерін) бір мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына меншік құқығының лизинг алушыға өтуін көздейтін лизинг шарты (келісімшарт) бойынша, тауарлық кредит (тауарлық қарыз, зат түріндегі қарыз) шарты (келісімшарты) бойынша, тауарларды дайындау туралы шарт (келісімшарт) бойынша әкетілген кезде салық органына осы Хаттаманың 4-тармағында көзделген құжаттарды ұсынған жағдайда ҚҚС-тың нөлдік мөлшерлемесі және (немесе) акциздерді төлеуден босату (егер мұндай операция мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес акциздер салынуға жатса) қолданылады.

Бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына лизинг шарты (келісімшарты) бойынша тауарларды (лизинг нысанасын) әксту кезінде ҚҚС бойынша салық базасы әрбір лизингтік төлемі тиесілі болатын тауардың (лизинг нысанасының) бастапқы құнының бөлігі мөлшерінде әрбір лизингтік төлемдерді төлеу үшін лизинг шартында (келісімшартында) көзделген құнге айқындалады.

Салықтық шегерімдер (есепке жатқызулар) мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген тәртіппен әрбір лизингтік төлем бойынша тауарлардың (лизинг нысанасының) құнына тиесілі бөлігіне жүргізіледі.

Бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына тауарлық кредит (тауарлық қарыз, зат түріндегі қарыз) шарты (келісімшарты) бойынша тауарларды әкету кезінде ККС бойынша салық базасы – шартта (келісімшартта) көзделген, берілген (ұсынылған) тауарлардың құны, шартта (келісімшартта) құны болмаған жағдайда – тауарларға ілеспе құжаттарда көрсетілген құн, шартта (келісімшартта) және тауарларға ілеспе құжаттарда құны болмаған жағдайда есепке алуда көрсетілген тауарлардың құны болып табылады.

12. Жанама салықтардың толық төленуін қамтамасыз ету үшін салық салу мақсатында мүше мемлекеттің бағаларды айқындау қағидаттарын реттейтін заннамасы қолданылуы мүмкін.

III. Тауарлардың импорты кезінде жанама салықтарды алу тәртібі

13. Бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына импортталатын тауарлар бойынша жанама салықтарды алуды (осы Хаттаманың 27-тармағында белгіленген және (немесе) еркін кеден аймағының және еркін қойманың кедендейк рәсімдеріне орналастыратын имортталатын тауарларды қоспағанда) аумағына

тауарлар импортталған мүше мемлекеттің салық органы, арнаулы салық режимдерін қолданатын салық төлеушілерді қоса алғанда, оның ішінде осы Хаттаманың 13.1 – 13.5-тармақтарында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, салық төлеушілерді – тауар иелерін есепке қою орны бойынша жүзеге асырады.

Осы бөлімнің мақсаттары тауарларға меншік құқығы бар немесе тауарларға меншік құқығының өтуі шартпен (келісімшартпен) көзделген тұлға тауарлардың иесі болып танылады.

13.1. Егер тауарлар бір мүше мемлекеттің салық төлеушісі мен екінші мүше мемлекеттің салық төлеушісі арасындағы шарт (келісімшарт) негізінде сатып алынса, жанама салықтарды төлеуді аумағына тауарлар имортталған мүше мемлекеттің салық төлеушісі – тауарлардың иесі, не егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделсе, комиссиянер, сенім білдірілген адам немесе агент жүзеге асырады.

13.2. Егер тауарлар бір мүше мемлекеттің салық төлеушісі мен екінші мүше мемлекеттің салық төлеушісі арасындағы шарт (келісімшарт) негізінде сатып алынса және бұл ретте тауарлар үшінші мүше мемлекеттің аумағынан имортталса, жанама салықтарды аумағына тауарлар имортталған мүше мемлекеттің салық төлеушісі – тауарлардың иесі төлейді.

13.3. Егер бір мүше мемлекеттің салық төлеушісі екінші мүше мемлекеттің салық төлеушісіне комиссиянер, сенім білдірілген адам немесе агент арқылы өткізсе және бірінші не үшінші мемлекеттің аумағынан импорттаса, жанама салықтар төленбекен тауарларды

сатып алса, жанама салықтарды төлеуді аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің салық төлеушісі – тауарлардың иесі не, егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, комиссиянан, сенім білдірілген тұлға, агент жүзеге асырады.

13.4. Егер бір мүше мемлекеттің салық төлеушісі осы мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше мемлекеттің салық төлеушісі бұрын импорттаған, ол бойынша жанама салықтар төленбegen тауарларды сатып алса, жанама салықтарды төлеуді аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің салық төлеушісі – тауарлардың иесі не, егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса, комиссиянан, сенім білдірілген тұлға немесе агент (егер тауарларды комиссиянан, сенім білдірілген тұлға немесе агент арқылы екінші мүше мемлекеттің салық төлеушісі өткізген жағдайда) жүзеге асырады.

Егер бір мүше мемлекеттің салық төлеушісі осы мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше мемлекеттің салық төлеушісімен комиссия, тапсырма шарты (келісімшарты) немесе агенттік шарты (келісімшарты) бойынша комиссиянан, сенім білдірілген адам немесе агент (осы мүше мемлекеттің салық төлеушісі) бұрын иморттаған, ол бойынша жанама салықтар төленбegen тауарларды сатып алса, онда жанама салықтарды төлеуді аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің салық төлсүшісі – тауар иесі не, егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделсе, комиссиянан, сенім білдірілген адам немесе тауарды импорттаған агент жүзеге асырады.

13.5. Егер тауарлар бір мүше мемлекеттің салық төлеушісі мен Одакқа мүше болып табылмайтын мемлекеттің салық төлеушісі арасындағы шарт (келісімшарт) негізінде сатып алынса және бұл ретте тауарлар екінші мүше мемлекеттің аумағынан импортталса, жанама салықтарды аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің салық төлеушісі – тауарлар иесі не, егер бұл мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген болса – комиссиянер, сенім білдірілген тұлға немесе агент (егер тауарлар комиссиянер, сенім білдірілген тұлға немесе агент арқылы өткізілген жағдайда) төлейді.

14. ҚҚС-ты төлеу мақсаттары үшін салық базасы сатып алынған тауарлардың (оның ішінде оларды дайындау туралы шарт (келісімшарт) бойынша жұмыстарды орындау нәтижесі болып табылатын тауарлардың), сондай-ақ тауарлық кредит (тауарлық карыз, зат түріндегі карыз) шарты (келісімшарт) бойынша алынған тауарлардың, алыс-беріс шикізатын қайта өндеу өнімі болып табылатын тауарлардың және акцизделетін тауарлар бойынша төленуі тиіс акциздердің құны негізінде салық төлеушідегі импортталған тауарларды есепке алуға кабылдау күніне (бірақ аумағына тауарлар импортталатын мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген мерзімнен кешіктірмей) айқындалады.

Сатып алынған тауарлардың (оның ішінде оларды дайындау туралы шарт (келісімшарт) бойынша жұмыстарды орындау нәтижесі болып табылатын тауарлардың) құны шарт (келісімшарт) талаптарына сәйкес тауарлар (жұмыстар, қызметтер) үшін жеткізушіге төленуге тиіс мәміле бағасы болып табылады.

Тауар айырбас (бартерлік) шарты (келісімшарты) бойынша, сондай-ақ тауарлық кредит (тауарлық қарыз, зат түріндегі қарыз) шарты (келісімшарты) бойынша алғынған тауарлардың құны шартта (келісімшартта) көзделген тауарлардың құны, шартта (келісімшартта) құны болмаған жағдайда – тауарларға ілеспе құжаттарда көрсетілген құн, шартта (келісімшартта) және тауарларға ілеспе құжаттарда құны болмаған жағдайда – есепке алуда көрсетілген тауарлардың құны болып табылады.

Тауарлардың (оның ішінде оларды шығару жөніндегі шарттар (келісімшарттар) бойынша жұмыстарды орындау нәтижесі болып табылатын тауарлардың) шет ел валютасында көрсетілген құнының салық базасын айқындау мақсаттары үшін тауарларды есепке алуға қабылдау күніне мүше мемлекеттің ұлттық (орталық) банкінің бағамы бойынша ұлттық валютада қайта есептеледі.

Бір мүше бір мемлекеттің аумағына алыс-беріс шикізатын қайта өндеу өнімдері екінші мүше мемлекеттің аумағынан импортталған кезде салық базасы алыс-беріс шикізатын қайта өндеу бойынша жұмыстардың және акцизделетін қайта өндеу өнімдері бойынша төлеуге жататын акциздердің құны ретінде айқындалады. Бұл ретте шетел валютасында көрсетілген алыс-беріс шикізатын қайта өндеу жұмыстарын орындау құны қайта өндеу өнімдерін есепке алуға қабылдау күніне мүше мемлекеттің ұлттық (орталық) банкінің бағамы бойынша ұлттық валютада қайта есептеледі.

15. Бір мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше мемлекеттің аумағынан меншік құқығының лизинг алушыға өтуін көздейтін

лизинг шарты (келісімшарты) бойынша тауарларды (лизинг нысанасын) әкелу кезінде салық базасы лизинг шартымен (келісімшартымен) оны төлеген күнге көзделген тауардың (лизинг нысанасы) құнының бір бөлігі мөлшерінде (төлемнің нақты мөлшері мен жүзеге асырылған күнге қарамастан) айқындалады. Шетел валютасындағы лизингтік төлем мүше мемлекеттің ұлттық (орталық) банкінің салық базасын айқындаудың тиісті кезіне (күніне) тұспа-тұс келетін күнгі бағамы бойынша ұлттық валютага қайта есептеледі.

16. Импортталған акцизделетін тауарлардың, оның ішінде алыс-беріс шикізатын қайта өндеу өнімдері болып табылатын, оларға қатысты қатал (ерекше) акциз мөлшерлемелері белгіленген табиғи мәніндегі көлемі, саны (өзге де көрсеткіштері) не оларға қатысты адвалорлық акциз мөлшерлемелері белгіленген импортталған акцизделетін тауарлардың, оның ішінде алыс-беріс шикізатын қайта өндеу өнімдері болып табылатын тауарлардың құны акциз салу үшін салық базасы болып табылады.

Акциздерді есептеу үшін салық базасы импортталған акцизделетін тауарларды, оның ішінде алыс-беріс шикізатын қайта өндеу өнімдері болып табылатын, тауарларды салық төлеуші есебіне қабылдаған күні (бірақ, аумағына акцизделетін тауарлар импортталған мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген мерзімнен кешіктірмей) айқындалады.

17. Бір мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше мемлекеттің аумағынан импортталған тауарлар бойынша төленуі тиіс жанама

салықтардың сомасын салық төлеуші аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген салық мөлшерлемелері бойынша есептейді.

18. Жанама салықтарды төлеудің толықтығын қамтамасыз ету үшін салық салу мақсатында мүше мемлекеттің бағаларды айқындау қағидаттарын реттейтін заңнамасы қолданылуы мүмкін.

19. Таңбаланатын акцизделетін тауарлар бойынша акциздерді қоспағанда, жанама салықтар:

импортталған тауарларды есепке қабылдаған;

лизинг шартымен көзделген төлем мерзімі айынан кейінгі айдың 20-сынан кешіктірілмей төленеді.

Таңбаланатын акцизделетін тауарлар бойынша акциздерді төлеу мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген мерзімдерде жүргізіледі.

20. Салық төлеуші салық органына имортталған тауарларды есепке қабылдаған айдан (лизинг шартымен (келісімшартымен) көзделген төлем мерзімінен) кейінгі айдың 20-сынан кешіктірмей мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген нысан бойынша не аумағына тауарлар имортталған, оның ішінде лизинг шарты (келісімшарты) бойынша имортталған мүше мемлекеттің құзыретті органы бекіткен нысан бойынша тиісті салық декларациясын ұсынуға міндettі. Салық декларациясымен бірге салық төлеуші салық органына мынадай құжаттарды ұсынады:

1) қағаз тасығышта (төрт данада) және электронды түрдегі Өтініш не электронды (электрондық-цифрлық) қолтаңбамен электронды түрдегі Өтініш;

2) егер мүше мемлекеттің заңнамасында көзделсе, импортталған тауарлар бойынша жанама салықтардың нақты төленгенін растайтын банктің көшірме-ұзіндісі немесе жанама салықтарды төлеу бойынша салық міндеттемелерінің орындалуын растайтын өзге құжат. Бір мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше мемлекеттің аумағынан тауарларды импорттау кезінде, сондай-ақ мүше мемлекеттің аумағына тауарларды (жұмыстарды, қызметтерді) өткізу кезінде салық төлеушіде қайтаруға (есепке жатқызуға) жататын артық төленген (өндіріліп алынған) салықтардың, алымдардың сомалары не жанама салықтардың сомалары болған жағдайда салық органы аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес оларды импортталған тауарлар бойынша жанама салықтардың нақты төленгенін растайтын банктің көшірме-ұзіндісі (оның көшірмесі) ұсынылмайды. Лизинг шарты (келісімшарты) бойынша осы тармақшада көрсетілген құжаттар лизинг шартында (келісімшартымен) көзделген төлем мерзімі басталған кезде ұсынылады;

3) мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген бір мүше мемлекеттің аумағынан екінші мүше мемлекеттің аумағына тауарларды өткізуді растайтын көліктік (тауарларға ілеспе) құжаттар және (немесе) өзге құжаттар. Аталған құжаттар, егер тауарларды өткізуін, оның ішінде көлік құралдарын пайдаланбай өткізуін

жекелеген түрлөрі үшін мүше мемлекеттің заңнамасында мұндай құжаттарды ресімдеу көзделмеген жағдайда ұсынылмайды;

4) егер шот-фактураларды жазып беру (үзінді беру) мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген жағдайда тауарларды тиеп-жөнелту кезінде мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес ресімделген шот-фактуралар;

Егер шот-фактураларды жазып беру (үзінді беру) мүше мемлекеттің заңнамасында көзделмесе не тауарларды Одаққа мүше болып табылмайтын мемлекеттің салық төлеушісінен сатып алынатын болса, онда салық органына шот-фактураның орнына импортталған тауарлардың құнын растайтын, сатушы жазып берген (үзінді берген) өзге құжат (құжаттар) ұсынылады;

5) негізінде мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше мемлекеттің аумағынан импортталған тауарлар сатып алынған шарттар (келісімшарттар); тауарлар лизингі (лизинг нысанасы) жағдайында – лизинг шарттары (келісімшарттары); тауарлық кредит (тауарлық қарыз, зат түріндегі қарыз) жағдайында – тауарлық кредит (тауарлық қарыз, зат түріндегі қарыз) шарттары (келісімшарттар); тауарларды шығару туралы шарттар (келісімшарттар), алыс-беріс шикізатын қайта өндеуге арналған шарттар (келісімшарттар);

6) бір мүше мемлекеттің салық төлеушісіне скінші мүше мемлекеттің салық төлеушісі (осы Хаттаманың 13.2 – 13.5-тармактарында көзделген жағдайларда) не үшінші мүше мемлекеттің аумағынан импортталған тауарларды өткізуші, Одаққа мүше болып табылмайтын мемлекеттің салық төлеушісі берген,

үшінші мүше мемлекеттің салық төлеушісі туралы және импортталған тауарларды сатып алу туралы осы үшінші мүше мемлекеттің салық төлеушісімен жасасқан шарт (келісімшарт) туралы мынадай мәліметтер жөніндегі ақпараттық хабарлама (басшысы дара кәсіпкер) қол қойған және ұйымның мөрімен куәландырылған):

тұлғаны мүше мемлекеттің салық төлеушісі ретінде сәйкестендіру нөмірі;

мүше мемлекеттің салық төлеушісінің (ұйымның дара кәсіпкердің) толық атауы;

мүше мемлекеттің салық төлеушісінің орналасқан (тұрғылықты) жері;

шарт (келісімшарт) нөмірі мен күні;

ерекшелік нөмірі мен күні.

Егер тауарлар сатып алынатын мүше мемлекеттің салық төлеушісі өткізілетін тауарлардың иесі болып табылмаған жағдайда (комиссионер, сенім білдірілген тұлға немесе агент болып табылса), онда осы тармақшаның екінші-алтыншы абзацтарында көрсетілген мәліметтер өткізілетін тауардың иесіне қатысты да ұсынылады.

Ақпараттық хабарлама шет тілінде ұсынылған жағдайда орыс тіліндегі аудармасының болуы міндетті.

Егер осы тармақшада көзделген мәліметтер осы тармақтың 5 - тармақшасында көрсетілген шартта (келісімшартта) қамтылған жағдайда ақпараттық хабарлама ұсынылмайды;

7) комиссия шарттары (келісімшарттары), тапсырма немесе агенттік шарт (келісімшарт) (олар жасалған жағдайда);

8) негізінде комиссия шарттары (келісімшарттары), тапсырма немесе агенттік шарт (келісімшарт) бойынша мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше басқа мемлекеттің аумағынан импортталған тауарлар сатып алғынған шарттар (келісімшарттар) (жанама салықтарды комиссionер, сенім білдірілген адам немесе агент төлейтін жағдайларды қоспағанда, осы Хаттаманың 13.2 – 13.5-тармақтарында көзделген жағдайларда).

Осы тармақтың 2 – 8-тармақшаларында көрсетілген құжаттар мүше мемлекеттердің салық органдының нормативтік құқықтық актілерінде не мүше мемлекеттердің заннамасында белгіленген тәртіппен расталған көшірмелерде немесе мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген тәртіппен электрондық түрде ұсынылуы мүмкін. Аталған құжаттардың пішімін мүше мемлекеттердің салық органдының нормативтік құқықтық актілерімен не мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерімен айқындалады.

Лизинг шарты (келісімшарты) бойынша ҚҚС-ты бірінші төлеген кезде салық төлеуші салық органына осы 1 – 8-тармақшаларында көзделген құжаттарды ұсынады. Одан әрі салық төлеуші салық органына салық декларациясымен бірге осы тармақтың 1 және 2-тармақшаларында көзделген құжаттарды (олардың көшірмелерін) ұсынады.

Өтініштер мен ақпараттық хабарламаны қоспағанда, осы тармақта көрсетілген құжаттар, егер оларды салық декларациясымен

бір мезгілде ұсынбау аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің заңнамасынан өрбісе, салық органына ұсынылмайды.

21. Нактыланған Өтініш (бұрын ұсынылмағанның орнына) қағаз тасығышта (төрт данада) және электронды түрде не салық төлеушінің электронды (электрондық-цифрлық) қолтаңбасымен электронды түрде ұсынылады. Нактыланған Өтінішпен (бұрын ұсынылғаннның орнына) бір мезгілде, егер олар бұрын салық органына ұсынылмаған болса, осы Хаттаманың 20-тармағы 2 – 8-тармақшаларында көзделген құжаттар ұсынылады.

Егер нактыланған Өтінішті (бұрын ұсынылғаннның орнына) ұсыну бұрын ұсынылған салық декларациясына өзгерістер енгізуге әкеп соқпаса, онда, егер мүше мемлекеттің заңнамасында өзгеше көзделмесе, салық төлеуші нактыланған (қосымша) салық декларациясын ұсынбайды. Мұндай нактыланған Өтінішті ұсыну тауарлардың импорты кезінде төленген, бұрын шегерімге жатқызуға қабылданған ҚҚС сомасын қайта қалпына келтіруге алып келмейді.

Нактыланған Өтініш (бұрын ұсынылғаннның орнына) мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген жағдайларда ұсынылмайды.

22. Импортталған тауарлар бойынша жанама салықтарды төлемеген, осындаи салықтарды осы Хаттаманың 19-тармағында белгіленген мерзіммен салыстырғанда әлдеқайда кеш мерзімде төлеген жағдайларда, сондай-ақ салық декларацияларын ұсынбау, оларды осы Хаттаманың 20-тармағында белгіленген мерзімді бұза отырып, ұсыну фактілері анықталған жағдайда, не салық декларацияларында көрсетілген деректердің мүше мемлекеттердің

салық органдары арасындағы ақпарат алмасу шеңберінде алынған деректермен сәйкес келмеген жағдайларда салық органы аумағына тауарлар импортталған мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен және мөлшерде жанама салықтар мен өсімпұлдарды өндіріп алады, сондай-ақ жанама салықтарды, өсімпұлдарды төлеу бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету тәсілдерін және осы мемлекеттің заңнамасында белгіленген жауаптылық шараларын қолданады.

23. Импортталған тауарларды оларды есепке қабылданған айда қайтарған кезде егер тауарлар тиісінше сапалы болмауы және (немесе) тиісінше жиынтықталмауы себептері бойынша қайтарылса, бұл тауарлар импорты бойынша операциялар салық декларациясында көрсетілмейді.

Тауарларды тиісінше сапалы болмауы және (немесе) жиынтықталмауы себептері бойынша қайтару шарттың (келісімшарттың) қатысуышылары келіскең талап қоюмен, сондай-ақ осындай тауарлармен одан әрі операциялар жасауга арналған тиісті құжаттармен расталуға тиіс. Мұндай құжаттарға тауарларды қабылдау-беру актілері (қайтарылған тауарларды тасымалдау болмаган жағдайда), көліктік (тауарлардың ілеспе) құжаттар (қайтарылған тауарларды тасымалдаған жағдайда), жою актілері немесе өзге де құжаттар жатады. Осындай тауарлар ішінara қайтарылған жағдайда көрсетілген құжаттар (олардың көшірмелері) салық органдарына осы Хаттаманың 20-тармағында көзделген құжаттармен бірге ұсынылады.

Импортталған тауарларды олар есепке алуға қабылданған ай біткен соң көрсетілген себептер бойынша қайтарған кезде салық төлеуші тиісті нақтыланған (қосымша) салық декларациясын және осы тармақтың екінші абзацында көрсетілген құжаттарды (олардың көшірмелерін) салық органына ұсынады.

Осы тармақтың екінші абзацында көрсетілген құжаттар мүше мемлекеттердің салық органдарының нормативтік құқықтық актілерімен немесе мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерімен белгіленген тәртіпте электронды түрде ұсынылуы мүмкін. Көрсетілген құжаттардың пішімі мүше мемлекеттердің салық органдарымен не мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерімен айқындалады.

Тауарлар тиісінше сапалы болмауы және (немесе) тиісінше жиынтықталмауы себептері бойынша ішінара қайтарылған жағдайда, ішінара қайтарылған тауарлар туралы мәліметтерді көрсетпей-ак салық органына нақтыланған (бұрын ұсынылғанның орнына) Өтініш ұсынылады. Көрсетілген Өтініш не қағаз жеткізгіште (төрт данада) және электронды түрде немесе салық төлеушінің электронды қолтаңбасы қойылған (электрондық-цифрлық) электронды түрде ұсынылады.

Тиісінше сапада болмауы және (немесе) тиісінше жиынтықталмауы себептері бойынша, мәліметтері бұрын ұсынылған Өтініште көрсетілген барлық тауарлар толығымен қайтарылған жағдайда, салық органына нақтыланған (бұрын ұсынылғанның орнына) Өтініш ұсынылмайды. Салық төлеуші мүше мемлекеттердің

салық органдарының нормативтік құқықтық актілерінде немесе мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген нысан бойынша және тәртіппен толығымен қайтарылған тауарлар туралы мәліметтер көрсетілген, бұрын ұсынылған Өтініштегі деректемелер туралы салық органына хабарлайды.

Тауарлар тиісінше сапада болмауы және (немесе) тиісінше жиынтықталмауы себептері бойынша ішінара немесе толығымен қайтарылған жағдайда, бұл тауарларды импорттаған кезде бұрын төленген шегерімге қабылданған ҚҚС сомаларын қалпына келтіру, егер мүше мемлекеттердің заңнамасында өзгеше көзделмесе, тауарларды қайтару жүргізілген салықтық кезеңде жүргізіледі.

24. Салық төлеушінің тауарларды есепке алып қабылдағаннан ай өткен соң олардың бағасы көтеріліп, импортталған тауарлардың құны өскен жағдайда, ҚҚС-ты төлеу мақсаттары үшін салықтық база импортталған тауарлардың өзгертілген және алдыңғы құны арасындағы айырмасы көбейтіледі. ҚҚС-ты төлеу және салық декларациясын тапсыру шартка (келісімшартқа) қатысуышылар имортталған тауарлардың бағасын өзгертуken айдан кейінгі айдың 20-сы қунінен кешіктірілмей жүргізіледі.

Сатып алған импортталған тауарлардың өзгертілген және алдыңғы құны арасындағы айырмасы салық төлеуші салық органына бір мезгілде тапсыратын салық декларациясында:

өтініш (өзгертілген және алдыңғы құн арасындағы айырмасы көрсетілген) қағаз жеткізгіште (төрт данада) және электронды түрде

немесе салық төлеушінің электронды қолтаңбасымен (электрондық-цифрлық) электронды түрде;

импортталған тауарлардың бағасы өскенін, шот-фактураның түзетілгенін (егер оны шығару (көшіру) мүше мемлекеттің заңнамасында көзделгенін) растайтын шарт (келісімшарт) немесе шарттың (келісімшарттың) қатысуышыларымен көзделген өзге де құжаттар ұсынылады. Көрсетілген құжаттар мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен куәландырылған көшірmede немесе мүше мемлекеттердің салық органдарының нормативтік құқықтық актілерінде не мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген тәртіппен электронды түрде ұсынылады. Көрсетілген құжаттардың пішімі мүше мемлекеттердің салық органдарының нормативтік құқықтық актілерінде не мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде айқындалады.

25. Мүше мемлекеттің аумағында импорты оның заңнамасына сәйкес жанама салықтарды төлеусіз жүзеге асырылған тауарлар босату немесе өзге төлеу тәртібі берілген мақсаттарда емес, өзге мақсаттарда пайдаланылған жағдайда мұндай тауарлардың импортына осы бөлімде белгіленген тәртіппен жанама салықтар салынуы тиіс.

26. Бір мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше мемлекеттің аумағынан импортталған тауарлар бойынша төленген (есепке жатқызылған) жанама салықтардың сомалары аумағына

тауарлар импортталған мүше мемлекеттің заңнамасында көзделген тәртіппен шегерулерге (есепке жатқызулараЗ) жатады.

27. Ақициздік маркалармен (есепке алу-бақылау маркаларымен, белгілермен) таңбалануға жататын тауарлар бойынша акциздерді алуды, егер мүше мемлекеттің заңнамасында өзгеше көзделмесе, мүше мемлекеттің кеден органдары жүзеге асырады.

IV. Жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету кезінде жанама салықтар алу тәртібі

28. Жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету кезінде жанама салықтар салу жұмыстарды, қызметтерді (осы Хаттаманың 31-тармағында көрсетілген жұмыстарды қоспағанда) өткізу орны болып танылатын мүше мемлекетте жүзеге асырылады.

Жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету кезінде салық базасы, жанама салықтардың мөлшерлемелері, оларды салу тәртібі мен салықтық жеңілдіктер (салық салудан босату), егер осы бөлімде өзгеше белгіленбесе, аумағы жұмыстарды, қызметтерді өткізу орны болып танылатын мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес айқындалады.

29. Мүше мемлекеттің аумағы, егер:

1) жұмыстар, қызметтер осы мүше мемлекеттің аумағындағы жылжымайтын мүлікпен тікелей байланысты болса жұмыстарды, қызметтерді өткізу орны болып танылады.

Осы тармақшаның ережесі жылжымайтын мүлікті жалға алу, жалға беру және өзге де негіздерде пайдалануға беру жөніндегі қызметтерге қатысты да қолданылады;

2) жұмыстар, қызметтер осы мүше мемлекеттің аумағындағы жылжымалы мүлікпен, көлік құралдарымен тікелей байланысты болса;

3) мәдениет, өнер, оқыту (білім беру), дene шынықтыру, туризм, демалыс және спорт саласындағы қызметтер осы мүше мемлекеттің аумағында көрсетілсе;

4) осы мүше мемлекеттің салық төлеушісі:

консультациялық, заң, бухгалтерлік, аудиторлық, инжиниингтік, жарнамалық, дизайнерлік, маркетингтік қызметтерді, ақпаратты өндеу жөніндегі қызметтерді, сондай-ақ ғылыми-зерттеу, тәжірибелік-конструкторлық және тәжірибелік-технологиялық (технологиялық) жұмыстарды;

ЭЕМ-ге арналған бағдарламаларды және дерекқорларды (есептеуіш техникасы бағдарламалық құралдары мен ақпараттық өнімдерін) әзірлеу, осындай бағдарламалар мен дерекқорларды бейімдеу және түрлендіру, сүйемелдеу жөніндегі жұмыстарды, қызметтерді;

егер персонал сатып алушының қызмет орнында жұмыс істеген жағдайда, персонал беру жөніндегі қызметтерді сатып алса жұмыстарды, қызметтерді еткізу орны болып танылады.

Осы тармақшаның ережелері сондай-ақ:

патенттерді, лицензияларды, мемлекет қорғайтын өнеркәсіптік меншік объектілеріне құқықтарды куәландыратын өзге де құжаттарды, сауда мараларын, тауар белгілерін, фирмалық атауларды, қызмет көрсету белгілерін, авторлық, сабактас құқықтарды немесе өзге де осыған ұқсас құқықтарды беру, ұсыну;

көлік құралдарын жалға беруді, олардың лизингін және өзге де негіздерде пайдалануға беруді қоспағанда, жылжымалы мүлікті жалға беру, оның лизингі және өзге де негіздерде пайдалануға беру;

осы тармақшада көзделген жұмыстарды, қызметтерді орындау үшін шартқа (келісімшартқа) негізгі қатысушы үшін өзінің атынан тартатын тұлғаның не шартқа (келісімшартқа) негізгі қатысушының атынан басқа тұлғаның қызмет көрсетуі кезінде қолданылады;

5) егер осы тармақтың 1 – 4-тармақшаларында өзгеше көзделмесе, осы мүше мемлекеттің салық төлеушісі жұмыстарды орындаса, қызметтерді көрсетсе, жұмыстарды, қызметтерді өткізу орны болып танылады.

Осы тармақшаның ережелері көлік құралдарын жалға беру, лизинг және өзге де негіздерде пайдалануға беру кезінде де қолданылады.

30. Жұмыстарды, қызметтерді өткізу орнын растайтын құжаттар мыналар болып табылады:

мүше мемлекеттердің салық төлеушілері жасасқан, жұмыстарды орындауға, қызметтерді көрсетуге арналған шарт (келісімшарт);

жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету фактісін растайтын құжаттар;

мүше мемлекеттердің заңнамасында көзделген өзге де құжаттар.

31. Бір мүше мемлекеттің аумағына екінші мүше мемлекеттің аумағынан әкелінетін, кейіннен басқа мүше мемлекеттің аумағына қайта өндеу өнімдері түрінде әкетілетін алыс-беріс шикізатын қайта өндеу жөніндегі жұмыстарды өткізу кезінде ҚҚС салу тәртібі мен олардың төленуін бақылауды қамтамасыз ету, егер осы бөлімде өзгеше белгіленбесе, осы Хаттаманың II бөліміне сәйкес жүзеге асырылады. Бұл ретте ҚҚС бойынша салықтық база алыс-беріс шикізатын қайта өндеу жөніндегі орындалған жұмыстардың құны есебінде айқындалады.

32. Осы Хаттаманың 31-тармағында көрсетілген жұмыстарды өткізу бойынша ҚҚС-тың нөлдік мөлшерлемесін қолдану негізділігін растау үшін салық органдарына салық декларациясымен бір мезгілде мынадай құжаттар (олардың көшірмелері) қағаз жеткізгіште:

- 1) мүше мемлекеттердің салық төлеушілері арасында жасалған шарт (келісімшарт);
- 2) жұмыстардың орындалу, қызметтердің көрсетілу фактісін растайтын құжаттар;
- 3) осы Хаттаманың 31-тармағында көрсетілген тауарларды әкелуді (әкетуді) растайтын құжаттар;
- 4) өтініш (мүше мемлекеттердің салық органдарының қалауы бойынша қағаз жеткізгіштегі түпнұсқасы немесе көшірмелері) не өтініштер тізбесі (қағаз жеткізгіште немесе салық төлеушінің электронды қолтаңбасымен (электрондық-цифрлық) электронды түрде тапсырылады.

Өтініштер тізбесі осы Хаттаманың 4-тармағы З-тармақшасында белгіленген тәртіппен ұсынылады.

Одақтың шегінен тыс жерлерге алыс-беріс шикізаттың қайта өндеу өнімдері әкетілген жағдайда салық органына өтініш (өтініштер тізбесі) ұсынылмайды.

Бір мүше мемлекеттің аумағынан алыс-беріс шикізаттың қайта өндеу өнімдерін екінші мүше мемлекеттің аумағына әкетілген және екінші мүше мемлекеттің аумағындағы еркін кедендік аймақта немесе бос қоймаға кедендік рәсімдермен орналастырған жағдайда, осындай тауарлардың еркін кедендік аймақта немесе бос қоймаға кедендік рәсімдермен орналастырылуына сәйкес бірінші мүше мемлекеттің салық органына өтініштің (өтініштер тізбесінің) орнына екінші мүше мемлекеттің кеден органы қуәландырған кедендік декларацияны тапсырады;

5) алыс-беріс шикізаттың қайта өндеу өнімдерін Одақтан тысқары әкетуді раnstайтын кеден декларациясы;

6) мүше мемлекеттердің заңнамасында көзделген өзге де құжаттар ұсынылады.

Осы тармақтың 4-тармақшасының 1, 2, 3, 5, 6-тармақшаларында және төртінші абзацында көзделінген құжаттар мүше мемлекеттердің салық органдарының нормативтік құқықтық актілерінде немесе мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген тәртіппен электронды түрде ұсынылуы мүмкін. Көрсетілген құжаттардың пішімі мүше мемлекеттердің салық

органдарының немесе мүше мемлекеттердің өзге де нормативтік құқықтық актілерінде айқындалады.

Егер салық декларациясымен бір мезгілде КҚС-тың нөлдік мөлшерлемелерін қолданудың негізділігін растайтын құжаттардың ұсынылмауы аумағында өндөу жүзеге асырылатын мүше мемлекеттің заңнамасынан туындаса, осы тармақта көзделген өтінішті (өтініштер тізбесін) қоспағанда, құжаттар салық органына ұсынылмайды.

33. Егер салық төлеуші салық салу тәртібі осы бөліммен реттелетін жұмыстардың, қызметтердің бірнеше түрлерін орындаған, көрсеткен жағдайда және бір жұмыстарды, қызметтерді өткізу басқа жұмыстардың, қызметтердің өткізілуіне қатысты қосалқы сипатта болған жағдайда, онда негізгі жұмыстарды, қызметтерді өткізу орны қосалқы жұмыстарды, қызметтерді өткізу орны болып танылады.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа

№ 19 ҚОСЫМША

**Бәсекелестіктің жалпы
қағидаттары мен қағидалары туралы**

ХАТТАМА

I. Жалпы ережелер

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы Шарттың (бұдан әрі – Шарт) XVIII бөліміне сәйкес әзірленген және оның қолданылу ерекшеліктерін, екі және одан көп мүше мемлекеттердің аумағындағы трансшекаралық нарықтарда (бұдан әрі - трансшекаралық нарық), бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзғаны үшін айыппұл санкцияларын Комиссияның мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарымен өзара іс-қимылын қоса алғанда, трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының сақталуын бақылауды жүзеге асыру тәртібін, бәсекелестік (монополияға қарсы) заннаманың сақталуын бақылауды жүзеге асыру кезінде мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының өзара іс-қимылы қағидаттарын айқындайды, сондай-ақ мемлекеттік баға реттеуді енгізу және мүше мемлекеттердің оны енгізу туралы шешімдерін даулау тәртібін айқындайды.

2. Осы Шартта пайдаланылатын, сондай-ақ Шарттың XVIII бөлімінің мақсаттары үшін келесі терминдер мынаны білдіреді:

1) «сатылас келісім» – бірі тауарды сатып алатын немесе оның әлеуетті сатып алушысы болып табылатын, ал екіншісі тауарды ұсынатын немесе оның әлеуетті сатушысы болып табылатын шаруашылық жүргізуші субъектілері (нарық субъектілері) арасындағы келісім;

2) «өзара алмастырылатын тауарлар» – өзінің функционалдық арналымы, қолданылуы, сапалық және техникалық сипаттамалары, бағасы және басқа да параметрлері бойынша салыстыруға болатын, осылайша сатып алушы тұтыну кезінде (оның ішінде өндірістік мақсаттарда тұтыну кезінде) бір тауар екіншісімен шынымен алмастырылатын немесе алмастыруға дайын болатын тауарлар;

3) «мемлекеттік бағалық реттеу» – мүше мемлекеттердің мемлекеттік билік органдарының және жергілікті өзін-өзі басқару органдарының бағалар (тарифтер), бағаларға (тарифтерге) үстемелер, ең жоғарғы немесе ең төменгі бағалар (тарифтер), бағаларға (тарифтерге) ең жоғарғы немесе ең төменгі үстемелерді мүше мемлекеттердің заңнамасында белгіленген тәртіппен белгілеуі;

4) «мемлекеттік немесе муниципалды преференция» – мүше мемлекеттердің атқарушы билік органдарының, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының көрсетілген органдардың функцияларын жүзеге асыратын өзге де органдардың немесе ұйымдардың жекелеген шаруашылық жүргізуші субъектілерге (нарық субъектілеріне) мемлекеттік немесе муниципалдық мүлікті, азаматтық құқықтардың өзге де объектілерін беру жолымен немесе мүліктік женілдіктер, мемлекеттік немесе муниципалдық кепілдіктер беру жолымен оларға

қызметтің аса тиімді жағдайларын қамтамасыз ететін артықшылықтарды беруі;

5) «тұлғалар тобы» – мынадай белгілердің біріне немесе бірнешеуіне сәйкес келетін жеке тұлғалардың және (немесе) заңды тұлғалардың жиынтығы:

егер мұндай жеке тұлға немесе мұндай заңды тұлға өзінің осы шаруашылық қоғамға (серіктестікке, шаруашылық әріптестікке) қатысу күші болса немесе алынған, оның ішінде жазбаша келісім негізінде басқа тұлғалардан алынған өкілеттіктерге сәйкес осы шаруашылық қоғамның (серіктестіктің, шаруашылық әріптестіктің) жарғылық (қалыптаспа) капиталындағы дауыс беру акцияларына (үлесіне) сәйкес келетін дауыстың жалпы санының 50 пайзызынан астамына ие болса, шаруашылық қоғам (серіктестік, шаруашылық әріптестік) және жеке тұлға немесе заңды тұлға;

егер мұндай жеке тұлға немесе мұндай заңды тұлға осы шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) жеке-дара атқарушы органдының функциясын жүзеге асырса, шаруашылық жүргізуші субъект (нарық субъектісі) және жеке тұлға немесе заңды тұлға;

егер мұндай жеке тұлға немесе мұндай заңды тұлға осы шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) құрылтай құжаттары немесе осы шаруашылық жүргізуші субъектісімен (нарық субъектісімен) жасалған шарттар (келісімдер) негізінде осы шаруашылық жүргізуші субъектіге (нарық субъектісіне) орындау үшін міндетті тапсырмалар беруге құқылды болса, шаруашылық

жүргізуші субъект (нарық субъектісі) және жеке тұлға немесе занды тұлға;

алқалық атқаруши органның және (немесе) директорлар кенесінің (байқаушы кеңестің, қор кенесінің) сандық құрамының 50 пайыздан астамын белгілі бір жеке тұлғалар құрайтын шаруашылық жүргізуші субъектілер (нарық субъектілері);

жеке тұлға, оның жұбайы-зайыбы, ата-аналары (оның ішінде бала асырап алушылар), балалары (оның ішінде асырап алынғандар), аға-інілері мен апа-сінлілері;

тұлғаның әрқайсысы осы тармақтың екінші - алтыншы абзацтарында көрсетілген қандай да бір негіз бойынша сол бір ғана тұлғамен топқа кіретін, сондай-ақ басқа да тұлғалар осындай тұлғалардың кез келгенімен осы тармақтың екінші - алтыншы абзацтарында көрсетілген қандай да бір негіз бойынша топқа кіретін тұлғалар;

егер тұлғалар өзінің осы шаруашылық қоғамға (серіктестікке) бірлесіп қатысуына орай немесе басқа тұлғалардан алынған өкілеттіктерге сәйкес осы шаруашылық қоғамының (серіктестіктің, шаруашылық әріптестіктің) жарғылық (қалыптаспа) капиталындағы дауыс беру акциясына (үлесіне) сәйкес келетін дауыстың жалпы санының 50 пайызынан астамына ие болса, осы тармақтың екінші - жетінші абзацтарында көрсетілген қандай да бір белгілер бойынша бір тұлғалар тобына кіретін шаруашылық қоғам (серіктестік, шаруашылық әріптестік), жеке және (немесе) занды тұлғалар.

Тұлғалар тобы біртұтас шаруашылық жүргізуші субъект (нарық субъектісі) ретінде қарастырылады, ал Шарттың XVIII бөлімінің және осы хаттаманың шаруашылық жүргізуші субъектілерге (нарық субъектілеріне) қатысты ережелері, осы Хаттамада көзделген жағдайларды қоспағанда, тұлғалар тобына қолданылады.

Мүше мемлекеттердің заңнамасында мүше мемлекеттер аумағында бәсекелестік (монополияға қарсы) саясатты іске асыру мақсатында «тұлғалар тобы» деген ұғымның нақтылануы, оның ішінде бір тұлғаның акцияларын (үлестерін) екінші тұлғаның жарғылық (қалыптаспа) капиталында иелік ету (қатысу) мөлшерінің мәні бөлігінде нақтылануы мүмкін, мұндай кезде тұлғалар тобы мұндай иелік етуді (катысады) таниды;

6) «кемітіушілік шарттары» – осы Шартта және/немесе барлық мүше мемлекеттердің басқа да халықаралық шарттарында көзделген талаптарды, шектеулерді және ерекшеліктерді ескере отырып, шаруашылық жүргізуші субъект (нарық субъектісі) немесе бірнеше шаруашылық жүргізуші субъектілер (нарық субъектілері) екінші шаруашылық жүргізуші субъектімен (нарық субъектісімен) немесе басқа да шаруашылық жүргізуші субъектілермен (нарық субъектілерімен) салыстырғанда тең емес жағдайға қойылған кезде тауар нарығына кіру шарты, тауарларды өндіру, айырбастау, тұтыну, сатып алу, сату, өзге де беру шарттары;

7) «үстем жағдай» – тиісті тауар нарығында осындай шаруашылық жүргізуші субъектіге (нарық субъектісіне) (тұлғалар тобына) не осындай шаруашылық жүргізуші субъектілерге (нарық

субъектілеріне) (тұлғалар топтарына) тиісті тауар нарығында тауар айналысының жалпы жағдайына елеулі шешуші ықпал етуге және (немесе) осы тауар нарығынан басқа шаруашылық жүргізуши субъектілерді (нарық субъектілерін) жоюға және (немесе) басқа шаруашылық жүргізуши субъектілердің (нарық субъектілерінің) осы тауар нарығына кіруін қыындантуға мүмкіндік беретін белгілі бір тауар нарығындағы шаруашылық жүргізуши субъектінің (нарық субъектісінің) (тұлғалар тобының) не шаруашылық жүргізуши субъектілердің (нарық субъектілерінің) (тұлғалар топтарының) жағдайы;

8) «бәсекелестік» – шаруашылық жүргізуши субъектілердің (нарық субъектілерінің) әрқайсысының дербес жасаған іс-әрекеттері тиісті тауар нарығындағы тауарлар айналымының жалпы жағдайына олардың әрқайсысының біржакты тәртіппен ықпал ету мүмкіндігі жойылатын немесе шектелетін жарыспалылығы;

9) «құпия ақпарат» – мүше мемлекеттердің заңнамаларына сәйкес мемлекеттік құпияға (мемлекеттік құпияларға) жататын ақпаратты қоспағанда, мүше мемлекеттердің нормативтік құқықтық актілерімен қорғалатын ақпараттың барлық түрі;

10) «экономикалық қызметті үйлестіру» – шаруашылық жүргізуши субъектілердің (нарық субъектілерінің) іс-қимылдарын мұндаидар шаруашылық жүргізуши субъектілердің (нарық субъектілерінің) ешбірімен бір тұлғалар тобына кірмейтін және шаруашылық жүргізуши субъектілердің (нарық субъектілерінің) келісілген іс-қимылдары жүзеге асырылатын тауар нарығында

(тауар нарықтарында) қызметін жүзеге асырмайтын үшінші тұлғамен келісу;

11) «жанама бақылау» – араларында тікелей бақылау бар занды тұлға немесе бірнеше занды тұлғалар арқылы занды тұлға қабылдайтын шешімді занды тұлғаның немесе жеке тұлғаның айқындау мүмкіндігі;

12) «монополиялық жоғары баға» – егер осы баға осындай тауарды өндіру және өткізу үшін қажет шығыстар мен пайда сомасынан, Одақ немесе оның шегінен тыс жерлердегі аумақта мұндай нарық болған кезде тауарды сатып алушылар немесе сатушылар құрамы, тауар айналымының шарттары, тауар нарығына кіру шарттары, салық салу және кедендік-тарифтік реттеуді қоса алғанда, мемлекеттік реттеу бойынша тауар нарығындағы (бұдан әрі - салыстырмалы тауар нарығы) бәсекелестік жағдайларда қалыптасқан бағадан асып кетсе, үstem жағдайға ие шаруашылық жүргізуі субъект (нарық субъектісі) белгілеген баға. Мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес айқындалған осындай тауар тарифі шгінде табиғи монополия субъектісі белгілеген баға монополиялық жоғары баға болып танылмайды;

13) «монополиялық төмен баға» – егер осы баға нақты немесе осындай тауарды өндіру және өткізу үшін қажет шығыстар мен пайда сомасынан төмен және Одақ немесе оның шегінен тыс жерлердегі аумақта мұндай нарық болған кезде салыстырмалы тауар нарығындағы бәсекелестік жағдайда қалыптасқан бағадан төмен

болса, үстем жағдайға ие шаруашылық жүргізуін субъект (нарық субъектісі) белгілеген баға;

14) «жосықсыз бәсеке» – мүше мемлекеттердің заңнамасына іскерлік айналым дәстүріне, қайырымдылық, парасаттылық және әділеттілік талаптарына қайшы келетін және басқа бәсекелес шаруашылық жүргізуі субъектілерге нұқсан келтірген немесе келтіруі мүмкін не олардың іскерлік беделіне зиян келтірген немесе келтіруі мүмкін шаруашылық жүргізуі субъектінің (нарық субъектісінің) (тұлғалар тобының) немесе бірнеше шаруашылық жүргізуі субъектілердің (нарық субъектілерінің) (тұлғалар топтарының) кәсіпкерлік қызметтегі артықшылықтарды иеленуге бағытталған кез келген әрекеттері;

15) «бәсекелестікті шектеу белгілері» – тауар нарығында бір тұлғалар тобына кірмейтін шаруашылық жүргізуі субъектілердің (нарық субъектілерінің) санын қысқарту, тауар нарығында тауар айналымының өзге де жалпы жағдайларының тиісті өзгерістеріне байланысты емес тауар бағаларының өсуі немесе төмендеуі, бір тұлғалар тобына кірмейтін шаруашылық жүргізуі субъектілердің (нарық субъектілерінің) тауар нарығындағы дербес әрекеттерден бастартуы, шаруашылық жүргізуі субъектілердің (нарық субъектілерінің) арасындағы келісіммен немесе олардың орындауы үшін міндетті өзге тұлғаның нұқсауларына сәйкес не бір тұлғалар тобына кірмейтін шаруашылық жүргізуі субъектілердің (нарық субъектілерінің) тауар нарығындағы өз әрекеттерін келісу нәтижесінде тауар нарығында тауар айналымының жалпы

жағдайларын айқындау, сондай-ақ шаруашылық жүргізуші субъектіге (нарық субъектісіне) немесе бірнеше шаруашылық жүргізуші субъектіге (нарық субъектілеріне) бір жақты тәртіппен тауар нарығындағы тауар айналымының жалпы жағдайларына әсер етуге мүмкіндік беретін өзге де мән-жайлар;

16) «тікелей бақылау» – занды немесе жеке тұлғаның мынадай бір немесе бірнеше іс-қимылдар:

оның атқарушы органдының функцияларын жүзеге асыру;

занды тұлғаның кәсіпкерлік қызметін жүргізу шарттарын айқындау құқығын алу;

занды тұлғаның жарғылық (қалыптаспа) капиталын құрайтын акциясына (үлесіне) сәйкес келетін дауыстың жалпы санының 50-ден астам пайызына иелік ету арқылы занды тұлға қабылдайтын шешімдерді айқындау мүмкіндігі;

17) «келісім» – құжатта немесе бірнеше құжатта қамтылған жазбаша нысандағы уағдаластық, сондай-ақ ауызша нысандағы уағдаластық;

18) «тауар» – сатуға, айырбастауға және айналымға өзге де енгізуге арналған азаматтық құқықтар объектісі (оның ішінде жұмыс, қаржы қызметін қоса алғанда, көрсетілетін қызмет);

19) «тауар нарығы» – экономикалық, техникалық немесе өзге мүмкіндіктерге не орындылықты негізге ала отырып, шекараларында (оның ішінде географиялық) сатып алушы тауар сатып ала алатын және мұндай мүмкіндік не орындылық оның шегінен тыс жерлерде

жок, басқа тауармен алмастырылмайтын немесе бірін-бірі алмастыратын тауар айналымының саласы;

20) «шаруашылық жүргізуші субъект (нарық субъектісі)» – өзіне табыс әкелетін қызметті жүзеге асыратын коммерциялық ұйым, коммерциялық емес ұйым, дара кәсіпкер, сондай-ақ мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес кәсіби табыс әкелетін қызметі мемлекеттік тіркелуге және (немесе) лицензиялануға жататын жеке тұлға;

21) «экономикалық шоғырлану» – мәмілелер, жүзеге асырылуы бәсекелестіктің жай-күйіне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін өзге де әрекет.

3. Шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) үстем жағдайы мынадай мән-жайларды талдауды негізге ала отырып, белгіленеді:

1) шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) үлесі және оның бәсекелестері мен сатып алушыларының үлестерімен арақатынасы;

2) шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) біржақты тәртіппен тауар бағасының деңгейін айқындау және тиісті тауар нарығында тауар өткізудің жалпы жағдайына шешуші ықпал ету мүмкіндігі;

3) тауар нарығына кіру үшін экономикалық, технологиялық, әкімшілік немесе өзге де шектеулердің болуы;

4) жұмыс істеу кезеңінде шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) тауар нарығында тауар айналымының жалпы жағдайына шешуші ықпал ету мүмкіндігі.

4. Мүше мемлекеттердің заңнамасында шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) үстем жағдайын танитын өзге де (қосымша) шарттар белгіленуі мүмкін.

Трансшекаралық нарықтағы шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) үстем жағдайын Комиссия бекітетін Трансшекаралық нарықтағы бәсекелестіктің жай-күйін бағалау әдістемесіне сәйкес Комиссия белгілейді.

II. Келісімдер мен алып қоюға жол берушілік

5. Шарттың 76-бабының 4 және 5-тармақтарында көзделген келісімдер, сондай-ақ Шарттың 76-бабының 3-тармағында белгіленген салдарларға әкеп соғуы мүмкін бірлескен қызмет туралы шаруашылық жүргізуші субъектілердің (нарық субъектілерінің) келісімдері, егер олар шаруашылық жүргізуші субъектілерге (нарық субъектілеріне) осы келісімдердің мақсаттарына қол жеткізу үшін қажет болып табылатын шектеулер қоймаса және тиісті тауар нарығында бәсекелестікті жою үшін мүмкіндік жасамаса және егер шаруашылық жүргізуші субъектілер (нарық субъектілері) мұндай келісімдер өз нәтижесінде:

1) тауарлар өндіруді (өткізуді) жетілдіруге немесе техникалық (экономикалық) прогресске ынталандыруға не әлемдік тауар

нарығында мүше мемлекеттердің тауар өндірісінің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға;

2) тиісті тұлғалардың мұндай іс-қимылдарды жасаудан иеленетін артықшылықтардың (пайдалардың) мөлшерлес бөлігін тұтынушылардың алуына әкеп соқса немесе әкеп соғуы мүмкін деп дәлелдесе жарамды деп танылуы мүмкін.

6. Егер:

1) мұндай келісім коммерциялық концессияның шарттары болып табылса;

2) мұндай келісімнің қатысуышы болып табылатын, «сатылы» келісімнің нысанасы болып табылатын әрбір шаруашылық жүргізуі субъектінің (нарық субъектісінің) үлесі тауардың тауар нарығында 20 пайыздан аспаса, «сатылы» келісімге жол беріледі.

7. Шарттың 76-бабының 3 – 6-тармақтарының ережелері, мүше мемлекеттердің заннамасына сәйкес шаруашылық жүргізуі субъектілердің (нарық субъектілерінің) бірінің оларды бір уақытта орындауына жол берілмейтін қызмет түрлерін жүзеге асыратын шаруашылық жүргізуі нарық субъектілері (нарық субъектілері) арасындағы келісімдерді қоспағанда, егер бір шаруашылық жүргізуі субъект (нарық субъектісі) екінші шаруашылық жүргізуі субъектіге (нарық субъектісіне) қатысты тікелей немесе жанама бақылау белгілеген болса не егер мұндай шаруашылық жүргізуі субъектілер (нарық субъектілері) бір тұлғаның тікелей немесе жанама бақылауында болса, бір тұлғалар тобына кіретін шаруашылық

жүргізуі субъектілер (нарық субъектілері) арасындағы келісімге қолданылмайды.

III. Бәсекелестіктің жалпы қағидаларының сақталуын бақылау

8. Мұше мемлекеттердің аумағында шаруашылық жүргізуі субъектілердің (нарық субъектілерінің), сондай-ақ мұше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуі субъектілер (нарық субъектілері) болып табылмайтын жеке тұлғаларының және коммерциялық емес ұйымдарының Шарттың 76-бабында белгіленген бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзудың жолын кесуді мұше мемлекеттердің уәкілетті органдары жүзеге асырады.

9. Жолын кесу мұше мемлекеттердің заннамасына сәйкес жүзеге асырылатын траншекаралық қаржы нарықтарында бәсекелестікке теріс әсер ететін бұзушылықтарды қоспағанда, егер мұндай бұзушылық траншекаралық нарықтарда бәсекелестікке теріс әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін болса, мұше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуі субъектілерінің (нарық субъектілерінің), сондай-ақ мұше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуі субъектілер (нарық субъектілері) болып табылмайтын жеке тұлғаларының және коммерциялық емес ұйымдарының Шарттың 76-бабында белгіленген бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзудың жолын кесуді Комиссия жүзеге асырады.

10. Комиссия:

1) трансшекаралық нарықтарда бәсекелестікке теріс әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін, Шарттың 76-бабында белгіленген бәсекелестіктің жалпы қагидаларының бұзылу белгілерінің болуы туралы өтініштерді (материалдарды) қарайды, сондай-ақ қажетті тергеп-тексерулерді жүргізеді;

2) мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының, мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуінің субъектілерінің (нарық субъектілерінің), мүше мемлекеттердің билік органдарының, жеке тұлғалардың өтініштері негізінде немесе өз бастамасы бойынша трансшекаралық нарықтарда бәсекелестікке теріс әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін, Шарттың 76-бабында белгіленген бәсекелестіктің жалпы қагидаларының бұзылуы туралы іс қозғайды және қарайды;

3) ұйғарымдар шығарады, мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуінің субъектілерінің (нарық субъектілерінің) орындауы үшін міндепті, оның ішінде Шарттың XVIII бөлімінде және осы Хаттамада көзделген жағдайларда мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуінің субъектілеріне (нарық субъектілеріне) айыппұл санкцияларын қолдану туралы, бәсекелестіктің жалпы қагидаларының бұзылуын тоқтатуға, олардың бұзылуышылықтарының салдарын жоюға, бәсекелестікті қамтамасыз етуге бағытталған іс-қимылдар жасау туралы, бәсекелестіктің пайда болуына кедергі болып табылатын және (немесе) Шарттың XVIII бөлімінде және осы Хаттамада көзделген жағдайларда трансшекаралық нарықта бәсекелестікті шектеуге, жоюға және бәсекелестіктің жалпы қагидаларының

бұзылуына алып келуі мүмкін іс-қимылдарға жол бермеу туралы шешімдер қабылдайды;

4) мүше мемлекеттердің мемлекеттік билік органдарынан, жергілікті өзін-өзі басқару органдарынан, олардың функцияларын жүзеге асыратын өзгс дс органдарынан немесе ұйымдарынан, занды және жеке тұлғалардан трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларын сактауға бақылау жөніндегі өкілеттіктерді жүзеге асыру үшін қажет ақпаратты, оның ішінде құпия ақпаратты сұратады және алады;

5) жыл сайын, 1 маусымнан кешіктірмей Жоғары қенеске трансшекаралық тауар нарықтарындағы бәсекелестіктің жай-күйі және ондағы бәсекелестіктің жалпы қағидалары бұзылуының жолын кесу бойынша қабылданатын шаралар туралы жылдық есепті жібереді және макұлданған есепті Одақтың Интернет желісіндегі ресми сайтына орналастырады;

6) бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы істерді қарау жөніндегі шешімдерді Одақтың Интернет желісіндегі ресми сайтына орналастырады;

7) Шарттың XVIII бөлімінің және осы Хаттаманың ережелерін іске асыру үшін қажетті өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

11. Трансшекаралық нарықтардағы бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы өтіпштерді (материалдарды) қарау тәртібін, трансшекаралық нарықтардағы бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы тергеп-тексерулерді жүргізу тәртібін, сондай-ақ трансшекаралық нарықтардағы бәсекелестіктің

жалпы қағидаларының бұзылуы туралы істерді қарау тәртібін Комиссия бекітеді. Бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылғаны туралы істерді қарау мақсаттары үшін Комиссия жүргізген бәсекелестіктің жай-күйін талдау нәтижелері, құпия ақпаратты қоспағанда, істі қарау нәтижелері бойынша қабылданатын Комиссия шешіміне қосылуға тиіс.

Сондай-ақ Шарттың XVIII бөлімінің ережелерін және осы Хаттаманы іске асыру үшін қажетті, трансшекаралық нарықтардағы бәсекелестіктің жалпы қағидаларының сақталуын бақылау жөніндегі өкілеттіктерді жүзеге асыру мақсаттары үшін Комиссия:

бәсекелестіктің жай-күйін бағалау әдістемесін;

монополиялық жоғары (төмен) бағаларды айқындау әдістемесін;

айыппұлды есептеу және салу тәртібінің әдістемесін;

экономиканың әртүрлі салаларында бәсекелестіктің жалпы қағидаларын қолдану ерекшеліктерін (қажет болған жағдайда);

Комиссияның және мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының өзара (оның ішінде ақпараттық) іс-қымыл жасау тәртібін бекітеді.

12. Шарттың 76-бабында белгіленген трансшекаралық нарықтардағы бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы тергең-тексерулердің жүргізуін қамтамасыз ету және іс материалдарын дайындау үшін Комиссияда тиісті құрылымдық бөлімше (бұдан әрі – Комиссияның уәкілетті құрылымдық бөлімшесі) жұмыс жасайды.

13. Трансшекаралық нарықтардағы бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы өтініштерді (материалдарды) қарау, трансшекаралық нарықтардағы бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы тергеп-тексерулерді жүргізу, трансшекаралық нарықтардағы бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы істерді қарау кезінде Комиссияның уәкілетті құрылымдық бөлімшесі мүше мемлекеттердің мемлекеттік билік органдарынан, жергілікті өзін-өзі басқару органдарынан, олардың функцияларын жүзеге асыратын өзге де органдарынан немесе ұйымдарынан, заңды және жеке тұлғалардан өтініштерді (материалдарды) қарау, тергеп-тексеру жүргізу, істі қарау үшін қажетті ақпаратты сұратады.

Мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуінің субъектілері (нарық субъектілері), коммерциялық емес ұйымдары, мемлекеттік билік органдары, жергілікті өзін-өзі басқару органдары, олардың функцияларын жүзеге асыратын өзге де органдар немесе ұйымдар (олардың лауазымды адамдары), жеке тұлғалар Комиссияның сұрау салуы бойынша белгіленген мерзімде өзіне жүктелген өкілеттіктерге сәйкес Комиссияға қажетті ақпаратты, құжаттарды, мәліметтерді, түсіндірмелерді Комиссияға беруге міндетті.

14. Айыппұл салу туралы Комиссия шешімі, Комиссияның бұзушыға белгілі бір әрекеттер жасауды міндеттейтін шешімдері атқару құжаттары болып табылады және органдардың соттың мәжбүрлел орындату актілерін, аумағында құқық бұзушылық жасаган шаруашылық субъекті (нарық субъекті), шаруашылық субъекті

(нарық субъектісі) болып табылмайтын коммерциялық емес ұйым тіркелген немесе аумағында құқық бұзушы жеке тұлға тұрақты немесе уақытша тұратын мүше мемлекеттердің басқа да органдары мен лауазымды адамдарының актілерін орындауы тиіс.

Бәсекелестік саласындағы Комиссияның актілеріне, әрекеттеріне (әрекетсіздіктері) Одақ Сотының статутында (Шартқа №2 қосымша) көзделген тәртіппен, осы Шарттың өрежелері ескеріле отырып, Одақ Сотында айтылады.

Одақ Соты Комиссияның трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылғаны туралы іс бойынша шешіміне шағым жасау туралы арызды іс жүргізуге қабылдаған жағдайда, Комиссия шешімінің қолданысы Одақ Сотының шешімі занды күшіне енген күнге дейін тоқтатыла тұрады.

Одақ Соты Комиссияның трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылғаны туралы іс бойынша шешіміне шағым жасау туралы арызды мәселені сотқа дейінгі тәртіппен шешу үшін арыз иесінің Комиссияға алдын ала жүгінуінсіз карауға қабылдайды. 15. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының актілеріне, әрекеттеріне (әрекетсіздіктеріне) мүше мемлекеттердің қолданыстағы процестік заннамасына сәйкес мүше мемлекеттердің сот органдарында айтылады.

IV. Трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзғаны үшін Комиссия салатын айыппұл санкциялары

16. Комиссия бекіткен айыппұлды есептеу және салу тәртібі әдістемесіне сәйкес Комиссия Шарттың 76-бабында көзделген трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзғаны үшін, сондай-ақ Комиссияға оның талабы бойынша мәліметтерді (ақпаратты) уақтылы бермегені үшін немесе көрінеу анық емес мәліметтерді (ақпаратты) бергені үшін мынадай мөлшерлерде айыппұлдар салады:

1) Шарттың 76-бабының 2-тармағына сәйкес жол берілмейтін жосықсыз бәсеке лауазымды адамдарға және дара кәсіпкерлерге 20 000-нан 110 000-ға дейін Ресей рублі; занды тұлғаларға 100 000-нан 1 000 000-ға дейін Ресей рублі мөлшерінде айыппұл салуға әкеп соғады.

2) шаруашылық жүргізуши субъектінің (нарық субъектісінің) Шарттың 76-бабының 3-5-тармақтарына сәйкес жол берілмейтін келісімдерді жасауы, сол сияқты оған қатысуы лауазымды адамдарға және дара кәсіпкерлерге 20 000-нан 150 000-ға дейін Ресей рублі мөлшерінде, занды тұлғаларға нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмысты, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түскен түсім сомасының бір жүзден он бес жүздікке дейінгі мөлшерде не нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының барлық тауарды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) сатып алу шығыстары сомасының, бірақ құқық

бұзушының барлық тауарларды (жұмысты, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсken түсім сомасының біr бес ондық жиынтық мөлшерінен көп емес және 100 000 Ресей рублінен кем емес мөлшерінде, ал егер нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмысты, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түсken түсімінің сомасы құқық бұзушының барлық тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметті) өткізуден түсken түсім сомасының жиынтық көлемінің 75 пайзынан асқан жағдайда – нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмысты, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түsken түsіm сомасының үш мындықтан үш жүздікке дейінгі мөлшерде не нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмысты, көрсетілетін қызметтерді) сатып алу шығыстары сомасының мөлшерінде, бірақ 100 000 Ресей рублінен кем емес құқық бұзушының тауар (жұмыс, көрсетілетін қызмет) өткізуден түsken түsіm сомасының елуден біr жиынтық мөлшерінен аспайтын мөлшерде айыппұл салуға әкеп соғады.

3) шаруашылық жүргізуші субъектілердің Шарттың 76-бабының 6-тармағына сәйкес жол берілмейтін экономикалық қызметті үйлестіруі жеке тұлғаларға 20 000-нан 75 000-га дейін Ресей рублі мөлшерінде, лауазымды адамдарға және дара кәсіпкерлерге – 20 000-нан 150 000-га дейін Ресей рублі мөлшерінде, заңды тұлғаларға – 200 000-нан 5 000 000-га дейін Ресей рублі мөлшерінде айыппұл салуға әкеп соғады.

4) тауар нарығында үстем жағдайға ие шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) үстем жағдайды теріс пайдаланды

деп танылатын және Шарттың 76-бабының 1-тармагына сәйкес жол берілмейтін іс-қимылдарды жасауы лауазымды адамдарға және дара кәсіпкерлерге 20 000-нан 150 000-ға дейін Ресей рублі мөлшерінде, заңды тұлғаларға нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түскен түсім сомасының бір жүзден он бес жүздікке дейінгі мөлшерінде не нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмысты, көрсетілетін қызметтерді) сатып алу шығыстары сомасының, бірақ құқық бұзушының барлық тауарларды (жұмысты, көрсетілетін қызметті) өткізуден түскен түсім сомасының бір бес ондық жиынтық мөлшерінен көп емес және 100 000 Ресей рублінен кем емес мөлшерінде, ал егер нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түскен түсімінің сомасы құқық бұзушының барлық тауарларды (жұмысты, көрсетілетін қызметті) өткізуден түскен түсім сомасының жиынтық көлемінің 75 пайызынан асқан жағдайда – нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) өткізуден түскен түсім сомасының үш мыңдықтан үш жүздікке дейінгі мөлшерде не нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) сатып алу шығыстары мөлшерінде, бірақ 100 000 Ресей рублінен кем емес мөлшерінде, құқық бұзушының тауар (жұмыс, қызмет) өткізуден түскен түсім сомасының елуден бір жиынтық мөлшерінен аспайтын айыппұл салуға әкеп соғады.

5) Комиссияға Шарттың XVIII бөлімінде және осы Хаттамада көзделген мәліметтерді (ақпаратты) бермеу немесе уақтылы бермеу, оның ішінде Комиссияның талабы бойынша мәлімсттсрді (ақпаратты) бермеу, сол сияқты Комиссияға көрінеу анық емес мәліметтер (ақпарат) беру жеке тұлғаларға 10 000-нан 15 000-ға дейінгі Ресей рублі мөлшерінде, лауазымды адамдарға және дара кәсіпкерлерге 10 000-нан 60 000-ға дейінгі Ресей рублі мөлшерінде, заңды тұлғаларға 150 000-нан 1 000 000-ға дейінгі Ресей рублі мөлшерінде айыппұл салуға әкеп соғады.

Осы Хаттамада шаруашылық жүргізуші субъектілердің (нарық субъектілерінің) ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындайтын, шаруашылық жүргізуші субъектілер (нарық субъектілері) болып табылмайтын коммерциялық емес ұйымдардың басшылары мен қызметкерлерін, шаруашылық жүргізуші субъектілердің (нарық субъектілері) жеке-дара атқарушы органдарының өкілеттіктерін жүзеге асыратын, шаруашылық жүргізуші субъектілер (нарық субъектілері) болып табылмайтын коммерциялық емес ұйым басшыларын лауазымды адам деп түсіну керек. Осы Хаттаманың мақсаттары үшін трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзғаны үшін, қызметі мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес мемлекеттік тіркелуге және (немесе) лицензиялануға жататын, кәсіптік кіріс әкелетін жеке тұлғалар лауазымды адамдар сияқты жауаптылықта болады.

17. Осы Хаттаманың 16-тармағының 1-5-тармақшаларында көзделген айыппұлдар аумағында құқық бұзушылық жасаған занды тұлға тіркелгеи не аумағында құқық бұзушылық жасаған жеке тұлға тұрақты немесе уақытша тұратын мүше мемлекеттің бюджетіне аударылуға тиіс.

18. Осы Хаттаманың 16-тармағында көзделген айыппұлдарды шаруашылық жүргізуши субъектілер (нарық субъектілері), жеке тұлға немесе шаруашылық жүргізуши субъект (нарық субъектісі) болып табылмайтын коммерциялық емес ұйым осы Хаттамада көзделген бәсекелестіктің жалпы қагидаларын бұзған шаруашылық жүргізуши субъект (нарық субъектісі) немесе жеке тұлға, коммерциялық емес ұйым қай мүше мемлекеттің аумағында тіркелсе, сол мүше мемлекеттің ұлттық валютасында, Комиссияның айыппұл салу туралы шешім қабылдаған күніне көрсетілген мүше мемлекеттің ұлттық (орталық) банкі белгілеген бағамы бойынша төлейді.

19. Комиссияға Шарттың 76-бабына сәйкес жол берілмейтін келісімді жасағаны туралы ерікті түрде мәлімдеген тұлға (тұлғалар тобы) жиынтығында мынадай талаптарды орындаған кезде:

тұлға өтініш берген сәтте Комиссияда жасалған құқық бұзушылық туралы мәліметтер мен құжаттар болмаса;

тұлға Шарттың 76-бабына сәйкес жол берілмейтін келісімге катысадан немесе одан әрі катысадан бас тартса;

ұсынылған мәліметтер және құжаттар құқық бұзушылық оқиғаларын белгілеу үшін жеткілікті болып табылса, осы Хаттаманың

16-тармағының 2-тармақшасында көзделген құқық бұзушылықтар үшін жауаптылықтан босатылады.

Осы тармақта көзделген барлық шарттарды бірінші орындаған тұлға жауаптылықтан босатылуға жатады.

20. Осы Шарттың 76-бабына сәйкес жол берілмейтін келісімді жасаған бірнеше тұлға атынан бір мезгілде берілген өтініш қарастырылады.

21. Осы бөлімде белгіленген, траншекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзғаны үшін айыппұл мөлшерлері нарығында құқық бұзушылық жасалған, құқық бұзушының тауарды (жұмысты, көрсетілетін қызметті) өткізу сомасынан немесе құқық бұзушының тауарды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) сатып алу шығыстары сомасын ескере отырып, занды тұлғаларға салынатын және есептелетін айыппұлдарды қоспағанда, Жоғары кеңес шешімімен өзгеруі мүмкін.

V. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының өзара іс-қимылы

22. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының өзара іс-қимылы Шарттың XVIII бөлімін және осы Хаттаманы мақсатында шенберінде ақпарат беру туралы хабарлама, сұрау салулар, жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы сұрау салулар мен тапсырмалар жіберу, ақпарат алмасу, мүше мемлекеттердің құқық қолдану практикасын үйлестіру, сондай-ақ мүше мемлекеттердің бірінің сұрау

салуы бойынша құқық қолдану қызметін жүзеге асыру жолымен құқық қолдану қызметі шеңберінде жүзеге асырылады.

Көрсетілген өзара іс-қимылды мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының орталық аппараттары жүзеге асырады.

23. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары екінші мүше мемлекеттің уәкілетті органын, егер оның құқық қолдану қызметі екінші мүше мемлекеттің бәсекелестікті қорғау саласындағы мүдделерін қозғауы мүмкін екендігі белгілі болған жағдайда, хабардар етеді.

24. Екінші мүше мемлекеттің бәсекелестікті қорғау саласындағы мүдделерін қозғауы мүмкін құқық қолдану қызметі деп мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының:

- 1) екінші мүше мемлекеттің құқық қолдану қызметіне қатысы бар;
- 2) бәсекелестікке қарсы әрекеттерге қатысты (бірігу немесе сатып алу жөніндегі мәмілелерді және өзге де әрекеттерді жасауды қоспағанда), оның ішінде екінші мүше мемлекеттің аумағында жүзеге асырылатын;
- 3) мәміле тарапының біреуі немесе мәміленің бір немесе бірнеше тараптарын бақылайтын немесе олардың кәсіпкерлік қызметін жүргізу шарттарын өзгеше түрде айқындастын тұлға екінші мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес тіркелген немесе құрылған тұлға болып табылатын мәмілелерге (өзге де әрекеттерге) қатысты;
- 4) бәсекелестік (монополияға қарсы) заңнаманың сакталуын қамтамасыз ету шеңберінде жүзеге асыруды талап ететін немесе

екінші мүше мемлекеттің аумағында қандай да бір әрекеттерге тыйым салатын мәжбүрлеп ықпал ету шараларын қолданумен байланысты қызметі түсініледі.

25. Мәмілелер (өзге де әрекеттер) туралы хабарламалар:

1) хабарлаушы мүше мемлекеттің уәкілетті органы мәмілені қарау мерзімін ұзарту туралы шешім қабылдаған күннен кешіктірмей;

2) мәміле бойынша шешім қарау мерзімі ұзартылмай қабылданған жағдайда - оны мәміле бойынша шешім қабылдаған күннен кешіктірмей, хабарланушы мүше мемлекетке мәміле жөнінде өз пікірін білдіруге мүмкіндік беретін ақылға қонымды мерзімде жіберіледі.

26. Екінші мүше мемлекеттің пікірін назарға алу мүмкіндігін қамтамасыз ету мақсатында осы Хаттаманың 24-тармағының 1, 2 және 4-тармақшаларында көрсетілген мәселелер бойынша хабарламалар осы мүше мемлекетке хабарланушы мүше мемлекеттің өз пікірін білдіруге мүмкіндік беретін ақылға қонымды мерзімді сақтай отырып, екінші мүше мемлекетке ол туралы хабарлау қажет мән-жайлар анықталған кезде істі қарау сатысында, бірақ кез келген жағдайда іс бойынша шешім қабылданғанға немесе бітімгершілік келісім жасалғанға дейін жіберіледі.

27. Хабарлама жазбаша нысанда жіберіледі және хабарланушы мүше мемлекетке хабарлаушы мүше мемлекеттің мұдделерін қозгайтын, хабарлаушы мүше мемлекеттің құқық қолдану қызметінің салдарына алдын ала талдау жүргізуге мүмкіндік беру үшін жеткілікті ақпаратты қамтуы тиіс.

28. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы ақпарат пен құжаттар, сондай-ақ тапсырмалар беру туралы сұрау салулар жіберуге құқылы.

29. Жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы ақпарат пен құжаттар, тапсырмалар беру туралы сұрау салу мүше мемлекеттің уәкілетті органының бланкісінде жазбаша нысанда ресімделеді және мыналарды қамтуы тиіс:

1) ақпарат сұратылатын тиісті істің нөмірін (бар болған жағдайда), құқық бұзушылықтың және өзге де оған қатысты фактілердің егжей-тегжейлі сипатталуын, қолданылатын заң мәтінін қоса бере отырып, сұратқан мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес іс-әрекетті зандақ саралауды;

2) өздеріне қатысты тиісті істер қаралатын тұлғалардың, күәлардың аты, әкесінің аты және тегі, олардың тұрғылықты жері немесе болатын жері, азаматтығы, туған жері және күні, занды тұлғалар үшін - олардың атауы және орналасқан жері (мұндай ақпарат болған кезде);

3) құжатты табыс ету туралы тапсырмада - алушының нақты мекенжайы және табыс етілетін құжаттың атауы;

4) ұсынылуы не орындалуы тиіс мәліметтердің және әрекеттердің тізбесі (сауалнама жүргізу үшін қандай мән-жайлар анықталуы және нақтылануы тиіс екені көрсетілуі, сондай-ақ сұрау қойылатын тұлғаға қойылатын сұрактардың реттілігі және тұжырымы көрсетілуге тиіс).

30. Жекелеген процестік іс-әрекеттерді жүргізу туралы ақпарат пен құжаттар, тапсырмалар беру туралы сұрау салу мыналарды да қамтуы мүмкін:

- 1) талап етілетін іс-шаралардың орындалу мерзімін көрсету;
- 2) сұрау салуда көрсетілген іс-шараларды белгілі бір тәртіппен өткізу туралы өтінішхат;
- 3) сұрау салуда көрсетілген іс-шараларды орындау кезінде сұрау салатын мүше мемлекеттің уәкілетті органдары өкілдеріне қатысу, сондай-ақ, егер бұл әрбір мүше мемлекеттің заңнамасына қайшы келмейтін болса, оларды орындауға қатысу мүмкіндігін беру туралы өтінішхат;
- 4) сұрау салуды, тапсырманы орындаумен байланысты өзге де өтінішхаттар.

31. Жекелесген процестік әрекеттерді жүргізу туралы ақпарат және құжаттар, тапсырмалар беру туралы сұрау салуға сұратқан мүше мемлекеттің уәкілетті органының басшысы немесе оның орынбасары қол қояды. Көрсетілген сұрау салуға немесе тапсырмаға сұрау салу немесе тапсырма мәтінінде сілтемесі бар құжаттардың қолда бар көшірмелері, сондай-ақ сұрау салуды, тапсырманы тиісінше орындау үшін қажетті өзге де құжаттар қоса берілуге тиіс.

32. Орындалуы орындаушы мүше мемлекет үшін қосымша шығыстарды талап стетін сараптамалар және өзге процестік әрекеттерді жүргізу туралы тапсырмалар мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының арасындағы алдын ала келісу бойынша жіберіледі.

33. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары процестік құжаттарды екінші мүше мемлекеттің аумағында болатын тиісті істерге қатысушыларға пошта арқылы тікелей жібере алады.

34. Қосымша мәліметтер алу немесе бұрынғы сұрау салуды, тапсырманы орындау шенберінде алынған ақпаратты нақтылау қажет болған кезде, жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы ақпарат пен құжаттар, тапсырмалар беру туралы қайта сұрау салуды жіберуге жол беріледі.

35. Жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы ақпарат пен құжаттар, тапсырмалар беру туралы сұрау салу олар алынған күннен бастап 1 ай ішінде не мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарымен алдын ала келісілген өзге де мерзімде орындалады.

Мүше мемлекеттің өзге де мемлекеттік органына немесе сұратылатын мүше мемлекеттің шаруашылық жүргізуі субъектісіне (нарық субъектісіне) өтініш беру қажет болған жағдайда, көрсетілген мерзім мұндай өтінішті орындау уақытына ұзартылады.

36. Сұрау салынған мүше мемлекеттің уәкілетті органы сұрау салуда, тапсырмада көрсетілген әрекеттерді жүргізеді және қойылған сұрақтарға жауап береді. Сұрау салынған мүше мемлекеттің уәкілетті органы өз бастамасы бойынша сұрау салуда, тапсырмада көзделмеген, оларды орындаумен байланысты әрекеттерді жүргізуге құқылы.

37. Сұрау салуды, тапсырманы орындау мүмкін болмаған не оларды осы Хаттаманың 35-тармағында көрсетілген мерзімде орындау мүмкін болмаған жағдайда, сұрау салынған уәкілетті орган сұрау салған мүше мемлекеттің уәкілетті органына көрсетілген сұрау

салуды, тапсырманы орындаудың мүмкін еместігі не оларды орындаудың болжамды мерзімдері туралы хабарлайды.

38. Мұше мемлекеттердің уәкілетті органдары жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы ақпарат пен құжаттар және тапсырмалар беру туралы сұрау салудың орындалу практикасын зерделейді және олардың тиісінше орындалмау фактілері туралы бір-біріне хабарлайды.

39. Мекеме дайындаған немесе қуәландырған немесе осыған өкілеттігі бар лауазымды адам өз құзыретінің шегінде мұше мемлекеттердің бірінің аумағында елтаңбалық мөрмен бекемдеген құжаттар басқа мұше мемлекеттің аумағында қандай да бір арнайы қуәліксіз қабылданады.

40. Әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер бойынша құқықтық көмек көрсетуден, егер сұрау салуды немесе тапсырманы орындау сұрау салынған мұше мемлекеттің егемендігіне, қауіпсіздігіне, қоғамдық тәртібіне немесе өзге де мұдделеріне нұқсан келтіруі мүмкін болса не оның заңнамасына қайшы келсе, бастартылуы мүмкін.

41. Әрбір мұше мемлекет сұрау салулар және тапсырмаларды орындаумен байланысты туындайтын шығыстарды өзі көтереді.

Жекелеген жағдайларда мұше мемлекеттердің уәкілетті органдары шығыстарды жүзеге асырудың өзге де тәртібімен келісуі мүмкін.

42. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары жекелеген процестік және өзге де әрекеттерді жүргізу туралы тапсырмаларды орындаған кезде мыналарды:

- 1) өздеріне қатысты тиісті іс жүргізілетін тұлғалардан, сондай-ақ күәгерлерден жауап алуды;
- 2) іс бойынша іс жүргізу үшін қажетті құжаттарды талап етіп алдыруды;
- 3) өзіне қатысты тапсырма жіберілген тұлғаның аумағын, үй-жайын, құжаттарын және заттарын қарап тексеруді (мұндай тұлғаның тұрғын-жайын қоспағанда);
- 4) мемлекеттік органдардан және тұлғалардан іс бойынша іс жүргізу немесе оны қарau үшін қажетті ақпаратты алуды;
- 5) тиісті іске қатысушыларға құжаттарды немесе олардың көшірмелерін табыс етуді;
- 6) сараптама жасайды және өзге де іс-әрекеттерді жүргізеді.

43. Тиісті істер бойынша процестік және өзге де әрекеттер сұрау салынған мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүргізіледі.

44. Егер сұрау салынған мүше мемлекеттің заңнамасы жекелеген процестік әрекеттерді жүргізгені үшін уәкілетті лауазымды адамдардың арнайы қаулылар шығаруын талап етсе, онда оларды шығару тапсырманың орындалу орны бойынша жүргізіледі.

45. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының келісуі бойынша сұрау салынған мүше мемлекет аумағындағы процестік әрекеттер сұрау салынған мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес

сұрау салынған мүше мемлекеттің уәкілетті органы өкілдерінің көзінше немесе қатысуымен жүргізілуі мүмкін.

46. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары өз заннамасының талаптарын ескере отырып:

1) экономиканың құрылымдық қайта құру шеңберінде тауар нарықтарының жай-күйі, монополиядан арылтудың әдістері мен практикалық нәтижелері, монополистік қызметтің алдын алу, шектеу және жолын кесу мен бәсекелестікті дамыту жөніндегі жұмыстардың әдістемесі және тәжірибесі туралы;

2) үстем жағдайға ие және мүше мемлекеттердің тауар нарықтарына өнім беруді жүзеге асыратын кәсіпорындардың ұлттық тізілімінде қамтылған мәліметтер туралы;

3) мүше мемлекеттердің бәсекелестік (монополияға қарсы) заннамасының бұзылуы туралы істерді қарау практикасы туралы ақпарат алмасады.

47. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары ақпарат беру және әдістемелік көмек көрсету арқылы бәсекелестіктің (монополияға қарсы) саясат жөніндегі ұлттық зандар мен нормативтік құжаттарды әзірлеу кезінде ынтымақтастық жасайды.

48. Мүше мемлекеттің уәкілетті органы екінші мүше мемлекеттің уәкілетті органына, сгер мұндай ақпарат, жіберуші мүше мемлекеттің уәкілетті органының пікірі бойынша, екінші мүше мемлекеттің уәкілетті органының құқық қолдану қызметіне қатысы бар немесе мұндай қызметіне негіз болуы мүмкін болса, өзінде бар бәсекелестікке қарсы әрекеттер туралы кез келген ақпаратты береді.

49. Мүше мемлекеттің уәкілетті органы екінші мүше мемлекеттің уәкілетті органына қарау үшін сұрау салынған ақпарат талап етілетін істің мән-жайын баяндай отырып, тиісті ақпаратты беру туралы сұрау салу жіберуге құқылы.

Сұрау салуды алған мүше мемлекеттің уәкілетті органы екінші мүше мемлекеттің сұрау салған уәкілетті органына, егер мұндай ақпарат олар сұрау салған мүше мемлекеттің құқық қолдану қызметіне қатысы бар деп танылса немесе мұндай қызметіне негіз болса, қолда бар ақпаратты береді.

Сұрау салынған ақпарат мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары келіскең мерзімдерде, алайда сұрау салу келіп түсken күннен бастап күнтізбелік 60 күннен кешіктірілмей жіберіледі.

Алынған ақпарат тиісті сұрау салудың мақсаттары немесе консультация үшін пайдаланылады және аталған ақпаратты берген мүше мемлекеттің уәкілетті органының келісуінсіз жария етуге немесе үшінші тұлғаларға беруге болмайды.

50. Егер мүше мемлекеттің біреуі екінші мүше мемлекеттің аумағында жүзеге асырылатын бәсекелестікке қарсы әрекеттер өзінің мұдделеріне келеңсіз түрде әсер етеді деп пайымдаса, онда ол аумағында бәсекелестікке қарсы іс-әрекеттер жүзеге асырылатын мүше мемлекетке бұл туралы хабарлауы, сондай-ақ осы мүше мемлекетке тиісті бәсекелестікке қарсы әрекеттердің жолын кесумен байланысты тиісінше құқық қолдану әрекеттеріне бастамашылық етуді өтініп, жүгінуі мүмкін. Аталған өзара іс-кимыл мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары арқылы жүзеге асырылады.

Хабарламада бәсекелестікке қарсы әрекеттердің сипаттамасы және хабарлайтын мүше мемлекеттің мүдделері үшін ықтимал салдарлар туралы ақпарат, сондай-ақ қосымша ақпарат беру туралы және хабарлаушы мүше мемлекет ұсынуға өкілетті өзге де ынтымақтастық туралы ұсыныс қамтылуы тиіс.

51. Осы Хаттаманың 50-тармағына сәйкес хабарлама алған кезде және мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары арасында келіссөздер жүргізілгеннен кейін (егер оларды жүргізу қажет болса) хабарлаушы мүше мемлекет хабарламада көрсетілген бәсекелестікке қарсы іс-әрекеттерге қатысты құқық қолдану іс-қимылдарын бастаудың қажеттілігі туралы немесе бұрын басталған құқық қолдану іс-қимылдарын кеңейту туралы мәселені шешеді. Хабарлаушы мүше мемлекет хабарланатын мүше мемлекетті қабылданған шешім туралы хабардар етеді. Хабарламада көрсетілген бәсекелестікке қарсы іс-қимылдарға қатысты құқық қолдану әрекеттерін жүзеге асырған кезде хабарлаушы мүше мемлекет тиісті құқық қолдану әрекеттерінің нәтижелері туралы хабарланатын мүше мемлекетке хабарлайды.

Құқық қолдану әрекеттеріне бастамашылық ету туралы мәселені шешкен кезде хабарлаушы мүше мемлекет өзінің бәсекелестік туралы заннамасын басшылыққа алады.

Осы Хаттаманың 50 және 51-тармақтарының ережелері хабарлаушы мүше мемлекеттің заннамасында көзделген осы мүше мемлекеттің құқық қолдану әрекеттерін жүзеге асыру құқығын шектемейді.

52. Өзара байланысты мәмілелерге (жасалатын әрекеттерге) қатысты құқық қолдану әрекеттерін жүзеге асыруда өзара мүдделілік болған жағдайда мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары құқық қолдану әрекеттерін жүзеге асыру кезінде өзара іс-қимыл туралы уағдаласуы мүмкін. Құқық қолдану әрекеттерін жүзеге асыру кезіндегі өзара іс-қимыл туралы мәселені шешкен кезде мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары мынадай факторларды:

1) құқық қолдану қызметіне бағытталған материалдық және ақпараттық ресурстарды негұрлым тиімді пайдалану және (немесе) мүше мемлекеттердің құқық қолдану қызметін жүзеге асыру барысындағы шығындарын азайту мүмкіндігін;

2) құқық қолдану қызметін жүзеге асыру үшін қажетті ақпаратты алуға қатысты мүше мемлекеттердің мүмкіндіктерін;

3) осындай өзара іс-қимылдың болжамды нәтижесі - өзара іс-қимыл жасаушы мүше мемлекеттердің құқық қолдану қызметінің максатына қол жеткізу жөніндегі мүмкіндіктерін арттыруды назарға алады.

53. Мүше мемлекет екінші мүше мемлекетке тиісінше хабарлаған кезде осы Хаттаманың шенберінде өзара іс-қимылды шектеуі немесе тоқтатуы және өзінің заңнамасына сәйкес екінші мүше мемлекеттен тәуелсіз құқық қолдану әрекеттерін жүзеге асыруы мүмкін.

54. Мүше мемлекеттер, егер мұндай әрекеттер мүше мемлекеттердің тауар нарықтарындағы бәсекелестіктің жай-куйіне теріс әсер етуі мүмкін болса, мүше мемлекеттер заннамасының

нормаларын мұндай шаруашылық жүргізуші субъектілерге (нарық субъектілеріне) біркелкі түрде және тең жағдайда және ұйымдық-күқықтық пысандарына және тіркелген орнына қарамастан тең шамада қолдану жолымен, сондай-ақ осы бөлімде белгіленген тәртіппен өзара іс-қимыл жасау кезінде үшінші елдердің шаруашылық жүргізуші субъектілерінің (нарық субъектілерінің) іс-қимылдарына қатысты келісілген бәсекелестік саясатты жүргізеді.

55. Осы Хаттаманың 22 - 53-тармақтарында көрсетілген мәселелер бойынша өзара іс-қимыл шенберінде ұсынылған ақпарат және құжаттар құпия сипатта болады және осы Хаттамада көзделген мақсатта ғана пайдаланылуы мүмкін. Басқа мақсаттар үшін ақпаратты пайдалану және үшінші тұлғаларға беру оларды берген мүше мемлекеттің уәкілетті органының жазбаша келісуі бойынша ғана мүмкін болады.

56. Мүше мемлекет ақпараттың, құжаттардың және өзге де мәліметтердің, оның ішінде екінші мүше мемлекеттің уәкілетті органы берген дербес деректердің қорғалуын қамтамасыз етеді.

VI. Комиссияның және мүше мемлекеттер уәкілетті органдарының бәсекелестіктің жалпы қагидаларын сақтауды бақылауды жүзеге асырған кездегі өзара іс-қимылы

57. Комиссияның және мүше мемлекеттер уәкілетті органдарының өзара іс-қимылы мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары Комиссияның қарауына бәсекелестіктің жалпы қагидаларының бұзылуы туралы өтініштерді берген кезде, Комиссия

трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы өтініштерді қараған кезде, Комиссия трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуына тергеп-тексеру жүргізген кезде, Комиссия трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы істерді қараған кезде, сондай-ақ өзге де жағдайларда жүзеге асырылады.

Құқық қолдану практикасының, ақпарат алмасудың неғұрлым өзекті мәселелерін және мүше мемлекеттердің заңнамасын үйлестіру проблемаларын талқылауда мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының өзара мүдделілігі болған кезде, Комиссия мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарымен бірлесіп мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының басшылары мен бәсекелестік және монополияға қары реттеу мәселелеріне жетекшілік ететін Комиссия Алқасы мүшесінің денгейінде кеңестер өткізеді.

Комиссия мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының орталық аппараттарымен өзара іс-қимылды жүзеге асырады.

58. Мүше мемлекеттің уәкілетті органы Комиссияның қарауына бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы өтініш беру туралы шешімді өтініш беруші мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген ерекшеліктері ескеріле отырып жүзеге асырылатын, оны қараудың кез келген сатысында қабылдайды.

Мұндай шешімді қабылдаған кезде мүше мемлекеттің уәкілетті органы Комиссияға тиісті жазбаша жолданым дайындаиды.

Жолданымда:

өтінішті жіберген органның атауы;

әрекеттерінде (әрекетсіздікте) бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзы белгілері бар шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) атауы;

бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзы белгілері бар әрекеттердің (әрекетсіздіктің) сипаттамасы;

бұзушылық белгілері анықталған тауар нарығының шекаралары;

мүше мемлекеттің уәкілетті органының пікірі бойынша,

Шарттың 76-бабының бұзылған ережелері көрсетіледі.

Жолданымға қаралуы барысында бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылу белгілері анықталған және, мүше мемлекеттің уәкілетті органының пікірі бойынша, Комиссияның жолданымды қарауы үшін қажетті құжаттар қоса беріледі.

Мүше мемлекеттің уәкілетті органының Комиссияға жолданым жіберуі Комиссия бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуына тергеп-тексеру жүргізу не өтінішті (материалдарды) мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарына ведомствоның бағыныстылығы бойынша беру туралы не өтінішті кері қайтару туралы шешім қабылдағанға дейін мүше мемлекеттің уәкілетті органының өтінішті қарауды тоқтата тұруы үшін негіз болып табылады.

Мүше мемлекеттің уәкілетті органы өтінішті Комиссияға жіберген күннен бастап 5 жұмыс күні ішінде өтініш берушіге оның өтінішінің Комиссияға берілгені туралы хабарлайды.

Комиссия трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы өтінішті алған күннен бастап

5 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарын және өтініш берушіні өтініштің қарауға қабылдағаны туралы хабардар етеді.

59. Комиссияның трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуына тергеп-тексеру жүргізу туралы не трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы өтінішті (материалдарды) мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарына ведомстволық бағыныстылығы бойынша беру туралы шешім қабылдауы мүше мемлекеттің уәкілетті органының өтінішті қарауды тоқтатуы үшін негіз болып табылады.

60. Егер Комиссия бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзудың жолын кесу мүше мемлекеттің уәкілетті органының құзыретіне жататынын анықтаған жағдайда, Комиссияның өтінішті (материалдарды) мүше мемлекеттің уәкілетті органының қарауына беру туралы шешімі оны қараудың кез келген сатысында қабылданады.

Мұндай шешім қабылданған жағдайда, Комиссияның уәкілстті құрылымдық бөлімшесі мүше мемлекеттің уәкілетті органына тиісті жолданым дайындауды, оған бәсекелестік және монополияға қарсы реттеу мәселелеріне жетекшілік ететін Комиссия Алқасының мүшесі қол қояды.

Жолданымда:

әрекеттерінде (әрекетсіздігінде) бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзу белгілері бар шаруашылық жүргізуші субъектінің (нарық субъектісінің) атауы;

бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзы белгілері бар әрекеттердің (әрекетсіздіктің) сипаттамасы;

бұзушылық белгілері анықталған тауар нарығының шекаралары көрсетіледі.

Жолданымға қаралуы барысында бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылу белгілері анықталған және, Комиссияның пікірі бойынша, жолданымды мүше мемлекеттің уәкілетті органының қарауы үшін қажетті құжаттар қоса беріледі.

Өтініш жіберілген күннен бастап 5 жұмыс күні ішінде Комиссия өтініш берушіні өтініштің мүше мемлекеттің уәкілетті органына берілгені туралы хабардар етеді.

61. Комиссия бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуына тергеп-тексеру жүргізген кезде және трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы істерді қаралған кезде, егер сұрау салу бойынша алынған ақпарат шешім қабылдау үшін жеткіліксіз болған жағдайда, мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарына мынадай процестік әрекеттерді жүргізу:

өздеріне қатысты тергеп-тексерулер немесе тиісті іс жүргізілетін тұлғалардан, сондай-ақ куәлардан сұрақ алу;

іс бойынша тергеп-тексеру немесе іс жүргізу үшін қажетті құжаттарды талап етіп алдыру;

өзіне қатысты тергеп-тексеру жүргізіліп жатқан немесе бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы ісі қаралып жатқан тұлғаның аумақтарын, үй-жайларын, құжаттары мен заттарын (осындай тұлғаның тұрғынжайын қоспағанда) қарап-тексеру;

тиісті іске қатысушыларға құжаттарды немесе олардың көшірмелерін табыс ету;

сараптама жасау және өзге де әрекеттерді жүргізу туралы уәжді ұсыну жіберуге құқылы.

Комиссия оған қатысты тергеп-тексеру жүргізіліп жатқан немесе бәсекелестіктің жалпы қағидаларын бұзы туралы іс қаралып жатқан бұзушы тіркелген мүше мемлекеттік аумағында жүргізілетін процестік әрекеттер Комиссияның уәкілетті құрылымдық бөлімше қызметкерлерінің, сондай-ақ аумағында бұзушылық жасалған және (немесе) бәсекелестік үшін келеңсіз салдарлар басталған мүше мемлекеттің уәкілетті органы өкілінің көзінше және (немесе) қатысуымен жүзеге асырылады.

Бұзушылық жасалған және (немесе) бәсекелестік үшін келеңсіз салдарлар басталған мүше мемлекеттің аумағында процестік әрекеттерді жүргізу кезінде Комиссияның уәкілетті құрылымдық бөлімшесінің қызметкерлері және аумағында бұзушы тіркелген мүше мемлекеттің уәкілетті органының өкілі қатысады.

Комиссияның уәкілетті құрылымдық бөлімше қызметкерлерінің және (немесе) мүше мемлекеттің мүдделі уәкілетті органы өкілінің Комиссияның уәжді ұсынуын орындайтын процестік әрекеттерді жүргізу кезінде қатысуы мүмкін болмаған жағдайда, мұндай әрекеттерді жүргізу кезінде қатысудың мүмкін еместігі туралы жазбаша хабарлама оларды жүргізу басталғанға дейін 5 жұмыс күні бұрын алынған кезде мүше мемлекеттің уәкілетті органы процестік әрекеттерді дербес жүргізуге құқылы.

62. Жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы уәжді ұсыну жазбаша нысанда ресімделеді және онда:

1) ақпарат сұратылып отырған тиісті істің нөмірі (ол болған кезде), құқық бұзушылықтың және оған жататын өзге де фактілердің егжей-тегжейлі сипаттамасы, Шарттың 76-бабына сәйкес іс-әрекеттің заңдық саралануы;

2) өздеріне қатысты Комиссия тиісті істі қарап жатқан немесе тергеп-тексеру жүргізіліп жатқан тұлғалардың аттары, әкелерінің аттары және тектері, куәлар, олардың тұрғылықты немесе болатын жері, азаматтығы, туған жері және күні, занды тұлғалар үшін – олардың атауы және орналасқан жері (егер мұндай ақпарат болса);

3) алушының нақты мекенжайы және табыс етілетін құжаттың атауы (құжатты табыс ету қажет болған кезде);

4) ұсынылуға не орындалуға жататын мәліметтер мен әрекеттердің тізбесі (сұрақ алушы жүргізу үшін қандай мәнжайлардың анықталуға және нақтылануға тиіс екенін көрсету, сондай-ақ сұрақ алушының тұлғага қойылуға тиіс сұрақтардың дәйектілігі мен тұжырымдалуын көрсету қажет) қамтылады.

63. Жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы уәжді ұсынуда сондай-ақ:

1) талап етілетін іс-шаралардың орындалу мерзімін көрсету;

2) ұсынуда көрсетілген іс-шараларды белгілі бір тәртіппен өткізу туралы өтінішхат;

3) ұсынуда көрсетілген іс-шараларды орындау кезінде болатын, сондай-ақ, егер бұл сұрау салынатын мүше мемлекеттің заңнамасына

қайшы келмейтін болса, оларды орындауға қатысатын Комиссияның уәкілетті құрылымдық бөлімшесі қызметкерлерінің аты, әкесінің аты және тегі;

4) ұсынуды орындауға байланысты өзге де өтінішхаттар қамтылуы мүмкін.

64. Жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы уәжді ұсынуға бәсекелестік және монополияға қарсы реттеу мәселелеріне жетекшілік ететін Комиссия Алқасының мүшесі қол қояды. Көрсетілген уәжді ұсынуға оның мәтінінде сілтемесі бар құжаттардың көшірмелері, сондай-ақ оны тиісінше орындау үшін қажетті өзге де құжаттар қоса берілуге тиіс.

65. Орындаушы мүше мемлекеттің уәкілетті органы Комиссияның уәжді ұсынуында санамаланған процестік әрекеттерді өзінің мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес және тұратын орны орындаушы мүше мемлекеттің аумағы болып табылатын тұлғаларға ғана қатысты жүргізеді.

66. Орындалуы орындаушы мүше мемлекет үшін қосымша шығыстарды талап ететін сараптамалар мен басқа да процестік әрекеттерді жүргізу туралы уәжді ұсыну Комиссия мен өзінің атына ұсыну жіберіletіn мүше мемлекеттің уәкілетті органы арасында шығыстарды өтеу мәселесі келісілгеннен кейін орындалады.

67. Жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы уәжді ұсыну ол алынған күннен бастап 1 ай ішінде не Комиссия мен өзінің атына ұсыну жіберіletіn мүше мемлекеттің уәкілетті органы арасында күні бұрын келісілген өзге де мерзімде орындалады.

Мүше мемлекеттің өзге де мемлекеттік органдына немесе орындаушы мүше мемлекеттің шаруашылық жүргізуші субъектісіне (нарық субъектісіне) өтініш жасау қажет болған жағдайда, көрсетілген мерзім мұндай өтінішті орындау уақытына ұзартылады.

68. Орындаушы мүше мемлекеттің уәкілетті органы уәжді ұсынуда көрсетілген әрекеттерді жүргізеді және қойылған сұрақтарға жауап береді, сондай-ақ ол уәжді ұсынуда көзделмеген, оны орындауға байланысты әрекеттерді өз бастамасы бойынша жүргізуге де құқылы.

69. Уәжді ұсынуды орындау мүмкін болмаған не оны осы Хаттаманың 67-тармағында көрсетілген мерзімде орындау мүмкін болмаған жағдайда, мүше мемлекеттің уәкілетті органы Комиссияға көрсетілген ұсынуды орындаудың мүмкін еместігі не оны орындаудың болжамды мерзімдері туралы хабарлайды.

70. Жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы уәжді ұсынуды орындаудан, егер оны орындау орындаушы мүше мемлекеттің егемендігіне, қауіпсіздігінс, қоғамдық тәртібіне нұқсан келтіруі мүмкін болса не оның заңнамасына қайшы келетін жағдайларда, толықтай немесе ішінәра бас тартылуы мүмкін, бұл туралы мүше мемлекет Комиссияға жазбаша түрде хабардар етеді. Комиссия Алқасы мүше мемлекеттің уәкілетті органының уәжді ұсынуды орындаудан бас тартуының құқыққа сыйымдылығы туралы мәселені Комиссия Кеңесінің қарауына шығаруға құқылы.

71. Мекеме немесе осыған арнайы уәкілеттік берілген лауазымды адам өздерінің құзыреті шегінде дайындаған немесе

куәландырган және уәкілетті органына уәжді ұсыну жіберілген мүше мемлекеттің аумағында елтаңбалық мөрмен бекемделген құжаттарды Комиссия қандай да бір арнайы куәландырусыз қабылдайды.

72. Қосымша мәліметтер алу немесе алдыңғы ұсынуды орындау шенберінде алынған ақпаратты нақтылау қажет болған кезде, жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы қайтадан уәжді ұсыну жіберуге жол беріледі.

73. Егер жекелеген процестік әрекеттерді жүргізу туралы уәжді ұсыну трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы бір істі қарау шенберінде мүше мемлекеттердің екі және одан да көп уәкілетті органына жіберілетін болса, онда Комиссияның уәкілетті құрылымдық бөлімшесінің қызметкерлері Комиссия мен мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарының өзара іс-қимылын үйлестіруді жүзеге асырады.

74. Комиссия бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуына тергеп-тексеру жүргізген кезде және трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қағидаларының бұзылуы туралы істерді қараган кезде мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарына олардың ақпарат пен құжаттарды ұсынуы туралы сұрау салулар жіберуге құқылы.

75. Ақпарат пен құжаттарды ұсыну туралы сұрау салу жазбаша нысанда ресімделеді және онда:

сұрау салудың мақсаты;

ақпарат сұратылып отырган тиісті істің нөмірі (ол бар болған кезде), құқық бұзушылықтың және өзге де оған қатысты фактілердің

егжей-тегжейлі сипаттамасы, Шарттың 76-бабына және Хаттамаға сәйкес іс-әрекеттің зандық саралануы;

өзіне қатысты тиісті іс қаралып жатқан тұлға туралы мәлімет (мұндай ақпарат қолда бар болса);

жеке тұлғалар үшін – тегі, аты және әкесінің аты, тұрғылықты жері немесе болатын жері, азаматтығы, туған жері және күні;

занды тұлғалар үшін – атауы және орналасқан жері;

барысында, бірақ сұрау салу алынған күннен бастап кемінде 10 жұмыс күнінен аз болмайтын, ақпарат ұсынылуға тиіс мерзім;

ұсынылуға тиіс мәліметтердің тізбесі қамтылады.

Сұрау салуға оның мәтінінде сілтемесі бар құжаттардың қолда бар көшірмелері, сондай-ақ сұрау салуды тиісінше орындау үшін қажетті өзге де құжаттар қоса берілуге тиіс.

76. Мүше мемлекеттің уәкілетті органы сұрау салуда белгіленген мерзімде өзінің қолында бар ақпаратты береді.

77. Сұрау салуды орындау мүмкін болмаған жағдайда (егер оны орындау мүше мемлекеттің егемендігіне, қауіпсіздігіне, қоғамдық тәртібіне нұқсан келтіруі мүмкін болса не оның заннамасына қайшы келетін болса) мүше мемлекеттің сұрау салынатын уәкілетті органы ақпаратты беру мүмкін болмаған себептерді көрсете отырып, бұл туралы Комиссияга сұрау салу алынған күннен бастап 10 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде хабарлайды, ал егер ақпарат Комиссия белгілеген мерзімде берілмеген жағдайда ол ұсынылатын уақыт мерзімі көрсетіледі.

78. Комиссия бәсекелестіктің жалпы қагидаларының бұзылуы туралы тергеп-тексерулер жүргізген кезде және трансшекаралық нарықтарда бәсекелестіктің жалпы қагидаларының бұзылуы туралы істерді қараган кезде мүше мемлекеттердің билік органдарына, мүше мемлекеттің занды және (немесе) жеке тұлғаларына олардың ақпарат және құжаттар ұсынуы туралы сұрау салу жіберген жағдайда, Комиссия мұндай сұрау салудың көшірмесін сонымен бір мезгілде өзінің аумағында сұрау салынатын билік органы өз өкілеттіктерін жүзеге асыратын, сұрау салынатын занды тұлға тіркелген, сұрау салынатын жеке тұлға уақытша немесе тұрақты тұрып жатқан мүше мемлекеттің уәкілетті органына жібереді.

79. Қосымша мәліметтер алу немесе алдыңғы сұрау салуды орындау шенберінде алынған ақпаратты нақтылау қажет болған кезде, мүше мемлекеттің уәкілетті органына ақпарат пен құжаттарды ұсынуы туралы қайтадан сұрау салу жіберілуі мүмкін.

80. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары Комиссияға ұсынатын және құпия ақпаратты қамтитын құжаттармен жұмыс Одақ шенберіндегі халықаралық шарттарға сәйкес жүзеге асырылады.

VII. Мүше мемлекеттердің аумағында тауарлар мен көрсстілстін қызметтерге бағаны мемлекеттік реттеуді енгізу

81. Мүше мемлекеттердің табиги монополия жағдайында емес тауар нарықтарына бағаны мемлекеттік реттеуді енгізуі өзіне, оның ішінде төтенише жағдайларға және дүлей зілзалаға, ұлттық қауіпсіздік

пайымдауларына қатысты айрықша жағдайларда, туындаған проблемаларды бәсекелестіктің жай-күйі үшін теріс салдары аз болатын тәсіл арқылы шешу мүмкін болмagan жағдайда жүзеге асырылады.

82. Мүше мемлекеттер уақытша шара ретінде мүше мемлекеттердің заңнамасында көзделген тәртіппен белгілі бір мерзімге жекелеген аумақтардағы әлеуметтік маңызы бар тауарлардың жекелеген түрлеріне бағаны мемлекеттік реттеуді енгізуі мүмкін.

Осы тармақта көзделген жекелеген аумақтағы әлеуметтік маңызы бар тауардың бір түрі бойынша бағаны мемлекеттік реттеуді қолданудың жалпы мерзімі 1 жыл ішінде күнтізбелік 90 күннен аспауга тиіс. Осы мерзімді ұзарту Комиссиямен келісу бойынша жүзеге асырылуы мүмкін.

83. Мүше мемлекет осы Хаттаманың 81 және 82-тармақтарында көзделген бағаны мемлекеттік реттеуді енгізу туралы тиісті шешім қабылданған күннен бастап күнтізбелік 7 күннен аспайтын мерзімде Комиссияны және басқа мүше мемлекеттерді хабардар етеді.

84. Осы Хаттаманың 81 – 83-тармақтарының ережелері табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерін қоса алғанда, барлық көрсетілетін қызметтерге бағаны мемлекеттік реттеуге, сондай-ақ мемлекеттік сатып алу және тауар интервенциялары салаларына қолданылмайды.

85. Осы Хаттаманың 84-тармағында санамаланған қызметтердің қоспағанда, осы Хаттаманың 81 – 83-тармақтарының ережелері мына тауарларға:

- 1) табиги газға;
- 2) тұрмыстық мұқтаждықтарға арналған сұйытылған газға;
- 3) электр және жылу энергиясына;
- 4) араққа, күштілігі 28 пайыздан асатын ликер-арақ және басқа да алкоголь өніміне (ең төменгі баға);
- 5) тамақ шикізатынан алынған этил спиртіне (ең төменгі баға);
- 6) қатты отынға, пеш отынына;
- 7) ядролық-энергетикалық цикл өніміне;
- 8) тұрмыстық мұқтаждықтарға арналған керосинге;
- 9) мұнай өнімдеріне;
- 10) дәрілік препараттарға;
- 11) темекі бүйімдарына бағаны мемлекеттік реттеу жағдайларына қолданылмайды.

86. Комиссияға бір мүше мемлекеттен екінші мүшс мемлекеттің осы Хаттаманың 81 және 82-тармақтарында көзделген бағаны мемлекеттік реттеу енгізуі туралы шешіміне келіспейтіні туралы жолданым келіп түскен жағдайда, Комиссия осы Хаттаманың 87-тармағында көзделген негіздер болған жағдайда, бағаны мемлекеттік реттеудің күшін жою қажеттігі туралы шешім қабылдауға құқылы.

87. Егер бағаны мемлекеттік реттеу бәсекелестікті шектеуге, оның ішінде:

нарықка кіруге кедергілер жасауга;

мұндай нарықта бір тұлғалар тобына кірмейтін шаруашылық жүргізуші субъектілер (нарық субъектілері) санын қысқартуға әкел соқса немесе әкел соғуы мүмкін болса, Комиссия бағаны осы мемлекеттік реттеудің күшін жою туралы шешім қабылдайды.

Бұл ретте, екінші мемлекеттің бағаны мемлекеттік реттеуді енгізуі туралы шешіміне дауласуши мүше мемлекет бағаны мемлекеттік реттеуді енгізудің максаттарына бәсекелестіктің жай-күйі үшін теріс салдары аз болатын өзге де тәсіл арқылы қол жеткізуге болатынын дәлелдеуге тиіс.

Комиссияға осы Хаттаманың 86-тармағында көзделген жолданым келіп түскен күннен бастап 2 айдан аспайтын мерзімде Комиссия бағаны мемлекеттік реттеудің күшін жою қажеттігінің бар немесе жоқ екені туралы шешім қабылдайды.

88. Комиссия екінші мүше мемлекеттің бағаны мемлекеттік реттеуді енгізуі туралы шешіміне дауласу туралы мүше мемлекеттің жолданымын өзі белгілеген тәртіппен қарайды.

89. Комиссияның осы Хаттаманың 87-тармағының негізінде қабылданған бағаны мемлекеттік реттеудің күшін жою қажеттігі туралы шешім ол қабылданған күннен кейінгі күннен кешіктірмей бағаны мемлекеттік реттеуді енгізу туралы шешім қабылдаған мүше мемлекеттің органына жіберіледі және бағаны мемлекеттік реттеуді енгізу туралы шешім қабылдаған мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес орындалады.

Егер мүше мемлекет Комиссияның бағаны мемлекеттік реттеудің күшін жою қажеттігі туралы шешімімен келіспейтін болса, мәселе Жоғары кеңестің қарауына енгізіледі. Бұл жағдайда Комиссияның шешімі оны Жоғары кеңес қарағанға дейін орындалуға жатпайды.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 20 ҚОСЫМША

**Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін
реттеудің бірыңғай қағидаттары мен қағидалары туралы**

ХАТТАМА

I. Жалпы ережелер

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың (бұдан әрі – Шарт) 78-бабына сәйкес әзірленді және ол осы Хаттамаға №1 қосымшада көрсетілген салаларда мүше мемлекеттердің табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеудің бірыңғай қағидаттары мен жалпы қағидаларын қолдану үшін құқықтық негіздер жасауға бағытталған.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«ішкі нарық» – табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтері айналымда болатын мүше мемлекеттердің нарығы;

«табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу» – табиғи монополиялар субъектілері саласына жататын көрсетілетін қызметтерді бір мүше мемлекеттің табиғи монополиялар субъектілерінің екінші мүше мемлекеттің тұтынушыларына техникалық мүмкіндігі болған кезде қолайлылығы

осындай көрсетілетін қызмет бірінші мүше мемлекеттің тұтынушыларына ұсынылатыннан кем болмайтын жағдайда көрсетуі;

«табиғи монополия» – көрсетілетін қызметтердің белгілі бір түріне сұранысты қанағаттандыру үшін бәсекелестік жағдайларын жасау көрсетілетін қызметтердің осы түрін жүргізу мен ұсынудың технологиялық ерекшеліктеріне орай мүмкін болмайтын немесе экономикалық жағынан тиімсіз болатын көрсетілетін қызметтер нарығының жай-күйі;

«мүше мемлекеттердің заңнамасы» – мүше мемлекеттердің әрқайсының табиғи монополиялар салаларына қатысты ұлттық заңнамасы;

«мүше мемлекеттердің ұлттық органдары» – мүше мемлекеттің табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеуді және (немесе) бақылауды жүзеге асыратын органдары;

«қызметтер көрсету» – азаматтық айналым объектісі болып табылатын көрсетілетін қызметтерді ұсыну, тауарларды өндіру (өткізу);

«тұтынушы» – табиғи монополиялар субъектілері көрсететін қызметтерді пайдаланатын немесе пайдалануға ниеттенген азаматтық құқық субъектісі (жеке немесе занды тұлға);

«табиғи монополия субъектісі» – мүше мемлекеттердің заңнамасында белгіленген табиғи монополиялар салаларында қызметтер көрсететін шаруашылық жүргізуі субъект;

«табиғи монополиялар саласы» – тұтынушы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерін сатып ала

алатын, табиғи монополияга занды түрде жатқызылған көрсетілетін қызметтер айналымының саласы.

II. Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеудің жалпы қағидаттары

3. Мұше мемлекеттер осы Хаттамаға № 1 және 2 қосымшаларда көрсетілген табиғи монополиялар салаларындағы табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеу және (немесе) бақылау кезінде басшылыққа алатын қағидаттар:

1) көрсетілетін қызметтердің қолжетімділігі мен тұтынушылар үшін олардың сапасының тиісті деңгейін, табиғи монополиялар субъектілерінің тиімді жұмыс істеуі мен дамуын қамтамасыз ететін мұше мемлекеттердің тұтынушылары мен табиғи монополиялар субъектілері мұдделерінің теңгерімін сақтау;

2) табиғи монополиялар салаларын осы салаларда бәсекелестікті дамыту үшін жағдайлар жасау есебінен кейіннен қысқартуға бағытталған реттеу тиімділігін арттыру;

3) табиғи монополиялар субъектілерінің салалық ерекшеліктерін, қызмет ауқымдарын, нарықтық конъюнктураны, орта мерзімді (ұзак мерзімді) макроэкономикалық және салалық болжамдарды ескере отырып, оларды икемді тарифтік (бағалық) реттеуді, сондай-ақ осы субъектілерді тарифтік (бағалық) реттеу шараларын қолдану, оның ішінде тұтынушының (тұтынушылар топтарының) кез келген мұше мемлекетке тиесілілік қағидаты

бойынша белгіленбейтін, сараланған тариф белгілеу мүмкіндігін қолдану;

4) тиісті ішкі нарықты талдау негізінде, осы нарықтың табиғи монополия жағдайында тұргандығы белгілі болған жағдайларда, реттеуді енгізу;

5) ішкі нарықтарға қол жеткізу кедергілерін, оның ішінде табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуіді қамтамасыз ету жолымен азайту;

6) табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеудің қабылданатын шешімдердің тәуелсіздігін, сабактастығын, ашықтығын, объективтілігі мен айқындығын қамтамасыз ететін рәсімдерін қолдану;

7) Егер Шарттың XX және XXI бөлімдерінің ережелерінде өзгеше көзделмесе, мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес айқындалған техникалық мүмкіндік болған кезде, табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылармен өздеріне қатысты реттеу қолданылатын қызметтер көрсетуге шарттар жасасуының міндеттілігі;

8) табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу қағидаларын табиғи монополиялар субъектілерінің сақтауын қамтамасыз ету;

9) реттеудің нақты табиғи монополия субъектісіне бағытталуы;

10) реттеу қолданылатын табиғи монополиялар салаларындағы көрсетілетін қызметтердің сапасына белгіленетін тарифтердің (бағалардың) сәйкестігін қамтамасыз ету;

11) тұтынушылардың мүдделерін, оның ішінде табиғи монополиялар субъектілерінің реттеліп көрсетілетін қызметтері бойынша тарифтерді (бағаларды) қолдануға байланысты әр түрлі бұзушылықтарынан қорғау;

12) табиғи монополиялар субъектілеріне шығасыларды қыскарту, жаңа технологияларды енгізу, инвестицияларды пайдаланудың тиімділігін арттыру пайдалы болатын кезде экономикалық жағдайлар жасау болып табылады.

III. Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеудің түрлері мен әдістері

4. Мұше мемлекеттердің табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеудің түрлерін (нысандарын, тәсілдерін, әдістерін, құралдарын) мұше мемлекеттер осы Хаттамада белгіленген табиғи монополияларды реттеудің жалпы қағидаттары мен қағидалары негізінде қолданады.

5. Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеуді жүзеге асыру кезінде реттеудің мынадай түрлері (нысандары, әдістері, тәсілдері, құралдары):

- 1) тарифтік (бағалық) реттеу;
- 2) осы Хаттамада белгіленген реттеу түрлері;
- 3) мұше мемлекеттердің заңнамасында белгіленген реттеудің езге де түрлері қолданылады.

6. Табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қосылу (бірігу) құнын белгілеуді қоса алғанда, табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерін тарифтік (бағалық) реттеу:

1) ұлттық органның табиғи монополиялар субъектілері үшін реттеліп көрсетілетін қызметтерге тарифтерді (бағаларды), оның ішінде олардың шекті деңгейлерін ұлттық орган бекіткен әдіснаманың (формуланың) және оны қолдану қағидаларының негізінде, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің белгіленген тарифтерді (бағаларды) қолдануына ұлттық органның тиісті бақылауын белгілеуі (бекітуі);

2) ұлттық органның табиғи монополия субъектісі тарифтерді (бағаларды) белгілейтін және қолданатын әдіснаманы және оны қолдану қағидаларын, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тарифтерді (бағаларды) белгілеуі мен қолдануына ұлттық органның бақылауын белгілеуі (бекітуі) жолымен жүзеге асырылуы мүмкін.

7. Тарифтік (бағалық) реттеуді жүзеге асыру кезінде мүше мемлекеттердің ұлттық органдары, оның ішінде мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес тарифтік (бағалық) реттеудің мынадай әдістерін:

- 1) экономикалық негізделген шығындардың әдісін;
- 2) индекстеу әдісін;
- 3) инвестициялық капитал табыстылығының әдісін;

4) табиғи монополиялар субъектілері қызметінің тиімділігін салыстырмалы талдау әдісін немесе оларды ұштастыра отырып қолдануға құқылы.

8. Тарифтерді (бағаларды) реттеу кезінде:

1) реттелетін қызметті жүзеге асыруға байланысты экономикалық негізделген шығындарды табиғи монополиялар субъектілеріне өтеу;

2) экономикалық негізделген пайданы алу;

3) табиғи монополиялар субъектілерін шығыстарды төмендетуге ынталандыру;

4) көрсетілетін қызметтердің сенімділігі мен сапасын ескере отырып, табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне тарифтерді (бағаларды) қалыптастыру ескеріледі.

9. Тарифтерді (бағаларды) белгілеу кезінде:

1) табиғи монополиялардың мүше мемлекеттердің аумақтарында жұмыс істеу ерекшеліктері, оның ішінде техникалық талаптардың және регламенттердің ерекшеліктері;

2) мемлекеттік дотация және мемлекеттік қолдаудың басқа да шаралары;

3) нарық конъюнктурасы, оның ішінде нарықтың реттелмейтін сегменттеріндегі бағалар деңгейі;

4) аумақтардың даму жоспарлары;

5) мемлекеттік салық, бюджет, инновациялық, экологиялық және әлеуметтік саясат;

б) энергия тиімділігі және экологиялық аспектілер жөніндегі іс-шаралар ескерілуі мүмкін.

10. Табиғи монополия субъектісінің көрсетілетін қызметтеріне тарифтерді (бағаларды) реттеу кезінде табиғи монополия субъектісінің шығындарын қалыптастыру кезінде табиғи монополиялар субъектілерінің реттеліп көрсетілетін қызметтерінің түрлері бойынша шығыстарды, оның ішінде инвестицияларды, сондай-ақ кірістерді, қолданыстағы активтерді бөлектеп есепке алуудың жүзеге асырылатыны көзделеді.

11. Табиғи монополия субъектісінің көрсетілетін қызметтеріне тарифтерді, (бағаларды) реттеу ұзақ мерзімді реттеу параметрлерінің негізінде жүзеге асырылуы мүмкін, оларға оның ішінде реттеліп көрсетілетін қызметтердің сенімділігі мен сапасының деңгейі, тиісті көрсетілетін қызметтерді жеткізуге байланысты шығыстардың өзгеру динамикасы, табыстылық нормасы, инвестицияланған капиталды қайтару мерзімдері және өзге де параметрлер жатқызылуы мүмкін.

Табиғи монополия субъектісінің көрсетілетін қызметтеріне тарифтерді, (бағаларды) реттеу мақсаттары үшін табиғи монополиялар субъектілері қызметінің тиімділігіне салыстырмалы талдау әдісін пайдалана отырып алынған ұзақ мерзімді реттеу параметрлері де қолданылуы мүмкін.

12. Осы Хаттаманың 4 – 11-тармақтарын табиғи монополиялардың нақты салаларында қолданудың ерекшеліктері осы Шарттың XX және XXI бөлімдерінде анықталуы мүмкін.

IV. Табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету қағидалары

13. Мұше мемлекеттер өзінің заңнамасында табиғи монополия субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне осы Хаттаманың 2-тармағында анықталғандай түрде қол жеткізу ді қамтамасыз ететін реттеу қағидаларын белгілейді.

Мұше мемлекеттердің ұлттық органдары табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне тұтынушылардың қол жеткізуін қамтамасыз ету қағидаларының және оларға қосылу (қосылу/пайдалану) талаптарының сақталуын бақылауды қамтамасыз етеді.

14. Табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне тұтынушылардың қол жеткізуін қамтамасыз ету қағидалары:

- 1) шарттардың елеулі талаптарын, сондай-ақ оларды жасасу және орындау тәртібін;
- 2) техникалық мүмкіндіктердің бар-жоғын айқындау тәртібін;
- 3) табиғи монополиялар субъектілерінің көрсететін қызметтері, олардың құны, оларға қол жеткізу, олардың ықтимал өткізілу көлемдері, осындағы қызметтердің көрсетудің техникалық және технологиялық мүмкіндіктері туралы ақпаратты беру тәртібін;
- 4) мүдделі тұлғалардың табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерінің айналымы және (немесе) оларға қол

жеткізу жағдайын салыстыру мүмкіндігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін ашық ақпаратты алу жағдайларын;

5) коммрсиялық құпияны құрай алмайтын ақпараттың тізбесін;

6) табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу мәселелері бойынша шағымдарды, арыздарды қарау мен дауларды реттеу тәртібін қамтиды.

15. Мүше мемлекеттердің табиғи монополиялар субъектілерінің олардың көрсетілетін қызметтеріне мүше мемлекеттер тұтынушыларының қол жеткізуіне сарапанған талаптарды (осы Шарттың XX және XXI бөлімдерінде айқындалатын табиғи монополияның әрбір жеке саласының ерекшелігін ескере отырып) қолдануына әрбір мүше мемлекеттің заңнамасы сақталған жағдайда, егер осындай талаптар тұтынушылардың мүше мемлекеттердің кез келгеніне тиесілілігі қағидаты бойынша қолданылmasa, жол беріледі.

16. Мүше мемлекеттердің заңнамасы осы Хаттаманың 15-тармағының ережелеріне залал келтірмestен, мүше мемлекеттердің тұтынушыларына қатысты мүше мемлекеттердің кез келгеніне тұтынушылардың тиесілілігін негізге ала отырып, табиғи монополиялардың көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізудің сарапанған талаптарын белгілейтін нормаларды қамтымауға тиіс.

17. Табиғи монополиялардың нақты салаларында осы Хаттаманың 13 – 16-тармақтарын қолдану ерекшеліктері, транзит мәселесін қоса алғанда, осы Шарттың XX және XXI бөлімдерінде айқындалады.

V. Мұше мемлекеттердің ұлттық органдары

18. Мұше мемлекеттерде табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін мұше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес реттеу және (немесе) бақылау жөнінде өкілеттік берілген мұше мемлекеттердің ұлттық органдары жұмыс істейді.

Мұше мемлекеттердің ұлттық органдары өз қызметін мұше мемлекеттердің заңнамасына, осы Шартқа, сондай-ақ мұше мемлекеттердің өзге де халықаралық шарттарына сәйкес жүзеге асырады.

19. Мұше мемлекеттердің ұлттық органдарының функцияларына:

1) табиғи монополия субъектілерінің көрсетілетін қызметтерін тарифтік (бағалық) реттеу;

2) табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуі реттеу, оның ішінде мұше мемлекеттердің заңнамасында көзделген жағдайларда, табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қосылу (бірігу) үшін төлемдер (бағалар, тарифтер, алымдар) белгілеу;

3) табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерінде тұтынушылардың мұдделерін қорғау;

4) реттелетін тарифтерді (бағаларды) белгілеу және қолдану, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу мәселелері бойынша шағымдарды, арыздарды қарау, дауларды реттеу;

- 5) табиғи монополиялар субъектілерінің инвестициялық бағдарламаларын қарау, бекіту немесе келісу және олардың іске асырылуын бақылау;
- 6) мүше мемлекеттердің заңнамасында көзделген, ақпаратты коммерциялық құпияға жатқызу жөніндегі шектеулерді табиғи монополиялар субъектілерінің сақтауын қамтамасыз ету;
- 7) табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін бақылауды, оның ішінде тексерулер жүргізу жолымен және өзге де нысандарда (мониторинг, талдау, сараптама) жүзеге асыру;
- 8) мүше мемлекеттердің заңнамасында көзделген өзге де функциялар жатады.

VI. Комиссияның құзыреті

20. Комиссия мынадай өкілеттіктерді жүзеге асырады:

- 1) егер мүше мемлекет табиғи монополиялар саласына осы Хаттаманың №1 және 2 қосымшаларында көрсетілмеген табиғи монополиялардың өзге саласын жатқызуға ниет білдірген жағдайда, осы мүше мемлекет Комиссияға тиісінше өтініш жасағаннан кейін, мүше мемлекеттерде табиғи монополиялар салаларын көнектіту туралы шешім қабылдайды;
- 2) ұлттық органдардың табиғи монополиялар салаларына қатысты шешімдерін үйлестіру, әзірлеу және іске асыру тәсілдерін талдайды және ұсынады;

3) мүше мемлекеттердегі табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеу жүйесі мен практикасына тиісті жыл сайынғы есептер мен баяндамаларды дайындау отырып, салыстырмалы талдау жүргізеді;

4) табиғи монополиялар салаларындағы экологиялық аспекттілерге, энергия тиімділігіне қатысты реттеуді үйлестіруге жәрдемдеседі;

5) Жоғарғы кеңестің қарауына осы тармақтың 3 – 4-тармақшаларында көрсетілген, жүргізілген жұмыстардың мүше мемлекеттердің ұлттық органдарымен келісілген нәтижелерін, сондай-ақ мүше мемлекеттердің табиғи монополия саласындағы жақыннатылуға жататын нормативтік құқықтық актілерін белгілеу бойынша мүше мемлекеттермен келісілген және осы саладағы заңнаманы үйлестіру бойынша тиісті шараларды жүзеге асырудың сабактастығын айқындау бойынша ұсыныстарды ұсынады;

6) Осы Шарттың XIX белімінің орындалуын бақылауды жүзеге асырады.

Табиғи монополиялар субъектілерінің
көрсетілетін қызметтерін реттеудің
бірыңгай қағидаттары мен қағидалары
туралы хаттамаға

№ 1 қосымша

Мұше мемлекеттердегі табиғи монополиялар салалары

p/c №	Беларусь Республикасы	Қазақстан Республикасы	Ресей Федерациясы
1.	Мұнай және мұнай өнімдерін магистральдық құбыржолдар арқылы тасымалдау	Мұнай және (немесе) мұнай өнімдерін магистральдық құбыржолдар арқылы тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтер	Мұнай және мұнай өнімдерін магистральдық құбыржолдар арқылы тасымалдау
2.	Электр энергиясын беру және тарату	Электр энергиясын беру және (немесе) тарату жөніндегі көрсетілетін қызметтер	Электр энергиясын беру жөніндегі көрсетілетін қызметтер
3.		Электр энергиясын желіге босатуды және тұтынуды техникалық диспетчерлеу жөніндегі көрсетілетін қызметтер; электр энергиясын өндіруді – тұтынуды тенгерімдеуді үйымдастыру жөніндегі көрсетілетін қызметтер; электр қуатының жүктемені атқаруына дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі көрсетілетін	Электр энергетикасын жедел-диспетчерлік басқару жөніндегі көрсетілетін қызметтер

p/c №	Беларусь Республикасы	Қазақстан Республикасы	Ресей Федерациясы
		қызметтер (2016 жылғы 1 қантардан бастап)	
4.	Ортак пайдаланылатын көлік қозғалысын қамтамасыз ететін теміржол көлігі коммуникациясы көрсететін қызметтер, пойыздардың қозғалысын басқару, теміржол тасымалдары	Магистралдық теміржол жепілерінің көрсетілетін қызметтері	Теміржол тасымалдары

Табиғи монополиялар субъектілерінің
көрсетілетін қызметтерін реттеудің
бірыңғай қағидаттары мен қағидалары
туралы хаттамага

№ 2 қосымша

Мүше мемлекеттердегі табиғи монополия салалары

p/c №	Беларусь Республикасы	Қазақстан Республикасы	Ресей Федерациясы
1.	Газды магистралдық және таратушы құбыржолдар арқылы тасымалдау	Тауарлық газды сақтау, жалғастыруши, магистральдық газ құбыржолдары және (немесе) газ тарату жүйелері арқылы тасымалдау, топтық резервуарлық кондырғыларды пайдалану, сондай-ақ шикі газды жалғастыруши газ құбыржолдары арқылы тасымалдау қызметтері	Газды құбыржолдар арқылы тасымалдау
2.	Көліктік терминалдардың, әуежайлардың көрсетілетін қызметтері; аэронавигацияның көрсетілетін қызметтері	Аэронавигацияның көрсетілетін қызметтері; порттардың, әуежайлардың көрсетілетін қызметтері	Көліктік терминалдардағы, порттардағы және әуежайлардағы көрсетілетін қызметтер
3.	Ортақ пайдаланылатын электр байланысының және пошта байланысының көрсетілетін қызметтері	Телекоммуникациялардың әмбебап қызметтерін қоспағанда, көрсетілетін қызметтердің осы түрлерін ұсынудың технологиялық мүмкіндігінің жоқтығы не	Жалпыға қолжетімді электр байланысының және жалпыға қолжетімді пошта байланысының көрсетілетін қызметтері

p/c №	Беларусь Республикасы	Қазақстан Республикасы	Ресей Федерациясы
		<p>экономикалық тұрғыдан орынсыз болуы себепті бәсекелес байланыс операторы болмagan кездегi телекоммуникациялардың көрсетілетін қызметтері;</p> <p>кәбілдік кәрізді және телекоммуникациялардың желілерін ортақ пайдаланылатын телекоммуникациялар желілеріне қосумен технологиялық байланысты өзге де негізгі құралдарды мұліктік жалдауға (жалға) беру немесе пайдалану жөніндегі көрсетілетін қызметтер;</p> <p>пошта байланысының жалпыға қолжетімді көрсетілетін қызметтері</p>	
4.	Жылу энергиясын беру және тарату	Жылу энергиясын өндіру, беру, тарату және (немесе) жылу энергиясымен жабдықтау жөніндегі көрсетілетін қызметтер	Жылу энергиясын беру жөніндегі көрсетілетін қызметтер
5.	Орталықтандырылған сүмен жабдықтау және суды бұру	Сүмен жабдықтау және (немесе) суды бұру қызметтері	Орталықтандырылған жүйелерді, коммуналдық инфрақұрылым жүйелерін пайдалана отырып, сүмен жабдықтау және суды бұру
6.			Ішкі су жолдарының инфрақұрылымын пайдалану жөніндегі

p/c №	Беларусь Республикасы	Қазақстан Республикасы	Ресей Федерациясы
			көрсетілетін қызметтер
7.		Концессия шарттары бойынша теміржол көлігінің объектілері бар теміржолдардың көрсетілетін қызметтері	
8.		Кіреберіс жолдары көрсетілетін қызметтері	
9.			Солтүстік теңіз жолы акваториясында кемелерді мұз жарып өткізу

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 21 ҚОСЫМША

**Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, электр
энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің
көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету туралы**

ХАТТАМА

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы Шарттың (бұдан әрі – Шарт) 81 және 82-баптарына сәйкес электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз етудің бірыңгай қағидаттары мен қағидаларын айқындайды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мынаны білдіреді:

«электр энергиясына (куатына) ішкі қажеттілік» – электр энергиясының (куатының) тиісті мүше мемлекеттердің аумағында тұтынуы үшін қажетті көлемдері;

«электр энергетикасы саласындағы табиғи монополия субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу» – мүше мемлекеттердің біреуінің ішкі нарық субъектісінің басқа мүше мемлекет аумағындағы электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектісінің көрсететін қызметтерін пайдалану мүмкіндігі;

«электр энергиясымен (куатымен) алмасу» – мүше мемлекеттердің шекарасында (шекараларында) орналасқан түрлі

жеткізу нүктелері арқылы өзара байланыста және бір мезгілде тең көлемдегі электр энергиясын (куатын) электр энергетикасы жүйесіне жеткізу және одан алу;

«электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беру» – мүше мемлекеттердің уәкілетті ұйымдарының электр энергиясын (куатын) ауысу және (немесе) олармен алмасу бойынша қызметтер көрсетуі. Мүше мемлекеттер заңнамасының ерекшеліктеріне қарай тиісті қарым-қатынастар беру (транзит) жөніндегі қызметтер көрсету шарттарымен немесе электр энергиясын (куатын) сатып алу-сату шарттарын қоса алғанда, өзге де азаматтық-құқықтық шарттармен ресімделеді;

«мүше мемлекеттердің ортақ электр энергетикалық нарығы» – электр энергиясын (куатын) және ілеспе қызметтерді сатып алу-сатумен байланысты, ортақ қағидалар мен тиісті шарттар негізінде қолданылатын, мүше мемлекеттердің ішкі электр энергиясы нарықтары субъектілерінің арасындағы қарым-қатынастар жүйесі;

«электр энергиясын (куатын) өткізу» – бір мүше мемлекеттің аумағында өндірілген электр энергиясының қуат ағынын екінші бір мүше мемлекеттің шекарасында (шекараларында) орналасқан жеткізу нүктелері аралығындағы желілер арқылы қамтамасыз ету;

«ішкі электр энергиясы нарығының субъектісі» – мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес сол мүше мемлекеттің электр энергиясы (куаты) нарығының субъектісі болып табылатын, электр энергетикасы саласындағы қызметті, оның шінде электр энергиясын (куатын) өндіруді, электр энергиясын (куатын) сатып алады және

сатуды, электр энергиясын таратуды, тұтынуышыларды энергиямен жабдықтауды, электр энергиясын (куатын) беру жөнінде қызметтер көрсетуді, электр энергетика саласындағы жедел-диспетчерлік басқаруды, электр энергиясын (куатын) сатуды, электр энергиясын сатып алушы-сатуды ұйымдастыруды жүзеге асыратын тұлға;

«электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтері» – мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес табиғи монополиялар саласына жатқызылған, электр энергиясын электр желілері арқылы беру, электр энергетикасындағы жедел-диспетчерлік басқару жөніндегі көрсетілетін қызметтер және өзге де көрсетілетін қызметтер;

3. Мүше мемлекеттердің электр энергетикасы саласындағы өзара іс-қимылды мына қағидаттарға негізделеді:

мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерінің қатарлас жұмыстарының техникалық және экономикалық артықшылықтарын пайдалану;

қатарлас жұмыстарды жүзеге асыру кезінде экономикалық залал келтірмеу;

электр энергиясына (куатына) деген сұранысты қанагаттандырудың тұрақты жүйесін қалыптастыруды негізгі құралдың бірі ретінде нарықтық қатынастарға және адада бәсекелестікке негізделген тетіктерді пайдалану;

мүше мемлекеттердің қатарлас жұмыс істейтін электр энергетикалық жүйелері негізінде, мүше мемлекеттердің электр энергиясы (куаты) нарықтарының қазіргі бар модельдерінің

ерекшеліктерін ескере отырып, мұше мемлекеттердің ортақ электр энергетикалық нарығын кезең-кезеңмен қалыптастыру;

мұше мемлекеттердің электр энергетикасы саласындағы заңнамаларын кезең-кезеңмен үйлестіру;

техникалық нормалар мен қағидаларды үйлестіру.

Электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеу Шарттың XIX бөлімінде айқындалған бірыңғай қағидаттар, қағидалар мен әдістер негізінде жүзеге асырылады.

4. Мұше мемлекеттер электр энергетикасы саласындағы тиімді ынтымақтастықты ұзақмерзімді перспективада қамтамасыз ету мақсатында өз мемлекеттерінің электр энергетикасын дамыту бағдарламаларын үйлестіруге жәрдемдеседі.

5. Одақтың ортақ электр энергетикасы нарығын қалыптастыру мынадай қағидаттар негізінде жүзеге асырылады:

тең құқылық, өзара тиімділік және мұше мемлекеттердің кез келгеніне экономикалық залал келтірмеу негізіндегі ынтымақтастық;

электр энергиясын өндірушілер мен тұтынушылардың, сондай-ақ мұше мемлекеттердің ортақ электр энергетикалық нарығының басқа да субъектілерінің экономикалық мұдделер тенгерімін сактау;

мұше мемлекеттердің электр энергетикасы саласындағы заңнамасын, оның ішінде мұше мемлекеттердің ортақ электр энергетикалық нарығы субъектілерінің ақпаратты ашуы бөлігінде кезең-кезеңмен үйлестіру;

бәсекелес қызмет түрлерінде электр энергиясына (куатына) деген сұранысты қанағаттандырудың тұрақты жүйесін қалыптастыру үшін нарықтық қатынастарға және адам бәсекелестікке негізделген тетіктерді басымдықпен пайдалану;

электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беруді жүзеге асыру кезінде электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерін мүше мемлекеттердің ішкі қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін басымдықпен пайдаланған жағдайда, аталған көрсетілетін қызметтерге қолда бар техникалық мүмкіндіктер шегінде еш кедергісіз қол жеткізуі қамтамасыз ету;

бәсекелестік және монополиялық қызмет түрлерін ажырату мақсатында электр энергетикасы саласындағы ұлттық, тікелей интеграцияланған компаниялар құрылымын кезең-кезеңмен түрлендіру;

мүше мемлекеттердің электр энергетикасы саласындағы мемлекетаралық қатынастарын мүше мемлекеттердің ортақ электр энергетикалық нарығының келісілген моделіне сәйкес дамыту;

мүше мемлекеттердің қатарлас жұмыс істейтін электр энергетикалық жүйелері негізінде, мүше мемлекеттердің электр энергетикалық нарықтарының қазіргі бар модельдерінің ерекшеліктерін ескере отырып, мүше мемлекеттердің ортақ электр энергетикалық нарығын кезең-кезеңмен қалыптастыру;

қатарлас жұмыстың өзара келісілген талаптарын сақтай отырып, мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерінің қатарлас

жұмысының техникалық және экономикалық артықшылықтарын пайдалану;

нарықтарды интеграциялаудың тиісті кезеңінде электр энергиясын өндірушілер мен тұтынушылардың мүше мемлекеттердің электр энергиясы нарығына қол жеткізуін ұлттық экономикалардың мұдделерін ескере отырып, қамтамасыз ету;

мүше мемлекеттердің энергетикалық қауіпсіздігін ескере отырып, мүше мемлекеттердің субъектілері арасындағы электр энергиясымен сауданы жузеге асыру.

6. Мүше мемлекеттер электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерін мүше мемлекеттердің электр энергиясына (куаты) деген ішкі қажеттілігін қамтамасыз ету үшін басымдықпен пайдаланған жағдайда, аталған көрсетілетін қызметтерге қолда бар техникалық мүмкіндіктер шегінде еш кедергісіз қол жеткізуді мынадай қағидаттар:

аумағында осындай қызметтер көрсетілетін мүше мемлекеттің заңнамасында белгіленген электр энергиясының (куатының) ішкі нарығы субъектілеріне қатысты талаптардың тенденсі;

электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялардың көрсетілетін қызметтерін мүше мемлекеттердің ішкі қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін басымдықпен пайдаланған жағдайда, аталған көрсетілетін қызметтерге қолжетімділік беру кезінде мүше мемлекеттердің заңнамасын есепке алу;

электр энергетикасы саласында табиғи монополиялар субъектілері қызметтер көрсеткен кезде, мүше мемлекеттердің электр

энергетикалық жүйелерінің қатарлас жұмысы режимдеріне әсер ететін электр энергетикасы объектілерінің тиісті техникалық жайкүйін қамтамасыз ету;

мүше мемлекеттердің ішкі электр энергиясы нарықтарының субъектілері арасында туындайтын қатынастарды шарттық ресімдеу;

электр энергетикасы саласында мүше мемлекеттердің табиғи монополиялар субъектілері көрсететін қызметтердің өтемділігі негізінде қамтамасыз етеді.

7. Электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беруді қамтамасыз ету мынадай қағидаттар бойынша жузеге асырылады:

1) мүше мемлекеттер электр энергиясын (куатын) шектес мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесі арқылы мемлекетаралық беруді, мүше мемлекеттердің электр энергиясына (куатына) деген ішкі қажеттіліктері басымдықпен қамтамасыз етілген жағдайда, қолда бар техникалық мүмкіндіктер шегінде қамтамасыз етеді;

2) электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық берудің техникалық мүмкіндігін айқындау мынадай басымдықтар есепке алына отырып жузеге асырылады:

электр энергетикалық жүйесі арқылы мемлекетаралық беруді жузеге асыру жоспарланып отырған мүше мемлекеттің электр энергиясына (куатына) деген ішкі қажеттілігін қамтамасыз ету;

электр энергиясын (куатын) мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесінің бір бөлігінен оның басқа бөлігіне шектес мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесі арқылы мемлекетаралық беруді қамтамасыз ету;

электр энергиясын (куатын) бір мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесінен басқа мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесіне мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесі арқылы мемлекетаралық беруді қамтамасыз ету;

үшінші мемлекеттердің электр энергетикасы субъектілеріне қатысты міндеттемелерді орындау мақсатында электр энергиясын (куатын) мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесі арқылы мемлекетаралық беруді қамтамасыз ету;

3) электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беру кезінде мүше мемлекеттердің уәкілетті ұйымдары мүше мемлекет заңнамасына сүйене отырып, электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беру құнын өтеу қағидатын басшылыққа алады;

4) үшінші мемлекеттердің электр энергетикасы субъектілеріне қатысты міндеттемелерді орындау мақсатында электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беру тиісті мүше мемлекеттің заңнамасын есепке ала отырып, екіжақты негізде реттеледі.

8. Мүше мемлекеттер электр энергиясын (куатын) электр энергетикалық жүйелер арқылы еш кедергісіз мемлекетаралық беруді қамтамасыз ету мақсатында келісілген дайындық іс-шаралары кешенін жүзеге асырады, атап айтқанда:

электр энергиясын (куатын) жеткізудің күнтізбелік жылы басталғанға дейін мүше мемлекеттер уәкілеттік берген ұйымдар электр энергиясын (куатын) өндіру мен тұтынудың ұлттық болжамды тенгерімдерінде есепке алу үшін, оның ішінде табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтерінің тарифтерін есептеген

кезде осындай жеткізілмдерді есепке алу мақсатында мемлекетаралық беруге ұйғарылған электр энергиясының (куатының) жоспарлы көлемдері туралы мәлімдейді;

мүше мемлекеттер уәкілеттік берген ұйымдар электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық берудің жоспарлы құнын есептеу негізінде, қол жеткізілген уағдаластықты орындау үшін келісімшарттар жасасады.

Электр энергиясын (куатын) мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелері арқылы еш кедергісіз мемлекетаралық беруді қамтамасыз ету мақсатында мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары Мүше мемлекеттер арасында электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беруді жүзеге асырудың бірынғай әдіснамасын қолданады, ол электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беру көлемдері мен техникалық шарттарын анықтау тәртібін, сондай-ақ осы Хаттамага қосымшада келтірілген, электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беруге байланысты көрсетілетін қызметтерге баға белгілеудің келісілген тәсілдерін қамтиды.

Мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес айқындалатын ұйымдар жоғарыда аталған Әдіснамага сәйкес өз мемлекеттің аумағы бойынша электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беруді қамтамасыз етеді.

9. Электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беруді қамтамасыз ету және электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беруді қамтамасыз етуге қажетті электр желілік шаруашылық объектілерін пайдалануды қамтамасыз ету электр энергиясын

(куатын) мемлекетаралық беруді қамтамасыз етуге байланысты қызметтерді ұсынатын мүше мемлекеттің нормативтік құқықтық және нормативтік техникалық күжаттарына сәйкес жүргізіледі.

10. Электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беруден бастартқан жағдайда, мүше мемлекеттер үәкілеттік берген ұйымдар бастарту себептері туралы негіздеуші материалдарды табыс етуді қамтамасыз етеді.

11. Электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне баға белгілеу (тариф белгілеу) мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

Мүше мемлекеттердің ортақ электр энергетикасы нарығында электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне тарифтер ішкі электр энергиясы нарығының субъектілері үшін осындай ішкі тарифтерден аспауға тиіс.

12. Электр энергиясын (куатын) мемлекетаралық беру жөніндегі қатынастарды реттеу қолданыстағы басқа да халықаралық шарттарды есепке ала отырып жүзеге асырылады.

Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса
алғанда, электр энергетикасы саласындағы
табиғи монополиялар субъектілерінің
көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу
қамтамасыз ету туралы хаттамаға
қосымша

**Мұше мемлекеттер арасында электр энергиясын (қуатын)
мемлекетаралық беруді жүзеге асыру
әдіснамасы**

1. Өтінімдер беру және электр энергиясын (қуатын) өндіру мен
тұтынудың болжамды теңгерімдеріне енгізілуге жататын, оның
ішінде табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін
қызметтерінің тарифтерін есептеу кезінде ескерілетін электр
энергиясын (қуатын) мемлекетаралық берудің жылдық болжамды
көлемін қалыптастыру тәртібінің негізгі ережелері

1.1. Беларусь Республикасының аумағында.

1.1.1. Беларусь Республикасының ұлттық электр желісі бойынша
электр энергиясын (қуатын) мемлекетаралық берудің (бұдан әрі –
МАБ) жылдық болжамды көлемдерін оны жүзеге асыруға уәкілетті
ұйым берілген өтінім негізінде айқынрайды.

1.1.2. Алдағы құнтізбелік жылға арналған өтінім алдыңғы
жылдың 1 сәуірінен кешіктірілмей беріледі. Өтінімде МАБ пен ең
жоғары қуаттың жылдық көлемі айлар бойынша бөлініп көрсетіледі.

1.1.3. Өтінімді қарау кезінде Беларусь Республикасының уәкілетті ұйымы осы Әдіснамаға сәйкес айқындалатын қолда бар техникалық мүмкіндіктің шамасын басшылықта алады.

Жалпы алғанда жыл бойы немесе жылдың қандай да бір айында МАБ-тың мәлімделген шамасы қолда бар техникалық мүмкіндік шамасынан асып кеткен кезде, Беларусь Республикасының уәкілетті ұйымы өтінім берген үйымға дәлелді бас тарту хатын жібереді.

1.1.4. Беларусь Республикасының уәкілетті ұйымымен келісілген МАБ-тың мәлімделген көлемі электр энергиясын беру шартына қосымша ретінде ресімделеді және электр энергиясын беру жөніндегі көрсетілетін қызметтердің тарифтерін есептеу кезінде ескеріледі.

1.1.5. МАБ-қа ұйғарылып отырган электр энергиясының көлемі МАБ жоспарланған жылдың алдындағы жылдың 1 қарашасына дейін мүше мелекеттердің уәкілетті ұйымдарының келісіуі бойынша түзетілуі мүмкін.

1.2. Қазақстан Республикасының аумағында.

1.2.1. Қазақстан Республикасының ұлттық электр желісі бойынша МАБ-тың жылдық болжамды көлемі МАБ-ты жүзеге асыруға уәкілетті ұйымның МАБ-ты жүзеге асыру үшін Қазақстан Республикасының жүйелік операторына берген өтінімі негізінде айқындалады.

1.2.2. Алдағы күнтізбелік жылға өтінім алдыңғы жылдың 1 сәуірінен кешіктірілмей беріледі. Өтінімде МАБ-тың жылдық көлемі айлар бойынша бөлініп және Қазақстан Республикасының

шекарасында электр энергиясын қабылдау нүктелері мен беру нүктелері атап өтіле отырып көрсетіледі.

1.2.3. Қазақстан Республикасының жүйелік операторы өтінімді қарау кезінде осы Әдіснамаға сәйкес айқындалатын қолда бар техникалық мүмкіндіктің шамасын басшылыққа алады. Жалпы алғанда жыл бойы немесе жылдың қандай да бір айында МАБ-тың мәлімделген шамасы қолда бар техникалық мүмкіндік шамасынан асып кеткен кезде, Қазақстан Республикасының жүйелік операторы өтінім берген үйымға дәлелді бас тарту хатын жібереді.

1.2.4. Қазақстан Республикасының жүйелік операторымен келісілген МАБ-тың мәлімделген көлемі электр энергиясын беру шартына қосымша ретінде ресімделеді және электр энергиясын беру жөніндегі көрсетілетін қызметтердің тарифтерін есептеу кезінде ескеріледі.

1.2.5. Қазақстан Республикасының Біртұтас энергетикалық жүйесі (бұдан әрі – Қазақстан БЭЖ) бойынша электр энергиясы мен қуатының болжамды теңгерімін қалыптастырығаннан кейін жоспарланған жылдың алдындағы жылдың 15 сәуіріне дейін екіжақты мемлекетаралық шарттар бойынша электр энергиясын жеткізу көлемі айқындалады және көтерме сауда нарығының субъектілерімен келісіледі.

1.2.6. МАБ-қа үйарылып отырган электр энергиясының көлемі жеткізу жоспарланған жылдың алдындағы жылдың 1 қарашасына дейін МАБ-ты үйымдастыруға және жүзеге асыруға уәкілетті субъектілердің ұсынысы бойынша түзетілуі мүмкін.

1.3. Ресей Федерациясының аумағында.

1.3.1. Ресей Федерациясының субъектілері бойынша Ресей БЭЖ шенберінде Жиынтық болжамды тенгерімді қалыптастыру тәртібіне сәйкес уәкілетті ұйым (Ресей Федерациясының біртұтас ұлттық (жалпы ресейлік) электр желісін (бұдан әрі – БҰЭЖ) басқару жөніндегі ұйым) жеткізу жоспарланған жылдың алдындағы жылдың 1 сәуіріне дейін Ресей Федерациясының Тарифтер жөніндегі федералдық қызметіне (Ресейдің ТФК) және Ресей БЭЖ жүйелік операторына мүше мемлекеттердің ұлттық электр желісін басқаруды жүзеге асыратын уәкілетті ұйымдарымен келісілген ұсыныстарды жібереді.

1.3.2. Келісілген ұсыныстарды Ресей ТФК қарайды және Ресей Федерациясының заңнамасында көзделген мерзімдерде келесі күнтізбелік жылға Ресей Федерациясының субъектілері бойынша электр энергиясын (куатын) өндіру мен тұтынудың жиынтық болжамды тенгерімін қалыптастырган кезінде ескеріледі.

1.3.3. Жеткізілетін жылға Ресей Федерациясының субъектілері бойынша электр энергиясын (куатын) өндіру мен тұтынудың жиынтық болжамды тенгерімі көрсеткіштерінің құрамында бекітілген, МАБ-қа үйгарылып отырған электр энергиясы мен куатының көлемдері электр энергетикасындағы табиғи монополиялардың көрсетілетін қызметтеріне бағаларды (тарифтерді) есептеу кезінде ескеріледі.

1.3.4. МАБ-қа үйгарылып отырған электр энергиясы мен куатының көлемі мүше мемлекеттердің уәкілетті органдарымен

(ұйымдарымен) келісілген болған жағдайда БҰЭЖ басқару жөніндегі ұйымның ұсынысы бойынша жоспарланған жеткізу жылының алдындағы жылдың 1 қарашасына дейін электр энергетикасындағы табиғи монополиялардың көрсетілетін қызметтеріне белгіленген бағаларға (тарифтерге) тиісті түзету енгізе отырып, түзетілуі мүмкін.

2. Жоспарлау үйлестірушісінің функциялары мен өкілеттіктерін айқындастын ережелерді қоса алғанда, электр энергетикалық жүйелердің жылдық, айлық, тәуліктік және тәулікшілік жұмыс режимдерін жоспарлау негізінде техникалық мүмкіндіктерді және МАБ-тың жоспарланған көлемін айқындау тәртібі

2.1. Терминология.

Осы Әдіснаманың 2-бөлімінің мақсаттары үшін мынадай ұғымдар пайдаланылады:

Бақыланатын қима – мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелері жүйелік операторларының диспетчерлік орталықтары айқындастын электр беру желілерінің (ЭБЖ) және электр желісінің басқа да элементтерінің жиынтығы, бұлар арқылы қуат ағындары электр энергетикалық жүйелердің орнықты жұмысын, сенімділігі мен беріктігін қамтамасыз ету мақсатында бақыланады.

Қуаттың ең жоғары қолжетімді ағыны – қалыпты режимдерге қойылатын барлық талаптарды қанағаттандыратын, желі қимасындағы аса көп ағын.

Мемлекетаралық қима – мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерінің жүйелік операторлары айқындастын,

көрші мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерін (жекелеген энергетикалық аудандарын) жалғап тұратын мемлекетаралық ЭБЖ-да (-ларда) орналасқан, қатарлас жұмыстың электр энергетикалық режимдерін жоспарлау және басқару міндеттерімен технологиялық тұрғыдан негізделген жеткізу нұктесі немесе жеткізу нұктелерінің тобы.

Озге де пайдаланылатын ұғымдар Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету туралы хаттамада (Еуразиялық экономикалық одак туралы шарттың № 21 қосымшасы) айқындалған мағынаға ие болады.

2.2. Жалпы ережелер.

2.2.1. Жоспарлау кезендерінде шешілетін міндеттер:

- жылдық жоспарлау: экспорт-импорт қимасын шектейтін электр желілік жабдықтарды жөндеудің жылдық жоспарланған графиктерін есепке ала отырып, электр энергиясын (куатын) өндіру мен тұтынудың болжамды теңгерімдерінде ескерілетін, мүше мемлекеттердің арасында электр энергиясын (куатын) жеткізудің және мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-тың мәлімделген көлемдерін іске асырудың техникалық мүмкіндігін тексеру және қажет болған кезде оларды түзету;

- айлық жоспарлау: экспорт-импорт қимасын шектейтін электр желілік жабдықтарды жөндеудің айлық жоспарлы графиктерін есепке ала отырып, электр энергиясын (куатын) өндіру мен тұтынудың

жылдық болжамды теңгерімдерінде ескерілген, мүше мемлекеттер арасындағы жеткізілімдер мен МАБ-тың мәлімделген көлемдерін іске асырудың техникалық мүмкіндігін тексеру және қажет болған кезде оларды түзету;

- режимдерді тәуліктік жоспарлау және тәулікішлік түзету: электр желілік жабдықтардың нақты схемалық-режимдік ахуалын, экспорт-импорт қимасын, мүше мемлекеттер арасындағы жеткізілімдер мен МАБ-тың көлемдерін шектейтін жоспарлы, жоспардан тыс және авариялық ажыратылуын есепке ала отырып, мүше мемлекеттер арасындағы бір тәулікке ілгері мәлімделген жеткізу мен МАБ-тың сағаттық көлемдерін іске асырудың техникалық мүмкіндігін тексеру.

2.2.2. Жоспарлау (мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-тың жоспарланған көлемдерінің іске асырыла алғатынын есептеу Ресей БЭЖ бен Қазақстан БЭЖ арасында және Ресей БЭЖ бен Беларусьтің Біріккен энергетикалық жүйесі (Беларусьтің БЭЖ-і) арасында қатарлас жұмыс істейтін электр энергетикалық жүйелердің есептік моделін (бұдан әрі – есептік модель) пайдалана отырып жүргізіледі).

2.2.3. Есептік модель Ресей БЭЖ-дің, Қазақстан БЭЖ бен Беларусь БЭЖ-дің технологиялық жағынан өзара байланысты бөліктерінің жоспарлауға қажетті көлемдегі математикалық моделін білдіреді және:

- электр желісін алмастыру схемасының бағандары мен параметрлерінің;
- активті және реактивті тораптық жүктемелердің;

- тораптардағы активті және реактивті генерацияның;
- генерацияның ең төмен және ең жоғары активті және реактивті қуатының;
- желілік шектеулердің сипаттамаларын өзінде қамтиды.

2.2.4. Есептік модель мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерінің жүйелік операторларымен келісілген алмастыру схемасы негізінде, әдетте, қысқы жүктеме максимумы мен минимумының және жазғы жүктеме максимумы мен минимумының келісілген сағаттарына сәйкес келетін базалық режимдер (базалық есептік схемалар) үшін қалыптастырылады. Егер олар мемлекетаралық жеткізілімдерге (алмасуларға) елеулі түрде әсер ететін болса, өзіне тән схемалық-режимдік ахуалдар үшін бақыланатын мемлекетаралық қималардағы, сондай-ақ ішкі бақыланатын қималардағы ең жоғары жол берілетін ағындар көрсетілуге тиіс.

2.2.5. Ресей БЭЖ жүйелік операторы жоспарлау үйлестірушісі болып табылады.

2.2.6. Жоспарлау сатыларының әрқайсысы үшін есептік модельдер мен жаңартып отырылатын ақпарат құрамы, оның ішінде есептік модельге енгізілетін энергетикалық объектілер мен электр энергетикалық жүйелердің (электр энергетикалық жүйелер баламаларының) тізбелері, оларды қалыптастыру мен жаңартып отыру тәртібі және оның уақыт регламенті, электр энергетикалық жүйелердің жылдық, айлық, тәуліктік және тәулікшілік жұмыс режимдерін жоспарлауга арналған деректерді алмасу форматтары мен

тәсілдері Ресей БЭЖ жүйелік операторы және Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйыммен бірге БҰЭЖ-ді басқару жөніндегі ұйым және Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы бекітетін құжаттарда белгіленеді.

2.3. Жоспарлау үйлестірушісінің және мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерінің қалған жүйелік операторларының функциялары мен өкілеттіктері.

2.3.1. Жоспарлау үйлестірушісі:

- негізгі есептік модельдер қалыптастыруды;
- Беларусь БЭЖ жүйелік операторы функциясын орындайтын ұйыммен, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторымен жоспарлау мақсатында ақпарат алмасуды ұйымдастыруды;
- Беларусь БЭЖ жүйелік операторы функциясын орындайтын ұйымнан, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторынан жоспарлау мақсатында алынған деректер негізінде электр энергетикалық режимдерге есептеу жүргізуіді;
- егер есептеу кезінде электр режимдерінің іске асырыла алмайтыны немесе жеткізілімдер мен МАБ-тың мәлімделген көлемдері кезінде есептік модельдің бақыланатын қималарындағы ең жоғары жол берілетін ағындардың артып кеткені анықталған жағдайда, Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуіді қамтамасыз ету туралы хаттаманың (Еуразиялық экономикалық одақ туралы

шарттың № 21 қосымшасы) 4-тармағының 2-тармақшасында айқындалған:

- 1) электр энергетикалық жүйесі арқылы МАБ-ты жүзеге асыру жоспарланып отырған мүше мемлекеттің ішкі қажеттіліктерін қамтамасыз етудің;
- 2) мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесінің бір бөлігінен оның басқа бөлігіне электр энергиясының (куатының) МАБ-ын шектес мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесі арқылы қамтамасыз етудің;
- 3) бір мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесінен басқа мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесіне электр энергиясының (куатының) МАБ-ын мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесі арқылы қамтамасыз етудің;
- 4) Одаққа кірмейтін үшінші мемлекеттердің электр энергетикасы субъектілеріне қатысты міндеттемелерді орындау мақсатында мүше мемлекеттің электр энергетикалық жүйесі арқылы электр энергиясының (куатының) МАБ-ын қамтамасыз етудің;
 - Беларусь БЭЖ жүйелік операторы функциясын орындайтын ұйымның, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторының назарына жоғарыда көрсетілген есептеулердің нәтижелерін жеткізудің басымдығы қағидаттарын қамтамасыз етуді есепке ала отырып, мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелері (электр энергетикалық жүйелерінің бөліктері) арасындағы мемлекетаралық ағындарға түзету енгізуді жүзеге асырады.

2.3.2. Егер есептеу кезінде электр режимдерінің іске асырыла алмайтыны немесе есептік модельдің бақыланатын қималарындағы ең жоғары жол берілетін ағындардың артып кеткені анықталған жағдайда, жоспарлау үйлестірушісі Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйымға, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторына және БҰЭЖ-ді басқару жөніндегі ұйымға электр энергетикалық жүйелердің сальдо-ағындарының (тенгерімдерінің) шамаларына енгізілетін қажетті түзетулер шамасын жібереді.

Беларусь БЭЖ жүйелік операторы функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және БҰЭЖ-ді басқару жөніндегі ұйым барлық шарттар бойынша электр энергиясы (куаты) жеткізілімдерінің, оның ішінде МАБ-тың көлемдерін жоғарыда көрсетілген басымдықтар негізінде түзетеді не жоспарлау үйлестірушісі есептеу қорытындылары бойынша анықтаған, бақылау қималарындағы жол берілетін ағындардың бұзушылықтарын жою жөнінде өзге де шаралар қолданады.

Мұше мемлекеттер арасындағы барлық шарттар, оның ішінде МАБ бойынша электр энергиясы (куаты) жеткізілімдерінің түзетілген шарттық көлемі туралы ақпаратты Беларусь БЭЖ жүйелік операторы функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және БҰЭЖ-ді басқару жөніндегі ұйым жасалған шарттар бойынша мұше мемлекеттердің ішкі электр энергиясы нарықтары субъектілерінің назарына жеткізеді.

2.3.3. Жоспарлау үйлестірушісі Беларусь БЭЖ жүйелік операторы функциясын орындайтын үйымнан, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторынан жоспарлауға арналған өзекті деректерді алмаған не техникалық қателіктері бар деректерді немесе көрінеу анық емес деректерді алған жағдайда, мазмұны мен қолданылу тәртібі Беларусь БЭЖ жүйелік операторы функциясын орындайтын үйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және Ресей БЭЖ жүйелік операторы бекітетін құжаттарда белгіленген орнын алмастыратын ақпаратты пайдалануға құқығы бар.

2.4. Жылдық жоспарлау.

2.4.1. Жылдық жоспарлау Беларусь БЭЖ жүйелік операторы функциясын орындайтын үйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және Ресей БЭЖ жүйелік операторы айқындастырылады.

2.4.2. Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын үйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және Ресей БЭЖ жүйелік операторы жоспарланатын күнтізбелік жылға электр желілік жабдықтарды жөндеу графиктерінің жобаларын жасайды және оларды жоспарлау үйлестірушісіне ұсынады. Жоспарлау үйлестірушісі жоспарланатын күнтізбелік жылға электр желілік жабдықтарды жөндеу графигін келіседі және оны Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын үйымға, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторына және БҮЭЖ-ді басқару жөніндегі үйымға жібереді. Жөнделуі жылдық (сондай-ақ айлық) жөндеу графигі шеңберінде келісілуге жататын электр желілік объектілердің тізбесін

және оны жасаудың уақыт регламентін Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және Ресей БЭЖ жүйелік операторы белгілейді.

2.4.3. Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы жоспарлау үйлестірушісіне өздері жұмыс күніне тән максимумның бір сағатына арналған электр энергиясының, қуатының болжамды тенгерімдеріне негізделе отырып қалыптастырыған тиісті ұлттық электр энергетикалық жүйе (тұтыну, генерация, ағындар сальdosы, желілік жабдықтарды жөндеу) бойынша жылдық жоспарлау үшін ақпарат береді.

2.4.4. Ресей БЭЖ – Қазақстан БЭЖ және Ресей БЭЖ – Беларусь БЭЖ ағындары сальdosының нақтыланған болжамды мәні жоспарлау нәтижесі болып табылады.

2.4.5. Жоспарлау үйлестірушісі режимдерге есептеу жүргізіп, есептеу нәтижелерін Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйымға, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторына жібереді.

2.5. Айлық жоспарлау.

2.5.1. Айлық жоспарлау Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және Ресей БЭЖ жүйелік операторы белгілейтін мерзімдерде және тәртіппен жылдық жоспарлау бойынша секілді схемада, ай бөлінісінде деректер мен нәтижелерді алмаса отырып, орындалады.

2.6. Тәуліктік және тәулікшілік жоспарлау.

2.6.1. Тәуліктік және тәулікішлік жоспарлау Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және Ресей БЭЖ жүйелік операторы белгілейтін мерзімдерде және тәртіппен орындалады.

2.6.2. Тәулік сайын Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы жоспарлау үйлестірушісіне 24 сағаттық (сағат 00:00 бастап 24:00 дейін) жаңартылып отыратын деректер жинағы түрінде жоспарланған тәулікке (бұдан әрі – X тәулік) есептік модельді жаңартып отыруға арналған деректер береді, онда мыналар қамтылады:

- электр энергетикалық жүйенің 220 кВ және одан да жоғары электр желілік жабдығы элементтерінің жоспарлы жөнделуі;
- электр энергетикалық жүйе бойынша жинақтап алғанда тұтыну мен генерациялаудың сағаттық графиктері (оның ішінде есептік модельдің құрамын қалыптастырыған кезде Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және Ресей БЭЖ жүйелік операторы белгілеген жекелеген энергетикалық аудандар бойынша);
- ағындар сальdosының сағаттық графиктері (электр энергетикалық жүйе ағындарының он сальdosы үшін оның тапшылығы алынады).

БҰЭЖ-ді басқару жөніндегі ұйым жоспарлау үйлестірушісіне шарттардың барлық түрлері бойынша Ресей БЭЖ-і, Қазақстан БЭЖ-і мен Беларусь БЭЖ-і арасында электр энергиясын жеткізу, оның

ішінде мүше мемлекеттердің арасындағы МАБ көлемдерінің сағаттық графиқтерінің Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйыммен, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторымен келісілген жиынтық мәнін береді.

2.6.3. Егер Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы жоспарлау үйлестірушісіне есептік модельді жаңартып отыруға арналған деректер берілмеген болса, онда соңғысы Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және Ресей БЭЖ жүйелік операторы есептік модель құрамын қалыптастырган кезде өзара келісу бойынша белгіленген орнын алмастыратын ақпаратты пайдаланады.

2.6.4. Жоспарлау үйлестірушісі есептік модельді жаңартып отыру мен электр режимдерін есептеуді жүзеге асырады.

2.6.5. Жоспарлау үйлестірушісі режимдерге есептеу жүргізеді және есептеу нәтижелерін Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйымға, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторына келісілген форматта береді.

2.6.6. Егер мүше мемлекеттер арасындағы жеткізу және МАБ көлемдерінің мәлімделген мәндері іске асырыла алмайтында болса, Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы және БҰӘЖ-ді басқару жөніндегі ұйым осы Әдіснаманың 2.3.1-тармағында айқындалған басымдықты есепке ала отырып, жеткізілімдер мен МАБ көлемін түзету бойынша шаралар қолданады.

2.6.7. Егер электр тұтынудың және/немесе схемалық-режимдік шарттардың болжанбаған өзгеруі нәтижесінде және/немесе жеткізу шарттарының талаптары өзгерген кезде мүше мемлекеттер арасындағы жоспарлы жеткізу және МАБ көлемдеріне жедел тәулік ішінде түзету енгізу талап етілген жағдайда, Беларусь БЭЖ жүйелік операторының функциясын орындайтын үйым, Қазақстан БЭЖ жүйелік операторы жоспарлау үйлестірушісіне:

- жоспарлау мақсатында бір тәулікке ілгері берілетін ақпаратқа сәйкес келетін көлемде X тәуліктің қалған сағаттарына сағаттық жаңартылып отыратын деректер жинағы түрінде ағымдағы тәуліктерге есептік модельді жаңартып отыруға арналған деректерді;
- мүше мемлекеттер арасындағы жеткізудің және МАБ-тың жоспарлы көлемдерін өзгерту көлемдері ұсынылған етінім береді.

2.6.8. Тәулік ішінде әр уақыттық кезең үшін деректер берудін («қақпаларды жабу уақыты») және есептеу нәтижелерін жеткізудің шектеулі уақыты белгіленеді. Деректерді «қақпаларды жабу уақытынан» кейін беруге рұқсат берілмейді. Жоспарлау үйлестірушісі есептік модельді жаңартып отырады және X тәуліктің қалған сағаттарына электр режимдерін есептеуді орындайды.

2.6.9. X тәуліктің қалған сағаттарына мүше мемлекеттер арасындағы жеткізу және МАБ көлемдерінің нақтыланған жоспарлы сағаттық графигі жоспарлау нәтижесі болып табылады. Режимдерді тәулікішілік түзету уақытынан кейін схемалық-режимдік шарттардың өзгеруі себепті нақтыланған жоспарлы сағаттық графиктерді орындау мүмкін болмаған жағдайда, мүше мемлекеттер арасындағы жеткізу

және МАБ көлемін өзгертуге мүше мемлекеттердің үәкілетті шаруашылық жүргізуші субъектілері арасында электр энергиясын жеткізуге арналған тиісті арнайы шарттарға сәйкес авариялық көмек беру немесе электр энергиясын мәжбүрлі жеткізу жағдайында рұқсат етіледі.

3. Мүше мемлекеттердің МАБ-ты ұйымдастыруға және жүзеге асыруға үәкілетті субъектілерінің, МАБ-ты қамтамасыз ету шеңберінде әрбір ұйымның орындайтын функциялары көрсетілген тізбесі.

3.1. Беларусь Республикасының аумағында.

3.1.1. Беларусь Республикасының аумағында МАБ-ты ұйымдастыру және жүзеге асыру Беларусь БЭЖ-ін басқару функциясын жүзеге асыратын ұйымға және Беларусь БЭЖ-і жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйымға, бұл ретте оларға мына функцияларды орындаі отырып жүктеледі:

- жеткізетін электр желісі бойынша электр энергиясын беру жөніндегі қызметтерді көрсету (Беларусь БЭЖ-ін басқару функциясын жүзеге асыратын ұйым жалпы үйлестірген кезде Беларусь БЭЖ-ін басқару функциясын жүзеге асыратын ұйымға бағынысты ұйымдар);
- МАБ-ты техникалық диспетчерлендіру жөнінде қызметтер көрсету (Беларусь БЭЖ-і жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым);

- шектес мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерімен қатарлас жұмысты басқару және орнықтылықты қамтамасыз ету бойынша өзара іс-қимыл жасау (Беларусь БЭЖ-і жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым).

3.2. Қазақстан Республикасының аумағында.

3.2.1. Қазақстан Республикасының аумағында МАБ-ты ұйымдастыру және жүзеге асыру жүйелік операторға, оған мына функцияларды орындаі отырып жүктеледі:

- Ұлттық электр желісі бойынша электр энергиясын беру жөнінде қызметтер көрсету;
- электр энергиясын желіге жіберу мен тұтынуды техникалық диспетчерлеу жөнінде қызметтер көрсету;
- электр энергиясын өндіруді-тұтынуды тенгерімдеуді ұйымдастыру жөнінде қызметтер көрсету;
- шектес мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерімен қатарлас жұмыстың режимдерін басқару және олардың орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша өзара іс-қимыл жасау.

3.3. Ресей Федерациясының аумағында.

3.3.1. Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес Ресей БЭЖ-і арқылы мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-ты қамтамасыз ету мыналарға:

3.3.1.1. Электр энергетикасында жедел-диспетчерлік басқару бойынша, оның ішінде Ресей БЭЖ-і мен басқа мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерінің қатарлас жұмыс режимдерін

басқару, электр энергиясын (куатын) ауыстыруды және үйлестірілген жоспарлауды қамтамасыз ету бойынша қызметтер көрсетуге;

3.3.1.2. Бірыңғай ұлттық (жалпыресейлік) электр желісі бойынша, оның ішінде мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-ты қамтамасыз ету үшін электр энергиясын беру (өткізу) жөнінде қызметтер көрсетуге;

3.3.1.3. Ресей Федерациясы электр энергиясы мен қуатының көтерме сауда нарығындағы, оның ішінде электр энергиясының тен көлемдерін Ресей Федерациясының мүше мемлекеттермен шекарасында (шекараларында) орналасқан әртүрлі жеткізу нұктелері арқылы Ресей БЭЖ-ге өзара байланысты және бір мезгілде жеткізуін және одан берілуін қамтамасыз ету қажеттігі жағдайында электр энергиясы мен қуаты айналымының ерекшеліктеріне байланысты іс-қимылдар кешенін жүзеге асыруды білдірседі.

3.3.2. Мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-ты мына уәкілетті ұйымдар:

3.3.2.1. Ресей БЭЖ-і жүйелік операторы – Ресей БЭЖ-нің Қазақстан БЭЖ-імен және Беларусь БЭЖ-імен қатарлас жұмыс режимдерін ұйымдастыру мен басқару бөлігінде;

3.3.2.2. БҰЭЖ-ді басқару жөніндегі ұйым – Ресей БЭЖ-і арқылы мүше мемлекеттер арасындағы МАБ және Ресей БЭЖ-інің Қазақстан БЭЖ-імен және Беларусь БЭЖ-імен қатарлас жұмысты ұйымдастыру кезінде электр энергиясын өткізуге (ауыстыру қагидатын пайдалана отырып) байланысты қызметтер көрсету, оның ішінде МАБ-ты жоспарлау (жылдық, айлық, сағаттық) жөніндегі шетелдік уәкілетті

ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау, Ресей Федерациясы мен мүше мемлекеттердің мемлекеттік шекарасы арқылы өткізілген электр энергиясының нақты сағаттық көлемдерін коммерциялық келісімшарттар бойынша түзетілген жоспарлы көлемді есепке ала отырып тарату; Ресей Федерациясы мен мүше мемлекеттер арасында мемлекеттік шекара арқылы өткізілген нақты көлемнің жоспардағыдан сағаттық ауытқуларын анықтау; мүше мемлекеттердің ортақ шекараларында орналасқан жеткізу нұктелерінде электр энергиясын коммерциялық есепке алуды жүзеге асыру болігінде;

3.3.2.3. Коммерциялық оператор – электр энергиясының, қуатының және көтерме сауда нарығына айналымға жіберілген өзге де тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің көтерме саудасын ұйымдастыру жөніндегі функцияны жүзеге асыратын ұйым;

3.3.2.4. Көтерме сауда нарығына қатысушылардың талаптары мен міндеттемелерін есептеу бойынша қызметтер көрсету жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын ұйым;

3.3.2.5. Коммерциялық агент – электр энергиясы мен қуатының көтерме сауда нарығындағы қарым-қатынастарда мүше мемлекеттер арасында МАБ-ты қамтамасыз ету үшін мәлімделген электр энергиясы (қуаты) көлемінің қатысуына және ағымның нақты сальdosының жоспарланған сальдодан ауытқуына байланысты қатынастарды реттеуге қол жеткізуді ұйымдастыру бөлігінде экспорт-импорт операцияларын жүзеге асыратын, электр энергиясы мен қуатының көтерме сауда нарығының қатысушысы.

4. МАБ-ты жүзеге асыру кезінде табиғи монополиялар субъектілерінің тарифтеріне енгізілетін құрауыштар тізбесі

4.1. Беларусь Республикасының аумағында.

4.1.1. Мұше мемлекеттер арасындағы МАБ-ты жүзеге асыру кезінде табиғи монополиялар субъектілерінің тарифтеріне енгізілетін, Беларусь Республикасының жеткізетін желі (бұдан әрі – ЖЖ) бойынша МАБ жөніндегі көрсетілетін қызметтерге арналған Ш_{желі} шығындар мына формула бойынша есептеледі:

$$Ш_{желі} = Ш (1+ИК) (1+РП) (1+C), \text{ мұнда:}$$

Ш – уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген тәртіппен айқындалатын, мұше мемлекеттер арасындағы МАБ-га жатқызылатын ЖЖ-ны күтіп-ұстауга және пайдалануға арналған жалпы шығындар;

ИК – инновациялық қорға аударымдар үлесі;

РП – Беларусь Республикасының заннамасында белгіленген тәртіппен айқындалатын пайдаға аударымдар үлесі;

C – салыққа аударымдар үлесі;

Ш жалпы шығындарға: пайдалану-жөндеу қызметін көрсетуге; жалақыға; амортизациялауға арналған шығындар; басқа да ақшалай шығыстар (қосалқы материалдар, сырттан жеткізілетін энергия, әлеуметтік сактандыру аударымдары және т.б.); электр энергиясының ысырабын өтеуге арналған шығындар кіреді.

4.1.2. Беларусь БЭЖ-і желілері арқылы МАБ бойынша көрсетілетін қызметтерге арналған тариф мына формула бойынша есептеледі:

$$T = \frac{W_{жил}}{\mathcal{E}_t}, \text{ мұнда:}$$

T – Беларусь БЭЖ-і желілері арқылы МАБ бойынша көрсетілетін қызметтерге арналған тариф;

\mathcal{E}_t – Беларусь БЭЖ-і желілері арқылы мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-тың жиынтық көлемі.

4.2. Қазақстан Республикасының аумағында.

4.2.1. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес электр энергиясын жеткізу, оның ішінде электр энергиясын жеткізуді жүзеге асыратын, тұтынушылар үшін қолданылатын мүше мемлекеттер арасындағы МАБ, оның ішінде Ұлттық электр желісінің (бұдан әрі – ҮЭЖ) желілері арқылы жеткізу жөніндегі көрсетілетін қызметтерге арналған тариф мына формула бойынша есептеледі:

$$T = Z + P / W_{жил} \text{ (тенге/кВт.с), мұнда:}$$

T – электр энергиясын жеткізу, оның ішінде электр энергиясын жеткізуді жүзеге асыратын, тұтынушылар үшін қолданылатын мүше мемлекеттер арасындағы МАБ, оның ішінде ҰЭЖ желілері арқылы жеткізу жөніндегі көрсетілетін қызметтерге арналған тариф (тенге/кВт.с);

Z – Қазақстан Республикасы ҰЭЖ-дың электр энергиясын жеткізу, оның ішінде МАБ жөніндегі көрсетілетін қызметтерге жұмсалатын, заңнамада белгіленген тәртіппен айқындалатын жалпы шығындары (млн. теңге);

P – электр энергиясын жеткізу, оның ішінде МАБ жөніндегі қызметтерді көрсету кезінде ҰЭЖ-ның тиімді жұмыс істеуі үшін қажетті, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен айқындалатын пайда деңгейі (млн. теңге);

$W_{жыншт}$ – шарттар мен келісімшарттар бойынша мәлімделген ҰЭЖ-дың электр энергиясын жеткізудің жиынтық көлемі (млн. кВт.с).

4.2.2. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ҰЭЖ арқылы электр энергиясын жеткізу жөніндегі көрсетілетін қызметтерге арналған тарифті есептеу кезінде тарифтік кіріске ҰЭЖ арқылы электр энергиясын жеткізу жөніндегі көрсетілетін қызметтерге жұмсалатын жалпы шығындар мен электр энергиясын жеткізу жөніндегі қызметтерді көрсету кезінде тиімді жұмыс істеуі үшін қажетті пайда деңгейі кіреді (қатыстырылған активтер негізге алына отырып айқындалады).

Электр энергиясын жеткізу жөніндегі көрсетілетін қызметтерге арналған тарифке енгізілетін шығындар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес айқындалады.

4.3. Ресей Федерациясының аумағында.

4.3.1. Жалпы ережелер.

Ресей Федерациясының заңнамасына сәйкес БҰЭЖ арқылы электр энергиясын жеткізу жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған тариф 2 мөлшерлеме түрінде белгіленеді: электр желілерін күтіп-ұстауға арналған мөлшерлеме және БҰЭЖ-дегі электр энергиясының ысырабын өтеуге арналған мөлшерлеме.

Осыған ұқсас мүше мемлекеттер арасындағы МАБ бойынша Ресей БЭЖ-і арқылы қызметтер көрсетуге арналған тарифке енгізілетін құраушылар шығыстарды мүше мемлекеттер арасындағы МАБ бойынша көрсетіletіn қызметтер тарифінің БҰЭЖ объектілерін күтіп-ұстауға арналған шығыстарын құрауыш және мүше мемлекеттер арасындағы МАБ бойынша көрсетіletіn қызметтер тарифінің БҰЭЖ-дегі электр энергиясы мен қуатының ысырабын өтеуге арналған шығыстарды құрауыш болып бөлінеді.

4.3.2. Мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-ты жүзеге асыру кезінде табиғи монополиялар субъектілерінің тарифіне енгізіletіn шығыстарды айқындау.

4.3.2.1. Мүше мемлекеттер арасындағы МАБ бойынша көрсетіletіn қызметтер тарифінің БҰЭЖ объектілерін күтіп-ұстауға арналған шығыстарды құрауыштар тізбесі.

Мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-қа мәлімделген, электр желілері арқылы мүше мемлекеттер арасындағы МАБ жүзеге асырылатын, мемлекеттің электр энергетикалық жүйесінен электр энергиясы ағынының «шығу нүктесінде» айқындалатын қуатқа БҰЭЖ объектілерін күтіп-ұстауға арналған мөлшерлеме бойынша ақы төленеді.

БҰЭЖ объектілерін күтіп-ұстауға арналған мөлшерлемені есептеу кезінде ұлттық реттеуші орган тиісті есептік кезеңге белгілелген мынадай экономикалық түрғыдан негізделген шығыстар есепке алынады:

- операциялық шығыстар;

- бақыланбайтын шығыстар;
- инвестицияға арналған инвестицияланған капиталды қайтару (амортизациялау аударымдары);
- инвестицияланған капиталға арналған кіріс.

4.3.2.2. Мүше мемлекеттер арасындағы МАБ бойынша көрсетілетін қызметтер тарифінің БҰЭЖ-дегі электр энергиясы мен қуатының ысырабын өтеуге арналған шығыстарды құрауыштар тізбесі.

БҰЭЖ-дегі электр энергиясы мен қуатының ысырабын өтеуге арналған шығыстар электр энергиясының тепе-тәң бағаларында ескерілген электр энергиясы ысырабының көлеміне азайтылған БҰЭЖ-дегі электр энергиясының нормативтік ысырабына және тиісті ұлттық нарықтың инфрақұрылымдық ұйымдары көрсететін қызметтерінің құны есепке алына отырып, электр желілері арқылы мүше мемлекеттер арасындағы МАБ жүзеге асырылатын, мемлекеттің электр энергетикалық жүйесінен электр энергиясы ағынының «шығу нүктесіне» сәйкес келетін МТС жөніндегі әрбір есеп айрысу кезеңінің қорытындылары бойынша көтерме сауда нарығында қалыптасқан электр энергиясы мен қуатын сатып алу бағасына негізделе отырып айқындалады.

5. Табиғи монополиялар субъектілерінің тарифтеріне енгізілмейтін, МАБ-ты жүзеге асыруға байланысты құрауыштар тізбесі

5.1. Беларусь Республикасының аумағында.

Беларусь Республикасындағы Ш_{жүйе} жүйелік шығындарға үәкілдеп мемлекеттік орган бекітетін, мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-ты қамтамасыз ету үшін генерациялаушы қуаттардың резервін ұстауға арналған, Беларусь БЭЖ-і желілері арқылы берілетін жалпы қуат шамасындағы МАБ-тың қуат үлесі есепке алына отырып айқындалатын, сондай-ақ мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-ты техникалық диспетчерлендіру жөніндегі көрсетілетін қызметтерге арналған шығындар кіреді.

5.2. Қазақстан Республикасының аумағында.

Мүше мемлекеттер арасындағы МАБ жөніндегі көрсетілетін қызметтерге арналған тарифті қалыптастыру кезінде шығыстар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есепке алынбайды.

5.3. Ресей Федерациясының аумағында.

Электр энергиясының (қуатының) алмасуын қамтамасыз ету мақсатында мүше мемлекеттер арасындағы МАБ-қа жататын электр энергиясының көлемі көтерме сауда нарығында баға өтінімдерін беру, бір тәулік бұрын баға өтінімдеріне бәсекелестік іріктеу жүргізу, Ресей БЭЖ-і шекарасында (шекараларында) жеткізудің әртүрлі нүктелерінде нарықтық бағаларды және электр энергиясының (қуатының) тең көлемдерін өзара байланысты және бір мезгілде жеткізуға байланысты жүйелік шығындар үлесін айқындау кезінде

ескерілуге тиіс. Жүйелік шығындар мына құрауыштардан қалыптасады:

5.3.1. Мүше мемлекеттер арасында МАБ-ты Ресей БЭЖ-і арқылы жүзеге асыру кезінде электр энергиясының жүктемелік ысырыбының және жүйелік шектеулердің құнын өтеуге байланысты құрауыш (түйіндік баға айырмашылығы):

$$S_m^1 = \sum_{h \in m} (\max[(\lambda_h^{шығ} - \lambda_h^{kip}); 0] \times V_h^{МАБ}), \text{ мұнда:}$$

$\lambda_h^{шығ}$ – МАБ шеңберінде Ресей БЭЖ-інен электр энергиясы ағынының «шығу нүктесіне» сәйкес келетін экспорт-импорт қимасында m айының h сағатында бір тәулік бұрын баға өтінімдерін бәсекелестік іріктеу нәтижесінде қалыптасқан баға;

λ_h^{kip} – МАБ шеңберінде Ресей БЭЖ-іне электр энергиясы ағынының «кіру нүктесіне» сәйкес келетін экспорт-импорт қимасында m айының h сағатында бір тәулік бұрын баға өтінімдерін бәсекелестік іріктеу нәтижесінде қалыптасқан баға;

$V_h^{МАБ}$ – Ресей БЭЖ-і арқылы m айының h сағатында МАБ көлемі.

5.3.2. МАБ-ты қамтамасыз ететін Ресей БЭЖ-і жұмыс режимдерін іске асыру үшін генерациялаушы қуаттар резервінің болу қажеттігіне байланысты құрауыш:

$$S_m^2 = Шығ_m \times (K_{жостЕААi}^{192} - 1) \times Ц_{КОМ_жост}^{ЕААi}, \text{ мұнда:}$$

Шың^и – т айында МАБ-тың мәлімделген барынша көп сағаттық көлеміне сәйкес келетін ең жоғары қуат;

$K_{\text{жосп.ЕААi}}$ – тиісті жыл үшін қуаттарға бәсекелестік іріктеу жүргізу кезінде жүйелік оператор есепке алатын, ЕААi-дегі жоспарлы резервтеу коэффициенті;

$B_{\text{КОМ_алдын ала}}^{\text{ЕААi}}$ – тиісті жылға ЕААi-дегі тұтынушылар үшін бәсекелестік іріктеудің алдын ала бағасы (электр энергиясы мен қуатының көтерме сауда нарығының қағидаларына сәйкес жүйелік оператор айқындайды);

ЕААi – МАБ-ты жүзеге асыру кезінде Ресей БЭЖ-інен электр энергиясының «шығу нұктесіне» сәйкес келетін жеткізу нұктелері жатқызылған еркін ағын аймағы.

МАБ-тың құнын анықтау кезінде МАБ-тың «кіру» және «шығу» нұктелеріне сәйкес келетін еркін ағын аймақтарында (еркін ағын аймақтары түйіндерінде) қуатты бәсекелестік іріктеу нәтижелері бойынша айқындалған, тұтынушылар үшін жоспарлы бағалар арасындағы айырма да ескеріледі.

6. Мұше мемлекеттердің заннамасына сәйкес МАБ-ты шарттық ресімдеуге қойылатын талаптар

6.1. Беларусь Республикасының аумагында.

Мұше мемлекеттер арасындағы Беларусь Республикасының электр энергетикалық жүйесі арқылы МАБ осы Әдіснаманың

1-бөліміне және 2-бөлімінің 2.4, 2.5, 2.6-тармақтарына және Беларусь Республикасының уәкілетті ұйымымен МАБ-қа арналған шарттарға сәйкес МАБ-қа ұйғарылып отырған электр энергиясы мен қуатының көлемі келісілген жағдайда жүзеге асырылады.

Әрбір шарт бойынша МАБ жөніндегі көрсетілетін қызметтердің құны мына формула бойынша айқындалады:

$$С_{МВ} = Ш_{жел} + Ш_{жүе}.$$

6.2. Қазақстан Республикасының аумағында.

Қазақстан Республикасының аумағында мүше мемлекеттер арасындағы МАБ Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін үлгі нысан бойынша жасалатын электр энергиясын беру жөніндегі қызметтер көрсетуге арналған шарттар негізінде жүзеге асырылады. Бұл ретте МАБ-ты жүзеге асыруға арналған шарттарда осындаі берудің ерекшеліктері ескерілуі мүмкін.

6.3. Ресей Федерациясының аумағында.

Ресей БЭЖ-і арқылы мүше мемлекеттер арасындағы МАБ мынадай шарттар болған жағдайда жүзеге асырылады:

6.3.1. Табиғи монополиялардың көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуіді қамтамасыз ету және Ресей БЭЖ-і шекарасында (шекараларында) әртүрлі жеткізу нүктелерінде МАБ-ты жүзеге асыру үшін мәлімделген электр энергиясының (куатының) тен көлемін өзара байланысты және бір мезгілде жеткізу мақсатында коммерциялық агенттің Беларусь Республикасының немесе Қазақстан Республикасының уәкілетті ұйымымен шарттары.

Ресей БЭЖ-і арқылы мүше мемлекеттер арасындағы МАБ құны тә айында осындаш шарттарда мына формула бойынша айқындалады:

$$Q_m^{MAB} = Q_m^{ФБК-МАБ} + Q_m^{CO-МАБ} + Q_m^{КО-МАБ}, \text{ мұнда:}$$

$Q_i^{ФБК_МАБ}$ – Ресей заңнамасына сәйкес төленетін, БҰЭЖ-ді басқару жөніндегі ұйым көрсетілетін қызметтерінің құны;

$Q_i^{CO-МАБ}$ – Ресей заңнамасына сәйкес төленетін жүйелік оператор көрсетілетін қызметтерінің құны;

$Q_i^{КО-МАБ}$ – МАБ-ты Ресей БЭЖ-і арқылы сүйемелдейтін электр энергиясының (куатының) көтерме сауда нарығындағы іс-кимылдарға байланысты көрсетілетін қызметтердің тә айындағы құны.

$$Q_m^{КО-МАБ} = S_m^1 + S_m^2 + Q_m^{ATC-МАБ} + Q_m^{ХРО-МАБ} + Q_m^{АГЕНТ-МАБ}, \text{ мұнда:}$$

$Q_i^{ATC-МАБ}$ – электр энергиясының, куатының және көтерме сауда нарығына жіберілген өзге де тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің көтерме сауда нарығын ұйымдастыру жөніндегі коммерциялық оператор көрсетілетін қызметтердің тә айындағы құны;

$Q_i^{ХРО_МАБ}$ – Көтерме сауда нарығының сауда жүйесіне қосылу туралы шартта айқындалған талаптар мен міндеттемелерді есептеу жөніндегі кешенді қызмет көрсетудің тә айындағы құны;

$Q_i^{АГЕНТ-МАБ}$ – коммерциялық агент жасасатын шарттарда екіжақты тәртіппен айқындалатын коммерциялық агенттің шығындары.

6.3.2. Электр энергетикасында жедел-диспетчерлік басқару жөніндегі және ұлттық электр желісі арқылы электр энергиясын беру

(өткізу) жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын мүше мемлекеттердің үйымдары арасындағы электр энергетикалық жүйелердің катарлас жұмысы туралы шарттар (техникалық келісімдер);

6.3.3. Мүше мемлекеттердің уәкілетті шаруашылық жүргізуі субъектілері арасында мүше мемлекеттердің шекаралары арқылы электр энергиясын өткізу кезінде туындайтын, МАБ қималары бойынша нақты ағындардың жоспардағыдан ауытқу шамаларын өтеу мақсатында электр энергиясын сатып алу-сату шарттары.

7. Мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуі субъектілері арасында мемлекетаралық электр энергиясы ағындарының сафаттық нақты көлемі туралы коммерциялық есепке алу деректерін алмасуды үйімдастыру тәртібі

7.1. Осы Тәртіп коммерциялық есепке алудың сафаттық деректерін алу бөлігінде екіжақты өзара іс-қимылдың негізгі бағыттарын; коммерциялық есепке алудың сафаттық деректерін және коммерциялық есепке алудың көрсетілген деректерін жеткізу нұктелеріндегі мәндерге дейін толықтыра есептеудің келісілген әдістемелерін пайдалану ескеріле отырып, Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясы арасында мемлекетаралық электр беру желілері арқылы (бұдан әрі – МАӘБЖ) электр энергиясының жедел¹

¹ Жедел сафаттық ағын деп коммерциялық есепке алу кешендерінің техникалық мүмкіндіктерін пайдалана отырып, электр энергиясын коммерциялық есепке алудың автоматтандырылған жүйелерінен (бұдан әрі – ЭКЕАЗ) ағындарга енгізілген, барлық есепке алу нұктелерінен алынған коммерциялық есепке алудың сафаттық (жарты сафаттық немесе сафаттық) деректері түсініледі.

сағаттық ағынын айқындау тәртібін; коммерциялық есепке алу деректерін алмасу және жеткізу нұктелеріндегі мәндерге келтірілген коммерциялық есепке алу деректерін келісу рәсімдерін айқындастын тәртіпті белгілейді.

МАӘБЖ бойынша электр энергиясын коммерциялық есепке алудың сағаттық деректерін қалыптастыру және алмасу талаптары мен тәртібі МАӘБЖ-де есепке алу нұктелері бойынша электр энергиясы ағындарының сағаттық шамаларының деректерін алмасу туралы екіжақты келісімдерге сәйкес айқындалады.

7.2 Жедел ақпарат алмасу.

Мүше мемлекеттердің тиісті шаруашылық жүргізуші субъектілері тәулік сайын (немесе мүше мемлекеттердің келісуі бойынша өзге уақыт аралығында) МАӘБЖ бойынша электр энергиясының сағаттық ағындарының шамасын қалыптастырады, алынған деректермен алмасады, тиісті есептеулерді орындаиды, деректердің сәйкестігіне баға береді.

МАӘБЖ бойынша берілетін электр энергиясының сағаттық ағындарының мәндерін қамтитын ақпаратты жедел алмасу үшін деректерді берудің келісілген форматтары пайдаланылады.

7.3. Жеткізу нұктесіндегі сағаттық мәндерді есептеу.

Жеткізу нұктесіндегі сағаттық мәндерді есептеу екіжақты келісімдерде келісілген, берілген және алынған электр энергиясының нақты көлемдерін есептеу әдістемелеріне сәйкес жүргізіледі.

8. Мүше мемлекеттердің мемлекетаралық электр беру
желілері бойынша электр энергиясы ағынының
нақты сальдосын айқындау тәртібі

Күнтізбелік айдағы мемлекетаралық қималар арқылы өткізілетін электр энергиясының нақты көлсмін айқындайтын осы тәртіп мүше мемлекеттердің уәкілетті ұйымдарының пайдалануына арналған.

Мүше мемлекеттердің мемлекетаралық қималары арқылы өткізілетін электр энергиясы ағынының нақты сальдосы әрбір күнтізбелік айда әрбір жеткізу нүктесіне ($W_{\text{Сальдо_шекара}}$) қабылданған ($W_{\text{П1_шекара}}$) және/немесе одан берілген электр энергиясы ($W_{\text{О1_шекара}}$) мөлшерінің алгебралық сомасы ретінде айқындалады.

«Қабылдау», «Беру» режимдерінде барлық МАӘБЖ-да жұмысына қосылған кедеңдік шекараға (жеткізу нүктесіне) сәйкестендірілген электр энергиясының күнтізбелік айдағы мәні және сальдо мына формулалар бойынша есептеледі:

$$W_{\text{К1_шекара}} = \sum W(\text{нақты К1})_i ,$$

$$W_{\text{Б1_шекара}} = \sum W(\text{нақты Б1})_i ,$$

$$W_{\text{Сальдо_шекара}} = W_{\text{К1_шекара}} + W_{\text{Б1_шекара}} , \text{ мұнда:}$$

$W(\text{нақты К1})_i$ – бір күнтізбелік айда і-ші МАӘБЖ бойынша әрбір жеткізу нүктесінде қабылданған электр энергиясының нақты мөлшері. Сальдо-ағын есебін формулаға салу үшін мән белгіні (ағын бағытын) ескере отырып алынады;

W(нақты Б1) – бір күнтізбелік айда і-ші МАЭБЖ бойынша әрбір жеткізу нұктесінде берілген электр энергиясының нақты мөлшері. Сальдо-ағын есебін формулага салу үшін мән белгіні (ағын бағытын) ескере отырып алынады;

R – бір күнтізбелік ай ішінде жұмысқа қосылған мемлекетаралық қимадағы МАЭБЖ мөлшері.

9. Одақ шеңберінде МАБ-ты жүзеге асыру кезінде мемлекетаралық қималар бойынша нақты ағындардың жоспардағыдан ауытқу көлемі мен құнын есептеу тәртібі

Мемлекетаралық қималар бойынша нақты жеткізілімдерге мынадай құрауыштар: МАБ көлемі, мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуі субъектілері жасасқан коммерциялық шарттардың көлемі, авариялық көмек көлемі мен сальдо-ағындардың нақты мәндерінің жоспардағыдан ауытқуына байланысты көлемі кіреді.

Нақты сальдо-ағынның жоспардағыдан сағаттық ауытқуының шамаларын есептеуді және ауытқулар көлемін олардың бастамасына байланысты анықтауды БҰЭЖ-ді басқару жөніндегі ұйым, Ресей БЭЖ-і жүйелік операторы, Беларусь БЭЖ-і жүйелік операторының функциясын орындайтын ұйым, Қазақстан БЭЖ-і жүйелік операторы мынадай қағидаттар негізінде жүзеге асырады:

- МАБ-ты Ресей БЭЖ-і арқылы жүзеге асыру кезінде МАБ көлемдерінің сағаттық шамасы тәуліктік диспетчерлік графикте ескерілген тиісті жоспарлы мәндерге тендей етіп қабылданады;

- есепті кезеңнің әрбір сағатында коммерциялық шарттар бойынша электр энергиясын жеткізудің нақты сағаттық көлемі белгіленген тәртіппен келісілген түзетулерді ескере отырып, тәуліктік диспетчерлік графикте ескерілген тиісті жоспарлы мәндерге тендей етіп қабылданады.

- үшінші мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелерімен қатынастар шеңберінде реттелетін сағаттық ауытқулар көлемі (сыртқы теңгерімдеу) Одақ шеңберіндегі ауытқулар көлемінде ескеріледі. Сыртқы теңгерімдеу көлемін айқындау тәртібі мүше мемлекеттердің аралас электр энергетикалық жүйелерінің жүйелік операторларымен (БҰЭЖ басқару жөніндегі ұйымның қатысуымен) келісіледі;

- авариялық көмек көрсету көлемі ішкі ұлттық нарықтардың субъектілері арасында жасалатын авариялық көмек көрсету кезінде электр энергиясын сатып алу/сату шарттарының талаптарымен айқындалады.

Сағаттық ауытқулар көлемі МАБ-ты қамтамасыз ету үшін жасалуы Әдіснаманың 6-бөлімінде мүше мемлекеттердің әрқайсысы үшін көзделген шарттарға сәйкес мүше мемлекеттердің уәкілетті шаруашылық жүргізуші субъектілері арасында қаржылық реттелуге жатады.

Электр энергетикалық жүйелердің қатарлас жұмысы туралы шарттардың (техникалық келісімдердің) талаптарын сақтау, оның ішінде мүше мемлекеттердің электр энергетикалық жүйелеріндегі жиілікті реттеу және мемлекетаралық қималар бойынша келісілген сальдо-ағындарды ұстап тұру бөлігінде сақтау қажеттігін негізге ала отырып, ауыткулар құны электр энергиясының (қуатының) ішкі ұлттық нарықтарының субъектілеріне олардың электр энергиясының (қуатының) ұлттық нарығындағы жүйені тенгерімдеу жөніндегі қатынастарға қатысу нәтижесінде шеккен негізделген шығындарын өтеуге тиіс.

Ауыткулар құнын есептеу электр энергетикалық жүйелердің қатарлас жұмысы туралы шарттарда (техникалық келісімдерде) немесе мүше мемлекеттер арасында электр энергетикасы саласындағы өзара қатынастарды реттейтін өзге де шарттарда белгіленген мәндерден аспайтын көлемдерде электр энергетикалық жүйелердің қатарлас жұмысын технологиялық жағынан қамтамасыз ету мақсатында электр энергиясын (қуатын) сатып алу/сату көлемдерін есепке алудың айрықша тәртібі ескеріле отырып жүргізілуге тиіс.

Ауыткуларды өтеу мақсатында есепте пайдаланылатын сатып алынған және сатылған электр энергиясы мен қуатының сандық және баға параметрлері Ресей Федерациясының коммерциялық инфрақұрылымы ұйымдарының есепті құжаттарымен расталады.

Шарттар бойынша жеткізілімдер құнын есептеу кезінде электр энергиясының (куатының) көлемін қайтадан есепке алуға жол берілмейді.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 22 ҚОСЫМША

**Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда,
газ тасымалы жүйелері арқылы газ тасымалдау саласындағы
табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне
қол жеткізу қағидалары туралы**

ХАТТАМА

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың 79, 80 және 83-балтарына сәйкес газ саласындағы ынтымақтастық негіздерін, мүше мемлекеттердің қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, газ тасымалы жүйелері арқылы газ тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету қағидаттары мен талаптарын айқындайды.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«газға ішкі қажеттіліктер» – мүше мемлекеттердің әрқайсысының аумағында тұтыну үшін қажетті газ көлемі;

«газ» – негізінен метанинан тұратын, газ тасымалы жүйелері арқылы сығылған газ тәріздес күйде тасымалданатын, мүше мемлекеттердің аумағында өндіріletіn және (немесе) шығарылған газ тәріздес көмірсугектердің және басқа газдардың жанғыш қоспасы;

«газ өндіретін мүше мемлекеттер» – аумағында газ өндіру мен шығаруға қарағанда аз тұтынылатын мүше мемлекеттер;

«газ тұтынатын мүше мемлекеттер» – аумағында газ өндіру мен шығаруға қарағанда көп тұтынылатын мүше мемлекеттер.

«газ тасымалы жүйелері» – магистральдық газ құбырларын қамтитын газ тасымалдауға арналған құрылыштар мен газ тарату желілерінен басқа, олармен бірынғай технологиялық процеспен байланысты объектілер;

«газ тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу» – газ тасымалдау үшін мүше мемлекеттердің табиғи монополиялар субъектілері басқаратын газ тасымалы жүйелерін пайдалану құқығын беру;

«газға тең кірісті бағалар» – газдың ішкі қажеттіліктерді қанағаттандыру үшін, оның ішінде мынадай қағидаттарға негізделе отырып қалыптастырылған көтерме бағасы:

газ өндіретін мүше мемлекеттер үшін нарықтық көтермс бағаны қалыптастыру осы мемлекеттерде алынатын баждардың, алымдардың, салықтардың, өзге де төлемдердің шамасын сыртқы нарықтағы газды сату бағасынан және газ жеткізушінің сыртқы және ішкі нарықтағы газ тасымалдау құнының айырмасын ескере отырып, газ өндіретін мүше мемлекеттерден тысқары жерлердегі газ тасымалдау құнынан шегеру жолымен жүзеге асырылады;

газ тұтынатын мүше мемлекеттер үшін – газ өндіретін мемлекеттің шығарушысы сыртқы нарықта газ сату бағасынан

баждарды, алымдарды, салықтарды, өзге де төлемдерді, сондай-ақ газ өндіретін мүше мемлекеттен тысқары жерлерде газ тасымалдау күнынан шегеру арқылы қалыптастыратын нарықтық көтерме баға;

«газ тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтер» – газ тасымалы жүйелері арқылы газды өткізу жөніндегі көрсетілетін қызметтер;

«уәкілетті органдар» – осы Хаттаманы іске асыруды бақылау үшін мүше мемлекеттер уәкілеттік берген мемлекеттік органдар.

3. Мүше мемлекеттер мына негізгі қағидаттарды:

1) өзара саудада кедендей әкелу және әкету баждарын (баламалы қолданылатын өзге де баждарды, салықтар мен алымдарды) қолданбау;

2) бірінші кезекте мүше мемлекеттердің газға ішкі қажеттіліктерін қамтамасыз ету;

3) мүше мемлекеттердің ішкі қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін газ тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтердің бағасы мен тарифтерін мүше мемлекеттердің ұлттық заңнамасына сәйкес белгілеу;

4) мүше мемлекеттердің газға арналған нормалары мен стандарттарын біріздендіру;

5) экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;

6) газды ішкі тұтыну туралы мәліметтерді қамтитын ақпарат негізінде ақпарат алмасу қағидаттарын негізге ала отырып, Одақтың ортақ газ нарығын кезең-кезеңмен қалыптастыруды жүзеге асырады, сондай-ақ мүше мемлекеттердің газ тасымалы жүйелері бойынша газ

тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

4. Газ тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу осы Хаттаманың талаптарына сәйкес мүше мемлекеттердің аумағынан шығатын газға ғана қатысты ұсынылады. Осы Хаттаманың ережелері газ тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне үшінші мемлекеттердің аумағынан шығатын газ түрғысынан қол жеткізу қатаинастарына және Одақтың аумағынан және аумағына газ тасымалдау саласындағы қатаинастарға қолданылмайды.

5. Мүше мемлекеттердің мынадай іс-шараларды:

газды ішкі тұтыну туралы мәліметтерді қамтитын ақпарат негізінде ақпарат алмасу жүйесін құруды;

осы Хаттамаға сәйкес индикативті (болжамды) баланстарды дайындау үшін тетіктер құруды;

мүше мемлекеттердің газға арналған нормалары мен стандарттарын біріздендіруді;

мүше мемлекеттердің аумактарында газ сатудың коммерциялық рентабельділігін қамтамасыз ететін нарықтық бағаларды ұстал тұруды қамтитын іс-шаралар кешенін іске асыруы осы Хаттамада көзделген, мүше мемлекеттердің газ тасымалы жүйелері бойынша газ тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету шарты болып табылады.

Мүше мемлекеттердің осы тармақта көрсетілген шаралар кешенін орындауды аяқтауы тиісті хаттамада ресімделеді.

6. Мүше мемлекеттер барлық мүше мемлекеттердің аумағында газға тең кірісті бағалар болуына қол жеткізуге ұмтылады.

7. Мүше мемлекеттердің барлығы осы Хаттаманың 5-тармағында жазылған іс-шаралар кешенін орындағаннан кейін мүше мемлекеттер газ тасымалы жүйелерінің қолда бар техникалық мүмкіндіктері, бос қуаттары шегінде, Одақ газының келісілген индикативті (болжамды) балансын ескере отырып және шаруашылық жүргізуі субъектілердің азamatтық-құқықтық шарттары негізінде басқа мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуі субъектілерінің мүше мемлекеттердің ішкі қажеттіліктерін қанағаттандыруға арналған мүше мемлекеттердің аумақтарында орналасқан газ тасымалы жүйелеріне қол жеткізуін мына қагидалар бойынша қамтамасыз етеді:

мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуі субъектілеріне, тарифті қоса алғанда, аумағы арқылы тасымалдау жүзеге асырылатын мүше мемлекеттің газ тасымалы жүйесінің меншік иесі болып табылмайтын газ өндірушілермен бірдей жағдайларда басқа мүше мемлекеттің газ тасымалы жүйесіне қолжетімділік ұсынылады;

газ тасымалы жүйелері арқылы газ тасымалдаудың көлемі, бағасы және тарифтері, сондай-ақ газ тасымалдаудың коммерциялық және өзге де талаптары мүше мемлекеттердің заңнамасына сәйкес мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуі субъектілері арасындағы азamatтық-құқықтық шарттарда айқындалады.

Мүше мемлекеттер өз мемлекеттерінің аумағында қызметті жүзеге асыратын шаруашылық жүргізуі субъектілер арасында магистральдық газ құбырлары арқылы газ тасымалдауга арналған қолданыстағы шарттардың тиісінше орындалуына жәрдемдеседі.

8. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары Газдың, мұнайдың және мұнай өнімдерінің индикативті (болжамды) баланстарын қалыптастыру әдіснамасына сәйкес Комиссияның қатысуымен Одақ газының индикативті (болжамды) балансын (шығару, тұтыну және ішкі қажеттіліктерді қанағаттандыру үшін жеткізу, оның ішінде өзара жеткізу) әзірлейді және келіседі, ол 5 жылға жасалады және жыл сайын 1 қазанға дейін нақтыланады.

Мүше мемлекеттер келісілген газ балансын есепке ала отырып, мүше мемлекеттердің ішкі нарықтарында газ тасымалы саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізілуін қамтамасыз етеді.

9. Мүше мемлекеттер мынадай:

1) мүше мемлекеттердің аумактары арқылы газ тасымалдау;

2) газ құбырларын, жерасты газ қоймаларын және газ кешені инфрақұрылымының басқа да объектілерін салу, реконструкциялау және пайдалану;

3) мүше мемлекеттердің газға ішкі қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін қажетті сервистік қызметтер көрсету салаларында ұзак мерзімді өзара тиімді ынтымақтастықты дамытуға ұмтылады.

10. Мұше мемлекеттердің аумағында орналасқан газ тасымалы жүйелерінің жұмыс істеуін регламенттейтін нормативтік-техникалық құжаттарды біріздендіруді мұше мемлекеттер қамтамасыз етеді.

11. Осы Хаттама мұше мемлекеттердің өздері қатысуышысы болып табылатын басқа халықаралық шарттардан туындайтын құқықтары мен міндеттемелерін қозғамайды.

Мұше мемлекеттердің газ тасымалы саласында Шартта реттелмеген қатынастарына мұше мемлекеттердің заннамасы қолданылады.

12. Шарттың XVIII бөлімінің ережелері газ тасымалын жүзеге асыратын табиғи монополиялар субъектілеріне осы Хаттамада көзделген ерекшеліктер ескеріле отырып қолданылады.

13. Шарттың 83-бабында көзделген Одақтың ортақ газ нарығын қалыптастыру туралы халықаралық шарт күшіне енгенге дейінгі кезеңде, егер тиісті мұше мемлекеттер өзгеше туралы уағдаласпаса, мұше мемлекеттер арасында газ жеткізу саласында жасалған екіжақты келісімдер қолданылады.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 23 ҚОСЫМША

**Мұнай және мұнай өнімдерінің ортақ нарықтарын ұйымдастыру,
басқару, олардың жұмыс істеу және даму тәртібі туралы**

ХАТТАМА

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың 79, 80 және 84-баптарына сәйкес мұнай саласындағы ынтымақтастық негіздерін, Одақтың мұнай және мұнай өнімдерінің ортақ нарығын қалыптастыру қагидаттарын, сондай-ақ мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуі қамтамасыз ету қагидаттарын айқындайды.

Осы Хаттама 2008 жылғы 12 желтоқсандағы Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа мүше мемлекеттердің ортақ энергетикалық нарығын қалыптастыру тұжырымдамасының ережелерін ескере отырып және мүше мемлекеттердің отын-энергетика әлеуетін тиімді пайдалану, сондай-ақ ұлттық экономикаларды мұнаймен және мұнай өнімдерімен қамтамасыз ету мақсатында әзірленді.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдар мыналарды білдіреді:

«мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізу» – мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау үшін мүше мемлекеттердің табиғи монополиялар субъектілері басқаратын мұнай және мұнай өнімдері тасымалы жүйелерін пайдалану құқығын беру;

«мұнай және мұнай өнімдері» – Еуразиялық экономикалық одақтың сыртқы экономикалық қызметінің бірынғай Тауар номенклатурасына және Еуразиялық экономикалық одақтың Бірынғай кеден тарифіне сәйкес айқындалған тауарлар;

«мүше мемлекеттердің мұнай және мұнай өнімдерінің ортақ нарығы» – мүше мемлекеттердің мұнай және мұнай өнімдерін өндіру, тасымалдау, жеткізу, қайта өндеу және өткізу саласындағы шаруашылық жүргізуші субъектілерінің мүше мемлекеттер аумақтарында мүше мемлекеттердің мұнай және мұнай өнімдеріне деген қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін қажетті сауда-экономикалық қатынастарының жиынтығы;

«Одактың мұнай және мұнай өнімдерінің индикативті (болжамды) балансы» – газдың, мұнайдың және мұнай өнімдерінің индикативті (болжамды) баланстарын қалыптастыру әдіснамасында айқындалған болжамдық көрсеткіштердің жүйесі;

«мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау» – мұнай және мұнай өнімдерін кез келген тәсілмен, оның ішінде оны жөнелтушіден қабылдап алу пунктінен алушыға тапсыру пунктіне дейін құбыр көлігін пайдалана отырып жылжытуға, оған қоса ағызыға, құюға,

басқа көлік түріне аударып құюға, сақтауға, араластыруға бағытталған әрекеттерді жасау.

3. Одақтың мұнай және мұнай өнімдерінің ортақ нарығын қалыптастыру кезінде мүше мемлекеттер мынадай негізгі қағидаттарды негізге алады:

1) өзара саудада сандық шектеулерді және кедендей әкету баждарын (баламалы қолданылатын өзге де баждарды, салықтар мен алымдарды) қолданбау. Мұнай және мұнай өнімдерін Одақтың кедендей әу мағынан тыс жерлерге әкету кезінде оларға кедендей кету баждарын төлеу тәртібі мүше мемлекеттердің жекелеген, оның ішінде екіжақты келісімдерінде айқындалады.

2) мүше мемлекеттердің мұнай және мұнай өнімдеріне деген қажеттіліктерін басымдықпен қамтамасыз ету;

3) мүше мемлекеттердің мұнай және мұнай өнімдеріне арналған нормалары мен стандарттарын біріздендіру;

4) экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;

5) Одақтың мұнай және мұнай өнімдерінің ортақ нарықтарын ақпараттық қамтамасыз ету.

4. Мүше мемлекеттер Одақтың мұнай және мұнай өнімдерінің ортақ нарықтарын қалыптастыру бойынша мынадай шаралардың кешенін, оның ішінде:

1) көліктің барлық түрлерімен мұнай және мұнай өнімдерінің жеткізілімдері, экспорты және импорты туралы мәліметтерді қамтитын кедендей ақпарат негізінде ақпарат алмасу жүйесін құруды;

2) осы Хаттаманың талаптарын бұзуды болдырмайтын бақылау тетіктерін жасауды;

3) мүше мемлекеттердің мұнай және мұнай өнімдеріне арналған нормалары мен стандарттарын біріздендіруді жүзеге асырады.

5. Осы Хаттаманың 4-тармағында көрсетілген шаралар мүше мемлекеттердің немесе олар уәкілеттік берген органдардың тиісті халықаралық шарттар шенберінде әдістемелерге немесе қағидаларға қол қоюы жолымен іске асырылады.

6. Мүше мемлекеттердің арасындағы халықаралық шарттарға сәйкес, мүше мемлекеттер қолда бар техникалық мүмкіндіктер шегінде:

1) өндірілген мұнайды және одан шығарылған мұнай өнімдерін мүше мемлекеттердің аумақтарында жұмыс істеп тұрған тасымал жүйесі бойынша, оның ішінде магистральдық мұнай құбырлары және мұнай өнімдері құбырлары жүйелері бойынша ұзақ мерзімді тасымалдауды жүзеге асыру мүмкіндігінің кепілдік берілген;

2) мүше мемлекеттердің аумақтарында тіркелген шаруашылық жүргізуши субъектілері үшін аумақтары арқылы мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жүзеге асырылатын мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуши субъектілеріне арналған дәл сондай жағдайларда әрбір мүше мемлекеттің аумағында орналасқан мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жүйелеріне қол жеткізу жағдайларын қамтамасыз етеді.

7. Мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жүйелері бойынша мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жөніндегі көрсетілетін

қызметтерге тарифтер әрбір мүше мемлекеттің ұлттық заңнамасына сәйкес белгіленеді.

Мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуші субъектілері үшін мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтерге тарифтер аумағы арқылы мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жүзеге асырылатын мүше мемлекеттің шаруашылық жүргізуші субъектілері үшін белгіленген тарифтерден аспайтын денгейде белгіленеді.

Мүше мемлекеттердің шаруашылық жүргізуші субъектілері үшін мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтерге тарифтер аумағы арқылы мұнай және мұнай өнімдерін тасымалдау жүзеге асырылатын мүше мемлекеттің шаруашылық жүргізуші субъектілері үшін белгіленген тарифтерден төмен белгілеу мүше мемлекеттер үшін міндеттеме болып табылмайды.

8. Мүше мемлекеттердің уәкілетті органдары газдың, мұнайдың және мұнай өнімдерінің индикативті (болжамды) баланстарын қалыптастыру әдіснамасына сәйкес Комиссияның қатысуымен:

жыл сайын 1 қазанға дейін Одақтың мұнай және мұнай өнімдерінің келесі күнтізбелік жылға арналған индикативті (болжамды) баланстарын;

қажет болған кезде мүше мемлекеттердің мұнай өндіруінің, мұнай өнімдерін шығару мен тұтынуының нақты өзгеруін ескере отырып, түзетіле алатын Одақтың мұнай және мұнай өнімдерінің ұзак мерзімді индикативті (болжамды) баланстарын әзірлейді және келіседі.

Бір мүше мемлекеттің аумағында өндірілген мұнайды басқа мүше мемлекеттің аумағы арқылы тасымалдаудың көлемі мен бағыттары жыл сайын мүше мемлекеттердің уәкілдеп органдарының арасындағы хаттамалармен айқындалады.

9. Мүше мемлекеттердің ішкі мұнай және мұнай өнімдері нарықтарын реттеуді мүше мемлекеттердің ұлттық органдары жүзеге асырады. Мүше мемлекеттер мұнай және мұнай өнімдерінің нарықтарын ырықтандыру жөніндегі іс-шараларды әрбір мүше мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асырады.

10. Осы Хаттама мүше мемлекеттердің өздері қатысушысы болып табылатын басқа да халықаралық шарттар бойынша құқықтары мен міндеттемелерін қозғамайды.

11. Шарттың XVIII белімінің ережелері мұнай және мұнай өнімдерінің тасымалын жүзеге асыратын табиғи монополиялар субъектілеріне осы Хаттамада көзделген ерекшеліктер ескеріле отырып қолданылады.

12. Шарттың 84-бабының 3-тармағында көзделген Одақтың мұнай және мұнай өнімдерінің ортақ нарығын қалыптастыру туралы халықаралық шарт күшіне енгенге дейінгі кезенде, егер тиісті мүше мемлекеттер өзгеше туралы уағдаласпаса, мүше мемлекеттер арасында мұнай және мұнай өнімдерін жеткізу саласында жасалған екіжақты келісімдер, кедендік әкету баждарының (баламалы қолданылатын өзге де баждардың, салықтар мен алымдардың) анықтамасы және оларды төлеу тәртібі қолданылады.

Еуразиялық экономикалық
одақ туралы шартқа
№ 24 ҚОСЫМША

**Үйлестірілген (келісілген)
көлік саясаты туралы**

ХАТТАМА

I. Жалпы ережелер

1. Осы Хаттама Еуразиялық экономикалық одақ туралы шарттың 86 және 87-баптарына сәйкес үйлестірілген (келісілген) көлік саясатын жүзеге асыру мақсатында әзірленді.

2. Осы Хаттамада пайдаланылатын ұғымдарды мыналарды білдіреді:

«азаматтық авиация» – халықтың және экономиканың қажеттіліктерін қамтамасыз ету мақсатында пайдаланылатын авиация;

«бірыңғай көліктік кеңістік» – мүше мемлекеттердің көлік жүйелерінің жиынтығы, оның шеңберінде мүше мемлекеттердің көлік саласындағы үйлестірілген заңнамасына негізделген жолаушылардың кедергісіз қозғалысы, жүктерді және көлік құралдарын өткізу, олардың техникалық және технологиялық үйлесімділігі қамтамасыз етіледі;

«мүше мемлекеттердің заңнамасы» – мүше мемлекеттердің әрқайсының ұлттық заңнамасы;

«көліктік көрсетілетін қызметтердің ортақ нарығы» – өзінде көліктік қызметтер көрсетудің тең және паритетті жағдайлары жасалатын, олардың колік түрлері бойынша нарықтың жұмыс істеу ерекшеліктері осы Хаттамада, сондай-ақ Одақ шенберіндегі халықаралық шарттарда айқындалатын экономикалық қатынастар нысаны.

3. Осы Хаттаманы іске асыру мүше мемлекеттердің әрқайсысы Дүниежүзілік сауда ұйымына кіру кезінде, сондай-ақ өзге де халықаралық шарттар шенберінде қабылдаған өз міндеттемелері ескеріле отырып жүзеге асырылады.

II. Автомобиль көлігі

4. Мүше мемлекеттердің бірінің аумағында тіркелген тасымалдаушылар орындаитын халықаралық автомобиль жүк тасымалдары:

- 1) аумағында тасымалдаушылар тіркелген мүше мемлекет пен басқа мүше мемлекет арасында;
- 2) басқа мүше мемлекеттердің аумағы арқылы транзитпен;
- 3) басқа мүше мемлекеттер арасында рұқсатсыз негізде жүзеге асырылады.

5. Мүше мемлекеттер 2015 жылғы 1 шілдеден бастап мүше мемлекеттердің бірінің аумағында тіркелген тасымалдаушылардың басқа мүше мемлекеттің аумағында орналасқан пункттер арасында халықаралық автомобиль жүк тасымалдарын орындаудың 2016-2025 жылдар аралығындағы мерзімге кезең-кезеңмен

ырықтандыру бағдарламасын бұл ырықтандырудың дәрежесі мен шарттарын айқындай отырып қабылдайды.

Мүше мемлекеттерде осы тармақтың бірінші абзацында көрсетілген автомобиль жүк тасымалдары ырықтандыруын жүргізуідің әртүрлі деңгейлері мен жылдамдығына рұқсат беріледі.

6. Осы Хаттаманың 5-тармағында көрсетілген кезең-кезеңмен ырықтандыру бағдарламасын Жоғары Кеңес бекіtedі.

7. Одақ шеңберінде жүк автомобиль көлігі көрсетілетін қызметтерін реттеу мәселелері бойынша үйлестірілген (келісілген) көлік саясатын жүргізу ерекшеліктері халықаралық шарттармен айқындалады.

8. Мүше мемлекеттер Одақ шеңберінде халықаралық автомобиль қатынастарын дамытуға және автомобиль көлігі көрсетілетін қызметтерін қалыптастыруға ықпал ететін кедергілерді (тосқауылдарды) жою жөнінде келісілген шараларды қолданады.

9. Көліктік (автомобильдік) бақылау осы Хаттамага № 1 қосымшаға сәйкес тәртіппен жүзеге асырылады.

III. Әуе көлігі

10. Одақта әуе көлігін дамыту әуе көлігі көрсетілетін қызметтерінің ортақ нарығын кезең-кезеңмен қалыптастыру арқылы жүргізілетін үйлестірілген (келісілген) көлік саясаты шеңберінде жүзеге асырылады.

Мүше мемлекеттер Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (ИКАО) стандарттары мен ұсынылатын практикасын қолдануға бірыңғай тәсіл бойынша күш-жігерін үйлестіреді.

11. Әуе көлігі көрсетілетін қызметтерінің ортақ нарығын үйлестіру мынадай:

- 1) Одақтың құқығын құрайтын халықаралық шарттар мен актілердің азаматтық авиация саласындағы халықаралық құқық нормалары мен қағидаттарына сәйкестігін қамтамасыз ету;
- 2) мүше мемлекеттердің заңнамасын азаматтық авиация саласындағы халықаралық құқық нормалары мен қағидаттарына сәйкес үйлестіру;
- 3) әділ және адал бәсекелестікті қамтамасыз ету;
- 4) Халықаралық азаматтық авиация ұйымының (ИКАО) талаптарына және ұсынылатын практикасына сәйкес әуе кемелері паркін жаңартуға, әуежайлардың жерусті инфрақұрылымы объектілерін жаңғыртуға және дамытуға жағдайлар жасау;
- 5) ұшу қауіпсіздігі мен авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;
- 6) мүше мемлекеттердің авиациялық компанияларының авиациялық инфрақұрылымға кемсітушіліксіз қол жеткізуін қамтамасыз ету;
- 7) мүше мемлекеттер арасындағы әуе қатынастарын кеңейту қағидаттарына негізделеді.

12. Мұше мемлекеттер әрбір мұше мемлекет өз аумағының үстіндегі әуе кеңістігіне толық және айрықша егемендікке ие екенін таниды.

13. Одақ шеңберінде мұше мемлекеттердің әуе кемелерінің ұшуы мұше мемлекеттердің халықаралық шарттары және (немесе) мұше мемлекеттердің заңнамасында белгіленген тәртіппен берілетін рұқсаттар негізінде орындалады.

14. Осы бөлімнің ережелері азаматтық авиацияга қатысты ғана қолданылады.

IV. Су көлігі

15. Одақта су көлігін дамыту жүргізіліп жатқан үйлестірілген (келісілген) көлік саясаты шеңберінде жүзеге асырылады.

16. Мұше мемлекеттің туын көтеріп жүзетін кемелердің порттар арасындағы тасымалдау мен тіркеп сүйретуді және басқа мұше мемлекеттің порттарына/нан тасымалдауды және үшінші елдердің тасымалдауын қоспағанда, жүктөрді, жолаушыларды және олардың бағажын тасымалдауды, аралас ішкі су жолдарында кеме туы мемлекеті мен басқа мұше мемлекет арасында тіркеп сүйретуді, басқа мұше мемлекеттің ішкі су жолдары бойынша транзиттік өтуді осы Хаттаманы орындау үшін мұше мемлекеттермен жасасқан мұше мемлекеттердің кеме қатынасы туралы халықаралық шартқа сәйкес жүзеге асыруға құқығы бар.

17. Мүше мемлекеттің ішкі су жолдары бойынша жүзуді жүзеге асыратын кемелер мүше мемлекеттің кемелер тізілімінде тіркелуге тиіс және кемені өзінің кемелер тізілімінде тіркеген мүше мемлекет резидентінің иелігінде болуга тиіс.

IV. Теміржол көлігі

18. Мүше мемлекеттер өзара тиімді экономикалық қатынастардың одан әрі дамуына жәрдемдесе отырып, мүше мемлекеттердің теміржол көлігінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуі және осы көрсетілетін қызметтерге тарифтерді мемлекеттік реттеуге келісілген тәсілдерді қамтамасыз ету қажеттігін ескере отырып, егер мұндай реттеу мүше мемлекеттердің заңнамасында көзделген болса, мынадай мақсаттарды айқындайды:

1) теміржол көлігі саласында көліктік көрсетілетін қызметтердің ортақ нарығын кезең-кезеңмен қалыптастыру;

2) әрбір мүше мемлекеттің аумағы бойынша тасымалдарды жүзеге асыру кезінде мүше мемлекеттер тұтынушыларының теміржол көлігінің көрсетілетін қызметтеріне осы әрбір мүше мемлекеттің тұтынушылары үшін жасалған жағдайлардан қолайлығы кем емес жағдайларда қол жеткізуін қамтамасыз ету;

3) мүше мемлекеттердің теміржол көлігі көрсетілетін қызметтерінің тұтынушылары мен теміржол көлігі ұйымдары арасында экономикалық мүдделер тенгерімін сактау;

- 4) бір мүше мемлекеттің теміржол көлігі ұйымдарының басқа мүше мемлекеттің теміржол көлігі көрсетілетін қызметтерінің ішкі нарығына қол жеткізуі үшін жағдайларды қамтамасыз ету;
- 5) Тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, теміржол көлігінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді реттеу тәртібіне (осы Хаттамаға № 2 қосымша) № 1 және 2-қосымшаларға сәйкес мүше мемлекеттер инфрақұрылымының көрсетілетін қызметтеріне тасымалдаушылардың қол жеткізу жағдайларын қамтамасыз ету.

19. Тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, теміржол көлігінің көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізуді реттеу осы Хаттамаға № 2 қосымшада, сондай-ақ халықаралық шарттарда көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

[For the Annexes of ANNEX 24, see Volume 3046 --

Pour les annexes de l'annexe 24, voir au volume 3046.]

22-00415

ISBN 978-92-1-910026-8

A standard linear barcode representing the ISBN number 978-92-1-910026-8. The barcode is composed of vertical black bars of varying widths on a white background.

9 789219 100268

**UNITED
NATIONS**

**TREATY
SERIES**

**Volume
3045**

2015

**I. No.
52764**

**RECUEIL
DES
TRAITÉS**

**NATIONS
UNIES**
